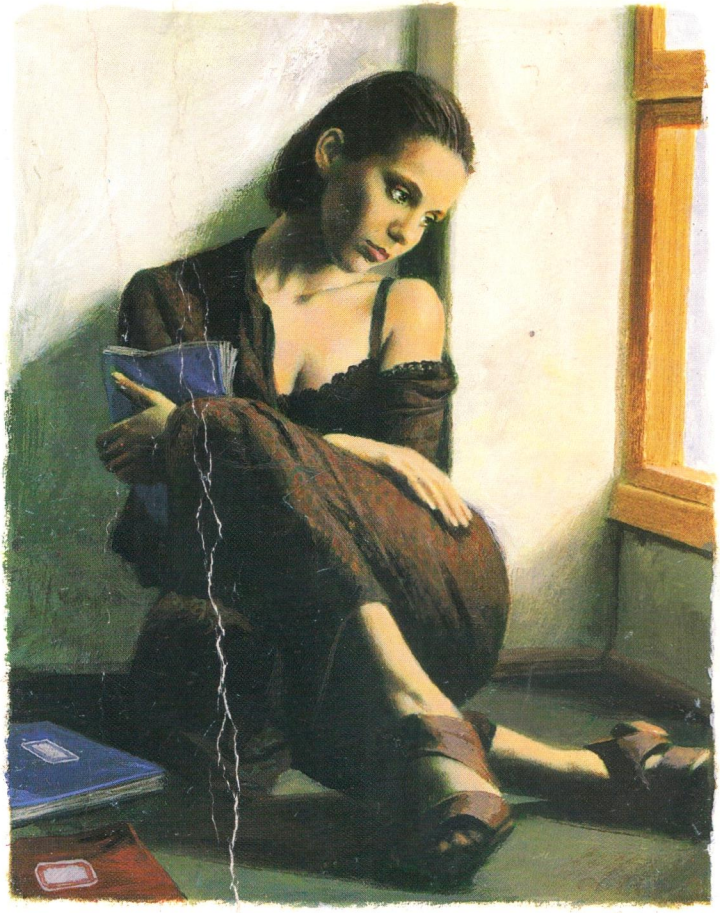
GÖNÜL ÖZGÜL

LİSE DEFTERLERİ

ALTIN KİTAPLAR

6. BASIM

ALTIN KİTAPLAR
YAYINEVİ

YAYIN HAKLARI © GÖNÜL ÖZGÜL
© ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
ve TİCARET A.Ş.

**Bu kitabın her türlü yayın hakları
Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ ve TİCARET
A.Ş.'ye aittir.**

KAPAK ŞAHİN KARAKOÇ

BASKI 6. BASIM / 1999
AKDENİZ YAYINCILIK A.Ş.
Matbaacılar Sitesi No: 83
Bağcılar - İSTANBUL

ISBN 975 - 405 - 531 - 9
99-34-y-0131-332

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Celâl Ferdi Gökçay Sk. Nebioğlu İşhanı
Cağaloğlu - İstanbul
Tel: (0212) 522 40 45 - 526 80 12
511 51 00 - 511 32 26
Faks: (0212) 526 80 11
www. altinkitaplar. com
info @altinkitaplar. com.tr.

GÖNÜL ÖZGÜL

LİSE DEFTERLERİ

ALTIN KİTAPLAR

Yazarın Yayınevimizden Çıkan Kitapları:

MÜREKKEPSİZ KALEMLER (LİSE DEFTERLERİNDEN SONRA)
DEREİÇİ SOKAĞI
SEVDALIYDIN

... Bir zamanlar okuyup
adam olmamı isteyen,
ama bu kitabımı göremeyen
«canım» babam için...

LİSE DEFTERLERİ

Saat 24.00'ü geçiyor.

Yazlık sinemadan çıktık. Yokuşları, karanlık sokakları geçtik. Köşede bir at arabasının durduğu bizim sokağa ulaştık.

Bodur bir ilk kat penceresinde ışık yanıyor. Yine radyo sonuna dek açık ve Arap müziği ta köşebaşından duyuluyor. Babam evde tek kalışının keyfini çıkarıyor.

«Boynuzlarınız bitti mi?» diyecek mutlaka.

Biz eve girerken tuvalette söylenmeye başladı. Çıkınca devam edecek.

«Aman ne olmuş. Her gün evde mi oturacağız?» diyor annem.

«Daha bıkmadınız mı?» diyerek sinemalara gitmemizi engellemek istiyor babam. Biz yokken gönlüne göre bir akşam geçirmişe benziyor. Karpuz kabuklarıyla, kesip biçtiği kumaş parçaları, mezurası, cetveli ortada. Dükkânda bitiremeyip eve getirdiği işlerini de bitirmiş ki «yapın» diye önümüze atmıyor bu gece.

Annemin bir çırpıda hazırladığı sofrada salata, domates, zeytin yiyorlar. Oturmadım. Neden mi? Bilmem. Babamın pijaması kokuyor. Zavallı.

Ayakta karpuz çekirdeği yiyorum. Karpuz yemem, çekirdeğini severim. Ben de acıktım ama «yatayım» dedim. Daracık bir yere ayaküstü otur, karnını doyurmaya çalış. Off... Sıkıcı. Defteri-

mi yazmak isterdim geceler boyu. Bu zevkten yoksunum. Çünkü elektrik ışığından rahatsız olur bizim küçük hanımlar. Uyuyamazlar. Dahası babamın feryatları başlar. Fazla değil, bir dakika elektrik yansa öteki odada söylenir.

«Ne yapıyorsunuz? Burada oturun hepiniz. İki tarafta elektrik yakmayın. Veremiyorum, vermiyorum!» der.

Az önce filmini izlediğimiz ünlü şarkıcının fotoğrafı büfenin üstünde. Mektup yazmıştım ona. Adıma imzalamış. Batı müziğini şu anda en iyi söyleyen bu şarkıcının yüzü de çok güzel. Bir de kendi yüzüme baktım aynada. Sonra yine ona baktım uzun uzun. Odanın neresine gitsem bana bakıyor. Bunları yazarken de.

Yatmalı. Kız kardeşlerim yattı. Anam babam da yatar şimdi. Annem tuvaletten çıktı. Ayak seslerini duyuyorum. Mutfağa gidip geliyor. Aptes alacak sonra, biliyorum. Babam ona saldırdıktan sonra.

İyi geceler.

Sana da fotoğraftaki insan.

15 Ağustos

Bir ay sonra okullar açılacak. Daha denize bile gidemeden bir yaz daha bitiyor. Eylül bütün griliğiyle, yağmurlarıyla, yüreğimi ürküten öğretmenleriyle yaklaşıyor... İkinci yıl devam edeceğim için lise birinci sınıftan nefret ediyorum. Oysa okumak, yüksekokullara gitmek istiyorum. Ama aynı dersleri bir yıl daha yinelemek çok sıkıcı olacak. Sınıfta kalmak, en çalışkan öğrenci olma arzuları yaratmadı ki bende. Yapamayacağımı bilsem de sınıfın duvarlarını, sıraları bıçakla kazımak, her yere tükürmek geçiyor aklımdan. Hele bir açılsın okullar. Her şeyi günceme yazarım.

Neyse ki günce diye bir şeyden habersiz biri benim babam. Defterimi yazarken, ders çalıştığımı sandığından elektriği söndürmez okullar açıldığında.

Seren'in okul derdi hiç yok. İlkokulu orta dereceyle bitirince zaten yazgısı belli oldu. Annemi çağırıp, «Bu çocuğu ortaokula vermeyin,» demiş öğretmeni. Annem onu dinledi, ama kardeşimin belleği öyle sağlam ki. Bir öğrendiğini bir daha unutmuyor. Nedense sınıfta sessiz oturuyor, parmağını kaldırmıyordu. Hem de çok güzel. Bir gün yakışıklı biriyle evlendirilecek ve evkadını olacak. Hep süslendiği için yaşından fazla görünüyor. Ben ondan bir yaş büyüğüm, daha çocuksu bir görünüşüm var. Seviyorum bu halimi.

Selay da ortaokula gidecek bu yıl. Yemek yemediği ve biraz zayıf yapılı olduğu için onu da ortaya göndermek istememişti annem. Karşı koydum bu tavra. Kardeşimi okula kayıt ettirdim. Okulları bitirdikten sonra ikimiz de çalışmayı düşünüyoruz. Öncelikle bir ev satın almak istiyorum. Şu içinde oturduğumuz iç içe iki odadan o zaman kurtulabiliriz. Babam fazla kira parası ödeyemeyeceğini söylediği için, bize de ev aratmıyor.

Suyu, eğer akarsa, çeşmeden taşıyoruz. Tuvaletimiz binanın girişindeki koridorda, merdivenin altında. Sıçanlar çıkıyor hep. Geceleri tuvalete gitmeye ben de, kardeşlerim de korkuyoruz. Oysa hem yazlık, hem de kışlık evleri olanlar var. Bizim hiç evimiz yok. Kiracı olduğumuz bu iki odalı yere de aslında ev denemez. Bir yerin ev olabilmesi için, herhalde içinde mutfağı tuvaleti olması gerekiyor. Ahhh, suyu da elbette.

Mutfak diye kullandığımız bölme bahçeye açılan taşlıkta. Oraya bir duvar örülse, bir de kapı takılsa o zaman mutfağa daha çok benzeyecek. Ama evsahibi bizi istemediği için, buradan çıkalım diye yapmıyor mutfağı. Babam da çok beceriksiz olduğu için yapamıyor. Sadece makinede dikiş dikmek ve sabunlarla çizdiği kumaşları biçmekten başka bir şey gelmiyor elinden. Annemin pişirdiği yemekleri kediler yiyor çok zaman. Sokak kapısından girmeyi başaran, bir de bahçe duvarından atlayan kediler hep bizim mutfakta karınlarını doyuruyorlar. Hele bir akşam, haşlanmış bir tavuğun küçük bir kemiğini bile bulamadık. Kediler, teldolabın delikli tellerini tırmalayarak sökmüşler. Neyse ki hem

kedilere, hem de bize yetecek kadar çok pişiriyor annem. Doğrusu soframızdaki yemek çeşitlerine, meyvelere diyecek yok. Zengin değiliz, ama soframız kimselere imrendirmeyecek bollukta.

EKİM

Aynı sınıfa devam etmek yürekler acısıymış. Bugüne dek hiç yaşamadığım bir durum. Öyle sıkıntılı ve öyle utandırıcı ki. En arka sıraya geçtim. Geçen yılın öğretmenleriyle göz göze gelmemek için saklanıyorum.

Benim gibi iki yıllık olan dört kız daha var. Ne çok neşeliler. Hüzün onlara hiç uğramamışa benziyor. Öyle ki... yenilerden fazla taşkınlık yapıyorlar. Bense olduğumdan daha da sessiz bir havaya büründüm. İki yıllık olduğumu öğrenecekler diye ödüm kopuyor. Neyse ki öğretmenlerin kimisi yeni. Geçen yıl geometri ve cebir derslerinde bol bol kopya çektirten Madamki Hanım bu yıl bize gelmiyor. Dersi anlatırken en çok «madamki» (madem ki demek istiyor) sözcüğünü kullandığı için adını Madamki koymuştuk. Madamki Hanım bu yıl gelseydi bile ben kopya çekmeyi beceremiyorum. Becerebilseydim zaten sınıfta kalmazdım.

Nebahat adında, oldukça sert suratlı, gülümseyemeyen bir kadın öğretmen cebir ve geometri derslerine geliyor. Resim öğretmenimiz de yaşlı bir kadın. Çok konuşuyor, hep sinemaları, tiyatroları anlatıyor. Geçen yılki genç öğretmen gibi henüz resimlerimin güzelliğini keşfetmedi. Öteki gençti, güzeldi, ama o da somurtup oturuyordu kürsüde. Resim ödevimizi yaptırırken gazete, kitap okuma fırsatı buluyordu. Bir kez sıraların arasında dolaşmıştı. Nedense benim yanımda biraz durmuştu. Kötü yaptığımı sanıp gitmesini beklerken ellerim titremişti. «Çizgilerin çok güzel,» demişti. Sonra da resmini yaptığımız arkadaşın ayaklarını gövdeye göre küçük çizdiğim için, «Kızım sen bir manyak mısın?» dedi.

Resim anılarım bir hayli fazla. Geçen yıl, birkaç ay da bir erkek öğretmen gelmişti. Çok neşeliydi. Benim resimlerimi bir-

çok kez göstermişti sınıfta. Çizgilerimin güzelliğini anlatmıştı. Ama bir gün ansızın bir başka yere tayini çıktı.

Şimdi resim derslerini bile sevmiyorum. İki yıllık olmak uyuşuk bir öğrenci yaptı beni. Neyse ki cumartesi sinemalarım var. Onlara kavuşacağım sevinciyle bütün haftayı geçiriyorum.

3 Şubat

Sevgili kendim,

Seninle yine dertleşmek istiyorum. Anımsıyor musun, sınıfta kaldığım gün bundan sonra çok çalışkan olacağımı, iftihara geçeceğimi söylemiştim. Sözümde duramadım yine. Sanki birileri beni geri çekiyor gibi... Geçen cuma karneleri aldık. Benimki yürekler acısı. Böyle mi olacaktım?

Ağzıma gelen bedduaları sıralıyorum şişko, asık suratlı öğretmenlere. Keşke yüzlerine söyleyebilsem. Öğrenciler kırık not aldıkça bazılarının sevindiğini hissediyorum. Sadece biyoloji öğretmeni bir kez üzülmüştü kırık not verdiği için. Zilin çalmasına az kala beni kaldırmıştı. Not defterini rastgele açınca benim numaram çıkmıştı gene. Geometri çalıştığımı, bu yüzden biyolojiyi fazla çalışamadığımı söylerken ağladım da. Nalet olsun, elli beş kişinin karşısında kalbim sıkışacak zamanı seçmişti. Bir de gözlerim, sanki yaşarmak için fırsat bekliyormuş.

«Şimdi beni de ağlatacaksın kızım,» demişti öğretmen. Biraz da yaşarmıştı gözleri. Beni yerime oturttu, ama kırık notunu geri almadı ki. Yazmıştı defterine. Sanırım yırtık ayakkabılarımı görmek ağlattı onu. İkinci yıl da giydiğim solmuş buruşuk formam, kirlenmiş saçlarımla ne tuhaftım ağlarken. Saçlarımın kirinin ben de ayrımındaydım. Şu anda da kirliler. Bu hafta da hamama gidemedik. Çeşmenin suyu kesilince evde de yıkanamadık.

Bahtıgül'ün de sekiz kırığı var. Ama ona çok görülmez. Lise ikinci sınıfta ilk yılı. Çok üzülüyor. Annesi, babası ve üç ablasıyla, bir de ağabeysine karşı sorumluymuş diye. «Altı kişiden sorumlu-

yum, senin yerinde olsam...» diyor. Aaaaahhh, benim yerim! Ne feci. Anneme babama karşı duyduğum yürek sızım olduktan sonra karnemi görüp kızmamışlar neye yarar? Eğer bende bir yürek varsa.

Bahtıgül bana ne diyor biliyor musun? «İkimiz aynı evde olsak, beraber yatarız,» diyor. Ben de aynı özlemle yanıtlıyorum onu. «Evet, birbirimizi hiç unutmayalım. Para kazandığımız zaman birlikte geziye çıkalım. Belki aynı evde bile otururuz.»

İkimizin anlayışı, zevkleri öylesine benzer ki. Onsuz yapamam. Hayatım boyunca Bahtıgül'le arkadaş olmak istiyorum.

Şubat tatilindeyiz, ama üç günden beri hiç ders çalışamadım. Oysa çok çalışırım demiştim. Üstelik bugün bir de sinemaya gittik. Ünal Sinemasında bizden başka kız, kadın yoktu. Bir sürü erkek. Sonra ön sıraya birkaç çingene kadın oturdu, ama ışıklar yandıkça erkekler hep bizim sıraya bakıyordu. Kız kardeşlerim öyle güzellerdi ki. Yanımıza bir adam oturacak diye ödümüz kopmuştu. Neyse rahatsız edilmeden filmin son yazısını gördük.

Her şeye boşvermek ne güzel. Bugün sinemaya gitmekle boşverdiğimi sandım kırık notlarımı. Yarın ağlayabilirim. Anneme babama karne almadığımı söyledim. Sömestrden sonra alacakmışız. Zavallılarım. İnandılar. Belki böyle yumuşak olmasalardı daha iyi olurdu.

Yazmaktan ellerim yoruldu. Şimdilik iyi geceler.

10 Şubat

Bütün sömestr boyunca Exodüs'ü okudum. Babam roman okuduğumu nasılsa anlamış. Kıyametleri kopardı elimde gördükçe. Bu yüzden son bölümleri hep sabahın karanlığında okuyordum. O işe giderken yastığın altına saklıyordum. Edebiyat öğretmenimizin verdiği ödevi de yaptım. «Tatilde bir roman okuyun, özetini çıkarın.» demişti. Okudum ve özetini yazdım. Çok iyi oldu.

İnsanların Yahudilere düşmanlığını bir türlü anlayamıyorum. Oysa ben sıra arkadaşım Suzi'yi çok seviyorum. Çilli, kırmızı saçlı ve hep acıkan, şişman, sevimli bir kız.

Pazartesi

Okula gitmedim. Okulsuz yaşayamam, ama benden küçük kızlarla aynı sınıfta olmak ve onların benden daha iyi olduklarını görmek çok üzüyor beni. Kardeşim de okula gitmedi. Annemin de canı istiyor ki çabuk kandı ve dördümüz sinemaya gittik. Muhterem Nur'la Göksel Arsoy'un oynadığı Kezban filmini izledik. Muhterem Nur'un boyuna göre kolları nasıl da şişmandı. Filmde bol bol ağlarken o, benim de içim okula gitmediğim için yandı hep.

Salı

Dün okula gitmemiştim, bugün de kaytarıyorum. Babama da söyledim gitmeyeceğimi. Zavallı adamcağız. Okuyup adam olacağımı sanıyor.

«Gitmesin bir şey olmaz,» dedi annem.

Bugün de evde oturdum neyse. Tam yirmi iki gün oldu devamsızlığım. Eğer geçersem, ikinci sınıfa her gün gideceğim.

Ne güzel oluyor cumartesi günleri. İkinci yıl aynı sınıfa giderken bile. Her zamanki gibi Şişhane yokuşunu yürüyüp Tünel'den 60 numaraya bindim. Galatasaray durağından da Bahtıgül bindi.

«Seninle maça gidelim mi?» diye sordu. «Elbette,» dedim. Ama doğrusu şaşırmıştım. Anlattı hemen. Dolmabahçe Stadında, askeri okula giden ağabeysinin, sivillerle maçı varmış. Ağabeysi kaleci olacakmış. Şimdiye dek hiç maça gitmemiştim. Bahtıgül'le her yere gitmeye, her an hazırım.

İki ders çabuk geçti. Zil çalınca Bahtıgül'ün sınıfına çıktım. Geçen seneki sınıfımdan bir üst sınıfa geçmiş kızları görmek keder verdi bana. Ama ne yazık ki suçlu benim. Herhalde benim.

Hava çok güzel. Her tarafta bahar var. Oysa mevsim kış. Konuşarak Maçka'ya indik. Akşam sinemaya gitmiştik yine, gördüğüm filmi anlattım ona. Stada ne zaman geldiğimizin ayrımında bile değildik. Çok hoşuma gitti Dolmabahçe Stadı. Merdivenleri çıkarken, ağabeysinin arkadaşı seslendi Bahtıgül'e. Tribünlerin ön sırasına oturttu bizi. Kendisi de Bahtıgül'ün yanına oturdu. Bizden başka kız yoktu. Maçın sonuna dek zevkle izledim. Bu güzel günde yaşamanın da güzel olduğunu düşündüm. Bomboş tribünler de çok hoş görünüyordu. Kim bilir önemli maçlarda kimler oturmuştu. Maç, 1-0 sivillerin yengisiyle bitti. Sonra stadyumun kapısında o ağabey bize iyi günler diledi. Biz, Taksim'e, oradan da evlerimize yürüdük. Unutulmayacak bir gün yaşamıştık. Evde, maça gittiğimi söyleyince şaşırdılar. «Hem de en güzel yerden izledik,» dedim sevinçle.

Good Bye

İlkokulda da birlikteydik Serpil'le. Şimdi lise ikinci sınıfta, biraz burnu büyüdü bana karşı. Ama arkadaş sayılırız hâlâ. Benden tembeldi, nasıl geçti anlayamıyorum. Otobüslerde, bütün gençler onunla arkadaşlık kurmak için yarışıyorlar. Bir tanesi iyice âşık olmuşa benziyor. Geçen gün Serpil yoktu otobüste. Bu genç, boru gibi sardığı kocaman bir mektubu Serpil'e götürmemi istedi. Soluk suratlı gencin romantik gözlerine acıdım. «Olur,» dedim. Tepebaşı'nda yürürken mektubu açıp okumak istedim. Açmadım tabii ki. Ama ucundan biraz baktım. «Çok sevdim, o sevmedi hiç...» yazmış bir satırında. Herhalde Serpil sevmedi onu. Sonra, Serpiller'in dik merdivenli evine büyük bir görevdeymişim gibi çıkıp zile bastım. Aman Tanrım... Ben olsam bu mektubu okumak için bile almazdım; eğer o genci istemiyorsam. Ama Serpil hem istemiyor, hem de teşekkür etti bana mektubu alırken. Maçka'daki durakta fakülteli gençler de hep onun peşinden biniyorlar troleybüse. Hiçbirini istemiyor, kibar kibar duruyor Serpil. Ben olsam bağırırım.

Cumartesi 7 Mart

Sevgili kendim,

Güzel bir gün daha geçirdik Bahtıgül'le. Sabahleyin gene Tünel'e dek yürüdüm. Pasom var, ama otobüse binerek para harcamak istemiyorum. Romanını okuduğum Exodüs filmine gidecektik Bahtıgül'le. Zar zor denkleştirdim parayı. Dersler hızla ve cumartesilerin neşesiyle biter bitmez Bahtıgül'ün sınıfına koştum. İkinci sınıftaki kızları görünce yüzüm bulutlandı bir kez daha. Güneş giriyordu camlardan. Birinci sınıflarsa hep bodrum kattaydı. Üstelik ikinci yıl da aynı sınıfta ve arka sıralardaydım ben.

Bahtıgül'le her cumartesi yaptığımız gibi dolandık sonra. Taksim'de otobüsten inip oraya buraya bakındık. Bir galeride yerli ve yabancı film yıldızlarının karikatürlerini izledik. Sonra Yenimelek Sinemasına gidip iki balkon bileti aldık. En azından üç saatimiz vardı filme kadar. Romanını okuduğum için konuyu anlattım Bahtıgül'e. Amerikan Kütüphanesine girince susturdu Bahtıgül. Herkes sessizce okuyor, yazıyordu. Bayılıyorum bu kütüphaneye. Bir sürü de güzel oğlan vardı. Bizim masaya gözlüklü, şişman yanaklı bir oğlan oturdu. İngilizce kitap okurken bize de alık alık bakıyordu. Canımız sıkılınca oradan çıkıp bir resim sergisine girdik. Orada bembeyaz dişli, çok yakışıklı bir genç bana gülümsemeye başladı. Hayret. Böyle şeylerle ilgimiz yok, ama niye hep göz göze geldik onunla.

Ha unutmadan yazayım. Biletleri aldıktan sonra Bahtıgüller'in Aynalıçeşme semtine yürüdük. Bir dükkânda ayakkabılarını boyatınca yepyeni oldular. Sonra da birer pasta yedik pastanede. Hep gülüyorduk. Bahtıgül'ün tanıdığı bir manava uğradık daha sonra. Kitaplarını manava bıraktı. «Amca kitaplarımı buraya bırakayım mı? Bırakayım değil mi?» Adam bırak demeden dükkâna dalmıştık biz. Filmin başlama saati yaklaşırken çabucak gidip sinemaya girdik. Az sonra bütün koltuklar Yahudilerle doldu.

Sanırım hepsi de, kendilerine yapılanları yeniden görmeye gelmişlerdi.

Yahudilere cimri derler, ama filmin arasında buzlu çikolata aldılar. Biz de imrendik, paralarımızı birleştirerek alıp yedik.

Çıktıktan sonra Aynalıçeşme'den o evine, ben de evime gittim. Hava iyice kararmıştı. Tek başıma karanlıkta yürümeye bayılıyorum. Zaten yol param da kalmamıştı.

21 Mart Cumartesi

Saat 10.00'da okuldan çıktık. Bahtıgül'le yalnız değildik, yanımızda sınıfını geçen kızlar vardı. Bahtıgül olduğu halde yalnızlık hissetmem acıydı. Ama gerçekti. Sınıflarındaki bir şeyleri konuşuyorlar, gülüşüyorlardı.

«Neden soğuk duruyorsun?» dedi Bahtıgül. O vakit gözlerim doldu. Sesimi çıkaramadım. Ne diyebilirdim ki?

Ötekiler ayrılınca biz baş başa kalmıştık gene. Taksim Parkına yürüdük. Nişantaşı'ndaki ve Taksim'deki parklar bizimdi. Ailelerimizden bağımsız hissediyorduk kendimizi oralarda otururken. İkimizin de evinde zaten çok merak etmiyorlardı bizi. Bu durumda başka kızlar kim bilir neler yaparlardı. Özgürlüğümüzü sergilerde ve sinemalarda, bir de dilencilerin, kuşların, yaşlı başlı insanların uğrak yeri parklarda kullanıyorduk.

Parkta simit aldı Bahtıgül. Bir sıraya oturup yedik. Fıstıkçı gelince, ben de fıstık aldım. Birkaç tane de kuşlara verdik. Otobüse bindiğimizde, biletleri bu kez Bahtıgül aldı. Demek ki aynı evde yaşadığımız günler çok iyi anlaşacağız.

Öyle yorgundum ki eve geldiğimde. Ortanca kız kardeşim sinemaya gitmek için hazırlanıyordu. Küçüğü okuldan alıp gideceklerdi. Annem, «Sen de git,» dedi. Yürüyecek halim yoktu, ama onları yalnız bırakmamak için gittim. Ajda Pekkan'lı bir filmdi. Şu Ajda güzel kız.

22 Pazar

Akşam saat sekiz. Evde tek başıma oturuyorum. Annemle babam Hasköy'e amcamlara gittiler. Kardeşlerim komşunun çocuklarıyla düğüne. Zorladıkları halde gitmedim ben. Radyoda, Sezen Cumhur'un sunduğu bir programı dinliyorum. Bir ara şöyle dedi:

«5 Fen sınıfı adına Oya Bilgin gönderdiği mektupta şöyle diyor: 'Haftalardan beri Enrico Masias'ı dinleyemiyoruz.'»

Oya Bilgin ismi içimi titretti. Bu kız geçen yıl benim sınıfımdaydı. Çok çalışkandı. Şimdi Bahtıgül'ün sınıfında. Tam da onun arkasındaki sırada oturuyor. Severdim Oya'yı. İyi kızdı. Kimi çalışkanlar gibi kendini beğenmiş değildi. Ama neden geçmişti? Çok çalışıyor diye mi? Ben de çok çalışmıştım. Hem de Bahtıgül'den ayrılmıştım. Oysa biz, her zaman beraber olalım, demiştik.

Enrico Masias'ın şarkılarıyla ağlıyorum...

4 Nisan Cumartesi

Sabahleyin 5.30'da kalktım, tarih çalışıyorum. Çünkü akşam sinemaya gitmiştik. İki film izledik. Birinde Leyla Sayar, Fikret Hakan, ötekinde Ayhan Işık, Hülya Koçyiğit oynuyordu. Leyla Sayar'lı film çok iyiydi. Kimi zaman sudan içerikli filmleri izlerken içim yanık yanık derslerimi düşünüyorum. Bu gereksiz filmler mi beni sınıfta bırakan? Yoksa öğretmenler mi? Her zaman zilin çalmasına beş dakika kala not defterini açan öğretmenlere ben yakalanıyorum. Hep benim numaram çıkıyor önlerine. İdam mahkûmları gibiyim tahtaya kalkarken. Geçen haftanın dersini soruyorlar. Herkes kurtuluyor zil çalınca. Yakalanan hep benim. Bahtıgül bile, «Ne çok şanssızsın,» diyor.

Hazırlanıp evden çıktım. Babamın verdiği kuruşları biriktirip sinemaya gitmek için otobüse binmiyorum, hep olduğu gibi. Şişhane yokuşunu yüreğim sıkışarak çıkmak kolay değil, ama spor

da oluyor. Yolda her zamanki insanlarla karşılaştım. Nerede kime rastlayacağımı biliyorum. Her sabah karşıma çıkan gençlerden biri yanındakine şöyle dedi: «Şuna bak, bu yaşta okula gidiyor...» Utandım mı ne? Oysa yaşımın on beş olduğunu ve liseye gitmek için uygun olduğunu bağırmalıydım suratlarına. (On altıyım diyemiyorum bir türlü.)

İki ders güzel geçti. Çalıştığım halde derse kaldırılmadım.

Hangi sinemaya gideceğimizi kararlaştırdık sonra Bahtıgül'le. Rüya mı? Saray mı? En iyisi Emek. Bizim Dazlak Yul'un filmi var. Yedi Silahşörler. Yerimize oturduğumuzda her yanımız gençlerle doluydu. Bizden başka bu filmi izleyen kız yoktu. Film oldukça hoştu.

Pazar akşamı

Bizim sokaktan birinin düğününe gittik. Ortanca kardeşim ne de güzeldi. Bir deniz subayı dansa kaldırmak istedi. Kalkar mı hiç. Utanır hemen. Daha sonra arkamızdan bizim evin önüne dek yürüdüler arkadaşıyla. Nedense işte kızamadık onlara. Düğünde, küçük bir kızla kartını göndermişti kardeşime. Gölcük'teymiş. Amcamın karısı annesini tanıyormuş. Onlar da Hasköy'de oturuyorlarmış. Bakalım ne olacak?

Eğlendik işte biraz.

9 Nisan Perşembe

Her gün ders çalışmak, geç yatıp erken kalkmak. Bakalım ne olacak? Çok çalışıyorum. Bu çabalarımın sonucunu alamazsam diye üzülüyorum. Ama sinemalardan da vazgeçemiyorum ne yazık ki. Dün akşam Ünal Sinemasına gitmiştik mesela. Bu sinema Beyoğlu'ndaki sinemalar gibi hep yabancı film gösteriyor. İlk film, Roma'da Bir Aşk'tı. Mylene Demonge oynuyordu. İkincisi, Sonbahar Hatıraları'ydı. Rock Hudson'la Gina Lollobrigida oynamış. Rock Hudson ne kadar güzel. Filmden çok hoşlandım.

Babam her zaman olduğu gibi evde kaldı, dikiş dikti. Canı hiç sıkılmıyor. Sevgili kumaşlarıyla, radyodan bulduğu tuhaf Arap müziğiyle kendini mutlu hissediyor.

16 Nisan Perşembe

Dün okula gitmemiştim. Bugün gidiyorum. Fizikten kalacağım mutlaka. Sınıfa girince kızların söylediğine göre dün derse kaldırılmışım. Bugün altıncı saat fizikti. Öğretmen derse kaldırmaya başladı işte. Belki kalkarım.

Aman... Derse kalkmama az buçuk var. On beş dakika kaldı. Allahım kalkmasam. Dua... dua... On dakika kaldı zilin çalmasına. Ah, inşallah müdür bey konuşur. Dokuz dakika var. Bugün bir kalkmasam zil çalsa... Ohh... Hoparlörden müdürün sesi geliyor. Yaşadım.

Ey MİMAR SİNAN, seni her zaman anımsayacağım. Beni kurtardın. Nur içinde yat. Çünkü senin hayatını, yaptığın büyük camileri, sayısız hanları, hamamları anlatmaya başladı müdür.

18 Nisan Cumartesi

Bahtıgül'le cumartesilerimizi yaşıyoruz. Yenimelek'te Marlyn Monreo ve Yves Montand'ın oynadığı Gel Sevişelim'i izledik.

Kurban Bayramı boş geçti. Zavallı koyunların kesilmesine dayanamıyorum. Bıçağı görünce nasıl da anlayıp kaçmaya çabalıyorlar. Ama şimdilik kumanda insanların elinde. Bir gün her şey hayvanların lehine dönebilir. Dünyanın idaresi onların eline geçerse, insanlar da daha mutlu olabilirler. Hayvanlar konuşamadıkları için, yalan söyleyerek kimseleri aldatamazlar. Oysa babam, seçim günlerinde oy vermeye giderken, bütün politikacıların yalancı olduklarını söylüyor. Radyodan duyduğumuz kadarıyla, hepsi «refahtan» söz ediyor. Biz hep bu evdeyiz. Hangisi gelirse

gelsin. Hep çeşmeden su taşıyoruz. Hep sobamız tütüyor. Karda buzda yürürken kalın bir çizmem bile yok.

TEKGÖZ

Hiç yazmamıştım defterime onu. Demek ki önemsizmiş. Aşağı yukarı bir yıldır bizim eve gelip gidiyor arada bir. Bazen yemeğe kalıyor. Adı Kemal. Bir araba kazasında, bir gözü çıkmış. Bu genç, amcamlara konuk olduğu günlerde bize de gelmişti. Kız kardeşimi gördüğü ilk akşam âşık olduğunu söylemişti. Gözü olmadığı için acımıştık ona. Kendini acındırıyor zaten. Ağlıyor. Kardeşimle evlenmek için yalvarıyor. Oysa kardeşim onu sevmiyor. Acıyor yalnızca.

Ben, acımıyorum bile. İki yüzlü ve yalancı bir insan. Tek gözüyle resim yaptığını, usta bir sanatçı olduğunu sanıyor. Kız kardeşimin fotoğrafını gizlice cebine koymuş. Cağaloğlu'nda birine karakalem çizdirerek büyültmüş. Kendisi çizmiş gibi gösteriyor.

«Bu kız sana âşık değil,» dedim kaç kez. «Umutlanma...»

«Bozulma yedek parça yok, ne kızıyorsun?» diyor bana.

Bu laflar sinirlendiriyor beni. Neden bozulayım? Sanki ben ona mı âşığım. Allah akıl versin. Her defasında, benimle her tartışmanın sonunda kız gibi ağlıyor. Sonra da barışmak için yanıma gelip elini omzuma atmaya çalışıyor. «Aslan benim kardeşim,» diyerek sözde gönül almaya çalışıyor. Aslan olmadığımı kafasına sokmaya çalışıyorum. Sadece gerçekleri gören bir insanım ben.

Tekgöz Kemal nihayet memleketine gidiyor. Adana'da akrabaları olduğu için oralı olmuş. Oysa kökü Anadolu'nun doğu taraflarında. Onu yolcu etmek için biz de gittik Sirkeci'ye. «Sakın Seren'i evlendirmeyin, yine geleceğim,» diyordu otobüs hareket edinceye dek. Gözden yittiğinde, sanki biraz hafiflemiştik. Bir daha gelmese bari. «Ver elini Adana,» derdi hep. Bu kentle övünürdü. Tanrım, kentlerle övünmenin anlamını bir türlü bulamıyorum. Sözde kabadayılar kenti Adana. Bizi korkutma amacı da

vardı mutlaka oralı olduğunu söylerken. Çünkü Türk filmlerinin çoğunda kahramanlar, kabadayılar Adana'lı oluyor. Kemal'in de her hareketi filmdi zaten. Olmayan gözünün dışında, gerçek hiçbir şey bulamıyor insan onda. Ailesi bir başka kentteydi. Bir gözü bile orada kalmıştı.

Gene de, içimizde bir hüzünle eve geldik.

Hangi gün?

Düşünüyorum da ne garip kızım ben? Başkaları gibi saçlarımı kabartmıyorum, güzel giyinmeye özenmiyorum. İstesem bana da yeni giysiler alır annem. İstemiyorum. Bütün bunların nedeni nedir? Sınıfımı geçersem belki düzelir moralim. Sinemayla resim sergilerinin dışında hiçbir şeye ilgim yok. Delikanlılar filan da beni ilgilendirmiyor. Dans etmek için kimseye «evet» demedim mesela.

10 Mayıs Pazar

Boş, bomboş geçiyor zaman.

Pazar günleri içime korku doluyor. Ertesi gün derse kalkıp kırık not alacağım düşünceleriyle ürperiyorum. Ürperdikçe ders çalışamıyorum. Çalıştığım dersleri de ezberlediğim için unutuyorum. Unutkanlığa karşı bir ilaç bulundu mu acaba?

Okula giderken kahvaltı yapmadan çıktığım için eve gelinceye dek açlıktan ölüyorum. Kantinde sandviç satılıyor. Suzi şişman olduğu halde her teneffüste alıyor. Kokuta kokuta yiyor yanımda. Kantin nasıldır, diye görmeye gittim bir kez. Peynirli, salamlı, sucuklu sandviçler nasıl da iştah açıcıydı. Biraz baktım. Sandvice verecek param yok benim. Babamın verdiği yol parasını hafta sonu sinemalarına ayırdığım için, otobüslere de binmiyorum çok zaman. Yürüyorum. Başım, nedense çatlarcasına ağrıyor yollarda...

18 Mayıs Pazartesi

Yenimelek'te Kim Novak'ın bir filmi vardı. Dersten sonra gittik. Biletleri Bahtıgül aldı. Bir de çikolata. Borçlarımı ödeyeceğim ona elbette.

Ön sırada oturan birkaç genç bize laf attı. Elimizde kitapları görünce, «Aaa okuldan tüymüşler...» dediler hep. «Biz okuldan hiç kaçmazdık, siz tüydünüz demek...»

Laflara bakın. Sanki biz okuldan kaçmışız da.

19 Mayıs Salı

Bu tatil gününden yararlanıp ders çalışmalıydım. Başarısızlıklarımdan kaçarcasına sinemaya sığınıyorum. Ne yapsam? Ne etsem? Böyle derken, annemden bir sinema parası koparıp Selay'la kaçtık. Seren gelmedi, daha doğrusu yalvarmamızı bekledi. Bazen sadece Selay'ı istiyorum yanımda. Küçük ama öylesine olgun ki. Sinemaların, hamamın, manavların bulunduğu çarşıdan geçerken kimseler laf atmıyor onunla yürüdüğümüzde. Seren ise her yerde ilgi çekiyor. Gözleriyle yüzü çok güzel. Bu yüzden rahat edemiyoruz onunlayken.

Sinemaya giderken de saçlarım iki örgüydü. Selay'ınkiler de kısa kesik. Öyle çocuk ki. Onunla mutlu olduğumu düşünüyorum.

20 Mayıs Çarşamba

NEBAHAT HANIM!

Yıl sonu geldi. Hâlâ ders çalış sen. Çalışman anlamsızmış, bir şeye yaramazmış, boşver. Yine de çalış.

Bu yıl da boş geçti. Ben yine sınıfta oturacağım. Öyle bir şey ki başıma gelenler. Geçen yıl geçtiğim derslerden bu yıl bütünlemeye kalıyorum. Tanrım. Ne oldum böyle ben? Ne

zaman kendimi toparlayıp derslerde başarı göstereceğim?

Şuna inanıyorum: B sınıfında değil de, A'da olsaydım geçerdim. Oraya giden öğretmenler geçen yıl bize geliyorlardı. Onların derslerinden geçiyordum. Bu yıl A'dakiler kazandı. Sınıfta kalan öyle az ki orada. Bizim sınıftaysa Nebahat öğretmenden iyi not almak olanaksız. Cebirden, geometriden iğrendirdi beni. Upuzun denklemin unuttuğum tek x'ini yaşantıma mal etti diyebilirim, belki. Bu yüzden sınıf atlayamayacağım, yüksekokullara gidemeyeceğim. Korkuyorum. Oysa gerçekten zor olan o denklemi biliyordum. «Bilmiyorsun kızım,» diyerek kırık not verdi bana. Çok iyi biliyordum, üstelik cebiri seviyordum. İki tahtayı doldurduğum denklemi çözerken şaşkınlıkla izlemişti beni. Bir tek x eksikmiş diye bir insanın geleceğiyle oynanır mı hiç?

Sana yeminler ediyorum defterim, ben o denklemi gözüm kapalı bile sonuna götürürüm. Nebahat Hanım bir insanı yok ettiğini hiç bilemeyecek. Ama ben, beni çürüten o suratı hiç unutmayacağım!

Büyük bir tahta sandık var evde. Benim o. İçinde kitaplarım, defterlerim. Ömrümün sonuna dek onu saklayacağımı düşünüyorum. Annem kızınca bana, «Mezarına götürürsün inşallah,» diye bağırıyor. Sandıkta bulduğum bir kâğıda içimi dökmüşüm...

«Ah, yine dünya kötü görünmeye başladı. İçimde sıkıntılar. Duramıyorum evde. Annem, babamla kavga ediyor, bize de bağırıyor durmadan. Tatil bitti, bayram da. Bütün günler geçti gitti. Sanki niye geçiyor. Her şey bitiyor. İçim kapkara. Ders çalışmadım. Bir sürü kırık not yine. Her şeyden bıktım. Bir şeyler yapamadıkça başımın ağrıları artıyor. Deli gibi birtakım hareketler yapıyorum. Kimse anlamıyor beni.

Akşam sinemaya giderken de bir kavga serisi geçti. Kardeşlerim aynanın karşısından ayrılamıyorlar. Sinirlenince ben, kavga çıktı. Her şey kötü görünüyor. Sinema, filmler, insanlar... Gece eve geldiğimizde bir kavga daha başladı. Annem çattı bu kez

bana. Film neden kötüymüş? Avazım çıktığı kadar bağırdım. Hiç korkmuyorum. Hırsla divanın örtüsünü açıp girdim yatağa. Yine aynı düşünceler beynime saplandı... Karne, üzerindeki o rakamlar... Sonra her zamanki gibi uyku. Rüyalar...

Sabahleyin babam yine, o biçimsiz ağzından çıkan laflarıyla uyandırdı beni. Annemle yatakta kavga ediyorlardı. Her zamanki konu. Sanırım annem, babam kadar ilgi duymuyor cinsel ilişkiye.

Bugün okullar başladı. Gitmiyorum, korkuyorum. Hiç ders çalışmadım çünkü. Zavallı babama, «Okul yok, bugün de tatil,» dedim. Sonra bakkala gittim, çeşmeden su taşıdım, gazete okudum, Fenerbahçe-Beşiktaş maçının fotoğraflarına baktım. Şenol, Beşiktaş'a müthiş bir gol atmış. Hem de son saniyelerde. Şu futbolculara bayılıyorum. Erkek olsaydım mutlaka futbolcu olurdum. Acaba o zaman dünya güzel olur muydu? Kim bilir?

Kimya defterim Vicdan'daydı, öğlende gidip aldım. Yol boyunca Ahmet Haşim'in dizeleri vardı dilimde.

Ne kadar gamlı bu akşam vakti... Ne kadar gamlı bu öğlen vakti... diye okudum içimden hep. Eve dönünce de Leyla Sayar'a göndermeyeceğim bir mektup daha yazdım.

«... Biricik Leyla. Seni ne çok seviyorum ablacığım. Bütün insanlardan nefret ederken, sevdiğim tek kişi sensin.

Senin dudakların pembe
Ellerin beyaz
Al tut ellerimi bebek
Tut biraz...»

İşte, sandıktaki kâğıtta bunlar yazılıydı.

21 Mayıs

BİZİM EV. Bizim evimiz. Bu ne anlatır? Akla ne gelirse işte... Bizim ev deliler yuvasıdır. Çünkü annemle babam hep küfür sözcükleriyle konuşuyorlar. Kavga her an, her gün var.

Biz iyi çocuklarız. Bu durumda aşırı bir şey yaptığımız yok. Benim sinemalarım var, kız kardeşlerim de aynanın karşısında

saatlerce süsleniyorlar. Annemle babamla da iyi geçiniyorlar. Ama ben? Çok ama çok kötü bir insanım ben. Çok zaman annemin de, babamın da benden korktuklarını hissediyorum. Onlardan fazla bağırıyorum.

Yavrum, minicik Selay'ım benim. Biricik kardeşim. Ağlama birtanem. Senin üzülmene dayanamam.

Yemek yerken annem bir şeye sinirlenmişti, küfür ediyordu. Selay o küçücük yaşıyla anneme akıl veriyordu. Olgun bir tavırla. Anlayan kim? Annem söylenmeye devam ediyordu.

Selaycığım. İstediğin kadar anneme karşı koy. «Öyle laflar kullanma anne, bizi başkalarının yanında küçük düşürme...» de. Ben de diyeyim. Başımızda «büyük» sayılan bu insanlara konuşma kurallarını öğretelim. Onlara öğütler verelim. Değişemiyorlar. Kavgalar, bağırmalar sürüyor evde.

Sonra acımaya dönüşüyor içimizdeki sert duygular. Biliyorum, hepimizin içinde sevgi var birbirimize karşı. Daha iyi bir yaşam biçimine ulaşamadıkça birbirimize mi bağırıyoruz ne?

23 Mayıs Cumartesi

İlk ders tarihti. Yazılı olduk. Attım tuttum. Zararı yok, tarih notlarım iyidir. Bu son yazılı nasıl olsa.

İkinci ders edebiyattı. Sözlü yaptı. Mef û lü/fâ i lâ tü/me fâ î lü/fâ i lün... ları sordu yine.

Okuldan çıkar çıkmaz Bahtıgül'le her zamanki gibi Maçka'ya indik. Ne güzel yer şu Maçka. Hava güzel olunca Kız Kulesi, Dolmabahçe daha da güzel görünüyor.

Troleybüsten Taksim'de inince birer simit alarak parkta oturduk. Anıtın orada resim çektirdik. «Paramız yok,» dedik fotoğrafçıya. «Olsun, sonra verirsiniz...» dedi.

Bir cumartesiyi daha yaşadık birlikte. Çalmadığımız kapı kalmadı. Bizi mutlu eden her yere girip çıktık. Amerikan Kütüphanesine bile gitmeyi unutmadık. Sonra Galatasaray'a doğru yürü-

dük. Aynalıçeşme'de yollarımız ayrılıyordu. O evine, ben de çamurlu sokakların birindeki evime.

30 Mayıs Cumartesi

Okulların son günü. Bu yılım da kaybolup gitti. Yine sınıfı geçemedim. Neyse. Her şeye boşver. Bahtıgül'le beraberdik ya. Birer tost yedik Beyoğlu'nda. Karnenin üzerine iyi gider belki, diyecektim ama karneleri almamıştık daha. Ne farkeder, neler olduğunu biliyorum onda.

Sonra Emek Sinemasına girdik. Sarı Ayılı Kızlar. Bu film genç kızlara ders veriyor. Ama filmin vereceği derslere hiç gereğimiz yoktu.

Tarihsiz bir gün

Düğüne gidecekmişiz akşam. Kim evleniyor ki yine? Gitmem canım ben. Zaten giyecek bir şeyim mi var? Öteki kızlarının süsü için oturur diker çabucak. Benim kötü bir bluzumu dikmemiş. Ama ben bunlara önem vermem. Oturup ağlamam da. Varsın giyecek bir şeyim olmasın. Temiz olmasın giysilerim. Gitmem. Ne olacak gitmezsem?

Ulan kadın. Ben sana gösteririm... diye söyleniyorum içimden.

... Bir saat sonra

Anneciğim beni bağışla. Senin için canımı veririm. Az önce nasıl da sinirliydim. Şimdiyse annem benim hayatım. Anneme söylediğim çirkin sözler için üzüntü duyuyorum. İçim kanıyor.

Aynı akşam

Düğüne gittik. Kasımpaşa'nın en gösterişli düğün salonuy-

du. Orkestrası da iyiydi. Hiç durmadan dans ettik. Hayatımda ilk kez dans ediyorum bir düğünde. Kardeşlerimle ve komşunun gerizekâlı oğullarıyla zıplayıp durduk. Eğer dans etmek biraz da gülmekse ve biraz da insanın üzüntülerini unutmasıysa, çok hoşmuş dans...

Sonraki gün

Karnem geldi. Ah, postacı. Niçin rahatımı kaçırıyorsun? Dört bütünleme. İki yıllığım hem. Allahım, bana sabır ver. Çalışma gücü ver. Zavallı annem ve babam. Çok şanssızlarmış. Ben de şanssızım.

Defterim. Sanma ki sinemalar suçludur. Ben derslerden aldığım kırık notları unutmak için koşuyordum onlara en çok.

Ya ben aptalım ya da şansım birtakım oyunlar oynayarak aptallık ediyor.

Haziran

Ne çok edepsizim. Herkesle kavga ediyorum. Adım «Dayı»ya çıktı komşular arasında. «Dayı geliyor» diyorlar. Üstelik çok argo konuşuyorum. Bahtıgül duysa şaşar. Onunlayken bambaşka bir kızım.

Defteri yazarken bıraktım, radyoyu karıştırdım. Yabancı bir İstasyondan ezan duyuluyordu. Sıkılmadan dinledim. Günahlarımın bağışlanmasını geçirdim içimden. Kim bilir ne çok biriktiler. Anneme babama söylenirken elbette günah defterlerim kabarıyordur. Ezan bitince, sınıfımı geçmek için dua ettim. Arap spiker konuşmaya başladı, kim bilir neler anlattı? Şimdi de oynak bir müzik başladı aynı istasyonda. Ezanla göbek havaları aynı yerde yayınlanıyor. Hani kadınların suratlarını göstermeleri, saçlarını açmaları İslam dinine göre yasaktı? Arap dansözler Müslüman değil mi?

15 Haziran

Acaba haziranın hangi gününde doğdum? Burcunu bilen insanlara bayılıyorum. Ben kesin olarak bilemediğim için bu ayın son gününe dek her gün doğumgünümdür diye düşünüyorum. Bakalım İKİZLER burcu benim için neler söylüyor?

«Kısa yolculuklar ve ziyaretler sizi bir hayli oyalayacak. Bütün ilişkilerinizde iyi sonuçlar alacaksınız. Aşk hayatınızda hareket var.

Bugün doğanlar: Cömert, dünyada hiçbir şeyi ciddiye almayan, fazla çalışmaktan hoşlanmayan, ama sorumluluklarını bilen, aşk hayatları çok renkli ve sözlerine de pek fazla güvenilmeyen kimselerdir.»

Haziran sevimli bir ay, ama sanırım bu İKİZLER burcu bana uymuyor. Annemin dediğine göre bu ayda doğmuşum. Ama kimliğimde bir başka ayın günü geçiyor. Aman boşver be. Hangisi olursa olsun. Nasılsa kimseler bilecek, kutlayacak değil. Hiç kutlamadık.

Biz, her yılbaşı kendimizi yaşlanmış sayıyoruz.

.....?

Kaç gündür değil, haftalardır defterimi yazmıyorum. Önemli olaylar yok ki. Sınıfta kaldığımı da yeniden yazmak istemiyorum buraya. Hem belki bütünleme sınavlarında başarılı olurum. İşte benim gibiler sınıflarını doğrudan geçemezler. Sonra da bunu dram yaparlar.

Ama... dramlardan hoşlanmadığım için gözyaşlarımla karnemin berbat olduğunu yazmayayım.

Bir cumartesi daha başlıyor. Bahtıgül'süz.

Birbirimize dertlerimizi dökerdik. Şimdi? Konuşacak insan bulamıyorum evde. Bir haftadır günlerim oldukça dolu geçti sayılır. Roman okudum hep. Sevilmek İsteyen Kız, isimli bir roman

ilgimi çekti. Erotik bir anlatımı var. Benim yaşımda bir kızın erkeklerle cinsel ilişkisi öyle duyarlı yazılmış ki. Hiç kimse bu kıza kızamaz. Böyle bir roman ilk kez okuyorum. İçindekileri kimseye söylemedim. Ne okuduğumu anlayacaklarmış gibi sayfaları saklıyordum. Bu kitabı da enişte'min kütüphanesinden almıştım. Teyzemle enişte'den aldığım kitaplarla kütüphanem gelişiyor.

Sevilmek İsteyen Kız'ın yazarı Pamela Moore adında bir Amerikalı kız. Yirmi bir yaşında intihar etmiş. Bu romanın reklamını çok yaptığımdan, kapı komşumuza gelen çaçaron bir kız okumak için aldı ve bir daha geri vermedi. Yandığını söylüyor. Gel de inan. Onun yerine Anna Karenina'nın ikinci cildini verdi bana. Birinciyi okumadığım için ikinciye başlamadım.

Kitabımı geri vermeyen Yüksel adındaki bu kız benden büyük. Kasımpaşa sinemalarına erkeklerle gidiyormuş, bacaklarını elledikleri'ni hiç çekinmeden anlatıyor. Onlardan birini de koca diye düşlüyor.

Bu tuhaf insanları gördükçe kendimi çok seviyorum. KENDİNİ SEVEN KIZ adında bir roman bile yazmayı düşünüyorum. Romanımda mutlaka Bahtıgül adında bir arkadaşım olacak. Onun kadar çok sevebileceğim bir başka arkadaşım olacak mı? Hiç sanmıyorum.

Temmuz

Herkesin «Tekgöz» dediği Kemal gene gelmeye başladı bize. İki odalı evimizde kafa dinleyecek bir köşe bulamazken, bir de onunla uğraşıyoruz. Annem babam da istemiyorlar, ama kovamıyorlar. Yüzleri tutmuyor. Tekgöz, öylesine tuhaf bir insan ki. Yüzünün her mimiğiyle yalancı, gösteriş budalası. Kız kardeşim onu hiç sevmiyor, henüz on beş yaşında ve kendi ölçülerine göre ona acıyor.

Bense tek gözlüyle sürekli dargınım. Barışmanın yollarını arıyor. Benimle darginken eve gelmeye çekiniyormuş. Keşke gelmese. Huzursuzluk yaratıyor evimizde. Hele bana öyle tuhaf laflar

söylüyor ki. Ne yüzsüz, anlayışsız biriymiş. Yakın bir akrabalığımız da yok. Amcamın karısının uzaklardan bir şeyi oluyormuş. Kardeşimle evlenmesinin hayal bile olamayacağını söylediğim için, «Laf beceremiyorsun, konuşma!» dedi bana.

Pazar akşamı lunaparka gittik. Gözsüz'le, Müzeyyen'in karacahil oğulları da geldi. Bu oğlanlar bir yerlerde çıraklık yapıyorlar, ayakları leş gibi kokuyor. Tekgöz, bir nişanlı gibi kardeşimin yanından ayrılamadı çarpışan arabalara, dolaplara binerken. Komşunun oğullarına poz yapıyordu. Üstelik komşunun oğlu da ortanca kardeşime âşıktı.

Lunapark hoştu. Zincirli salıncaklarla havada hızla dönerken elektrikler kesildi. Yavaş yavaş durduk. Sonra elektrikler gelince fırıl fırıl dönmeye başladık. Dönerken birbirimizi tutmaya çalışıyorduk. İndiğimizde yalpalıyorduk. Tıpkı zikzak çizen sarhoşlar gibiydik. Bir de birbirinden değişik gösteren aynalar var. Bu kadar çok gülmemiştim hiç. Aynaların birinde dev olunuyordu, birinde cüce, ötekinde uzun, ince, kısa... Bazen kalçalar genişliyor, kafalar uzuyordu.

Gülerken de bir hüzün vardı içimde hep. Grubu beğenmiyor muydum? Okula gidemezsem bundan sonraki yaşantım bu insanlarla mı geçecekti yoksa?

Hayır hayır. Benim yerim çok değişik olmalıydı. Yeryüzünde bana bir yer bulunacaktı. Ama bu yer ne Tekgöz gibi ikiyüzlü birinin yanı, ne komşunun çıraklıktan kurtulup kalfa olmayı amaçlayan oğullarının yanıydı. Dişlerinin ve gömleklerinin kokusu açık havada bile duyuluyor.

Benim yerim? Güzel Sanatlar Akademisinde resim öğrenimi yapmak ya da Edebiyat Fakültesinde dünya edebiyatını incelemek olmalıydı.

Sonra... Sonra kocaman romanlar yazmaktı.

Evde herkes kendi havasında. Kız kardeşlerimin ikisi de benden uzak. İyi anlaşıyorlar. Aralarına Kemal de katılıyor. Bana kar-

şı bir durum yaratılıyor. Beni en çok üzen Seren'in bilinçsiz tavrı. Onunla evlenmeyeceği halde umutlandırması onu. Ya benim arkamdan fiskos konuşmaları? Kitap okuduklarını hiç görmedim. Kardeş değilmişiz gibi ayrı dünyaların insanlarıyız. Yoksa ben miyim düzen bozucu?

Ama bugün yalnız kalmamaya çalıştım. Kardeşlerimi de iyi bir Fransız filmine götürdüm. Eve geldiğimiz zaman Tekgöz bizdeydi gene. İş bulmuş, çalışıyormuş. Aman nasıl da burnu büyümüş birden. Gerçek bir nişanlı gibi, sinemaya gittiğimiz için sinirlendi.

«Senin bize karışmaya hakkın yok,» dedim. Müthiş bozuldu.

Aynı akşam zavallı babam eve gelmeden, Kasımpaşa'daki bir yazlık sinemaya da gittik. Bir günde üç dört film izlemek biraz fazla. Annemin sinemaya götürecek parası var ne iyi ki. Babamaysa olmadığını söyler hep.

Yolda giderken pis Kemal kardeşlerimi önden sürükledi. Onları benden ayırarak gizli bir kini sürdürüyor. İçimden çok kızsam da gülümsemeye çalıştım. Kardeşlerimden birinin yanımda yürümesini ne çok isterdim. Ne küçüğü, ne büyüğü yanıma oturdu sinemada. Her zamanki gibi sıranın en başında, annemin yanındaydım. Yazlık sinema olduğu için film gösterilirken gökyüzünü, yeni parlamaya başlayan yıldızları gözledim. Kardeşlerime kızgınlığım son sınırındaydı. Eve gitsek de şu vefasızlara çatsam, diye düşündüm. Yazlık sinemaların yıldızların altındaki büyüsü hoşuma gittiği için zaten gitmiştim sinemaya onlarla. Yoksa oynayan filmlerin hangi konusuna, hangi artistine gidecektim ki? Fatma Girik'in şişman yanaklı suratından hiç hoşlanmıyorum. Cam gibi gözleri güzel. Ama bu kadın benim ideal artistim değil. Türkan Şoray'ı hele hiç sevmiyorum. Bütün filmlerinde aynı göz ve aynı dudak hareketleri. Kenar mahalle dilberi rolünde olsa da, uygar kentli bir kadını ya da köylü kadını oynasa da yüzü hep aynı ifadeyi taşıyor. Rol yaptığını belli eden bir yüzü var. Nedense adına «Sultan» deniyor. Oysa Silvana Mangano, Sophia Loren gibi ameliyatsız gerçek sultanlara da, sadece «artist» diyorlar dünya sinemasında...

Bizim sinemamızda, gözleri, dudakları ve her kesimden kadını oynayabilecek yüzüyle bir tek Leyla Sayar'ı beğeniyorum. Benzersiz bir yüzü var benim Leyla Sayar'ımın. Burnu kıvrık olsa da, ameliyat geçirdiği halde.

Bu akşam birkaç laf söyledik Gözsüz'e. Bıktık artık anormalliklerinden. Kendini önemli biri sanıyor. «Ben ressamım efendim...» diyor. «Ben çok para kazanırım...» diyerek cebinde gezdirdiği ucu kalın bir kalemi gösteriyor bize. O kalemle bütün dünyayı satın alabileceğini söylüyor. Kardeşimin fotoğrafını götürüp bir başkasına çizdirdiğini unutmuşa benziyor. Aslında yaptığı işin de ne olduğunu çok iyi biliyorum. O, eline verilen bir fırçayla tabela boyuyor. Buna ressamlık diyor.

Ben ondan çok daha iyi resimler yapıyorum. Babamın makinede dikiş dikerken resmini yapmaya çalıştı sözde. Hiç benzetemedi. Bir de ben çizdim babamı. Babam olduğu gibi kâğıttaydı. Zaten çizgilerimin güzel olduğunu resim öğretmenleri de söylerlerdi.

Kemal, bizim sokağın az ilerisinde, Topal Naciye'nin evinde bir oda kiralamış. Her akşam bize geliyor tabii ki. Bu dramlı sahnelere bir son vermeli artık. Ağlıyor, sızlıyor. Onunla çatışırken ben, babam da sinirlendi ona. Sahte ressam, babamdan beklemediği bu tepkiye dayanamayıp gitti. Sonraki akşam babamla ben, onu bir damat olarak düşünmediğinizi söyledik. Bize inanmadığı için kardeşime sormuş. «Beni seviyor musun?» demiş. «Sevmiyorum...» demiş o da.

Bana kalırsa onunki sevda da değil. Kardeşim çok güzel olduğu için, onunla evlenip herkese gösteriş yapmak istiyor. Bu masalları ben yutmuyorum elbette. Ağlıyor, acındırıyor kendini. Bu yüzden mi o güzel, tertemiz kızı ona verelim? Ne yapalım yani sakatsa? «Al, bu kız senin olsun,» mu diyelim? Sağına soluna bakmayıp caddenin ortasında ne arıyordu? Arkadaşlarıyla oynuyormuş arabalar geçerken? Ölmediğine sevinsin. Yeryüzün-

de bir uzvunu yitiren tek insan o değil ki. Başkalarının keyfiyle savaşlara sürüklenip ölen, sakatlanan ne çok genç var dünyada. Hem, her sevenin, âşık olanın ille de evlenmesi mi gerekiyor yani? Herkes zaman zaman birilerine âşık olur. Olabilir herhalde...

Unutup defterlerime yazmadığım birileri daha var. Hani bir düğünde kardeşime kartını veren deniz subayı. Beyaz giysileriyle bizim evin önünden geçmeye, mektuplar göndermeye başladı.

Sevgili defterim. Sana bir şey söyleyeyim mi? Bu denizciyi de beğenmiyorum. Çocuk gibi mektuplar yazıyor. Acaba kız kardeşim onu beğeniyor mu? Sordum... Şimdilik kısa mektuplar yazarak vakit geçiriyormuş. Pencerenin önünden kendisi için geçen gençleri gördükçe eğleniyor kardeşim. Bazen ben bile eğleniyorum. Kimseye belli etmiyormuş gibi bir geçişleri var ki sokaktan, kalp çarpıntılarından olacak suratları sapsarı kesiliyor.

11 Temmuz Cumartesi

TIRNAĞIM ÇEKİLDİ

Heybeliada'ya denize gitmek için hazırlık yapmaya kalkınca her defasında bir engel çıkıyor. Geçen hafta da parmağımı sokak kapısına sıkıştırdım. Kapı ama ne kapı. Demirden...

Biraz temizlik yapmak istemiştim. Bizim mutfağın duvarıyla kapısı yok ya. Beton bahçeye gitmek isteyen bizim açık mutfaktan geçmek zorunda. Hiç temiz kalmıyor orası. Bu binada oturanların iyi kötü birer mutfakları var evlerinde. Bizimki de içerde olsaydı keşke, kediler cirit atmaya devam ediyor. Neyse ki küpün içine girmiyorlar. Bazen küpün dibine bakıyorum su doldururken. Yosun gibi bir şey kokuyor, hoşuma gidiyor bu koku. Hoşuma gitmeyen mutfağın kirli, dağınık görünüşü olduğu için temizlemeye başlamıştım. Önce rafları, teldolabı temizledim, sonra taşlığı sileyim dedim. Ah, silmez olsaydım. Paspası ıslatıp bir-

kaç kez silmiştim ki, Müzeyyen'in kızı demir kapıyı çat diye kapadı. O sırada sağ elimin başparmağı kapıların arasına sıkıştı. Ne arıyordu ki elim o anda orada. Acıdan nefesim tıkandı. Bir yıldır böyle ağlamamıştım. Akşama dek zonklaması durmadı parmağımın. Simsiyah olmuştu tırnağım. Bayılacağım sandım. Gece gözüme uyku girmedi. Gerçekten hep yıldızları gördüm yattığım yerde. Ertesi gün denize gidemedik bu yüzden. Doktora gitmeye kalktık. Çok komiktik. Her kafadan bir ses duyuluyordu. Hastaneye gitmek istemiyordum. En sonunda hem dolaşmak, hem de hastaneyi görmek için kabul ettim.

Sonra, Tekgöz'ün de içinde olduğu büyük kafilemiz İlkyardım Hastanesinin yolunu tuttu. Parmağım çok zonkluyordu. Orada bir doktor uyuşturdu ve tırnağımı çekti. Annem dışarda kalmıştı. Yanımda Müzeyyen vardı tırnağım çekilirken. Kocaman kadın gözlerini kapadı. Ben de bağırabildiğim kadar bağırdım komşu kadının acıyan suratını görünce. Adını Müzeyyen diye geçiriyorum ama annemden büyük bu kadın.

Elim sargı bezleriyle sarılı olduğu için parmağımın durumundan habersizdim. Henüz ilacın etkisi sürdüğünden acıyı pek hissetmiyordum. Ötekilerle konuşup gülüyordum. Pazar günleri bankalar kapalı olur, değil mi? Müzeyyen'in kocası Mahmut, odacılık yaptığı bankada nöbetçiymiş pazar günü. Hastaneden sonra hep birlikte bankaya gittik. Mahmut, o banka şubesi kendininmişçesine şişiniyordu. Bizler de bankanın altını üstüne getirdik. Hele ben, uyuşturulmuş parmağımla daktilo bile yazmaya çalıştım. Bir ara müdürün döner koltuğuna bile oturdum, çok zevkliydi.

Daha sonra eve geldiğimizde, ilacın etkisi kaybolmaya başlamıştı. Parmağımın zonklamalarıyla baş başa kalmıştım. Dört gün aynı acıyı çektim. Gece gündüz zonk zonk... Beşinci gün biraz dindi acı. Şimdi parmağımı kendim açıyorum. Değişik bir ilaç koyduk. OHH... Galiba geçiyor...

Hırsızlar yakalanınca tırnaklarının çekildiği söyleniyor. Zavallı hırsızlar. Hiçbir şey bu acıyı çekecek kadar «çalmaya» değmez.

19 Temmuz Pazar

Heybeliada'ya gidiyoruz. Vapurun güvertesinden denizi seyrettim hep. Önce köpükler, ardından mavinin anlatılmaz tonlarındaki güzelliği. Vapur uzaklaştıkça, İstanbul küçülüyor ve daha güzel görünüyordu. Uzaktan sessiz bir resim gibiydi İstanbul... Rüzgâr saçlarımı uçuruyor, denizin sabah serinliğindeki kokusu içime doluyor ve ben bu güzellikleri yaşıyordum.

Adanın her zamanki yerindeydik. Çamlimanı bizim denize girdiğimiz yerdi. Çamların arasında annemin pişirdiklerini yiyor, hiç durmadan denize koşuyorduk. Müzeyyen'in oğullarıyla arada bir bozuşuyorduk. Kardeş gibi olsalardı günümüz güzelden güzel geçebilirdi. Ama Seren'e olan aşkından onu herkesten kıskanıyor, denize girenlere bile çatmak istiyordu sivilceli oğlan. Neyse önemli bir patırtı çıkmamıştı... Günümüz fena değildi.

Geç vakit iskeleye geldiğimizde, vapuru beklerken Uzel'i gördüm. Uzaktan sempatik görünüyordu. Kendisi gibi deniz subayı olan arkadaşlarıyla birlikteydi ve yüzünün en doğal haliyleydi. Öteki erkekler gibi onun da bir kızı görünce suratı değiştiğinden, bu tavrı hiç hoşuma gitmiyordu benim. Sonra bizi gördü. Seren'e bakıyordu hep. Bu tesadüfe o da şaşmıştı.

Vapura girince kalabalıktan kurtulmak için bodrumuna indik. Daha rahattı. Deniz subayının bizi aradığını çok iyi biliyorduk. Az sonra babam yukarı çıkmıştı. Aşağıya, yanımıza indiğinde haberi vermiş anneme:

«Subay vapurun içinde dört dönüyor, acaba nerede, diyor arkadaşlarına.»

Uzel, sevimli görünüşüyle vapurun bodrumunda bizi bulunca Seren'e gülümsedi ve çabucak gitti. Vapurdan indiğimizde, iskelenin önünde bizi beklerken gördük. Köprüde arkamızdan yürüyordu. Bazen geride, bazen önde. Kasımpaşa'ya giden motorlara da bizimle birlikte bindi. Aylardır bizim kızın peşindeydi. Ama buluşmadılar hiç. Birkaç kez pencereden konuştular. Şişhane'de buluşmak istemişti kardeşimle. Seren gider mi? Utanıyor.

Gecenin on birinde Haliç'in üstündeydik hep birlikte. Uzel, biz, annemler, Müzeyyenler... Haliç'in küçük dalgaları motorun sesiyle yarış edemiyordu. Oysa sandallar benim için çok daha zevkliydi, sessizlerdi. Küreklerin suyun içine girip çıkarkenki sesi, Haliç'in bazen de ürküten dalgacıklarında sandalın o yana bu yana şakalar yapması hafifçe...

Motor Kasımpaşa'ya yanaştığında önce Uzel atladı kıyıya. Hızla yürüdü, köşeden dönerken başını çevirip baktı. Oradaki bir çeşmeden su içiyorduk. Annemle babam «hadi» diye seslenirken, çeşmenin önünde biraz durduk. Seren ve Uzel bir güzel bakıştılar uzaktan.

Kız kardeşimin bu deniz subayıyla evlenmesini ister miyim? Mektuplarında önemli bir şeyler yok. Ama yalan konuşmayan biri gibi. Bilmiyorum ki. Bakalım. Zaman gösterecek karakterini. Erkekler hakkında bir şey düşünmedim bugüne dek. Birini düşünecek olursam, öncelikle doğru konuşmasını isterim.

28 Temmuz Salı

Şu kendini beğenmiş Gözsüz Kemal, bizim evde konuk gibi ağırlanmıştı. Benden ve babamdan başka herkesten yüz bulmuştu biraz. Yani annemden, kardeşlerimden demek istiyorum. Ama onun sahteliğini çoktan keşfetmiştim ben. Acınacak biri olmadığını da. Şimdi sağda solda kız kardeşimin aleyhinde konuşuyormuş. Seren'in adını çıkarmaya çalışıyor. Topal Naciye bize geldikçe yeni kiracısının neler dediğini anlatıyor bize. Ah, biliyordum bir gün daha da iğrençleşeceğini. Ama onu da haklı buluyorum. Umutlandı. Kız kardeşim bütün çocuksuluğuyla iyi davrandı ona. Tersleyemedi hiçbir zaman. Annem bile tersleyememişti onu. Mutfakta yemek pişirirken yanına sokuluyordu Kemal. Tek gözünden yaşlar akıp ağlamaya başlayınca, iyi yürekli annemin de gözleri doluyordu. Çamaşırlarını da yıkamıştı birkaç kez.

«Benim de gözüm olsaydı, ben de subay olurdum, Seren'le evlenirdim,» diyerek ağlayan Kemal'in Uzel'i kıskandığını anladık.

Oysa Uzel'i hiçbirimiz anlatmamıştık ona. Nereden duydu kim bilir? Belki Topal Naciye'nin kızı söylemiştir.

Seren'in deniz subayıyla evleneceğini sanan Tekgöz Kemal, biraz daha oyalandı bizim sokakta. Sonra memleketine döndü. Oradaki tanışlara hep aleyhimizde laflar söylüyormuş.

17 Ağustos

Günlerden beri defterime bir şey yazmıyorum. Yazamıyorum. İstemiyorum yazmak. İçim sıkılıyor. Sınavların yaklaşıyor oluşundan doğuyor bu sıkıntılar. Ah, ne yapacağım.

Geçen yıl bugün cebir sınavına girmiştim. Hava çok güzeldi. X'ler, y'lerle kâğıdı doldururken, camdan giren güneş gözlerimi önce kamaştırmış, sonra da karartmıştı. Sınavdan önce camdan görünen Dolmabahçe'yi gözlemiştim. İstanbul'un bu eşsiz güzelliği coşkulandırmıştı beni, cebir sınavı değil. Zaten başaramamıştım.

Defterime yazacak bir şey bulamıyorum bugün. Öyleyse sürekli değişen ideallerimden söz edeyim.

Liseyi bitirip bir yerde memur olarak çalışmak. İlk aylığımla annemi yepyeni giysilerle donatmak. En önemlisi iki üç yıl para biriktirip ev almak. (Öyle sanıyordum)

Şarkıcı olarak bir orkestrada çalışmak. Yabancı dilde şarkılar söyleyip, plak doldurmak.

Ressam olup desen çizmek, resimler yapmak.

Gazeteci olup söyleşiler yapmak, fotoğraflar çekmek.

Yazar olup romanlar yazmak...

Hepsi düş. En iyisi çalışkan bir öğrenci olmak. Avrupalı kızlar gibi bilinçle dünyayı dolaşmak... Eğer bir gün elimde çantam, yanımda kafama uygun bir arkadaşla çok çok uzaklara gidersem... dünyayı dolaşırsam... o zaman kendimi çok mutlu ve özgür hissedeceğim.

Dünyayı gezerken, turistler gibi kahverengi delikli ayakkabılarım da olacak herhalde. Kapalıçarşı'nın arka sokaklarına uğrayan turistlerin sattığı ayakkabıları getiriyor bazen babam. Ayağıma olanları giyiyorum. Kapalıçarşı'daki yeni ayakkabılarıysa şimdilik vitrinlerde seyrediyorum.

Sanki sınavlarım yokmuş gibi bugünlerde şiire ilgi duymaya başladım. Öyle çok şiir yazıyorum ki. Öyle gerçekçi ki benim şiirlerim. Sınavlarım başarılı geçerse romanıma başlayacağım artık. BALIKÇI adını verdiğim kısa bir öykü de yazdım. Öykümle şiirimi *Yelpaze* dergisine gönderdim. Yayınlandıklarını görürsem nasıl da mutlu olacağım. Yazarlığın ilk adımını attım, diyeceğim o zaman.

26 Ağustos

Bugün hayatımın sonuna dek unutamayacağım bir roman okudum. Sabah Yıldızı'nın kahramanlarını uydurma insanlar olarak düşünemiyorum. Hayata karşı kayıtsız, alaycı Paul ve onun tersine melek yüzlü, yardımsever bir Mary tipi var romanda. Genç yaşında alevler içinde kalıyor Mary ve Paul'ün kollarında ölüyor. Kızın ideallerini gerçekleştirmek isteyen Paul, sonra Çin'e gidiyor. Oradaki insanlara yardım etmek istiyordu Mary çünkü.

Romanı bitirince gözlerim yaşardı. Şimdi böylesine etkileyici bir «şaheser» yazabilmeyi düşünüyorum. Haydi bol şanslar sana. Ama sınıfını mutlaka geç. Bahtıgül'le beraber ol. Bunlar olmayınca bir tek romanla mutlu olunmaz herhalde.

Romanlar yazmayı istesem de, okulsuz bir hayat düşünemiyorum. En mutlu günlerimin geçtiği okuluma kavuştur, Tanrım.

Yarın Bahtıgül'le buluşacağım. Mektup yazmış, buluşma yerimizi belirtmiş. Param yok gene. Babamdan istemek için büyük bir cesaret gerek. Tek kuruşa hakkım yok çünkü. Sınıfı

geçemediğimden para istemeye utanıyorum. Nasıl isteyebilirim ki. İş aramıyorum, sınavlarıma çok iyi hazırlanamıyorum... Üstelik inadıma yaşım da ilerliyor.

On altı yaş. Nasıl da geçti. Kolay değil insanın kendini yaşlı hissetmesi. Yaşlanmışım gibi duygulara kapılıyorum. On altı defa bile ne annemi babamı, ne de kendimi pek mutlu gördüm. Bu sözcüğün anlamını bildiğimizden de emin değilim.

Ama sana bir şey söyleyeyim defterim: Değerli kitaplar okurken mutlu oluyorum. Okumanın zevkini, kahramanlarıyla birlikte yaşadığım kitaplar veriyor bana. Okumasaydım, kendimi insan (pardon herkes insan) BEN saymazdım. Romandaki tipler benim arkadaşlarım oluyor. Çevremdeki kalabalık bu dostlukları anlamıyor. Dostoyewski'nin ve daha birçok yazarın kahramanlarıyla arkadaşlık ediyorum okurken. Beni sakın yalnız bırakmayın sevgili roman kahramanları. Çünkü bu evde çok yalnızlık hissediyorum.

Anımsıyorum. Geçen yıl pencereden sokağı gözlediğim bir gün, elim her zamanki gibi yüzümdeydi. Alışkanlık işte. Sokaktan birkaç köylü kadını geçiyordu.

«Şu kızın anası babası yok mu? Her zaman böyle düşünceli,» dedi biri.

«Var, o derslerini düşünüyor,..» dedi öteki kadın.

Dalgın değildim, bu sözleri duyunca gülmüştüm. Hoşuma gitmişti. Derslerimi düşünüyordum gerçekten. Yoksa zavallı, ihtiyarlamaya yüz tutmuş babamla annemin ilerde ne olacaklarını mı düşünüyordum? Bir işe yaramayacağımı mı? Çünkü herkes benden bir şeyler bekliyordu. Bütün aile. Anneannem, dedem, teyzelerim bile. Bütün komşular en çalışkan öğrenci olduğumu sanıyorlardı. İlerde yüksekokullara gideceğimi, iyi bir mesleğim olacağını sanıyorlar; çocuklarına beni örnek, diye gösteriyorlardı. Sınıfta kalarak herkesi düşkırıklığına uğrattım. Sokaktan geçen köylü kadınları bile...

Bir gün okuldan eve gelirken, yolda karşılaştığım bir köylü kadınının sorusunu ömrümce unutmayacağım sanırım.

«Hâkim çıktın mı?» demişti bana.

Ortaokul son sınıftaydım daha o günler...

Perşembe

Kasımpaşa'dan yokuşları çıkıp Galatasaray Postanesine dek yürüdüm. Gittiğimde gözüm saate ilişti. Biri yirmi beş bile geçmiyordu. Ne çabuk koşmuşum Bahtıgül'e... Birde çıkmıştım evden.

Beni bekliyordu Bahtıgül. Çizgili bir elbise giymiş, saçlarını atkuyruğu yaparak örmüştü. Çok hoştu. Üç aydır görüşmüyorduk. Ne söyleyeceğimi bilemiyordum. O da sınıfta kalmış.

«Ah yavrum, üzülme. Boşver.»

«Zaten üzülmüyorum,» dedi. «İkinci sınıfa geçersen seninle beraber oluruz.»

«İkinci sıraya otururuz, Bahtıgül, iyi kopya çekilir.»

İyi güzel de, bakalım geçecek miyim? Tanrım. Geçeyim ne olur.

«Benim için dua et, Bahtıgül.»

Hem konuşuyor, hem de bir aşağı bir yukarı dolaşıyorduk. Esmer bir çocuğu gösterdi.

«Şu kahverengili, Hisar'dan beri peşimde.»

Ama bizim üçüncü birine hiç gereğimiz yoktu. Dünyada bir ben, bir de Bahtıgül vardı. Başka hiç kimse. İkimiz birlikteyken mutluyduk. Bu mutluluğu tamamlayan üçüncü sadece sinemaydı. Spencer Tracy ile Frank Sinatra'nın oynadığı bir film izledik. Sonra Bahtıgül, her yaz bronzlaştırdığı teniyle çok güzel görünerek, Hisar otobüsüne bindi. Kiraladıkları yazlık evden bir süre sonra Aynalıçeşme'deki evlerine gelecekler. Okullar başlarken...

Bahtıgül'ü düşünüyorum. Hisar'da yağmur yağarken denize girmiş. «Ay ıslanıyoruz...» diyerek çığlık atmışlar ablasıyla.

Günün birinde yağmur yağarken denize gireceğim ben de.

Acaba çok şey düşündüğüm için mi başım ağrıyor böyle?

Sessizlik istiyorum. Büyük ev istiyorum. İki oda istemiyorum işte. Yetmiyor. Ne yana gitsem ses var. Annemin babamın kavgaları, sokaktan duyulan tuhaf şarkılar, satıcıların sesi... Bütün bu gürültülerin yanısıra dikiş diktirmek için eve gelen giden kadınların konuşmaları... Bazıları komşuluğa gelmiş gibi de saatlerce oturuyor. Yeniden dünyaya gelirsem, terzi olmayan, dikiş dikmeyen, makinenin tekeriyle gürültü yapmayan bir anne baba seçeceğim kendime. Başımı dinlendireceğim bir köşe yok bu evde. Bıktım. Yat, kalk, otur, ye. Aynı, hep aynı dünya. Aynı ev. Aynı sıkıntılar... Bir odam olsaydı bana ait. Beş kişinin paylaştığı bu iki küçük odanın hapisten ne ayrımı var ki. Yoksa hiç kurtulamayacak mıyım bu hapisten? Çok istesem de liseyi bitiremeyecek miyim ne? O zaman yüksekokullara da gidemeyeceğim. Hiçbir zaman bir ev satın alamayacağım. Olmuyor, olmuyor işte.

Sevgili defterim...

Geçen akşam düğüne gittik. Gülüyordum, birdenbire aklıma ertesi gün gireceğim cebir sınavı gelince yüzüm gölgelendi. Müzeyyenler'e gelen Türkan adındaki kız, «Efkârlı Kazım, yine dertlendi,» dedi bana. Hep bu adla takılıyor o kız. İlkokuldan sonra okula gitmediği için de cebir, geometri dertleri yok hiç.

O akşam düğüne gitmiştim, ama cebir kitabıma çok çalışmış olduğumu bilesin defterim. Ertesi sabah 7.00'de kalktım. 7.30'da otobüs durağındaydım. 46 numaralı otobüsle çıktım Şişhane'ye. Yürümedim bu kez. Sınava gireceğim için acele ediyordum. Tünel'de troleybüsü beklerken, otobüslerden tanıdığım Hasköy'lü dört öğrenci bana laf atmaya başladılar. İçlerinden birinin yaşı hayli büyük liseye göre. Güzel de, neye yarar, öyle çok argo konuşuyor ki. Troleybüste arkama oturdular. Biri, sadece cebirden sınavım var, demiş. Bugün geometriye de gireceği için yalanı ortaya çıkmış. «Bana lölö lö olmaz oğlum,» diyordu yakışıklı olan.

Bu çocukların kendi dertleri bitince yine benimle uğraşmaya başladılar yol boyunca. «Ulan sarışın,» diyordu biri. «Saçlann da sarıymış...» diyerek dikkatleri üzerime çekiyordu. Yanındaki de, «Ah sarışın, anam babam sarışın, köydeki tarlaları satıp sana yedirecem...» diyordu.

Nasıl kızmam. Az kaldı patlayacaktım. Beni sessiz bir kız sandıklan için susmadılar, beni konuştular ininceye dek.

«Saçlara bak, akşamdan yıkanmış.»

«Oğlum bir gün sen önde otursun, otobüs tersine döner...»

Saçma sapan konuşmalarından kurtulamıyordum. Bir gün otobüsü başlarına ters yüz edebilirdim, doğru söylüyordu bir tanesi. Onlar da Maçka'daki bir okula gidiyorlardı, aynı otobüslere biniyorduk.

Ohh, en sonunda Teşvlkiye'ye geldim. Ayağa kalkınca ben, en çok konuşanı susar mı... «Haydi hayırlısı,» dedi. Sınava gireceğimi anladıkları için başarılar mı ne dilediler... Suratlarına bakmıyordum ki. Ne çok yılışıklarmış.

«Sarışın, canım, sana ölünür...»

Tırnağım düştüğü için parmağım çok iğrenç görünüyordu, sabahleyin sarmıştım evde.

«Of, parmağa bak...» derlerken otobüsten indim.

Cebir sınavım fena geçmedi.

Çıktıktan sonra gelen ilk otobüse atladım. Arka tarafta oturdum. Otobüs Tepebaşı'na geldiğinde, sabahkilerden iki tanesini gördüm. Ön tarafa ilerlememiş olduğuma sevindim. Görselerdi beni, sabahki laflarını sürdüreceklerdi kuşkusuz. Onca kalabalıkta yaparlar mı yaparlardı. Aklımda x'lerden, y'lerden başka bir şey yoktu. Sınıfımı geçmekten başka bir şey istemiyordum.

Bütün dünya bilmeli. Benim hiçbir erkekle ilişkim yok. Olmayacaktı herhalde.

15 Eylül Salı

SINAV SONUÇLARI

Sınavlar birbirini izledi. Sonuçları öğrenmek için okula gideceğim. Nedense yalnız kalmak istemedim. Selay geleceğini söylemişti dün akşam. İşte sabah, saat on olduğu halde kalkmıyor. Gel de sinirlenme. Eskiden hiç küfür etmezdim. Durmadan küfür ediyorum şimdi.

Gri eteğimi, lacivert hırkamı giydim, saçlarımı örerek çıktım evden. Kahvaltı etmemiştim. Zaten ne okul günlerimde, ne sınava giderken kahvaltı ettiğimi hatırlıyorum. İlkokula gittiğimiz yıllarda da kahvaltı etmezdik kardeşlerimle. Annem, geç saatlere dek babamın işlerine yardım ettiği için sabahları kalkamıyordu. Kahvaltı hazırlamadı bize hiçbir zaman. Sadece ben mi, öteki kardeşlerim de sokaklarda az kusmadılar... Herhalde açlıktan.

Yeniçeşme yokuşunu çıkıp Vicdan'a gittim. Onun da benim gibi aynı derslerle başı dertte. Az önce çıkmış o da. Koşup, Tepebaşı'nda yakaladım onu. Bindiğimiz otobüs okula yaklaştıkça içim bir tuhaf oluyordu. Otobüs hiç durmasa.

İdarede bizden sonra gelenler işlerini bitirip çıkıyorlardı. Ben soramıyordum sınav sonuçlarını. Bir kız annesiyle gelmiş, beş fenden altı fene kayıt tazeliyordu. Özenle bakıyordum ona, kıskanarak. Hâlâ lise birdeydim. Geçeceğim aklıma nasıl gelsindi ki? Durumu az çok tahmin ediyordum. Gerçekten de öyle oldu. Yalnızca edebiyattan geçerli not almışım; 5. Cebir 3, fizik 3, geometri 2... Boşvermişim gibi dudağımı büktüm. Ayaklarımda güç kalmadı. Yürüyemiyordum kapıya.

Zavallı babam, annem. Siz de, ben de ne umutlarla doluyduk. Şimdi hepsi bitti. Ama hayır. Yaşım kaç olursa olsun yine lseyi bitireceğim. Eğer bundan böyle başarılı olursam yirmi yaşımda liseyi bitirebilirim. Bir hakkım daha var: Belge sınavları.

Vicdan da kalmıştı gene, ama benim kadar dertlenmiyordu o. Of Allahım. Beni bir taksi filan da çarpmıyordu. Bütün trafik kazaları başkalarını buluyordu.

Yol boyunca yüzüm asıktı. Ama bizim evin penceresini görmeye başlayınca kendimi tutamıyordum, gülüyordum. Her zaman böyle oluyordu. Sınav iyi geçse de, geçmese de. Kapıdan içeri girince başarısızlığımı yüzümden anladı annem. Sinirliydim. Diktatörlüğe başladım hemen. Sorularına yanıt vermiyordum. Hem suçlu, hem de güçlüydüm.

Çarşamba, 16 Eylül

ÖĞRETMENLER EĞİTİLMELİ

Selay da sınıfta kaldı. Bir tek coğrafya dersinden hem de. Bütünleme sınavında geçerli not alamadı. İki puan daha fazlası olsaydı geçecekti. Çok üzüldüm.

Selay'ın coğrafya dersinden kalmasının nedenini biz çok iyi biliyoruz. Ama kime söylesek inanmaz. Pazartesi günleri ilk ders coğrafya, ikinci ders de beden eğitimiydi. Selay takla atamıyor. Korkuyor. Her defasında spor öğretmeni onu azarlıyormuş. «Gerizekâlı, ekstra manyak,» diyormuş. Bir kez boynu kırılırcasına acımış takla atmaya çalışırken. Beden eğitiminden ve öğretmeninden korkusuna, coğrafya sözlüsünde ve yazılısında da başarılı olamıyordu. Çünkü hep az sonra başlayacak beden eğitimi dersinin üzüntüsü oluyordu içinde. Öğretmenin azarları... ekstra ekstra manyak, demesi.

İşte böyle canım defterim. Öğretmenlerin (böylelerinin) eğitilmeye herkesten fazla ihtiyaçları var sanırım. Elbette çok değerli öğretmenler de vardır. İlkokul öğretmenimi hiç unutamadım mesela. Zeliha öğretmenden öğrendiklerimi bir ömür boyu unutacağımı sanmıyorum. Ya onu? Hiçbir zaman. Her zaman sevgiyle anacağım seni, canım Zeliha öğretmenim. Bana hayran olduğunu söylediğin için değil. Seni, sen olduğun için seviyorum. Sinirlendiğini, cetvelle çocukların parmak uçlarına vurduğunu hiç görmedim öteki öğretmen gibi. Hasta olduğun birkaç gün, Hatice adında cadıya benzer bir kadın gelmişti beşinci sınıftayken. Hep

tırnaklarını törpülüyordu, konuştunuz diyerek çocukları dövüyordu. Neyse, benim parmak uçlarıma cetvelle vuramadı. Çünkü hiç konuşmuyordum yanımdakilerle, hep seni düşünüyordum Zeliha öğretmenim benim.

Üç kardeş sinemaya gittik. Mahalledeki kızlardan biri de vardı sinemada. Bu yıl benim okuluma yazılmış. «Bizim okul» demesine nasıl içerledim. Bana inat, «Liseye gideceğim,» diyordu.

Ne güzel olurdu sınıfı geçseydim. Bahtıgül bekle beni. Ben yine sana ve okuluma geleceğim. İkimizin dünyasına gene kavuşacağız. Gene cumartesileri sinemaya koşacağız, parklarda oturacağız. Gene aynı evde oturacağımız günlerin hayallerini kuracağız.

Siz sevgili kardeşlerim... Bahtıgül'le daha iyi anlaştığım için beni bağışlayın, olur mu?

Canım defterim

Ufak tefek olaylar oluyor evde. İnsanı yalnızlaştıran... Aynı evde yaşamak zorunda olup anlaşamamak zor. Şimdi Selay okula gitmek istemediği için üçümüz de evdeyiz. İkisi bana karşı tavır alıyor çok zaman. Sinemaya gideceksek birlikteyiz. Bunun dışında öyle apayrıyız ki birbirimizden. Anneme de sinirlendiğim oluyor, ama kinim çabuk geçiyor. Patavatsız bir adamla evli olmak kolay değil herhalde. Babamın yollarda, taşıtlarda ağzını açarak, bağırarak esneyişi beni de utandırıyor. Konuşması çok kaba. Güzel konuşan bir babam olsun isterdim.

İnsan annesinden babasından nefret eder mi?

Açık söylemek gerekirse onları sevmiyorum bazen. Tek başıma uzaklarda yaşama isteği geçiyor içimden. Ama ne denli umarsız olduklarını görünce öyle çok acıyorum ki... Sanırım seviyorum onları. Sınıfta kalışıma onlar da üzülüyorlar.

Ne kötü yürekli insanlar var. Bunlardan biri ve başlıcası bizim komşu kadın. Müzeyyen artık baş düşmanım oldu benim.

«Okusaydı iyi olurdu, çok istiyordum,» dedi anneciğim.

Sarı dişli, şeytan suratlı kadın sevinerek yanıtı yapıştırdı.

«Okuyamadı işte...»

Ya kendi çocukları. En okumuşu ilkokuldan diploma alamadı. Katır gibi olan büyük oğlu adını bile yazamıyor. Artık onlarla samimi olmayacağım. OKUYAMADI sözcüğüne çok içerledim.

OKUYACAĞIM! Bir yolunu bulup yine devam edeceğim okula. Ne zararı var on dokuz, yirmi yaşımda liseyi bitirişimin? Göreceksiniz inadınıza yine okula gideceğim. Sizin çocuklarınıza benzemeyeceğim. Sınıfta kaldığım için sevinen komşular! Bu sevinciniz kursağınızda kalacak. Okullu bir kız olacağım gelecek yıl yine. Yine kolumun altındaki kitaplarımla gidip geleceğim. Pencereden kıskanarak beni gözleyeceksiniz siz.

Ama radyodan duyulan şu melodinin sözleri ne diyor...

I who have nothing - Hiçbir şeye sahip değilim.

Ben de hiçbir şeye sahip olamayacak mıyım yoksa?

Bugün gazetedeki sevme yeteneğini ölçen bir teste yanıt verince şunlar çıktı:

«Dinamik ve hareketli bir karakteriniz var. Çok defa serüvenlere katılıyorsunuz. Bu da aleyhinize oluyor. Serüvenler daima geride bir iz bırakır. Biraz daha durgun ve sakin bir hayat yaşayabilseniz, aşkı daha güçlü bir şekilde tanıyabilirsiniz.»

Tamamen yanlış.

«Tezatlar içindesiniz. Bir gün neşeleniyor, hemen arkasından hüzünleniyorsunuz. Aşkta da çok kararsızsınız. Bu yüzden çok zaman karşınızdakini kırıyorsunuz. Biraz uyum şart. Her zaman değişmeyiniz.»

Bu biraz doğru, ama şu AŞK sözcüğüne ne oluyor?

Pazartesi

Bizim gazeteci, sokak kapısından girip hemen bitişikteki odamızın kapısını açarak gazeteyi içeri atıyor.

«Yatın yatın daha erken,» diyor.

Sabahları babam gittikten sonra hiçbirimiz kapıyı kilitlemiyoruz ardından. İyi yürekli gazete satıcısı, gazeteyi içeri atarak yataktan kalkma zahmetinden kurtarıyor hepimizi.

Gazeteyi açar açmaz «Eleman Arayanlar» sayfasına baktım. Bana göre bir iş anyorum. Para kazanmak! Kim bilir ne hoştur... Zaten okul tatile girdiğinde de her gün bu sayfayı inceliyordum. Bir yere başvurmadım ama.

Evde yapılabilecek elişleri varmış Kapalıçarşı'da. «Biz de yapalım,» diyerek hazırlandık annemle. Seren de gelmek istiyordu. Annemin edepsizliği tuttuğu için hepimize bağırıyor, Seren'i götürmek istemiyordu. «Seren de gelsin,» diyordum ben. Üç tane kadının arasında ben ne yapayım. Komşular da geliyor. Seren'in gelmesini şu bakımdan da istiyorum: Bir yerde tesadüfen bir genç olsa, biraz bana baksa (Olur ya insan insana bakmaz mı?), annem, hemen çok sinirlendim pozuna girer, gülümseyerek beni gözler. Sanıyor ki; erkekler benimle ilgilendikleri zaman çok seviniyorum. Seren yanımda olursa ben ikinci plana düşüyorum. Böylece yollarda rahat yürüyorum. Genç kız o oluyor, ben değil. Oh...

Seren'in gelmesi için diretirken ben, annem avaz avaz bağırıyordu. Benim için gidiyormuş. Elindeki kocaman çantayı suratıma fırlatırken, «Gelmiyorum,» dedim. «Ben öyle işler istemiyorum.» Bütün ısrarlarına karşın divandan kalkmadım. Oysa Kapalıçarşı'ya gideceğimiz için sevinmiştim. Ne güzel yer. Ya turistler... O sevimli insanlar en çok orada görünüyor.

Ben gitmeyince annem de vazgeçti. Patırtı şimdilik bitti.

24 Eylül Perşembe

Dün de, bugün de yağmur ve fırtına var. Kış geldi sanki.

Gazetede bir iş ilanı gözüme ilişti. Altı yüz lira aylıkla kasiyer kız aranıyormuş. Her gün böyle işler buluyorum gazetelerde. «Anne kalk, iş buldum...» diyorum.

Dün öğlende de anneciğim hazırlanırken vazgeçtim. Bu kez annem haklıydı. Elbette bağırır, sinirlenirdi. Hem para kazanmak istiyorum, hem o işyerlerine bakmaya gidemiyorum. İçimde bir korku var.

Ah okul. Seni yitirmeseydim bunlar başıma gelmeyecekti.

Akşam, babama da kasiyerlikten söz ettik. Gündüz kurduğumuz düşlere, yatıncaya dek devam ettik. Altı yüz lira. Ne güzel.

«Yarın babanla gidersin,» dedi annem.

«Bugün yanıma gelseydiniz, giderdik,» dedi babam.

«Bilmiyor, daha çocuk işte...» deyince annem, gözlerimden yaşlar aktı.

Gece boyunca, sabaha dek fırtınayla yağmur devam etti.

Sabahleyin, akan sellerin arasından geçip işine gitti babam. Ben gidemedim onunla. Adresi yazıp eline verdim. Akşam geldiğinde o işyerine bakmaya gidemediğini söyleyince, içimden sevindim. İnşallah gidememiştir... diyordum zaten. Kasiyer kız olmayı kabullenemiyordum.

Ama evde oturmak daha mı iyi? Akşamın geç saatlerinde, o kardeş diye aynı evi paylaştığım kaltakla öldüresiye kavga ettik. Seren'den söz ediyorum. Sivri tırnakları burnumu, boynumu, ellerimi yırtmış. Burnumdaki kan kurumuş. Yıkamadım. Kavgadan sonra akşam yemeği yemedim. Ne zaman kavga etsek onunla, ben suçlanıyorum. «Sen büyüksün,» deniyor. Annem de onu tutuyor. Sanki hepsi bana karşılar.

Bütün bunları gece yazıyorum. Anlatmaya, kalemi tutmaya halim yok. Bahtıgül'den aldığım mektubu düşünerek az sonra yatacağım. Yarın buluşacağız. Bahtıgül, sensiz bir hayat düşüne-

miyorum. Sensiz ve okulsuz geçiremem önümdeki yılları. Yine sınıfta kaldığımı nasıl söyleyeceğim sana. Hem de iki yıllık olduğum halde. Mektubunu okurken bacaklarıma, ayaklarıma bir uyuşukluk çökmüştü dün. Sınıfta kaldığımı öğrendiğim zamanki gibi... Okul ve sen. İkiniz de yoksunuz şimdi. Ben utanmadan yine hayattayım. Bu kavgası çok, küfürü hiç tükenmeyen evde yaşamaya zorunluyum.

25 Eylül

BAHTIGÜL'LÜ GÜN...

Kaç gündür fırtınalı yağmurlar yağdı. Büyük ağaçlar devrilmiş. Taşıtlar zor işliyor. Tünel'e dek, otobüs olmadığı için, yürüdüm. Taksim'de buluşacağımız yere geldiğimde henüz yoktu Bahtıgül. Bir acı çöktü içime. Yoksa taşıt bulamadığı için gelmeyecek miydi?

Sonra insanları gözlemeye başladım. Nereye gidiyorlar, ne yapıyorlar... Bütün bunların sonu ne için, kimin için? NEDEN?

«Bahtıgül... Bak ben burada, seni bekliyorum. Gelmelisin. Ne olursa olsun mutlaka gelmeliydin.» Yirmi dakikadan beri beş kez saati sordum. Son kez, sandviç yiyen bir kız ağzı dolu, kolunu gösterirken, az öteye bakınca onu gördüm. Bahtıgül beni bekliyordu. Koştum.

«Taksim Parkına gidelim,» dedim.

Yaprakların, ağaçların kokusuyla kestane kokusu... Ne kışa, ne sonbahara benzemeyen bu günde yüzümdeki tırnak yaralarının acısıyla bile mutluydum. Çünkü Bahtıgül'leydim. Kestane kebabı aldık. Parkta boş bir sıra vardı, ama bir ihtiyar adamın yanına oturduk biz. Ona da kestane verdik.

«Okuyor musunuz?» diye sordu. «Benim kızım lise ikiye geçti.»

Böylece konuşmaya başladık amcayla. Biz soruyoruz, o anlatıyor.

Zonguldak'lıymış. Makinistmiş. Kızı on sekiz yaşında, çok terbiyeli ve babasının sözünden çıkmaz; evden okula, okuldan eve gider gelirmiş. Adam kızını bir hayli övdü nedense. «Kızım bu şehir bozuk, her yer bozuldu, fazla açılmayın,» dedi bize de.

Adamcağız, kendi kızıyla tek başlarına parkta oturan bizi karşılaştırdı sanırım. Kızına sevgisinin, güveninin arttığını, İstanbul' dan Zonguldak'a giderken ona armağanlar götüreceğini düşündüm. Adamın dediği gibiydi gerçekten. Bozuktu bir şeyler. Boş sıralar işsiz güçsüz adamlarla doldu az sonra. Bizi gören çevremize sokulmaya başladı. Karşı sırada ihtiyar, köylü kılıklı biri göz kırpıyordu bize. Çok komik bir tipti. Eğri kasketi ve ayaklarına dek inen upuzun kirli paltosuyla, göz işaretleriyle...

Konuştuğumuz adama, «Allahaısmarladık,» deyip kalktık. Öteki manyaklar da yaşlanna bakmadan peşimizden geliyorlardı. Oysa bizi rahat bıraksalardı, sonbaharı yaşayacaktık yaprakların üzerinde yürüyerek... Adamlar, yani ayılar, peşlmizdeydller hâlâ. İşaret ediyorlar, tavlayacaklarını sanıyorlardı.

«Kızınız yerlndeyiz, utanmıyor musunuz?» dedi Bahtıgül.

«Kocaman adamsın manyak herlf, dedemden büyüksün,» dedim. Ben pek kibar laf edemem bu durumlarda.

«Blz daha genciz. Size şimdi kim ne yaptı ulan...» demez mi biri.

«Ulan» sözcüğü kızdırdı beni. Öyle bağırıp çağırdım ki. Adamlar korkudan bir şey diyemediler. Bahtıgül şaşırdı. Ağzımdan çıkanları duymamıştı benden hiç.

«Aman sen çok hızlısın.»

Ah, Bahtıgül. Dün akşam bizim evde olsaydın, söylenenleri duysaydın nasıl hayret ederdin. Bizim evde, seninkiler gibi herkes ölçülü ve nazik konuşmuyor ki.

Sonra konuşacak, yürüyecek bir yerler bulduk. Sınıfta kaldığıma o da üzülüyor. Yine de benimle aynı evi paylaşma düşlerinden vazgeçmiyor. «Çalışırız, akşamları eve gelince paralarımızı birleştiririz...» diyordu.

Bu sırada peşimize bir genç takılmıştı. Aldırış etmedik. Otobüsü gelinceye dek Bahtıgül'ü bekledim. Gidince o, Beyoğlu'na yürüdüm. Hafiften yağmur çiselıyordu. Bu kez vitrinlere bakmadım, sergilere filan da girmedim. Hızlı hızlı yürüdüm İstiklal Caddesinde. Şişhane'de bir sinema dergisi alıp otobüs durağına geldim. Yamuk yumuk insanlarla dolu otobüse bindiğimde binlerce hüzün vardı içimde. Bahtıgül'le yaşayacağım bir ev olsaydı. Onsuz geçecek günlerin, yılların belki de, ağırlığını içimde taşıyordum eve yol alırken.

BİZ DE DOLANDIRILIYORUZ ASLINDA...

Çalışmak! İş bulamıyorum ki.

Cumartesi günü gazetede bir kasiyerlik işi için ilan vardı. Annem, ben ve Selay, Nuruosmaniye'deki o adresi bulup işi sormaya gittik. Önce Kapalıçarşı'ya babamın dükkânına uğradık. Zavallı babamı o ufacık, karanlık, havasız yerde görünce çok acıdım. Kirli, eski elbiselerin içinde savaşıyordu. En çok eski elbise tamiri yapıyor. Yeni kumaşlardan da dikiyor bazen. İsteyen olursa tabii yeni ceketle, pantolon.

Kapalıçarşı her zamanki gibi canlı ve hareketliydi. Bir gün Kapalıçarşı'nın bu dar sokaklarını anlatacağım. Bir gün. Yazar olunca...

Sonra gazetedeki ilana göre o adresi bulduğumuzda, kapı kapalıydı. Bir adam vardı dışarda. Ona sorduk. «Biz kasiyer değil, bir nevi işçi aradık, siz gazeteyi yanlış okumuşsunuz,» dedi. Yalan. İşçi aramadınız. Ama beni beğenmediniz. Çünkü aradığınız biçimde değildim. Çok genç ve boyasızdım.

Umutlar kırık. Aklımda parkta konuştuğumuz Zonguldak'lı makinist adamın sözleri...

«Zonguldak'ta her gün otuz kırk maden işçisi ölüyor...»

Ölenler, ekmek parası kazanan işçiler. Ev yapmak, yeni giysi almak için çalışan ve bütün bunlara kavuşacağını düşlerken, bir anda ezilen madenciler...

Peki nasıl zengin olunur? O çok zenginler nasıl zengin olmuşlar? Onları da dolandırıyorlar mı acaba? Çünkü zavallı babamı hep dolandırıyorlar. Diktiği pantolonların parasını «Sonraki hafta veririz,» diyerek bir daha gözüne görünmüyorlar. Babam her hafta Şişli'deki bir kahveye gidiyor onları bulabilmek için. Şişli zenginlerin, apartmanların ve bu yüzden apartman kapıcılarıyla inşaat işçilerinin çok olduğu bir yermiş. Babamın alışverişi hep kapıcılarla ve inşaat işçileriyle. Onlar da hep dolandırmak için babamı seçiyorlar. Zavallılar başka kimi dolandıracaklar ki. Babam dikip onlara sattığı pantolonların parasını istiyor. Onlar da vermemek için kahveye o akşam gelmiyorlar.

Böylece annem, kardeşlerim ve ben de dolandırılıyoruz. Çünkü gecenin geç saatlerine dek pantolonların paçalarını, ilikleri-ni, surflelerini yapıyoruz, düğmeleri dikiyoruz. Paraları ödenmeyen pantolonlarda, ceketlerde bizim de emeğimiz var.

Dün baktığımız o işyerine alınmayışıma üzüldüğümü sanıyor annem. Onu düşünmüyordum ki ben. Belki de gözüme ilişen «artist film» tabelasıydı oradan aklıma takılan. Ama artist olmak isteyecek kadar güzel değilim. Ressamlık ve yazarlık içinse güzellik aranmıyor, ne iyi. İkisini birden olacağım. Çünkü ben hem ressamım, hem de yazarım.

Anneciğim. Hiç kimse senin kadar benim olamaz.

Merdivenin altında ağlarken görmüştü beni annem. Kardeşlerimle kavga ettiğim için mi ağlıyordum? Yoksa bu hiç beğenmediğim evden çıkamayacağımız için mi? Okulun bana dert olduğunu en iyi anlayan insan, anneciğim galiba. «Gene gidersin...» diyor.

Tanrım. Ne olur okula gideyim yeniden. Evde oturup koca bekleyen kızlara beni benzetme ne olur, Tanrım. Bizim evin karşısındaki binada öyle kızlar var. Ne boş şeyler, ne de çirkinler.

Bacakları kalın, eğri. Ama evleri var ya. Dördüncü katta oturdukları için bizi küçümsüyorlar. Bakıp bakıp gülüyorlar bizim pencerelere. Bu kızların başka türlü eğlenceleri olmadığı için mi bizimle uğraşıyorlar acaba? Bekledikleri kocayı bulsalar da kurtulsak onlardan. Sinemaya gittiklerini, kitap okuduklarını hiç duymadım. O kızlara beni benzetme, Tanrım.

Benzemiyorum kimseye. Benzemeyeceğim. Ben benim işte.

Pazartesi

OKULLAR AÇILDI

Dışarda şakır şakır yağmur yağıyor. Yatağımda büzüldüm. Sokaktan seller akıyor yine, biliyorum. Okula gitmeyeceğim için selleri nasıl geçeceğimi düşünmüyorum çizmesiz ayaklarımla. Aklıma gelen arkadaşlarımı bir bir geçiriyorum gözümün önünden. Geçenler yeni sınıflarına girecekler... Bu yağmurda onlar da gidemeseler okula... Gitmesinler, kıskanıyorum. Acaba Manyak Rana da geçti mi? Aklıma gelen bir sürü kızla birlikte olmayı, okulda olmayı nasıl da isterdim şimdi. Onlar okula giderken ben nasıl yatarım? Hızla kalktım. Hiç değilse bu saatlerde yatakta olmayayım.

Sonraki Pazartesi

Okula gittim. Ayrılamıyorum ki. Bahtıgüller'le sıraya girdim, onlarla birlikte yağmurda ıslandım. Zil çalınca onlar içeriye girdiler. Ben son zil sesine dek dışarda kalıp Bahtıgül'ü bekledim. Saatler sonra yeniden buluştuğumuzda, birer açma alıp oturduk bir parkta. Bir falcı geldi yanımıza.

«Bakayım falınıza, Allah sizi sevdiğinize kavuşturur...»

«Bizim sevdiğimiz yok, sınıfları da geçtik, derdimiz hiç yok...» dedik. Doğru muydu? Derdimiz yok muydu gerçekten?

Sonra oradan kalktık. Akaretler'e indi o. Birkaç gün daha kalacakları Hisar'daki eve gitti Bahtıgül. Varsıl değiller, ama insan gibi yaşamanın fırsatını kaçırmıyorlar. Yazlık ev bile kiralamaya başladılar. Ben de 60 numaralı troleybüsüme bindim. Tepesindeki boynuzları tellerden çıkıyor bazen. Sürücü küfrederek inip düzeltti yine. Herkes bir şeylere sinirli. Ben de sinirliydim. Tünel'den Kasımpaşa'ya doğru, Selay'ın okuluna yürüdüm. Kaydını sildirmemi istemişlerdi evden. Sildirdim. Selay'a evde oturma hakkını veren imzalı, damgalı bir kâğıt parçasını alırken de hüzünlü ve sinirliydim.

Pazar

Radyoda istekler... Sonuna dek açtım. Tamo'e Tamero ve Green Fields. Bu iki parçayla yaşadığımı duyumsuyorum. İçim ılık ılık bir şeylerle doluyor. Teybim olsa... Bu şarkıları alsam...

Pazartesi

Boş geçti.

Akşam babam gelince annemle kavga ettiler. Uzun sürmedi neyse ki. Ben bağırdığım, susturduğum için. Annem haksız da olsa her şeye bağırır zaten. Bu kez haklıydı biraz. Nedeni şu: Annem dikişten on lira alacaktı. Müşteri bana vermişti. Parayı nereye koyduğumu bilmiyordum. Annem iki hafta sonra anımsamış, sorunca aldığımı söyledim. «Hayır almamışsındır,» diyordu. Sonra da, «Baban almıştır öyleyse,» dedi. Babam, önce inkâr etti. Yemin de edemedi ama. Onun aldığı çıktı ortaya.

Bu hırsızlık sayılmıyor mu acaba Müslümanlık yasalarına göre? Çünkü babam duvara çaktığımız resimlerin, gittiğimiz sinemaların günah olduğunu söyleyecek denli koyu bir Müslümandır.

EKİM...

Anlayışsız babama bir bağırdım ki. Boğazımın damarları yırtılıyordu. Hâlâ acıyor.

«Git iş bul, para kazan ben sana bakamam,» diyor.

İş bulmak! Gönlüme göre bir iş var mı? Belki vardır, ama beni alırlar mı? Hem iş bulursam okulla, derslerle arama uçurumlar, uzaklıklar doluşmayacak mı?

Yelpaze dergisine gönderdiğim öyküm sanırım yayınlanmayacak. Herkese birden yanıt verdikleri sayfada adımı okuyunca, nasıl da coşkulandım. Öyküm ve şiirlerim yayınlanmışlar gibi duygulara kapıldım.

Adımı ötekilerin arasında çok beğendim. En güzel isim bende: S E V G Ü L...

Bir gün en güzel öyküleri, romanları yazanlardan biri de ben olacağım. Bir gün bizim sokağı da anlatacağım. Bütün insanlarıyla. Bu dar, tozlu sokak bir romanda yeniden yaşayacak. Sokak tiyatrolarına benzer kavgalarıyla, sarhoşlarıyla, kentli, köylü kadınlarıyla, bütün tipleriyle...

Cumartesi

SENİ GÖRMEK MÜTEAZZİR GÖRÜNÜR, ÖYLE Kİ AŞK...

Cumartesiler benim mutluluk günlerimdir. Okula, Bahtıgül'ün yanına gideceğim. Geçen cumartesi de gitmiştim.

Saçlarımı örüp bir öğrenci gibi giyindim. Hastanenin yakınlarında oturan Aytenler'in sokağından geçmeyi düşünüyorum. Acaba geçti mi? İlk yıl aynı sınıftaydık, ikinci yıl Bahtıgül'ün sınıfındaydı. Eğer geçemediyse evdedir inşallah. Sınıfta kalan birileriyle karşılaşmak istiyordum. Oraya dek yürüyüp, pencerelerine baktım. Perdeler kapalıydı. Demek ki okuldalar ablasıyla.

Paradan tasarruf etmek için Tünel'e dek yürüdüm gene. İkinci taşıt beni okula getirdiğinde zil çalmamıştı. İki yıl geçirdiğim, kırık notlardan korktuğum okulun koridoruna girmek hiç de zor değildi. Kapılar açıktı. Pardösümü astığım askılıkta artık başka öğrencilerin ceketleri, pardösüleri renk renk, yan yana asılıydı. Benim solgun, elden düşme, Kapalıçarşı'dan alınmış pardösüm bir ton yük gibi ağırdı sırtımda. Ağırlığını nasıl da hissediyordum askılıkta olmadığı için bu dakikalarda. Tanımadığım kızların pardösülerine elimi sürdüm. O an içimden geçirdiğim dileklerimle, bir gün yeniden öğrenci olacağıma inanıyordum.

Zilin çalacağını tahmin ettiğim sırada bahçeye çıktım. Önce Tansel'i gördüm. Beyaz dişleri görünüyordu gülerken. Sınıfta da hep gülerdi. Nişanlandığını söylediği gün nasıl şaşırmıştım. Liseyi bitirir bitirmez evlenecekmiş. Evlenmek için diploma almaya çalışıyordu. Ben yüksekokullara gitmek için isterken bile ona kavuşamıyordum.

Uzaklarda durdum. Yaşardı gözlerim. Yoksa toz mu kaçtı? Hangi şairin olduğunu unuttuğum dizeler takılıyordu dilime yine. Ters söylerken sonunda doğrusunu buldum.

– Seni görmek müteazzir görünür, öyle ki aşk...
Sana baktıkça dolar dide-i glryanımıza...

Gözlerimi kimseler görmeden silerken Ayten çıktı kapıdan. O da geçmiş. Evinin önünden yürüdüğümü bilmesindi. Yanına gittim. Sarıldık. Üzüldüğünü söyledi bana. Onunla konuşurken Bahtıgül yanaştı. Özlemle, sevgiyle, hiç ayrılmamışçasına sarıldık. Daha sonra benim elime de birkaç kitap ve defter verdi. Sahiden öğrenci olduğumu sanarak Taksim'e yürüdük. Görçek'te resim çektirirken nasıl da çok gülüyorduk. Vaktin çabucak geçtiğini, ablasını kaç saat beklediğimizi farkedemedik. Üniversiteye giden ablası da bizimle sinemaya gelecekti. Onu beklerken defalarca aynı afişleri gözledik. Haftaya oynayacak «Brahms'ı Sever misiniz?» filmini görmeye karar verdik bu arada. Ingrid Bergman'la Anthony Perkins'in oynadığı...

Evsahibimiz Yeter Hanım, o ufacık beton bahçeye çıkmamızı, çamaşır asmamızı bile engellemek istiyor. Havalar sıcakken bir sabah kahvaltı ediyorduk. Süpürgeyle geldi bizi dövmeye. Annem korktu zavallıcık. Neyse ki evdeyim ve Yeter Hanım'la bir güzel kavga ediyorum şimdi. Annemse alttan alıyor hep, barışçıldır her zaman. Onun siniri, yüksek sesle konuşması sadece babama ve bizlere geçerlidir. Öteki insanlardan ödü kopar kavga çıkacak diye.

İşte böyle. Yeter Hanım süpürgesiyle bizi döveceğini sanıyordu. Upuzun burnu, kemikli elleri ayaklarıyla masallardaki cadılara benziyor bu kadın.

«Çok mu güzel evin var?» dedim.

«Siz iki taşı üst üste koyun bakalım,» dedi.

Doğru. Bizim iki taşımız yoktu üst üste koyacağımız. Neyse, Yeter Hanım'ın öyküsünü yazarım ben de.

Lise defterlerimin hiçbirini atmadım. Hepsini saklıyorum. Nasılsa yeniden gerekecekler bana. Belge sınavlarımı verip okula başlayacağım ya. Defterlerden birinin yırtık sayfalarında bir öykü denemesi yapmışım. Yarım kalmış, tamamlanmamış bir öykü...

«Geceler mutlu ederdi onu. Uyuyuncaya dek düş kurar, düşleriyle yaşardı. Çocukluğundan beri değişmeyen mutluluğuydu «düşçülük». Bazı geceler sadece düş kurmak için çok erken girerdi yatağına. Ama her gece 23.30 otobüsünün sesi, genç kızı mutlu dakikalarından bir anda uzaklaştırır... kulaklarına ölüm türküsünü getirirdi. Oturdukları ev, o semtin mezarlığına yakındı. Mezarlığın hemen üstünden geçen asfaltta, gece otobüslerinin sesi ürkütüyordu. Kız yıllarca bu sesi duymamak için kulaklarını tıkamış, yorganı başına çekmişti. Ah bu ses. Sanki ölülerden kurulu bir orkestra, bu türküyü dinletmek için 23.30 otobüsüyle işbirliği yapmıştı.

Uykusuz bir geceden sonra, yeni bir günü yaşamaya hazırlandığı sabahlar, geceki otobüsün sesini unuturdu. Bazen bir günün doğuşu bile insanı mutlu edebilirdi çünkü. Başkaca mutlulukları olmasa da...

Mutlu olmalıyım... diye düşündü bir yaz sabahı. Uyandığında kuşların cıvıltısını duymuştu...

Bu öyküyü bir gün tamamlayabilecek miyim? Adı ne olabilir? Yoksa bir lise defterinin yırtık sayfasında, okulu tamamlanmamış birinin tamamlanmamış yazarlık denemesi olarak mı kalacak?

I who have nothing - Hiçbir şeye sahip değilim...

Bu melodiyi sık sık duyuruyorlar radyodan. Kapı komşumuz Müzeyyenler'in pikabından da «kadifeden kesesi kahveden gelir sesi...» duyuluyor. İki odalı evimizin hangi yönüne gitsem, her santiminden oyun havası duyuluyor. Bize inat olsun diye daha çok açıyorlar. Çekilmez insanlar. Gerizekâlı oğullarından biri Seren'e âşıkmış. Yüz versem öteki de bana yapışacak. Seren de yüz vermiyor ya. Ama biri onun fotoğrafını cebinden düşürdü. Müzeyyen, bir kötülük düşünerek herhalde, albüme koymak için almıştı bizden. Oğluna vermiş. Onu kışkırtan da budala anası aslında. Oğlanları bize yamamak istiyor. Kendisi ilk kocasını bırakmış, daha genç bir adamla oturuyor şimdi. Öz babalarını da çocuklara dövdürmüş. Bu kadından korkulur.

Ama ben korkmuyorum Müzeyyen'den. Kavga ederek kız kardeşimin fotoğrafını geri aldım. Şimdi konuşmuyoruz. Zaten sınıfta kaldığım için de çok sevinmişti.

15 Ekim Perşembe

Annemin canı sıkılmış, «Bir yere gidelim,» dedi. Saniye Abla'yı uygun bulduk, orada yatacaktık. Saniye Abla, babamın Kapalı-

çarşı arkadaşlarından birinin karısı. Cavit Ağabey ölünce, dükkânı Saniye Abla çalıştırmaya başladı. Eski elbise alıp satıyor.

Kapalıçarşı'ya gidince önce babamın yanına uğradık. Bizi görünce şaşırdı zavallı. Dükkân sıcaktan durulacak gibi değildi. Babam, ekmek paramızı nasıl kazanıyor burada? Annem her zamanki gibi sigarasını yaktı dükkânda, hiç duramaz, ne çok sigara içiyor. Bitirmesini bekleyemiyordum. İnsanın içine fenalık geliyor bu dükkânda. Zavallı babacığım. Bir kez daha acıdım ona. Bir de bu daracık, karanlık dükkânı iki ortak kullanıyor, kirasını da yarı yarıya ödüyorlar. Bu yüzden babamın dükkânda bile özgürlüğü yok. Babam kendi halinde bir Müslüman... Öteki adam da Aleviymiş, düşmanca laflar söylüyor benim hiçbir kötülük düşünmeyen babama.

Saniye'ye gittiğimizde eski elbiselerin arasında oturmuş öğlen yemeği yiyordu. Başını da örtmüştü. Oysa kocasının zamanında saçı başı açık bir kadındı. Şimdi dükkânın sorumluluğunu üstlendiği için, tek başına para kazanan bir kadın olarak kapalı görünmek istiyordu herhalde. Biraz Cavit Ağabey'i anımsayarak gözyaşı döktü. Ama az sonra kahkahalar atarak annemle şakalaşmaya başladılar.

Kardeşlerimle Kapalıçarşı'daki dükkânlara baktık, çeşitli şeyler beğendik, bir gün alırız diye... Sonra Saniye Abla'nın evine giderken iki kocaman palamut aldı annem. Orada bir güzel yıkayıp kızarttılar. Tıka basa yedikten sonra karşı penceredekileri gözlemeye başladık Seren'le. Orada Cambaz ailesinin oturduğunu söylemişti Saniye Abla. Bütün aile sirklerde cambazlık yapıyormuş. Birbirinden yakışıklı iki delikanlı Seren'i görünce, pencerenin pervazında hareketler yapmaya başladılar.

Biz de birkaç kez cambazları izlemiştik büyük bir çadırda. Işıkların, müziğin eşliğinde yaptıkları hareketlere hayran olmuştuk. Onları uzaydan gelen insanlar kadar şaşırtıcı bulmuştuk. Saniye Abla'nın ahşap evine benzer kırık dökük bir evde oturduklarını, yoksul ve bizler gibi olduklarını hiç düşünmemiştik onların.

Demek ki onlar da babam gibi, Saniye Abla gibi ekmek paralarını kazanıyorlardı. Onlar da bizim gibi bir kenar mahallede oturuyorlardı. Ama hayatın kenarında kalmamak için çabalıyorlardı. Yaptıkları iş kocaman bir sanattı aslında. Bu yüzden cambazları kutladım içimden.

Sonra... aşağılardan tren sesi duyulurken, sonbahar gecesinin serinliğini dışarda bırakmak için pencereyi kapattık. Saniye Abla'nın bize serdiği yer yataklarına girdik kardeşlerimle. Bu ev bütün kırık dökük lüğüyle yine de bizimkinden sevimli görünüyordu bize. Hiç değilse üst kattaydı. Sokaktan geçen sarhoşların sesi duyulmuyordu.

Sabahleyin kahvaltıdan sonra Saniye Abla'yla Kapalıçarşı'ya geldik yine. Kapılarını açan dükkân sahipleri, çalışanlar... çay kahve içenler... yeni bir güne başlamıştı Kapalıçarşı. Arkalardaki dar, ufacık dükkânlarının büyüsüne kapıldım bir süre. Burada çalışmak isterdim. Hepsinden önemlisi yazar olduğum günler, bu sokakları yazmayı kafama koydum. Yazabilecek, anlatabilecek kadar iyi bir yazar olmayı nasıl da isterdim Kapalıçarşı'nın arka sokaklarını...

Sonra evimize geldik. Bir arka sokaktaydı o da.

16 Cuma

Bugün gazetenin başlığında Kruşçef'in istifası yazılı. Gece haberlerinde de duymuştum. Şu adamın suratı çok komiğime gidiyor. Ama herkesin bir şeylerle uğraşması gerekiyor, değil mi? Kruşçef adındaki insan da Sovyetler Birliği'nde politikayı seçmiş. Kennedy gibi. Yalnız, Kennedy çok yakışıklı ve gençti. O Teksas'ta öldürüldüğünde çok üzülmüştüm. Ama Kruşçef de öldürülürse üzülürüm. Bir insanın bir başka insanı öldürmesi için neden silah yapıldığını bir türlü anlayamıyorum.

17 Cumartesi

Yine cumartesi. Bahtıgül'e gideceğim. Kolay mı uzaklaşmak? On yıldan beri okuldaydım. Özledim.

Okulun bahçesine girdiğimde teneffüsteydiler. Sınıf geçmişlerin hakkı değil miydi gülüşmek, zıplamak. Çığlıklarla konuşuyorlardı. Görünmek istemedim. Onları uzaktan seyrederken kalbim sızlıyordu. Kennedy öldürüldüğü gün bile bu kadar çok acımamıştı içim.

Zil çalınca, içeri girdikleri için sevindim. Uzaktan bile görüp tanıyanlar var. «Gelmiyor musun?» diyenler de. Alay mı ediyorlar benimle? Son dersten çıkmalarını beklerken zaman asırlar kadar uzun geldi bana. Bahtıgül'e koştum sonra. «Ben de seni konuşuyordum...» diyor. Birileri durumumu soruyor. Belge aldığımı söylüyorum utanıp kızararak. Gözlerim yaş akıtmaya ne çok hazır...

«Bırakın, fazla üstelemeyin,» diyor Güzide. İyi kızdır.

Bahtıgül'le baş başa kalınca Harbiye'ye, oradan da Taksim'e yürüyoruz. Foto Görçek'teki fotoğraflarımızı alıp Taksim Parkına dönüyoruz. Güzide'nin verdiği halkaları yiyoruz, az sonra ayrılacağız. Sinemaya gitmeyeceğiz bugün. Bahtıgül'ün babası trafik kazası geçirmiş.

Aynı gün...

Teyzemlere gidiyoruz akşama doğru. Güzel yemekler hazırlıyor. Biftek, dolma, salata... Eniştem eve gelince nasıl söyleyeceğim sınıfta kaldığımı? Ne yüzle bakacağım suratına? Neyse, eniştem gelince el öpme faslı çabuk bitti. Yanında pek durmuyorum. Okul bahsi açılır diye korkuyorum. Ama bildiğini de biliyorum.

Teyzemlerin kiracı oldukları bu ev iki katlı, ahşap. Nedense Kocamustafapaşa semtinin birçok yerinde hep ahşap evler var. Pencerelerin gerisinden beyaz tülbentli hacı hoca kadınlar görünüyor. Bizim sokağa benzemeyen bir havası var buranın. Sessiz Sarhoşlar görünmüyor. Gramofon sesleri de duyulmuyor...

Teyzemin yukardaki odası çok hoşumuza gidiyor. Kardeşlerimle koltuklara gömülüyoruz, radyoyu açıyoruz. Üç kardeş, teyzemin tertemiz evinde mutlu oluyoruz biraz. Tavandaki avizeye bayılıyorum. Her tarafında pırıltılar uçuşuyor. Sarı divan örtüsü de pırıl pırıl. Bu odada yatıyoruz biz. Temiz çarşaflı, temiz badanalı bir odada yatmanın keyfini çıkarıyoruz birkaç gün. Sonra teyzemin güzel yemeklerine veda edip, badanası kirli, içinde suyu olmayan, kapısız mutfağında kedilerin cirit attığı evimize geliyoruz.

Gelir gelmez dertler de başlıyor. Müzeyyenler'le dargınız ya. Akrabaları Türkan adındaki kız girip çıktıkça laf atıyor bize. «Kasımpaşa'nın lağımları,» diyerek bağırıyor. Oysa bu pis laflar ona ne çok uygun. Erkeklerin çürüttüğü bacaklarını açıp açıp göstermişti bize. Şimdi, pencerenin önünden geçerken hep kıçını dövüyor bize. «Bunu ylyin,» diyor. Neden acaba? Biz Münevverler'le dargınız. Ona bir şey yapmadık ki. Bütün bu sıkıntılardan babamın haberi yok. O da kendi dertleriyle dolu. Akşam eve geldiğinde de biz yakasına yapışıyoruz. «Bu evden çıkalım...» diye başının etini yiyoruz. Hele ben, nasıl konuşabiliyorum böyle. Hangi yüzle? Çalışıyor muyum? Okula gidiyor muyum?

Sonra babamın haklı beddualarını işiterek yatıyorum. «İş bul, çalış!» diyor. «Daha fazla hepinize bakamam ben...» diyerek bu evden çıkamayacağımızı da anlatıyor.

Cuma

Canım sıkılıyor. Ama annemin pişirdiği kurufasulyeyle pilavı öyle çok yedim ki. Sonra Yavuz Sinemasına gittik. Babam evde kalıp dikiş dikti. Hem dükkânda çalışıyor, hem de evde. Döndüğümüzde, özellikle bana ve anneme iş yaptırdı.

«Şu pantolonun iliklerini yap!» dedi sertçe.

Öyle umarsızdım ki. Okula giden biri değilsem, ders çalışma sorunum yoksa, böyle olurdu elbette. Söyleyecek bir şeyim yok-

tu ki. Önüme attığı pantolonu bir süre gözlerim yaşararak gözledim. Gecenin çok geç saatlerinde illklerin yarısını ben, yansını da annem yaptık.

Cumartesi

Bahtıgül'e gitmiyorum bugün. Okuldaki arkadaşları görünce üzülüyorum. Utanıyorum. İçimde yanmalar oluyor. HÜZÜN... öyle çoksun ki sen.

Gitmedim... Sonra? Ya sonra? Çok mahzunlaştım. Gitseydim... dedim.

Pazar

Emirgân'a gideceğiz. Evden kaçmak ister gibiyiz hepimiz. Komşuların çirkin lafları, gürültüsü çekilmiyor.

Babam pantolon diktiği birinden parasını almak için erken çıktı. Öğleden sonra Şişhane'ye gittiğimizde, turşucunun önünde biraz bekledik onu. Binlerce insanın arasında yürüse de babamı tanımamak olanaklı mı?.. Eski ayakkabı giymeyi sever. Ayakkabıları ayağına büyüktü gene, kimden almışsa. Kapalıçarşı'da elden düşme alıyor bütün giysilerini. Yürürken, yamuk yumuk ayakkabılarından çorabının yırtıkları görünüyordu. Annem kızdı. Yolda kavga var. Hem de bağıra bağıra, evdeymişler gibi.

Off, köylü gibiyiz.

Kız kardeşlerimse birer çiçek. Mini eteklerimizle babamın yanına yakışmıyoruz. Annemin de giysileri modern, dudakları boyalı. Ama babam neden böyle? Terzi olduğu halde ceketi bile kullanılmış.

Sıcak var. Ekim ayından beklenmeyecek bir sıcak hem de. Üstelik kırmızı kazağımı giydim. Daha Emirgân gezimize başlamadan, yolun başında her şey sinirlendiriyor. Kazağımın kalınlığı, babamın otobüslerin düzensizliğine bağırıyor oluşu, annemle

kavgaları... kızdırıyor beni. Taksim'de iki kez Taksim-Sarıyer otobüsüne binip indik. Emirgân'dan geçeceği yazdığı halde «geçmez» deyip yolcuları aşağı indiriyorlar. Babam bağırıyor, sanki düzeltecek. Dili kaba, ön dişlerinde eksiklik var. Sözcükler Türkçeye çok az benziyor ağzından çıkarken. Hepimiz kızıyoruz. Sussa.

Sonra otobüs kuyruğuna girdik yeniden. Sıkışık. Duruyoruz öyle. Yandaki kuyrukta bir adam konuşuyor.

«Bu işi belediye yapmayacak, şirket tarafından yapılacak ki ticaret amacıyla düzenli olsun. İntizam olsun. Gerekli bu.»

Babam gülüyor. Bir yere götürünce bizi hep böyle sevinir. Yamuk ayakkabılarının, kaba konuşmasının hiç ayrımında değil. Annemin önünde duran yaşlı, uzun tırnakları ojeli bayan, öteki bayana babam hakkında bir şeyler söylüyor. Babamın otobüslere seğirtişini görmüş belli ki. «Biz İstanbul'lu olduğumuz halde bilmiyoruz, o nereden bilsin.»

Annem üzülüyor bu laflara. Oysa babamın İstanbul'da bilmediği yer yok. Yirmi yaşından beri burada. Annemle evlendiği, bizim doğduğumuz kent İstanbul. Ama nedense doğduğu yörenin şivesini hiç bırakamıyor. Sonra itiş kakış bindiğimiz otobüsten Emirgân'da inip dolandık. Kahveler, deniz kıyısı hoştu. Dönüşümüz otobüsle oldu yine. İstiklal Caddesinde yürüdük. Işıklıydı. Film afişleri değiştiriliyordu. Hafta başında gösterime girecek filmlerden birinin afişi asılıyordu işlerle. Herkes bir çaba içindeydi. Artist de olsalar, film afişlerini asıyor da olsalar herkes geçim derdindeydi. Şişhane'den dolmuşa bindiğimizde şoförün de babam gibi yamuk ayakkabılı olduğunu gördüm. Onun da çocukları vardı belki. Onları geçindirmek zorundaydı. Üstelik bugün de çalışıyordu.

Eve doğru karanlık yolda yürürken, ötekilerin neler düşündüklerini bilemiyorum ama, sınıfta kalışıma bir kez daha hüzünlenip çalışmıyor oluşuma üzüldüm. Sadece babamın çalışmasıyla her pazar bu tür gezileri yapamazdık. Gene de küçük ailemiz

eve biraz mutlu döndü. Kasımpaşa'nın arka sokaklarından birindeki evimize sessizce girdik. Ne güzel, sığınacak bir damımız vardı hiç değilse... Oysa parklarda filan açıkta yatanlar görüyordum hep.

Defterlerimde öykülerimden, şiirlerimden başka resimler bile çizili. Sayfalardan birine, dostluk meraklılarının neler dediğini yazmışım bir de.

«Dostumla beraber olduğum zaman yalnız değilim. O dakikadan itibaren de iki kişi değiliz.»

PİSAGOR

«Gerçek dostlukta yaratılışları bayağı olanların tadamayacakları bir lezzet vardır.»

«Her şey geçer. Sözlerin, öpüşlerin, kucaklaşmaların hatırası, her şey her şey unutulur. Fakat birbirini bulmuş, kalabalık arasında birdenbire tanışmış ruhların bağını hiçbir şey koparamaz.»

OSCAR WILDE

Doğru demiş Oscar Wilde adlı adam. Ben Bahtıgül'ü hiç unutamıyorum. Acaba onu unutturacak biri olabilir mi?

.

Duvarlar iyice kirlendi soba dumanından filan. Yıllardır badanalanmadı. Babamın elinden böyle şeyler gelmediği için, bizim sokaktaki yaşlı bir adamı çağıracağız. Kırış kırış elleriyle badana yapıyor o adam. Nasılsa yeniden badana olacak diye odanın duvarlarına beğendiğimiz artistlerin adlarını yazdık. Annem sinirlenmiyor neyse ki.

Leyla Sayar'ın adını en başlara yazıyorum. Filmlerde önemli isimler hep başa yazılıyor. Seren bana karşı olmak için Leyla Sayar'dan hoşlanmıyor. Brigitte Bardot'u taklit etmeye çalışan Peri Han adındaki bir artisti tutuyor. Pırasa yemiyor, ıspanak severmiş. Ben ıspanağı da çok seviyorum, ama ona karşı pırasa-

yı sever görünüyorum. Ispanak pırasa kavgalarımız bazen çok uzun sürüyor. Bu arada, film çevriliyor, diye bir haber alır almaz sokağın öte başlarına koşuyoruz. Geçen gün Türkan Şoray ve Ayhan Işık, Acı Hayat filminden birkaç sahne çekimi için gelmişlerdi. Türkan Şoray çok boyalıydı. Bu kadının takma kirpiklerinden usandım. Yoksul bir kızı da canlandırsa takıyor onları.

Filmciler bizim mahalleyi çok seviyor. Sık sık geliyorlar. Dün de Fatma Girik bahçe içindeki ahşap bir evin penceresinden bakıyordu. O sahne çekildikten sonra kapıyı açma sahnesi çekildi. Fatma Girik sabahlığının önünü kapıyormuş gibi tombul göğüslerini göstererek kapıyı açtı. Sahne çekilirken bir turşucu iyice satış yaptı. Fatma Girik, «Acısından olsun,» diyerek salatalık turşusu yedi, hiç de tiksinmiyordu. Bu tavrı çok hoşuma gitti.

Bazen geceleri de film çekiliyor. Işıkları yakıyorlar. Artistlerin gözleri hiç kamaşmaz mı rol yapıyorken? Oysa bizim gözlerimiz onlara bakarken kamaşıyor nedense. Biraz yaklaşıp yakından gözleyince, onların da bizlerden biri olduğunu görüyoruz. O zaman bütün çekiciliklerini yitiriyorlar. Birçok artist geldi bizim mahalleye. Bir de Belgin Doruk gelse, görsek. Ama o hep zengin kadın rollerine çıkıyor. Bizim sokaklarda fakir kızların filmi çekiliyor bol bol.

Bedriye arada bir iş bularak çalışıyor. Galatasaray'daki bir dikiş atölyesinde işe başlamış. Dün akşam bizdeydi. «Yarın gel, kafeteryaya gidelim,» dediği için buluştuk bugün. Kimden öğrenmişse, «Aperitif sarın bir pakete,» dedi. İşyerinde yiyecekmiş. Amerikan salatasına filan bir yığın para veriyor bu kız... Hayret ediyorum. Ama ben de elime para geçince Emek'le Yenimelek sinemalarına gitmiyor muyum? Herkesin para harcadığı bir şeyler oluyor. Bedriye'yle ikişer tane peynirli sandviç yedik. Bayılıyorum böyle şeylere ben de. Parasını o verdi, benim yoktu. Ne annemden, ne de babamdan para alabildim bugün. Evden sinirli

çıkmıştım kapıları birbirine çarparak. Zaten Bedriye cömert kızdır. Benim kadar parasızlık çektiğini görmedim. Ona âşık olan garson komşusuyla ihtiyar evsahibi de para veriyorlar Bedriye'ye. Bulaşıkçı Emine'nin kızı olmak kolay mı? Babası yok diye acıyıp parasız bırakmıyorlar... Eğer onun işyerine girebilirsem benim de param olur herhalde.

Daha sonra Bedriye'yle çalıştığı yere gittik. Dar merdivenleri çıkar çıkmaz bir kapıyı açtı. «Arkadaşım burayı görmek istiyordu,» dedi ustasına. İçeri girdim. Mantolar askıda. Kumaş kokuyor her yan. Babamın dükkânı gibi. Bedriye'nin ustam dediği adam bir suratsızdı ki. «Arkadaşın burayı teftiş mi edecek?» dedi. Zaten fazla oturamazdım orada. Sıkıcı bir yermiş. Çalışamam orada. Çalışırdım belki beni de alırlarsa. Bu dünyada ne istemediysem o geliyor başıma.

Bedriye akşam uğradığında oraya giremeyeceğim belli oldu. «Elişçisine ihtiyacımız yok,» demiş adam.

Gazetedeki iş ilanlarına bakmak için evden çıkıyorum. Çok zaman köprünün altında, Sultanahmet'te ve Eminönü'nde dolanıyorum. İçimde kocaman bir boşluk var. Çok ama çok yaşlanmış gibiyim...

Ben genç miydim? Ben öğrenci miydim bir zamanlar? Hep bu soruyu soruyorum kendime. Neden okulda değilim? Neden iş bakma bahanesiyle Sultanahmet Parkına geliyorum? Az ötede ihtiyar bir insan oturuyor. Kadın ya da erkek oluşu farketmez. Bir zaman sonra ben de onun gibi yaşlanacağım. Yüzlerce çizgi var suratında. Dişleri yok. Titriyor. Bu yaşlı insanları, yoksulları görünce çok üzülüyorum. Ölümü hatırlatıyorlar. Korkuyorum. Acıyorum da bu tür insanlara. Öteki sırada da yüzü bumburuşuk, elleri kemikli, damarları çıkmış bir kadın oturuyor. Gözleri bir noktaya takılı. Ne düşünüyor? Bıkmış bana kalırsa yaşamaktan. Eğer yaşıyorsa... Geçen yıllarını düşünüyordur ya da bundan sonra ne olacağını. Bu gece nerede yatacağını belki.

Geçmişi düşünme ihtiyar. Masal geride kalanlar. Değmez.

Görmüş geçirmiş biri gibi, içimden konuşuyordum yaşlı kadınla. Bembeyaz saçları kirli eşarbının orasından burasından görünüyordu. Entarisinin rengi belirsizdi. Bir hanımın verdiği sanılan, siyah eski bir ceket giymiş üstüne. Bacakları incecik, iğrenç denecek kadar çöpleşmiş. Eski çorapları bol gelmiş, ayağında topukları kalın siyah botlar. Elinde sımsıkı tuttuğu eski, çatlak derlll, kirli saplı bir çanta. İşte, bir insan bu. Zenginiyle yoksuluyla çeşitli insanların doldurduğu yeryüzünün o da bir parçasıydı. Hep o kadına baktım. Bir tarihte öyle mi olurum acaba ben de?

Şu anda o kadına yardım edecek durumum yoktu. Öyle çok parasızdım ki ben de. Parkta oturdukça hüzünleneceğimi hissettim. Kalkıp kitap vitrinlerine doğru yürüdüm. Kitaplar hayatımdı benim, şimdilik istediklerimi alamasam da. Onları gözlerken bütün hüzünlerden bir parça uzaklaşıyordum...

27 Kasım Cuma

Bir artist dergisindeki bulmacayı çözmeye çalışırken annem sarı zarflı bir mektup verdi. Kâğıdı da sarıydı. Benden önce açmış.

«Al sevgilinden mektup,» dedi.

Bahtıgül'üm benim. Ellerim titreyerek okudum. Yüzüme bir ateş yayıldı. Geçen hafta okula gittiğimde onu göremediğimi bilmiyor, sitem ediyor. Üstelik meydan okuyor. O beni aramasa, ben onu anımsamazmışım. «Gel de sinemaya gidelim...» diyor. AŞK VE PARA (bilirsin ya) diye parantez içine almış.

Evet bilirim. Hem çok iyi bilirim. Bu filmin artistlerini de bilirim, Bahtıgül. Ama bir şey daha bilirim ben. Seni gece gündüz hep düşündüğümü. Seninle aynı sıralarda geçen okul yıllarımı hiç unutamayacağımı... Bahtıgül, bunları bana yazmamalıydın. Seni anımsamamakla suçlamamalıydın beni.

Defterimi yazarken anneannem geldi bize. Zavallıcık hasta.

Geçen gün mutfakta yemek yaparken düşmüştü. Bacakları simsiyah hâlâ. Çok ağlamıştım o gün. Yaşlıların umarsızlıkları, yoksullukları ağlatıyor beni. Hele anneanneme çok üzülüyorum.

Yeni bir taktikle babamdan para istiyorum. İki buçuk lira için bir haftadan beri sözcükleri hecelere bölerek konuşuyorum onunla.

«Ba ha ba ne ho lur ba ha ba ha pa ha ra ve her...»

Dırdırdan kurtulmak için en sonunda sabahleyin vereceğini söyledi. Ama, «Şu kızın peşini bırak, her zaman sana para veremem,» demeyi de unutmadı.

Bahtıgül'ün benim için havadan, sudan daha önemli olduğunu nasıl anlayabilirdi ki?

Sabah sekizde kalktım. Saçlarımı ördüm. Bizim sınıftaki kızlar berbere gider saçlarını yaptırırlardı. Ben okulun dışında bile olsam örgülerimle gidiyorum oraya. Siyah çorabım, lacivert eteğim, hırkam ve pardösümle bir öğrenci gibiydim. Öğrencilik yıllarımdaki gibi de yol parasına acıdığımdan Tünel'e dek yürüdüm. 60 numaralı troleybüsü görünce koştum durağa, adımımı atıyorken hareket etti. İkinciyi beklerken ne kadar da uzun geldi zaman. Sanki Bahtıgül'ü göremeyecekmişim gibi heyecanlanıyordum.

Hava çok güzel. Okulun bahçesinde sonbaharın sarılı, kızıllı, kahverengili yaprakları... Hademe Ahmet Efendi yaprakları süpürüyor. Ortaokul öğrencileri de var, bahçe kalabalık. Zil çalınca tanıdık yüzler göründü. Bahtıgül de. Durduğum yeri bildiği için bakıyor. Beni arıyor. Oysa ben, orası süprüldüğü için biraz daha aşağıdaydım. Koştum ona...

«Geçen hafta geldim, seni göremedim. Çok bekledim.»

«Biz laboratuvarda bir saat kursa kalıyoruz, istersen gel, sınıfta otur. Sonra sinemaya gideriz.»

«Hayır girmem, aşağıda beklerim,» dedim.

En kuytu köşelere gidip bir kalem aradım bahçede. Kâğıt ise çöp tenekelerinde vardır. Şu anda, onu beklerken duyduklarımı yazmak istedim. Aramalarıma karşın bir kalem bulamadım. Basketbol sahasında kızlar çalışıyorlar... Öğreten gencin adını biliyordum geçen yıldan. Bizim sınıfta da konuşmuştu. Takıma girecek öğrenci sayısı yok denecek kadar azdı. «Bacaklarımızda, kollarımızda kaslar kalınlaşır...» diyen kızların çoğu yanaşmamıştı takıma girmeye. Şimdi onları gözlerken, okula devam etmeye başlayınca, voleybol oynayacağıma söz veriyorum kendime.

Halim pek ilginçti. Bahçeye bırakılmış eski bir sıraya oturdum. Gidenler, gelenler... Oturan ben. Elli beş dakikayı geçirdim böylece. Çıkmalarına yakın çiçeklerin önünde duruyordum. Geçen yıldan nasılsa sınıf atlayan Nevin, «Seninki geliyor,» dedi Bahtıgül'e. Alay mı vardı bu sözlerde?..

Güzide, Bahtıgül, Sergi Sarayı'nın önünden yürüyoruz. Hilton dev gibi. Konak Sinemasına giden kocaman parktan geçiyoruz. Sarmaş dolaş bir çift görüyoruz. Biraz bakıyoruz bu sevgililere... Kız el sallıyor bize. Ağaçların, havanın romantikliği ve onlar. Garipsemiyorum. Herkesin bir hayatı var işte. Onlar öyle mutlu.

Sinemaya yaklaşınca Güzide ayrılıyor. Bizim gibi sinema düşkünü değil. Sitem ediyor sinemaya gideceğimiz için. Bense ne çok neşeliyim. Kaldırımda zıplıyoruz Bahtıgül'le. Güzide'ye laf atıyorum. «Aman Güzide, Bahtıgül bir hafta senin. Elinden yalnızca cumartesi günü alıyorum.»

Bahtıgül'ün üniversiteli ablası için de bilet alıyoruz. Vakit geçirmek için yeniden parka giriyoruz. Cıvıl cıvıl çocuklar, anneler, babalar, dadılar, hizmetçiler... Kasımpaşa'ya hiç benzemeyen bir görünüşü var bu semtin. Tıpkı filmlerdeki gibi.

Sonra, ablası gelmeyince bileti nazik bir bayana satıyoruz. Filmin başlamasına az kala bir gençle geliyor ablası. «Bileti sattınız, değil mi?..» diyor. Arkalarda bir yere oturuyorlar.

Epeyi gülüyoruz, film çok hoşmuş. Çıkışta ablasını bekliyoruz. Bahtıgül çekiniyor. Ne oldu ona? Yanındaki genci tanıştırıyor ablası. Uzun boylu, yakışıklı. Özel okula gidiyormuş. «Şevki'yi tanırsın,» diyor. O genci tanıyor herhalde Bahtıgül. Gülümsüyor hafifçe. Anlıyorum, giysilerinden, daha doğrusu eski kahverengi pardösüsünden utanıyor. Bir şey söylemiyorum, ama utanmasına bir anlam bulamıyorum. Bir erkekten utanacak kadar büyüdü mü? Ben büyümedim de.

Ablası az sonra tiyatroya da gidecekmiş. Gelecek hafta için, Keşanlı Ali Destanı'na bilet alacağını söylüyor. Arkadaşlarından para topluyor. Hep beraber gidecekler. O sırada birkaç yakışıklı daha geliyor çünkü... Bahtıgül, benim de birlikte gidebileceğimi mi ne söylüyor. «Yok, ben para biriktiremem o güne dek, gelmeyeyim...» diyorum.

Ablası ne çok güzel ve sevimli. Hem ne bilgili kız. Durakta biz otobüs beklerken bir dolmuşla önümüzden geçiyor o. Bahtıgül dalmış, görmüyor ablasını nedense. Bense, güzelliğine, üniversiteli oluşuna çok ama çok özendiğim kıza gülümsüyorum... Haftaya ötekilerle tiyatroya değil, benimle sinemaya gideceğini söylüyor Bahtıgül. Otobüste iki paso bileti alıyor unutkanlıkla. Bir kez daha öğrenci gibi hissediyorum kendimi. Biletçi sormuyor neyse ki.

Eve gelir gelmez, gelecek haftanın parasını biriktirmeye başlıyorum.

Pazartesi

Uzel'den mektup geldi Seren'e. Bir kişiye üçümüz mektup yazıyoruz. Koalisyon var. Sözler benden, yazmak Selay'dan, göndermekse Seren'den. Hemen gidip postaladılar.

Gecenin ortalarındaysa, kimi zamanlardaki mutluluğumuzu hissediyorum. Selay şakırdıyor, kahkahalar o incecik kızın neresinden çıkıyor? Annemle Seren ve Selay sedirde oturuyorlar.

Ben divanda. Babam yerde biçki biçiyor. Uzel'den konuşuyor, gülüyoruz. Uzel'in mektupta yazdıklarını okuyor Seren. Annemle babam bir arkadaş gibi dinliyorlar. Onun bir deniz subayıyla evlenmesini şimdiden onayladılar bile.

6 Aralık Pazartesi

«Elektrikleri de söndür,» dedim anneme.

İşte yalnızım. İstediğim gibi ağlarım. Kapkaranlık ve yapayalnızım. Korkmuyorum işte.

Divan örtüsünün altında, yorganların üstündeyim. Birkaç dakika yattım. Anneciğim beni bağışla. Birtanem benim. Seni de tersledim.

Gözyaşlarım tuzlu tuzlu dudaklarımın arasından girince tadını öğreniyorum. Ağlarken başım zonklamaya başladı. Tuvalete gitmek için çıktım yataktan. Sonra bir kalem alıp yazmaya başladım.

Ufacık bir anlaşmazlıkta hepsi bana karşı oldu. Evden gittiler. Anneannemlere giderken şimdi, yolda kim bilir neler konuşuyorlar hakkımda. «Deli» diyorlardır. Aynı şeyleri orada da konuşacaklar mutlaka. Anneannem beni soracak. «Gelmedi, sabahtan beri bize çatıyor...» diyecekler.

Yalan, hepsi yalan. Onlar beni böyle tuhaf yapıyorlar. Hepsi benden nefret ediyor sanki. Benim kitaplarım, defterlerim, kâğıtlarım, kalemlerim, yaptığım resimler fazlalık bu evde. Onları koyacak yer bile bulamıyorum. Steinbeck, Dostoyewski, Hemingway, «Kodin»in yazarı Panait İstrati de benim gibi bir çocukluk ve gençlik yaşadı mı acaba?

Aman Tanrım, yoksa sahiden mi deliyim ben? Yazar olacağıma inandığım için, kendimi kimlerle eşleştirmeye başladım böyle? Yani, yukarda adını geçirdiğim yazarları çok sevdiğimi, onların yapıtlarını okuduğumu söylemek istiyorum herhalde...

Selay'ın durup dururken benimle niye konuşmadığını bilmiyorum bugün. Yokmuşum gibi davranıyor ikisi de. Konuşmazsam ben, dünya yıkılsa konuşmuyorlar benimle. O zaman ne çok mutsuz oluyorum.

Evde duramadığım için, Kasımpaşa'ya gideyim mi, gitmeyeyim mi, diye kendimle tartışıyordum. Çoraplarımla pardösümü giymiştim. «Ispanak alır mısın?» dedi annem.

«Almam, belki de gitmem...»

Biraz yumuşak olsaydım. Olur deseydim. Ama hep karşı çıkıyorum anneme. Sonra çıktım evden. Param vardı. Bir önceki akşam çoraplarımı Bedriye'ye satmıştım. Almıştı o da hemen. Hiç parasız görmedim bu kızı. Ondan aldığım parayla defter, çini mürekkebi, resim kâğıdı filan aldım. Şimdilik çoraptan daha gerekliler bana.

Sevgili defterim,

İYİ Kİ SOKAKLAR BEDAVA...

Bir önceki sayfada çini mürekkebiyle resim kâğıdı aldığımı yazmışım. Vazgeçemiyordum kâğıtlardan, kalemlerden. Yazar, çizerim evde. Mutlanıyordum onlarla. «Güle güle kullan,» demişti tezgâhtar kadın. Keşke rahat rahat resim yapabilsem...

Ama eve gelince aldıklarımı göstermek istemedim anneme. Sinirlenebilirdi. Çamaşır yıkadığı günlerde, her zamankinden çekilmez oluyordu. Leğen, kovalar odadaydı hâlâ. Sorunca ne aldığımı, harcadığım paranın altında bir fiyat söyledim.

«Ne çabuk geldin,» dedi Seren. «Mektup attıracaktık, arkandan yetişemedik.»

Haspalar arkamdan koşmuşlar sözde. Onlar da hazırlanıyorlardı, postaneye gideceklermiş. Artistlere mektup yazmışlar, imzalı fotoğraf istiyorlar. Annemin ısmarladığı sebzeyi de alacaklar. Ben de onların kardeşiyim, ama yollarda yalnızdım az önce.

Kıskanıyor muydum? Onlar gidince kâğıtlarımı, boyalarımı çıkardım. Radyoyu dinlerken resim yapıyordum. Bir yılbaşı gecesinde küçük bir kızın çeşitli düşleri anlatılıyordu. Bembeyaz karlar, çam ağaçları, armağanlar... Ben de siyah mürekkeple kar manzarası çizmiştim. Yaptığımı beğenmiştim. Bu resimler bir gün sergilenecek, diye düşünüyordum.

Küçükhanımlar geri geldiklerinde, benimle konuşmuyorlardı. Oysa bir şey söyleseler nasıl da yumuşayacaktım. Benimle konuşmadıklarında çok ama çok sinirleniyordum. Ortancaya, kart tavuk, diyordum içimden. Küçük de ona benzemeye başlamıştı, ne fena. Ispanakları öteki odada ayıklıyorlarken, konuşmalar, gülüşmeler. Yaptığım resim tamamen bitince, dışarı odaya gidip defterlerimin de bulunduğu komodine koydum. Bu arada annem leğendeki suyu kovaya boşaltmıştı, ben de tuvalete götürüp döktüm. Asık yüzümle, ters ters bakarak geçiyordum yanlarından. Arkamdan gülüştüler yine. İçerledim. Bakışlarıma sinirlendi hanımlar.

«Ne oluyor?» dedi Seren.

«Size ne oluyor?»

«Ne ters ters bakıyorsun. A şuna bak, hakkında konuştuğumuzu sanıyor. Ben sana Türkan'ı anlatıyorum.»

Allah kahretsin. Türkan kimmiş acaba? Nasılda tersine çeviriyorlar suçlarını. Arkamdan güldüklerini, resim çizdiğim için benimle alay ettiklerini bilmiyorum sanki. Şu küfürleri kim çıkardıysa iyi etmiş. Öyle çok küfür ediyorum ki içimden. Ispanak yıkadığı için hanım gene laf atmaya başlamıştı. «Bir de bulaşık var...» diyordu. Oturun da yıkayın, diyordum içimden. Bana ne.

Ispanak pişmişti. Kokuyordu... Suratıma hiç bakmadan yemeye başlamışlardı. Bir yabancı gibi uzakta duruyordum, öyle de açtım ki. Annem seslenince de oturmadım. Daha sonra sofrayı annem kaldırdı. Yerimden kalkmadığımı gördüğü halde konuyu eşeliyordu ortanca.

«Sofrayı kim kaldırdı?»

«Annem...» dedi küçük.

Çatmamı bekliyorlardı. Oysa gerçekten barış istiyordum. Bir de bu evden biri olmamayı. Gözlerim bir noktaya takılı, öylece oturuyordum sandalyemde. Bu evde bir yabancıydım ben. Hiçbir şekilde uyuşamıyordum ötekilerle. Bu yüzden belki Bedriye'ye bir kurtarıcı gibi sarılıyor, hep bize gelmesini istiyordum. Bahtıgül'se hafta sonları koştuğum birkaç saatlik mutluluğumdu. Onunla üniversiteli ablasının arkadaşlığa benzer ilişkisi yoktu bizde. Ne yazık. Üçümüzün de okullu olmasını, üniversitelere gitmemizi ne çok isterdim, Tanrım. Bunun için hâlâ umudumu yitirmemiştim. Selay da boş oturmasın diye bir dikiş kursuna yazdırmıştım onu. Kızılay'ın açtığı kurslara gidiyordu. Kursu veren bayandan çok memnundu Selay. Ne kibar bir kadındı. Ortaokuldaki öğretmenleri gibi korkutmuyordu öğrencileri.

Selay ortaya gittiği günlerde de, bu kursa yeni başladığı günlerde de hep ben alıyordum okuldan. Şimdi aramıza uzaklık koyuyordu Seren.

«Yarın gelir seni kurstan alırım...» diyordu.

Şu halde dargındık küçükle de. Ortanca onu alacağına göre okuldan. Birbirini kırmayan candan kardeşler olmayı diliyordum içimden. Ama sadece dilemekle olmuyormuş işte. Ben de suçluydum sanırım... Alınıp darılacağıma, bu zayıf yönümü göstermeyip gülümseseydim onlara. Yapamıyordum. Onlardan bekliyordum küçük oldukları için benden. Barışı başaramıyorduk. Annemle babamın başaramadıkları gibi... Kötü... Biz de birbirimizle hep kavgalıydık. Yenilen ben oluyordum. Yalnız kalıyordum çünkü.

Akşam, yine anneannemlere gideceklerdi. Gelmeyeceğim, demiştim anneme. Kitap okuyacağımı söylemiştim. Elimde gerçekten de tarih kitabım vardı. Elbette gitmeyişimin nedeni bu kitabı okumak değildi. O sırada elime geçtiği için onu almıştım kucağıma. Zaten belge sınavına da kalmadım ondan.

Kitap okumasam da evde kalmak istiyordum. Tek olarak...

Üzülme anneciğim... diye konuşuyordum içimden. Ben buyum. Ne yapacağı, ne söyleyeceği belli olmayan. Kendime kızıyordum. Onlarla dargın olunca annemi de üzüyordum. İnatlarına neşeli olabilseydim, ne iyi olurdu. Hemen çöküyor; sevgiyi, dostluğu bulamadığım bu evden de, insanlarından da nefret ediyordum. Ama eğer barışıksak, onları her şeyden çok seviyordum. Canımı verecek kadar...

Oda soğuk. Yatıyorum. Cam açıkmış. Sırtım donuyor da camın açık olduğunu bilmiyorum. Annem kapadı. Az sonra çıkacaklardı evden.

«Giderken kimse benim botlarımı giymesin...» dedim.

Başımı çevirip bakmıştım onlar giderlerken, altıncı yedinci duyularım vardı çünkü. Her zaman para verip botlarımı boyatamazdım, çamurlanmasın. Ben öyle söylenirken, annemin o anda şefkat dolu gözlerini gördüm. Sanırım botlarımdan başka bir ayakkabımın olmayışına üzüldü.

«Ben zaten giymeyecektim onun botlarını,» diyordu Seren. Eşek.

Şeytan diyordu ki... kalk, saçını başını yol şu kızın. O eşeğe hiçbir şeyimi vermeyecektim artık. Pardösümü de giydirtmeyecektim.

«İçerisi sıcak, oraya yat...» dedi annem. Gittiler.

Yüreğime acı saplanmıştı onlar gittikten sonra. Ben kötüydüm. Kötü olan biri varsa o da bendim işte. Ah, Bahtıgül... Seni ne çok özlemiştim. Senin yanında dünyanın en iyi insanı oluyordum.

Saat kaçtı acaba? Az önce haberler bitmişti radyoda. Ne yapmalıyım şimdi? Hani yalnız kalmak istiyordum? Yetmiyordu belki bu kadarı? Ya da gerçekten yalnızlığı istemiyordum. Bedriye gelirdi belki. Olmasa da olurdu ya. Zaten benim sonum hep tek kalmak... Nasıl da hissediyordum hep yalnız kalacağımı. Belki yoksulluğu da, yalnızlığı da seviyordum. Yoksul olmasaydım iş aramak için evden çıkıp çeşitli yerleri dolanamaz, oraları tanıya-

mazdım. Sultanahmet'teki parklarda gezinirken, çeşitli insan tipleri görünce mutlu olmuyor muydum? Oluyorum. Ama neden evde mutsuzdum?..

Şu bir gerçekti. Bana ters bir sözcük söylemeyenlerle iyi geçiniyordum. Hem de onlarla mutlu oluyordum. Örneğin Bahtıgül'le ne çok mutlu oluyordum ve onu ne çok seviyordum. Bedriye'yi de seviyordum.

Defterim...

Bunları sana anlatırken kapı tıklatıldı. Annemin komşularından Kevser'le kocası geldiler. Kimse yok diye girmediler içeri. «Gelin,» dedim, ama içimden gitmelerini istiyordum. Adama, Salomon adını takmıştık kardeşlerimle. Çok cimri olduğundan onu bir Yahudiye benzetiyordum.

Uyuyamayınca divanda oturup babamın bıraktığı elişlerini yaptım. Pantolon paçaları, ilikler... Arada bir gökyüzüne bakıyordum perdenin aralığından. Kış gecesi olduğu halde, pırıl pırıldı ay. Yıldızlar... Bu gizemli, ulaşılmaz güzelliği seyrettim.

Sonra, yarın ne yapacağımı düşünmeye başladım. Bütün paramı harcamamış olsaydım Yenimelek Sinemasına giderdim. Belki annem para verirdi. O kızın, ötekinin okuluna gidip onu getirmesini görmeyecektim. Sanki yolları bilirmiş gibi. Selay da bana inat olsun diye onu çağırıyordu, ona, «Gel,» diyordu. Onu alıp almayacağımı bana sorsaydı keşke... koşardım. Boşvermeliyim, değil mi? Biraz daha sabırlı olmalıydım. Yılbaşından sonra bir işe girerim. Anamı babamı bu evden çıkarırım. Geniş, güzel bir ev kiralarız. Ayrı bir odam olur.

Haydi yat. İyi geceler.

Yarın neler olacak? En yakınlarım, beni en çok hüzünlendirenler. Bana dargın olanlarla aynı evde oturamadığım için sokaklara koşacağım yarın yine. İyi ki sokaklar bedava.

18 Aralık

Sevgili kendim,

Senden başka konuşacak, anlaştığım biri yok evde. Seninle olabilmek için erkenden yatıyorum. Karanlıkta daha güzel düşünebildiğim için yorganın altından başımı çıkarmıyorum. Öyle güzel oluyor ki yorganın altındaki hayatım. Belki bir gün düşlediğim bu hayatı sana anlatırım defterlerimde.

Düşlerimin büyük bölümünde çalışıyor, para kazanıyorum. Paraya çok ihtiyacım var. Bazı şeylere kavuşmak için önce paraya kavuşmak gerekiyor. Hiç kimse bana bedava kalem, defter, boya vermiyor ki. Blucin, kazak vermiyor kimse. Beğendiğim bir çift ayakkabıyı da «Al senin olsun,» diyen yok.

Cesaretsizim. En büyük eksikliğim bu. Bir yere rahat gidip iş soramıyorum. Tahsil durumumu soracaklar diye ödüm kopuyor. Zaten resmi dairelere giremem. On sekiz yaşından küçük olanları almıyorlar. Tezgâhtarlık, kasiyerlik gibi işleri yapabilirim. Ama oralarda da köylü adamların emrinde çalışmak hiç hoşuma gitmez.

Geçen hafta bugün... yani cumaydı günlerden. Gazeteyi alır almaz eleman arayanlar sayfasına bakmıştım. Kasımpaşa'daki bir pastaneye kasiyer aranıyormuş. İş buldum diye sevinmiştim. Gazetede öteki yerleri okumadan çıktım yataktan. Giyinip, evdekilere haber vermeden gittim. Burnum da akıyordu, mendil almamıştım. Ne fena mendilsizlik.

Çarşının içinde yürürken, adı geçen Nar Pastanesine rastlamadım. Gazetenin, Halk Üniversitesi kuponlarını göndermek için de postaneye uğradım. Dönüşte bir pastaneye girip sordum. Biraz yukarda olduğunu söylediler o pastanenin. Denilen pastaneyi bulunca içeri girdim. Sinekler uçuşuyordu masalarda. Kasanın arkasındaki adamın suratı da hiç hoş değildi. Ürktüm o korkunç surattan. İşi soramadan çıktım.

İşte böyle. Bu iş aramak mı?

Bir gün Hemşire Deli Ayşe, Dolmabahçe Sarayında bir iş bulabileceğini söylemişti bana. Tanıdığı varmış orada. Tanrım, peşine takılıp nasıl da gittim onunla. Aslında orada bana göre bir iş olamayacağını çok iyi biliyordum. Ama o kocaman sarayı görmek için, belki de işin olabileceğini de sanarak gittim. Karaköy' den Dolmabahçe'ye dek bir dolmuşa binmiştik. Öyle tuhaf konuşuyordu ki sürücüyle. İhtiyar sürücü, Ayşe'yle alay etti hep. Arabanın içinde şarkı bile söylüyordu. Çok utandım o gün. Zaten sarayın kapıları da kapalıydı. İşi soramadık.

Bir gün müthiş bir şey yaparak hayatımı tamamen değiştireceğim. Belki tamamen bırakacağım yeryüzünü. Neler geliyor aklıma böyle? Yeryüzü o kadar güzel ki. Ondan ayrılmaya gönlüm razı olamaz...

Çok sinirliyim. Öfkeme hâkim olabilsem. Kimseye kötülük yapmak istemiyorum, iyi geçinmek istiyorum herkesle. Ama evdekilerle de, komşularla da geçinemiyorum. Olmuyor. Benim dünyamla onlarınki ne çok değişik. Annemin bütün komşularıyla dargınım. Hele Müzeyyen'den ve Kevser'den hiç hoşlanmıyorum. Kıskançlıklarından, bana inat konuşmalarından bize gelmelerini istemiyorum. İncir çekirdeğini doldurmayacak laflarla günlerini geçiriyorlar. Ama bazı köylü kadınları çok saf ve iyi yürekliler. Onları seviyorum. Annemin müşterileri arasında köylüler de var, onlar çok tatlı insanlar. Hemşire Deli Ayşe'yi de seviyorum, iyi yürekli bir kadın. Yapamayacağı işlerin sözünü verip duruyor. Onunla iş bakmaya bir daha gitmeyeceğimi anlayamadı. Dolmabahçe Sarayına giderken arabasına bindiğimiz sürücünün, yoldan geçen arkadaşına onun için «yollu» dediğini de anlamadı o gün. Otururken bacaklarının sonuna dek açıldığını sürücü de görmüştü arabada. Ayşe'yse kendi hayallerine dalmış, şarkı söylüyordu...

Neyse, bana ne komşu kadınlardan. Güzel bir evimiz olursa, kapısını kapatıp biz hepimiz içerde kalacağız. O zaman da mı kız kardeşlerim benimle konuşmayacaklar? Hemen darılıyorlar. Kardeşler biraz tartışır atışır, ama hemen darılmak mı gerek? Ben de konuşmayınca barışmamız için önemli bir nedenin olmasını bekliyoruz. Sanırım onlar da aynı düşüncedeler. Ama benden önce konuşamıyorlar darıldığımızda...

Oysa barışık olduğumuz zamanlar ne güzel konuşup gülüşüyoruz.

Tanrım. Barışı böylesine çok sevmeme karşın neden dargınım? Neden dargınlar benimle? Neden değişik ilgilerimiz var? Ben kâğıt, kalem, okul, resim sergileri peşindeyim. Onlar süsleniyorlar, yakışıklı gençlerle arkadaşlık etmeyi düşünüyorlar.

Yeni bir deftere başladım. Gazetede gözüme çarpan ilginç bir konuyu geçiriyorum.

«Anne şefkatinden yoksun olan çocuklara gelince... Bu çocuklarda görülen haller şunlardır:

1- Dalgınlık: Çocuk, sınıfta anlatılanı dinlememekte, kendi içine gömülmektedir.

2- Asabiyet: Çocuk ya çok korkak ya çok atılgan, hatta isyankârdır. Sinirleri daima gergindir.

3- Solaklık, kekemelik, çeşitli tikler: Bütün bu hallerin, çocuğun ruhunda tepkiye neden olan herhangi bir olaydan ileri gelmesi olanaklıdır.»

Yabancı bir dergiden alıntılar:

Michele (17 yaşında): «Anlayış ve şefkat görmek çocuk için çok önemlidir. Yeterli ilgi görmeyen çocuk, manen bir türlü olgunlaşamaz.»

Liliane (19 yaşında): «Tahsil çağındaki çocuklarda ailedeki geçimsizliğin çok kötü etki yaptığını düşünüyorum. Belki benim bir yıl yitirmeme neden o.»

Ben (16 yaşında)

Bu alıntılarda kendimi buluyorum biraz. Çünkü biraz tiklerim var. Her zaman değil ama. Örneğin gözlerimi kırpıyorum. Sonra, çok sinirliyim. Bütün bunların nedeni, annemden babamdan şefkat görmediğim midir? Doğru da olabilir.

Annemden bir hayli dayak yedim çocukken. Hâlâ da yediğim oluyor. Babam da müthiş kaba. Konuşurken bizi utandırıyor her yerde. Ama ne yapsın işte o öyle. Annem, çocukluğumuzdan beri gece yarıları tahtakurularını temizlemeye çalışmıştır. Uykumun en güzel yerinde yorganımı çekerek kanımı emen tahtakurularını parmaklarıyla ezip onlardan kurtarmaya çalışmıştır bizi. Bu mudur benim annemin şefkati? Bilmem ki. Annem, anne oluşuna güvenerek en ufacık bir şeyde hemen dövmeye hazır. Yumrukları da bir sert ki başıma vuruyorken... Kardeşlerimle yaptığımız her kavganın suçlusu ve dayak yemesi gerekeni ben oluyorum. Yediğim dayakları hiç anlatmadım defterim...

Neyse... ben yine tahtakurularına döneyim.

Annem kış gecelerinde de, yaz gecelerinde de hep tahtakurularını yakalarken uykusuz kalıyordu herhalde. Soğuk sabahlarda biz kahvaltı etmeden okula gidiyorduk. Bir bardak sıcak süt ya da çay içmeden. İncecik bir dilim ekmek yemeden kendi kendimize hazırlanıp gittik okullu olduğumuz günler... Kahvaltı ederek okula gitmek nasıl olur? Bilmiyorum doğrusu. Tok midemle dersleri hiç izlemedim ki. Benim karnım hep açtı, hep midem bulanıyordu. Zavallı, canımın içi kardeşlerimin de mutlaka öyleydi... bu konuyu hiç konuşmadık nedense...

Lisedeyken sıra arkadaşım Suzi'nin yediği sandviçlere imrenirdim. Çok şişmandı Yahudi kızı. Gene de sucuklu, salamlı, peynirli sandviçlerden vazgeçemezdi. Suzi'nin kızıl saçlarıyla, suratındaki çilleri kadar, sandviçlerini de hiç unutmayacağım.

Ama şunu da eklemeliyim: Sinema parası biriktirebilmek için kimi zaman param olsa da sandviç almıyordum.

Ocak 19

YENİ BİR YIL BAŞLADI...

Yılbaşı akşamımızın bir özelliği olmadığı için yazacak bir şey de yok. Saat yirmi dört olurken bir yaş daha yaşlandığım için üzülüyordum. On yedinci yılımı yaşamaya başlayacağım. Ne çabuk geçti zaman? Ne çok yaşlandım ben böyle?

Yeni yılda bir iş bulup çalışmayı, sonra da belge sınavlarımı verip liseye devam etmeyi amaçlıyorum. Bütün yüreğimle...

Vicdan'ın çalıştığı handa birçok avukat varmış. Yanında çalıştığı avukatın bir arkadaşı da onun gibi bir kız arıyormuş telefona filan bakmaya... Vicdan'la birlikte olacaktık. Sevinerek gittim oraya. Konuştuğumuz avukat çok babacandı, ama işim olmadı. Daha sonra haber vereceğini söylemişti. İki avukat baş başa verip neler konuştular kim bilir? Vicdan'la benim bürodan büroya hep telefonlaşacağımızı hesapladılar mutlaka. Zaten pek geveze bir adamdı Vicdan'ın avukatı, beni işe aldırmadığını sanıyorum. Kendisi gibi durmadan konuşacağımızı, telefon edeceğimizi düşündü herhalde. Ötekini de vazgeçirdi. Böylece bu iş de olmadı işte.

16 Ocak Cumartesi

Cebimde birkaç lira var. Serserilikle adlandırılmış ben, yola çıktı. Her zamanki gibi Tünel'e kadar omuzları çökerek, ayakları ağrıyarak, arkadaş ve okul özlemiyle yürüdü. 60 numaralı Maçka-Tünel troleybüsüyle Nişantaşı'na gidip okul durağında indi. Alışkın bir tavırla yeşil boyalı demir kapıyı itip, her zamanki yerine, yani önce sınıfların dizildiği koridora, sonra bahçedeki ağaçların dibine gitti. Zilin çalmasını bekledi bütün coşkusuyla.

Bahtıgül göründüğünde, Ayten ve Güzide'yleydi. Üzerinde

görmediğim acı sarı bir manto vardı. Ah, ne unutkanım, bunları defterime yazarken bu mantosunu geçen hafta giydiğini unutmuşum. Oysa bugün kahverengi eski pardösüsünü giymişti. Hava oldukça güzeldi. Ocak ayında olduğumuza göre kar yağmalıydı, ama bahar gibiydi işte. Soğuğu hissetmiyorduk belki de. Konak Sinemasına dek hep birlikte yürüdük. Ötekiler sinemanın önünde ayrıldılar bizden. Onlar evlerine gidiyor, yemek yiyor, ders çalışmaya başlıyorlar hemen. Oysa ikimizin sinemaları var... Ne çok seviyoruz iyi filmleri. Sinemanın saatine dek Harbiye'de dolaşıyoruz. Katlarını sayamadığımız binalar yapılıyor. Damlarını görmek için başımızı yukarılara çeviriyoruz. Boyunlarımız zorlanıyor. Amerika'daki gökdelenleri anımsayarak, orada olmadığımıza seviniyoruz. Ne çok gülüyoruz...

Film pek güzel değildi, sonlarına doğru fena da sayılmazdı. Tanrı'ya inanmayan Anton Drager (Rock Hudson) bir ormanda kalır günlerce. Çektiği işkenceyle nihayet yardım ister Tanrı'dan. Ona inanmadığından bir defasında şöyle demişti:

«Bir erkeğe cinsiyet hormonu fazla verilmiş. Bu adam cinsi sapık olarak günaha girmiş. Eğer meleklik hormonu olsa dünya cennete girer. Şu halde dünyanın kaderi kimyanın elinde.»

Gerçekten düşünmeye değer bir konu.

ALLAH var mı, yok mu?

Babam duymasın. Arada bir verdiği parayı da alamam.

Ama... Tanrı olsaydı... beni duyardı. Öylesine çok dualar etmiştim ki başarılı bir öğrenci olmak için. Öyle çok çalışıyordum ki kimi zamanlar... Belki pek fazla sinemaya gittiğim için, dersleri çok zaman ezberlediğim için böyle oldu. Ne bileyim...

Tanrı varsa... neden insanları eşit düzeyde yaşatmıyor? İçinde suyu, mutfağı, banyosu olan bir evde hiç oturmadık. Birkaç kova suyla yıkanmaktan ne zaman kurtulacağız? Şakır şakır sularla banyo yapmayı nasıl isterdim.

Bahtıgül'le sinema mutluluğumuz bitince dolmuşa bindik. Ablasıyla buluşup bir de tiyatroya gidecekti. Ona geçen hafta

tanıştığım avukatları anlatmıştım. Ne tesadüf, aynı dolmuşa binmişti Vicdan'ın yanında çalıştığı avukat bey. Beni tanıdığı halde konuşmadı. Birkaç kez ağzımı açtım konuşmak için. Beni işe aldırmadığını çok iyi biliyordum. Ama çoluk çocukla uğraşacak halim yoktu. Yaşını başını almış, üstelik üniversiteler bitirmiş öyle çok çocuk vardı ki. Bu avukat da onlardan biriydi. Beni tanımaz pozlarına da içerlemedim. Bahtıgül inince arkasından çok dikkatli baktı nedense. Bekâr olduğunu söylemişti Vicdan. Kim bilir neler geçiyordu aklından kocaman adamın. Dolmuş, yolcu almak için Kasımpaşa'da durunca indim ben de.

Koca bir hafta geçti yine. Bomboş, ruhsuz, anlamsız. Kendimi yetmiş yaşında hissediyorum.

«Biz neden yaşıyoruz? Bir şeyleri beklemediğimize göre neden hayattayız?» dedim kardeşlerime.

Örneğin ben: Koca bekleyenlerden değildim. Öteki düşlerim de gerçekleşmiyordu. Üstelik gerçekleşmesi akla yakın düşlerdi hem. Evet evet... Tek umudum, tek amacım gelecek haziranda sınavları verip, yeniden liseye devam etmekti... Her insanın bir amacı olmalıydı, değil mi?

Sonraki Cumartesi

Gitmem gerek ona... Bir sinema yaparız. Babam kızıyor yine. «Ne var her hafta gidiyorsun...» diyor. Anlaşabildiğim tek insanın Bahtıgül olduğunu nasıl bilsin ki.

Sonra, Kasımpaşa'da yürürken karşıdan gelen iki adamdan biri alay etti benimle. «Çok fantazi giyinmiş,» dedi. Siyah çorap, kalın bot, lacivert buruşuk etek ve örgülü saçlarımla garipsenirdim herhalde. Ama neden başkaları için süsleneyim? Babamdan yaşlı moruklar laf atıyor. Ben bu insanlara kendimi beğendirmeye çalışmayacağım işte.

Hava kapalıydı. Yerler çamurlu. Ama yağmur yok... Bahtıgül de neşesizdi buluştuğumuzda. Ablalarının onu zevksizlikle suçladığını söyledi.

«En azından bunu anlayanların var evde. Benim gibi karacahillerin, anlayışsızların içinde değilsin,» dedim.

Günümüzü güzel geçirdik sayılır ama. Zeki Müren'in desen sergisini gördük. Desenlerin her birinin ayrı ayrı adları vardı. Fon müziği olarak kendi sesinden şarkılar işitiliyordu hafiften. Zeki Müren, sergiyi gezenleri gözlüyordu bir kenarda. Kibar ve efendiydi. İlginin çokluğundan olacak, gözleri dolu doluydu. Bir sanatçının mutluluk yaşlarıydı bunlar...

Pazar

Dün akşamdan beri Seren'in mantosuyla uğraştılar. Yakasına kürk parçası geçirilecek. Zavallı babam, hem mantoyu yetiştirmeye çalıştı, hem de kendi işlerini. Seren mantoyu giymese ne olur sanki. Annem onu süslemek için elinden geleni yapıyor. Oysa Uludağ'a filan gittiğimiz yok. Sadece teyzemlere gidiyoruz.

Kasımpaşa'dan bir taksiye bindik. Kocamustafapaşa'ya kadar pazarlık etti babam. Onun dediği paraya razı olmuyordu şoför. Anlaştıklarını sanıyordu babam. İnerken parayı vermek istedi. Ama şoför kalleşin biriymiş. Babamın konuşmalarından hacıağa sandı onu. Kararlaştırdıkları parayı almadı, fazlasını istiyordu. Babam kimseden çekinmeden bağırıyor, öteki de almıyordu parayı. Kahveler, dükkânlar, durak insanlarla doluydu.

Babamın çok tuhaf hareketleri vardı... Bizi bir yere götürdüğünde hep kendini çok zengin sanıyordu. Taksinin içinde dönüp dönüp bize bakıyor, taksi tutmanın edasıyla bir kont gibi kuruluyordu. Bu tavrına hiç uyuşmayacak biçimde de pazarlık ediyordu. Onların çatışmasını durdurmak için cebimdeki birkaç lirayı çıkarıp şoföre verdim. Babam kızıyor, taksicinin üzerine yürüyordu. Utanma diye bir şey yok bu adamda. Herkes bize bakıyordu.

Off, biz her zaman bu derdi çekiyoruz. Sanki ne yapabilir? Bir de plaka numarasını aldı taksinin. Çoktan gitmişti taksi, ardından hâlâ bağırıyordu babam. Bozuk şivesiyle bana da «Ha siktir!» demez mi...

İşte bizim yaşantımız. Babam geri kafalı, kaba yaratık. Annem de onunla kavga etmeye can atan bir kadın. Evde de öyle. Sokaklarda bile.

Yaşamak bazen öyle yük oluyor ki benim için.

Annemin yumuşak başlı, bilgili bir kadın olması ne güzel olurdu. Onun için ne yapabilirim? Ya babam? Geri kafasını ileriye nasıl getirebilirim?

Bazen annemi haklı buluyorum. Daha bilinçli, ölçülü bir adamla evlenseydi belki kendisi de gelişirdi. Bugünkü gibi evde sinirli, sokaklarda çekingen bir kadın olmazdı. Üstelik şu da var... babamın ayı gibi horlamasını da çekiyor annem. Yalnız o mu çekiyor? Biz de her gece o horultuyu duymuyor muyuz? Uyanık yattığım geceler anneme çok acıyorum. Şanssızlığına ağlıyorum. Babama gelince... Hiçbir zaman mutlu bir akşam yemeği, mutlu bir pazar kahvaltısı için sofraya oturamadı. Böyle bir şeye kendini hazırlamış olsa bile annem onu mutsuzlaştırmak için mutlaka bir şey bulup oturmasına kalkmasına kızdı, yemek yiyişine bağırdı. Birlikte geçirdikleri on sekiz yılda belki iki kez babam için iyi bir şeyler söylemiştir. İkisine de acıyorum. Bütün geçimsizliklerine karşın hiçbir zaman ayrılmayacaklarını biliyorum.

27 Ocak

Şu küçük Selay yok mu? Benimle gene konuşmuyor. Seren'le hiç darılmıyorlar. Hayatlarından da memnunlar. İkisi de okula gitmemek için çabaladı. Ben de gitmek için çabalamıştım. Şimdi üçümüz de evdeyiz. Ne kötü.

Geçen gün belge sınavlarını verip yeniden okula başlayan Nilüfer adındaki kızla karşılaştım Taksim'de. Sınavlara nasıl girildi-

ğini sordum. Mili Eğitim Müdürlüğüne başvurmak gerekiyormuş.

«Aman evlenmek daha kolay, bul birini evlen,» demez mi o kız.

«Allah göstermesin,» dedim.

«Sen benim dediğimi yap...» dedi hiç utanmadan. Aptalca. Kaba ve düşüncesiz.

Gel de kızma. Öyle üzüldüm ki. Beni aptal, bir şeyden haberi olmayan, dahası manyak biri sanıyor besbelli. Haklı olabilir, sınıftaki halim neydi geçen yıl? Çalış çalış ve başarama.

Sahi. Bugün babam ölse ne yaparız? Kim geçindirir bizi?

- Liseyi bitirmem, üniversiteye girmem gerekli. Sonra... çalışıp para kazanmam gerekli. O zaman yazı yazacak, resim yapacak zamanlarım da olur... Olması için bir düzene koyarım yaşantımı.

30 Ocak Cumartesi

Serseri ben okula gidecek yine.

Babam kızsa da gidiyorum. Anneciğim babamdan fazla para verdi. Hastayım da. Geçen gün tuvalette yıkandım, su ılıktan çok soğuktu. Dondum, titredim yıkanırken. Yürümeye halim yok. Tünel'e zor yürüdüm bugün. Şişhane yokuşu çekilmez oldu. Ayakkabılarım da çamurlandı. Okula gidince tuvaletin musluğunda temizledim.

Karne almışlardı bugün.

Duvara yaslanıp bakıyorum. Sevinenler, üzülenler... Ben de bir yıl öncesine kadar onlar gibiydim. Kırık notlarla dolu da olsa bir karnem vardı.

Bahtıgül'ün üç kırığı varmış. Ama geçer. İkinci sınıfta ikinci yılı. Sınıf arkadaşlarından Asuman da bizimle sinemaya geliyormuş. Bütün bunları ayaküstü konuşup izleyeceğimiz filmi seçiyoruz. «Brahms'ı Sever misiniz?» filminde oynayan Antony Perkins'in Sapık adlı filmine gideceğiz. Taksim'de troleybüsten inince Leyla Sayar'ı görüyoruz. Yakası beyaz kürklü bir manto giy-

mişti. Başında mavi kareli bir eşarp vardı. Çok güzeldi. Eşarpla bile. Arkasından yürüyoruz. Bir adamla konuşmak için durmuştu, ama fazla yaklaşamadık ona. Yanımdakiler Leyla Sayar'ın tutkunu olduğumu bilmiyorlar, ben de bir şey anlatmadım. Ona sayfalar dolusu mektup yazdığımı söyleseydim belki gülerlerdi bana.

Kuru bir soğuk vardı. Hasta olduğum için kulaklarımı korur diye eşarp bağlamıştım. Ama Bahtıgül'ün Asuman'la neler konuştuğunu duyuyordum. Hep dersler, sınıftaki olaylar... Asuman'ı mı kıskanıyorum bugün? İkisi sıkı fıkı konuşurken ben nasıl da karanlık görüyorum dünyayı. Hep yere bakıyorum. En sevdiğimin yanında da bir kenara itilmek varmış. Bende suç. Konuşmalarına katılmıyorum. Bir ara gülüyorum. Sonra yine yalnız hissediyorum kendimi.

Neyse ki sinemaya girince ortaya oturuyor Bahtıgül. Filmin daha önce romanını okuduğum için çok konuşuyorum. Konuyu anlatıyorum ona. Yeniden candan olduğumuzu hissediyorum. Sonra Bahtıgüller'in evine gidiyoruz. Karnesini görmek istiyor ablası. Beni de okula gidiyor sandığı için kaç kırığım olduğunu soruyor. Belgeli olduğumu anlatmamış Bahtıgül... Utanıyorum.

Hasta olduğumdan belki, evde herkesi seviyorum bugünlerde. Babamın başındaki takkesiyle dışarı fırlak gözlerini bile... Bu yüzden koşarak evime geldim. Ya da soğuktan kaçıyordum. Bir daha evdekileri kırmayacağıma söz veriyordum kendime...

Sözümde kaç saat durabildim?

Ah, işte yine o kavgalar. Annem babamla... Ben kardeşlerimle...

Gözlerim yine hepsine ters ters bakıyor.

1 Şubat

Nasıl olduysa bilemiyorum, Müzeyyenler'le yine konuşmaya başladık. Bir gün eve gelince, Müzeyyen'i bizde gördüm. Aynı kıskançlık dolu gözleriyle kardeşlerimin giysilerine bakıyor, anne-

min dikişlerini çekemiyor ve iş bulamadığım, bir de okuldan uzaklaştığım için seviniyordu. Onun gözlerini, tuhaf suratını burada anlatarak defterimi doldurmak istemiyorum. Ama onun berber çırağı olan oğlunun annemin saçlarını kesmek için gecenin onunda bize geldiğini yazayım. Asıl yazmak istediğim birdenbire karar vererek saçlarımı kestirişim. Yıllardır ördüğüm, öğrenciliğimi anımsatan sevgili saçlarım nasıl da kesildi.

Kısa saç yakıştı bana. Saçlarımın kesilmesi hiçbir şeyi değiştiremez. Ben yine aynı kız değil miyim? Kızdığı zaman eliyle saçlarını kulaklarının arkasına iten kız. Bu kadar saçım hâlâ var.

3 Şubat

Bayram bugün. Kar sabahleyin başlamıştı. Akşama dek bembeyaz oldu her yer. Biraz da soğuklardan olacak, bayram etkilemiyor artık bizi. Çocukluğumuzda sevinirdik. Yeni elbiseler dikerdi annem. Ayakkabılarımı sakladığım dolaptan çıkarıp bayram gecesi öptüğümü, kokladığımı, ertesi sabah giymek için yeniden yerine koyduğumu anımsıyorum.

Bayram diye akraba çocukları geldiler. Ah, aptal erkeklerin derdi hiç çekilmiyor. Halamın oğlunun yaptığı şakalara gülemiyoruz hiç. Kendisi gülüyor. Neyse ki fotoğraf makinesinin hatırına ona biraz katlanabildik. Karlı yerlere gidip fotoğraf çektik. Kasımpaşa'nın kimi yokuşlu yerlerinde kendimizi Uludağ'da sanarak poz verdik. Hala oğlunun bize hoş görünmek için yaptığı onca espriye gülmek yerine sinirleniyorduk. Bir ara güneş kaybolmuştu resim çekerken. «Aha güneş gaçtı...» demesi günlerce aramızda gülme konusu oldu kardeşlerimle. Ama şımartmamak için onun dediklerine gülmüyormuş gibiyiz. Çünkü bu akraba gençten de hoşlanmıyoruz işte. Tek başıma sinemaya gidişimi laf ediyormuş. Dedikoducu biri. Sinema geri kafalıların aklına güzel duygular değil de, kötü şeyler getiriyorsa ne yapayım?

Bayram akşamı teyzemler geldi. Kürklü mantosuyla, yeni

diktirdiği giysileriyle çok cici bir kadın olmuştu. Olduğundan zengin görünme hevesindeydi teyzem, neden acaba? Bu huylarını beğenmiyorum teyzemin. Eniştem de, bütün hak kendisindeymiş gibi konuşuyor, teyzemi istediği tiyatrolara, sinemalara götürmüyordu. «Benim istemediğim yerlere gidemezsin,» diyordu. Aralarında hafif bir ağız kavgası geçti, benim annemle babamınkine benzemeyen. Bütün evliliklerin aslında mutsuzluk olduğunu anladım.

6 Şubat

Kardeşlerimle ne güzel geçiniyoruz bugünlerde. Üçümüz sinemaya gittik. Hem de Bahtıgül'le gittiğimiz sinemaya. Yenimelek bizimdi. Şimdi kardeşlerimle de seviyorum orayı.

Kar biraz az yağıyor. Kaç gündür lapa lapa yağmıştı. Ne güzel oluyor kar yağınca. Olanak bulsam karlı dağlara giderdim. Ama sıcacık bir ev olmayınca oralarda çekilmezdi herhalde. Kar güzel, ama kırık dökük evlerde soğuk çekilmiyor. Bizimkine ev demeye bir kent dolusu tanık gerek. Zavallı annem, yemek pişirirken donuyor dışarda. Mutfak dediğimiz o araya hâlâ bir duvar örülemedi. Babamın beceremediği, evsahibinin de asla yapmak istemediği bu işleri ben becerebilsem keşke. Mutfak yeri öyle. Bir de iki odamız çok dar olduğu için temiz de görünmüyor. Babamın eski dikişleri, söküntüleri divanların altında. Duvarlar bile, tıpkı babamın dükkânı gibi eski ceketlerle, paltolarla dolu. Kapalıçarşı'daki eskici dükkânından ne ayrımı var bizim evin? Akıl kaçırmak pek olası bizim evde.

Bir gün her şeyi düzelteceğim. Yeni bir ev, yeni eşyalar, kocaman bir kitaplık...

9 Şubat

Karın yağmayışından yararlanarak fotoğrafçıya gittik.

Annem, üçümüz birlikte fotoğraf çektirelim diye para vermişti. Fotoğrafçı, benim ötekilerin ablası olduğuma pek şaşırdı.

Akşam amcamlara gittik. Gece dönerken, yanımızda babam da olsa korktuk yine. Çünkü yol mezarlığın içinden geçiyordu. Dediklerine göre bizim mahalle bir zamanlar mezarlıkmış. Hatta bizim bahçedeki çitlembik ağacının altında bir evliyanın mezarı varmış. Evliya arada bir çıkarmış. Hiç görmedik. Yaktığı söylenen mumları da görmedik hiç.

Perdeleri her akşam sıkı sıkı kapatıyorum. Bahçe çok karanlık oluyor geceleri.

12 Şubat

Öğleden sonra deniz subayı Uzel geçti kapının önünden. Seren hemen sokağa çıktı. «Yarın saat altıda buluşalım,» demiş. Buluşma yerleri Hasköy'deki çeşmenin önü. Öyleyse yarın anneannemlere gitmemiz gerekiyor. Uzel de o semtte oturuyor. Çeşme de orada.

Heykel gibi durmaması, konuşkan, sempatik bir kız olması için Seren'i uyarıyoruz. Selay'la ben sanki bu işleri daha önceden bilirmişiz gibi akıl veriyoruz kıza.

«Manyaklık yapma,» diyor annem. Deniz subayının damadı olmasını diliyor. Ben de eskisi gibi kızmıyorum nedense. Her anne gibi benim annem de hayal kurmakta özgür...

16 Şubat

Selay'ı Kızılay'ın dikiş kursuna yazdırmıştım. Gidiyor...

Bugün gelirken fotoğraflarımızı almış. Ne kadar kötü çekmiş adam. Paramız ziyan oldu. Bizim gibi yoksulların parası böyle gider işte. Birden başıma ağrılar girdi. Dünyanın bütün sesini, bütün ağırlığını beynime topladım sanki. Başımı taşıyamaz oldum. Evin içinde oturup kalkıyorum, oraya buraya yürüyorum çok büyükmüşçesine. Dövecek birini bulsam...

Başım ağrısa da, biraz değişiklik olsun diye radyoyu açtım. Neyse ki düğmeyi çevirince müzik programının sonuydu artık. Çünkü annem «alafranga» olursa kızar... Az sonra Charles Dickens'In «Oliwer Twist» oyunu başladı. Benden başka dinleyen yok.

İyi ki bu radyo tiyatroları var. Yine kurtardı beni. Yoksa her şeyi kırıp dökecek kadar, herkesi boğacak kadar sinirliydim bugün.

Off, dar geliyor bu ev. Dünya bile. Geniş, ferah bir yer istiyorum. Ama nerde.

Radyoyu dinlerken, şu Selay'ın kalıp kâğıtlarıyla, teyellerle uğraşmasına da sinirlendim. Bir terslik arıyorum bugün. Ahh, kendimi anlatamıyorum defterim. Nefes alamıyorum bu akşam. Yerime yatmak için annemi divanımdan kaldırdım. Rüyasında Uzel'i görmüş, bana anlatıyor. Dinlemeye çalıştım bütün sabrımla. Uzel'e önem vermek benim işim değil. Seren'in anlattığına göre o gün çeşmenin arka taraflarında biraz dolaşmışlar. İkisi de bir şey konuşmamış. Bakalım annemin beklediği evlilik teklifi gelecek mi?

18 Şubat

Annem son zamanlarda bize iyi davranıyor. Dövmek için hemen saldırmıyor. «Artık çocuklarım için yaşıyorum,» demesinin anlamını yaşlandığına yoruyorum ben. Bir de Seren'i iyi bir kocaya vermek istiyor ya.

Aslında annemin bize bağırmayacağını bildiğim iki durum var. Sinemaya giderken, bir de fotoğraf çektirmek istediğimiz zaman sinirlenmeden para veriyor. Sofrayı o hazırlarken çekilmez bir insan. Kazayla bir şey düşürüp kırsak, nasıl kızıyor, küfür ediyor. Yıllardır kafamın içi, hiç değilse yarısı onun küfürleriyle dolu. Yeryüzünde çocuklarını sevmeyen bir anne yoktur sanıyorum. O da seviyor bizi elbette. Dün akşam da sinemaya gitmek

için biraz yalvarınca, dayanamadı. Cebindeki bütün paraları çıkardı. «Hatırınız için gidiyoruz, hazırlanın,» dedi. Biz hazırlanırken anneannemle dedem geldi o sırada. Onları bırakıp sinemaya gidemezdik. Bizim ihtiyarlar sinemaya oldukça meraklıdırlar. Onları da götürmek istedik, ama anneannem ertesi gün sinemaya gitmek istediğini söyledi. Annem işi olduğunu öne sürdüyse de onu vazgeçiremedi ki, bugün geldi. Teklifi dün akşamdan yaptığı için yüzü kızararak, «Sinemaya gitmek için geldim...» dedi. Maviş gözleri biraz mahcup, «Param da var...» diye ekledi.

Anneanneciğim. Biz sana para verdirir miyiz?

Leyla Sayar'ın ilginç bir filmini izledik. Aldatılmış bir kadını oynuyordu. Çok iyi canlandırmış rolünü. Çocuğunun pencereden düşüp öldüğünü duyunca, kendisini aldatan adamın hayaline doğru koşuyor ve boşluğa atlıyor...

Bu hafta hareketli geçti sayılır. Kasımpaşa'daki bütün sinemaları dolaştık... Ama benim Yenimelek'imi hiç unutmadım tabii ki... Üst kata, evsahibimiz Yeter Hanımlar'ın yerine taşınan yeni komşular, Yenimelek tutkumu anlamışlar. Yeni evli bu çiftle sinema konusunda iyi anlaşıyoruz. Şükrü Ağabey'le annem kâğıt oynamışlardı. Yenildiği için Yenimelek'e bilet almıştı Şükrü Ağabey. Eve gelirken yolda çok güldük. Seren'in şiirlerini anlattım. Evde kavgacı, edepsiz olduğu halde insanların arasına katılınca hiç konuşmuyordu Seren. Onun adına da konuştuğum için bir hayli gülüştük.

«Peki biraz da kendini anlat...» dedi Şükrü Ağabey.

Anlatacak bir şeyim yoktu. Lisedeki başarısızlığım ortaya çıkacak diye öyle utandım ki. Gülmece dolu atmosferi dağıtmamak için bazılarının bana Efkârlı Kazım diye ad taktıklarını söyledim.

«Erkek gibi, hiç korkmaz, tek başına sinemalara gider,» dedi annem.

Şükrü Ağabey beni hemen tanımış gibi, «O Yenimelek'in hastasıdır, onun için başka bir şeyin önemi yok,» dedi.

Birçok şeyin önemi vardı benim için. Ama bir sinema dönüşü yeni komşulara bütün hayat öykümü anlatacak değildim elbette. Yine de hiç değilse sinema konusunda anlaşabildiğimiz bir komşumuz olduğu için sevinmiyor değildim. Yeter Hanımlar'ın bizim gibi kiracılardan kurtulmak için öteki evlerine taşınmaları ne iyi oldu.

27 Şubat

Bugün Uzel'in sokaktan geçeceğini sanıyor Seren. Nedense birkaç gündür ondan pek de söz etmiyorlardı. Biraz rahattı kulaklarım. Zaman zaman kulaklarımın zarı patlayacak gibi oluyor.

Müzikli Peter ve Kurt masalını dinliyordum radyoda. Pencerenin önünde otururken, Uzel'in geçtiğini gördüm. Seren'e çok kızdığım için söylemedim. Sonra sakin sakin, «Uzel geçti,» dedim. Hepsi coşkulandılar. Ama Seren konuşamadı onunla. Çünkü bir daha aşağıya doğru yürümedi oğlan. Pencereler sıkı sıkı kapalı olduğu için evde olmadığımızı düşündü herhalde.

28 Şubat Pazar

Bizim evi bitpazarından ayıracak biri bulunamaz. Dikiş dikiliyor, kesilip biçiliyor yine. Her yer kırpıntı kumaşlarla dolu. Nefret ediyorum pislikten. Bu öğlen yine bir âlemiz. Üstelik anneme de çok kızdım. Teyzemin kocası gelmişti, ona büyük bir sevinçle şöyle diyordu annem:

«Eniştesi, Selay'a görücü gelecek.»

Sanki minicik Selay koca ararmış gibi ve hem de bulunmuş gibi konuşuyor annem. Ne önemsiz bir konu oysa. Anneannemin dediğine göre birileri Selay'ın fotoğrafını çok beğenmiş. Bu

yüzden bir süre için Seren'in görücülerini bir tarafa attı annem. Şimdi zavallı Selay'la ilgileniyor. Ben kızdıkça, «Kızım eve gelsinler de gitsinler, verecek değiliz,» diyor. Şu laflara bakın. En sinirlendiğim anne modelinin delirten kafa yapısı. Bıktım, gerçekten çok usandım bu mantıksız anlamsız evden. Kızlarını evlendirmekten başka bir şey düşünemeyen kadınlardan hiç hoşlanmıyorum. Neyse ki bu lafları benim için konuşmaya cesareti yok annemin.

Aynı gün

NE ÇOK ÇİRKİN, ZAVALLISIN BABA...

Annem pilav pişirmişti. Etli, karabiberli. Yer soframıza sıkışarak oturduk. Hayır, mutlu değiliz. Etli pilav mis gibi kokuyor olsa da. Yer sofrasından da, ağız şapırtılarından da ve annemin, babamın yemek yiyiş şekline çığlık atışından da nefret ediyorum.

Hâlâ bir masa almadığı için babam, dikiş makinesi kapalıyken masa gibi kullanıyoruz sandığını. Ama bugün hep dikiş dikiliyor. Hep gürültü var. Yemek yerken bile barış yok işte. Kocaman kadın, sessizliğin yemek yerken bir kural olması gerektiğini bilmiyor. Durmadan bağırıyor babama. Ama babam pek de aldırış etmez. Yemekten sonra herhalde kendini çok mutlu hissediyordu doyduğu için. Gözlerini açarak bahçeye doğru dalgın dalgın bakıyor. Başında yana eğilmiş takkesi, üzerinde kirli pijamasıyla gülünecek bir hali var. Ne kadar çirkin görünüyor. Dudakları çok kalın; hem kırmızımsı, hem morumsu. Dişetleri kanlı, dişleri sarı. Gözleri annemin deyişiyle yumurtaya benziyor. Çirkin ve zavallısın baba. Ben de sana benzediğim için çirkinim herhalde... diye söylendim içimden.

Oysa anneme benzediğimi söyleyenler var. Kimseye benzemediğimi de. Ünlü İsveçli film yıldızı Ursula Andress'e benzediğimi söylemişti sınıf arkadaşlarımdan biri. Ursula için bizim dergilerden biri şu başlığı atmıştı: GARİP GÜZEL, ÇİRKİN GÜZEL, UNUTULMAYACAK GÜZEL...

Unutulmayacak bir insan olmak isterim. Unutulmayacak bir güzel değil...

Aynı gün yine...

Babam salı günü teyzemlere gitmemizi istiyor. «Hiç olmazsa odundan tasarruf edilir,» diyor. Gel de kızma. Ama belki annemin komşuları da böyle düşündüğü için gece gündüz bizden çıkmıyorlar.

Gitmek istemiyorum teyzeme. Evden çık eve gir. Babamın ısrarlarına dayanamayıp bağırıyorum. Benden başka karşı koyan nedense yok. Ama birkaç dakika sonra acıdım babama. O sırada Bedriye'nin annesi bizdeydi. Babam, tanıdığı bir adamla Emine'yi evlendirmek istiyordu. Adam paralıymış. Babamın bir çıkarı mı var bu işte? Neden çöpçatanlık yapıyor? Çok övüyor o adamı.

Ama... ne yapsın babam? Çıkarı da olsa babamı bağışlıyorum. Hiçbirimiz çalışmıyoruz. Hepimize bakıyor. Ah, ağlamak, doya doya ağlamak istiyorum. Haftalarca ağlayabilirim. Bağışla beni babam. Ölme. Hepiniz yaşayın. Sizsiz olamam.

Ne çok ağlamak istiyorum şu anda. Gizli bir köşe bulabilsem. Ağlayarak yorulmak, ısınmak, hastalanmak istiyorum.

«Neden ağlıyorsun?» diye sormasın kimse. Açıklayamam. Ağlasam sadece. Her şey için. Bomboş geçen günler için, anamın babamın beyazlaşan saçları için, sınıfımı geçemediğim için...

Defterimi yazarken ben, odaya geldi babam. Defterimi sehpaya koydum hemen. «Ne yazıyorsun?» diye sormasına fırsat vermedim. Başka bir şey aldım elime. Hiç de darılmaz.

«Dayın plakları getirdi mi?» diye sordu.

«Yok,» dedim.

Neyse ki onun sevdiği plak evdeydi hâlâ. Behiye Aksoy'un sesinden «Doktorun Hapı» şarkısına bayılıyor.

5 Mart

Bahar geldi. Havalar çok güzel. Dışarıya çıkmak, yürümek istiyorum. Ama hep evdeyim, hiçbir şey de yapmıyorum. Bahtıgül'den gelen mektup canlandırdı bugün beni. Yarın okula gidip göreceğim onu.

Eski postacı sokağın aşağılarından «Postaaaa!» diye bağırırdı. Yeni postacı sessizce bir zarf uzatmıştı elime. Açtım. İkiye katlanmış bomboş beyaz bir kâğıdın baş tarafında sadece şu yazılıydı: «Daha fazla yazacaktım ama kâğıt doldu.» Sitem etmekte haklı kız. İki haftadır mektubunu yanıtlamadım. Pul parasına acıdım. Evlerimiz yakın, ama yine de arada bir mektuplaşıyoruz.

Bu gece, Bahtıgül'e ne diyeceğimi düşünmek zorundayım. Onu aramayışımın nedenlerini bulmalıyım. Bizim evdeki kavga gürültüden başka neden yok ki. Ya da öteki kızlardan kıskanıyorum onu. Sanırım en geçerli neden budur. Kıskandığımı söyleyemem tabii ki. Söylesem ne değişecek, sınıf arkadaşlarından ayıramam ki.

Sabahleyin gözlerimi açınca saate baktım. Eyvah, dokuza beş var. Hazırlanmaya başladım hemen. Babam da saate bakınca daha erken olduğunu söyledi. Yanlış görmüşüm. Sekizmiş. Hava çok güzel olacak yine. Güneş perdelerden girmiş. Ah, yaz geliyor. Ama yazdan önce yapılacak öyle çok işler var ki. Mesela belge sınavlarını kazanmak!

Babam dışardayken (bizim tuvalet dışarda ya) cebinden otobüs bileti için para aldım, cebimdekilere ekledim. Ondan para istemediğim için şaşırmadı nedense. Zaten yine okula, Bahtıgül'e gittiğim için vermez. Verse de bir yığın laf söyler. Kapıdan çıkarken de söyleniyordu. «Gitme ne var, sen ders çalış. Kaç zayıfın vardı?»

«Çalışıyorum, iki kırığım var...» dedim.

Yalan söylüyorum. Çalışmıyorum, üç kırık. Üç sınav yani. Hem okula yeniden gitmeyi isteyip, hem de ders çalışacak bir

yer bulamamak. Üstelik sanki ders çalışmaya hevesim de yok. Boşuna çalıştığımı sanıyorum kitaplarımı elime aldıkça.

Defterime şunları da yazmadan duramayacağım: Dün gece yattıktan sonra çok komik bir şey oldu. Annemlerin bacaksız divanı demirlerinden kırıldı. Yere çöktüler karanlıkta. Işık yanınca manzarayı gördük. Annemle babam yatak yorganla sarmaşdolaş ayağa kalkmaya çalışıyorlardı. Bu sırada bir şeyler ısmarlama fırsatı çıkmıştı.

«Baba, baba. Yarın bir masa, iki divan, altı tabak getir. Hey!»

Bakalım yeni divanları ne zaman alınacak.

Çıkmadan önce defterime bunları yazarken annem seslendi.

«Gitmedin mi?»

«Gideceğim daha erken.»

Gardırobun kapı sesini duyunca annemin para vereceğini anladım. Hey, yaşadık. Anneciğim bütün bir kâğıt para uzatıyor.

«Anne, yazık yarısını alayım,» diyorum.

«Olsun al, yaya gitme,» diyor.

Sonra gitti, yer yatağına yattı. Anneciğim bağışla beni. Sana da hep kızıyor, bağırıyordum çünkü. Şimdi annem için güzel dileklerde bulunuyor, özür diliyordum. Tabii içimdendi hepsi. İçimden geçirdiklerimi yüzüne söyleyemiyordum.

Param vardı, ama Tünel'e yürüdüm. Çoktandır binemediğim 60 numaralı troleybüsüme atladım. İşte çok sevdiğim Nişantaşı, Maçka... İşte okul. Cıvıl cıvıl. Yirmi dakika bekledikten sonra çıktı Bahtıgül. Bana gözü takıldı, ama tanıyamadı. Yanına koştum. Saçlarım çok tatlı olmuş. Hayırsızmışım. Mektupla bir de fotoğrafını göndermişti. Ben de kısa saçlı bir fotoğrafımı verdim.

Bugün nedense Bahtıgül'ü pek sevememiştim. Beklediğimi bulamadım ya da. Ne bekleyebilirdim ki? Güzide'yle değil benimle konuşmasını mı? Onunla çok samimi olmaları hoşuma gitmemişti. Maçka'da Kızkulesi'ni ve Dolmabahçe'yi seyrederken de bana çok zaman «Güzide,» dedi. Özür diliyor, ama ben alınmadım ki.

Daha sonra, kütüphaneye kayıt olacaklarmış diye Beyazıt'a gittik. Ablası da oradaydı. Doktor olacak. Başaracağına inanıyorum. Sonra güzel bir Fransız filmi izledik Marmara Sinemasında. Catherine Deneuve oynamış. Şerzburg Şemsiyeleri... Çıktığımızda yağmur vardı. Filmdeki gibi. Ama biz gerçek bir hayattaydık. Gerçeklerin filmlerle çok az benzerliği vardı. Ne çok gerçekçi çekilse de filmler.

Bahtıgül ayakkabı alacağı için Kapalıçarşı'da dolaştık. Yakınından geçerken babamın dükkânına uğramamıştım. Hava gibi onun dükkânı da kapalı ve karanlıktı. İçim bir tuhaftı. Bu okullu, bu üniversiteli, bu gelecekten çok şey bekleyen kızların yanında ne arıyordum ben? Zavallı babacığım o dapdaracık yerde bin türlü kabadayı adamla uğraşırken... ben boşu boşuna dolanıyordum. Bahtıgül iki yüzden fazla ayakkabı giymiş çıkarmıştı. Bakıyor, deniyor, almıyordu. «Sen bugün ayakkabı alamayacaksın...» dediğimde, «Sen suçlusun,» dedi. Öyle konuştuğum için alamıyormuş.

Kapalıçarşı'dan sonra Mahmutpaşa'dan aşağılara indik. Yol boyunca fakülteli arkadaşlarıyla karşılaştı ablası. Herkesin elinde kitapları vardı. Yalnızca benim ellerim boştu. Bahtışen'in anlayışlı bir kız olduğunu bilirim. Elinde fazla olan kitaplardan birini bana verdi. Kitaplarla yürümeyi özlemiş ve seviyormuşum.

Az sonra Eminönü'nde ayrıldık. Güzide, Kurtuluş otobüsüne, onlar Taksim'e, ben de Kasımpaşa motorlarına doğru yürüdüm. İlk kez tek başıma motorla karşıya geçiyordum. Her şeyin ilki heyecanlandırırdı. Haliç'in üzerinde kuşlar uçuşurken, yaşlı başlı insanlarla aynı motorda yolculuk yapmak sanki yaşımdan büyükmüşüm gibi duygular veriyordu. Dünya ellerimdeydi. Onu karış karış dolaşabileceğimi düşünüyordum. Parasız da olsam. İstanbul'u dolanmakla eş anlamlıydı dünyayı gezmek. Bu dolanmalarda mutlu oluyordum. Hem de çok. Ama sanırım en çok yalnız kalınca mutlu oluyordum. Bütün bu duyguların, belki de hüzünlerin bir gün yazıya dökületeğini, bir kitabın üzerinde adı-

mın görüneceğini düşünüyordum. Hayal değildi. Aklımdan geçen, olması gerekendi. Bu tür şeyler aklımdan geçerken de mutlu oluyordum. Kendimi seviyordum.

Evet, hem kendimi, hem de karşıma çıkan kimi yaratıkları müthiş seviyordum. Bu bir hayvan da olabilirdi, insan da, eşya da, çiçek de... Bunların arasında, Eminönü-Kasımpaşa motorlarına yolcu çağıran o cüce adam da vardı. Onu sevdiğim kadar, az bulunur sevimlilikteki fok balığını da seviyordum yanında. Fok balığı, şaşırtıcı hareketleriyle cüce adamın boyundan büyük kart sesi kadar ilgi topluyordu.

Eve gelirken sokaktan duydum annemin kahkahalarını. Pencereden baktım içeri. Üst kattaki Şükrü Ağabey'in kardeşi bizdeydi. Kardeşi dediysem ufak bir çocuk değil tabii. Ancak boyu çocukmuş sanısını veriyor, çok kısa çünkü. Askerliğini yapmış, evlenme düşleriyle dolu biri. Neyse, bizim evde hiç kimse onunla evlenmeyi düşünmüyor. Cemil'le Seren kâğıt oynuyorlardı. Seren'in pozlarına, gelinlik kız gibi hareketlerine çok sinirleniyordum. Üstelik her defasında yenildi ve onu sinemaya götürmeye söz verdi. Sanki paralar kendisinden çıkacakmış gibi. Sanki bizsiz onunla sinemaya gidermiş gibi.

AMERİKA KARDEŞİMİZMİŞ!

Pazar günü bile geldi Cemil. Evi temizliyorduk. Saatlerce oturdu. Öyle kısa ki boyu. Ayakları yere değmiyordu sedirde otururken. Bilgili biri olduğunu kanıtlamak için politikadan konuşmaya çalıştı. Cezayir teröristlerinden, Fransız lejyonundan bir şeyler anlattı. «Kardeş Amerika,» dedi bir ara. Doğrusu Amerika'nın kardeşimiz olduğunu hiç bilmiyordum.

İlkokula gittiğimiz yıllarda Amerikan süttozuyla Amerikan peyniri, balıkyağı gibi kokusu, rengi hiç hoş olmayan şeyleri yemek içmek zorundaydık. Sınıftaki öteki çocukları bilemem ama ben, öğretmenlerden korktuğum için verdikleri balıkyağı

haplarını tiksinerek yutuyordum. Süttozundan yapılmış ılık sütü, sarı peynirleriyse, midemin bütün kazıntısına karşın, ders aralarındaki işkence dakikaları, diye düşünüyordum. Ta Pasifik Okyanusundaki bir ülkenin kardeşimiz olduğunu nereden bilecektim ki? Demek ki Amerika o yıllardan beri kardeşimizdi. Hay Allah. Buna karşın, Taksim'de gördüğüm bir yürüyüşte, gençler, nasıl da «Kahrolsun Amerika!» diye bağırıyorlardı. İlkokulda verilen teneke kutular içindeki Amerikan peynirleriyle, süttozlarıyla o gençlerin çığlıkları arasında bir bağlantı kuramamıştım. Amerika benim için yalnızca renkli filmlerdi. Bazen de Lorel-Hardy, Jerry Lewis ve Şarlo'nun siyah beyaz filmleri.

Kahrolsun Amerika... diyen yakışıklı gençlerin sesi kulağımdaydı hâlâ.

Öyle ya. Kardeşler birbirlerinin gizli düşmanları değiller miydi?

Çok konuşuyordu Cemil. Bu arada işyerinde cilt yaptıklarını da söyledi. Bizim dergileri, fotoromanları cilt yapmayı hemen kabul etti. «Sen kumandan olmak ister misin, iyi emirler verirsin...» demeyi de unutmadı. Anneme beni okutmasını önerdi. Sınavlarımı verip sınıfımı geçecekmişim... Okul lafı açılınca, söylenenleri duymamak, kimsenin yüzünü görmemek için başımı eğiyordum. Elbette okumayı çok istiyordum; ama bir general olup, sağa sola emir vermek için değil. Öncelikle karnımızı doyuracak parayı kazanmak için çalışmak istiyordum. Güzel giysiler almak da. Bahtışen'in yakışıklı, sempatik arkadaşlarının yanlarında derli toplu kızlar görüyordum. Giysileri güzel, saçları iyi taranmış kızlardı. Tiyatroları dolaşıyorlar, oyunlar hakkında tartışabiliyorlardı. Kendilerine güvenleri vardı o kızların her konuda. Güzel konuşan, tartışan bir ortamı okula giderek yaratabilirdim. Evde oturarak değil. Bunun için bir şans daha vardı. Başaracak mıydım? Bu en son ve tek şansımı iyi kullanabilirsem, Edebiyat Fakültesinin, Güzel Sanatlar Akademisinin kapıları bana açılabilirdi. İstediğim arkadaşlıkları da kurabilirdim böylece.

Seren kâğıt oyununda yenildiği için verilmiş bir sözümüz vardı. Şükrü Ağabey'i, kardeşini, karısını sinemaya götürecektik. Kasımpaşa'daki Ünal Sinemasından yedi kişilik bilet alırken içim cız etmişti. Annem dikiş dikerek kazanıyordu o parayı. Babam da. Ne zorluklarla...

Terslik bu ya, akşama doğru çocuğu hastalandığı için Gülsen Abla sinemaya gelemeyeceğini söyledi. Onun yerine bir akraba genç gelecekmiş bizimle. Doğrusu çok üzülmüştük, nedense suratlarına bakamıyorduk. Sanki paramızla rezil etmiştik kendimizi. Komşu kadının kocasıyla, kaynıyla ve onların bir erkek akrabasıyla sinemaya gitmek çok tuhaf gelmişti bize. Gece eve gelirken Şükrü Ağabey'in de yüzüne bakamıyordum nedense. Zavallı annem de aynı duygularla doluydu. Suçluluk hissediyorduk. Yabancı erkeklerle sinemaya gidiyormuşuz gibi. Daha önce bir kez, biletleri aldığı için Şükrü Ağabey'le sinemaya gitmiştik, ama şimdi biletleri alan bizdik ve adamın karısı yoktu yanında. Gülsen Abla'nın daha sonra başımıza kakacağını biliyorduk. Öyle de olmuştu. «Ben beklemeye alışkınım,» demişti daha sonra.

Eve gelince, Şükrü Ağabey'in isteğiyle annem de onlara çıktı. Çocuğa geçmiş olsun demek istiyordu. Annemin gelmesini bekliyordum bir an önce. Acaba Gülsen Abla'nın suratı nasıldı? Neyse, annem aşağı geldiğinde gülümsüyordu. «İyileşmiş galiba,» dedi. Sanırım çocuk hasta filan değildi. Gülsen Abla'nın hem kocasına, hem de bize bir kaprisiydi evde kalışı.

Sabaha dek, sonra da sabahtan öğlene dek aynı şeyleri konuştuk annemle. Parayı sokağa atmışız gibi içim yanıyordu. Bir de bize hiç zevk vermeyen bu komşu erkeklerle sinemaya gitmemizin anlamsızlığı vardı. Kendimizi bağışlayamıyorduk. Bir daha gitmemeye karar verdik. Bazen hepimizin ortak kararları oluyordu. O zaman mutluluk duyuyordum. Üstelik bu karardan sonra bir ay sinemaya gitmeyi yasakladım kendime.

Cuma

EDEBİYAT AKŞAMI SANKİ

Çalışanlar ve okula gidenler için hafta sonu yaklaştı. Bir sinema, bir tiyatro onların hakkı. Benim gibilerin değil.

Akşam Cemil uğradı. Verdiğimiz dergilerin bir bölümünü ciltlemiş, sevindim. İlk kez para ödemeden bir şeyin sahibi oluyoruz.

«Bir hata yaptım belki...» dedi. «Cildin üzerine senin adını yazmadım. Hepinizin yararlanacağını düşündüm.»

«Zararı yok,» dedim. Ama şu insanların hiçbir şeyi, benim olanları da, bana layık görmedikleri geçti aklımdan. Sonra biraz düşününce haklılığını anladım. Evdeki dergiler (edebiyat dergilerinin dışında kalanlar) hepimizin ortak malıydı.

Cemil, ağabeysiyle ve yengesiyle dargın olduğu için annem ona yemek hazırladı. Zaten annem herkese karşı öyle çok konukseverdi ki. Bayılırdı yemek hazırlamaya. Ama inşallah bu iyiniyetli tavırdan yüz bulmaz Cemil. Sonra annemle, kardeşlerimle kâğıt oynayarak vakit geçirdiler. Ben katılmamıştım onlara gene.

Selay'la benim okudukça gülmekten katıldığımız şiirleri vardı Seren'in. Cemil onları okumak istiyordu. Seren yenildikçe ceza olarak şiirlerinin ortaya çıkarılması isteniyordu. Biz, aklımızda kaldığı kadar onun şiirlerini okuyorduk. Ne çok güldük... Bir hareket yapsam, şiirlerini göstereceğimi sanıyordu Seren. «Oh hooo daha bunlar ne ki... Neler var bizim bile okuyamadığımız...» diyorduk.

Seren'in şiirleri çok uydurma dizelerle doluydu gerçekten. Gene de böyle şeylere ilgisi hoştu. Günlük gazetelerde rastladığı yabancı isimleri kullanırdı hep şiirlerinde. Suzi, Guido, Tony gibi. Sanki bir edebiyat akşamı yaşıyorduk. Tek konu şiirdi... Edebiyat akşamımızda, sendikalı bir işçi olmayı, sendikanın yararlarını, işçi haklarını anlatmadı Cemil neyse ki. Askere gitmeden önce yazdı-

ğı romanı, kahramanlarının aşkını anlatmaya başladı. Şimdi yazmayı bıraktığı, tamamlayamadığı romanı bize göstermesini istedik.

«O göstermiyor, ben de göstermem,» dedi.

«Niçin? Seren'i mi örnek alıyorsun kendine? Senin kişiliğin başka, onunki çok daha başka,» dedim.

«Öyle ama, birisi bana kılıç vursa, ben ona karşılık vermem mi?»

«Ama şiir kılıç gibi öldürücü değildir,» dedim.

«Manevi ölümler vardır,» dedi nedense.

«Çağımızda manevi ölümler diye bir şey yok,» dedim. Çok katıydım. Seren'le Selay karşılıklı laflarımıza çok güldüler. Önemli, büyük şeyler söylediğimi sanarak, «Aman neler biliyor...» dediler.

Yeter Hanımlar öteki evlerinde yaşarlarken, kirayı postayla gönderiyordu babam. Evsahibi bizi çıkaramıyor, kirayı almadığını söyleyemiyordu böylece. Zavallı babam, hep bana yazdırıyordu havaleleri. Okuma yazma bilmiyordu ya. Sonra bir gün havale yazmaktan kurtuldum. Ev, satılmıştı. Yeni evsahibimiz dindar birine benziyordu. Şalvarlıydı, lastik ayakkabılar vardı ayaklarında. Eve bakmaya geldiğinde dediklerimi duymuştu.

«Bu adamın giysileri bile yok. Parası var mıdır ki ev almaya kalkmış?»

«Kızım kızım, parayla imanın kimde olduğu bilinmez,» dedi.

Köydeki tarlalarını satarak bu evi satın almıştı. Aptaldı bu köylüler. Tarlanı sat, sonra en kuytu sokakta, içindeki kiracılarını tanımadan ev al. Neyse, bu yeni evsahibi hiç değilse aynı binada oturmuyordu. Nerede oturuyordu bilmiyorduk, ama bizim için değişen bir şey yoktu. Mutfak yine önceden olduğu gibi açık, duvarsız, kapısız ve öyle çok soğuktu ki...

24 Mart

Seren ıspanağı ayıkladı, pişirdi. Annem kadar güzel pişirmişti. Ben beceremem. Uzel'den mektup da almıştı bugün. Deniz subayı artık Gölcük'teymiş. Yazdığını okudum. Çok boş, sevimsiz biriydi. Seren'le yakınlaşamadıklarını, bir yabancı gibi mektuplaştıklarını anlatıyordu. Peki ama benim kardeşim ne yapsın? Kendisinde hiçbir çekicilik yoktu ki. Köyüne mektup yazan bir asker gibiydi. Onun mektubunu yanıtsız bırakmamak için savruk bir şeyler yazarak göndermişti Seren. Çünkü onun için bir oyundu bu mektup göndermeler. Duygusallığı olmayan. Sevinci, hüznü olmayan...

Çarşamba

Dünyanın en garip insanı benim. Kendimi yeni keşfetmedim, Bahtıgül'den başkasıyla geçinemediğimi düşünüyorum çoktandır. Geçinilecek yapıda insanlarla karşılaşmıyordum ki. Dost olduğumuzu sandığım Cemil'le de kavga mı edeceğim? Laf düellosuna başladık bile. Dergilerimin ciltlenmeleri de tehlikeye girecek böylece. Girdi bile. Defterleri, kâğıtları en çok benim sevdiğimi bildiği halde Seren'e kalın ciltli bir defter getirmiş. Pembe beyaz kâğıtları da, «Sakın ona verme,» diye öğütledi. Onun bu tavrını garipsemedim. Benim için kıskanılacak biri değil o. Ama ya kâğıtlar? Pembe, mavi, beyaz kâğıtlar... Seren'e armağan edilen bordo kapaklı kalın defter? İşte onları kıskandım.

İnsanlar üzerindeki etkimin ne olabileceğini düşünüyorum. Bize gelen herkes, benden çekinir gibi. Hiç değilse beni biraz tanıdıktan sonra korkar gibiler...

Dün akşam Selay'a bir bardak su getirmiştim mutfaktan. Cemil bizdeydi yine. «Kardeşlerini çok mu seviyorsun?» dedi.

«Evet onları çok seviyorum, ama bazen de beni kızdırdıklarında nefret ediyorum.»

«Senin nefretin büyük olur,» demez mi.

«Onun içinde kötülük yok, kinci değil o,» dedi annem.

Gerçekten de kinci değildim. Bize sık sık gelen, kız kardeşlerime aç gözlerle bakmasına kızdığım Cemil için bile uzun süre kin besleyemiyordum. Belki de ciltlerin, kâğıtların hatırına benden de güleryüz görüyordu. Ona çok güldüğümüzün ayrımında değildi. Bir kukla gibiydi. Biz de sanki kuklacı.

Dünyanın oyuncakçı dükkânı olduğunu düşündüm bugün.

Cemil ısrarlarımızdan sonra o çok çirkin sesiyle şarkı söylemişti. Sesini duyar duymaz kahkahalarımı tutamadım.

«Şen gözlerine neşe veren... bir çiçek olsam...»

Bu şarkıyı, «Sesim bu defa iyi çıkar...» diyerek dört kez söyledi. Yüzünün hali seyredilmeye değerdi. Terler boncuk gibi akıyordu. Kıpkırmızı olmuştu. Pahasa da, bu şarkı onun sesiyle berbatlaşıyordu gittikçe.

Şimdi, her akşam merdivenleri çıkmadan önce bizim kapıdan başını uzatıp, «Dede Efendi'den şarkı söyleyeyim mi?» diyor. Kendisi de sesinin ayrımında. Unutturmaya çalışıyor o akşamı. «Cumhuriyet döneminin şarkılarına geliyorum yavaş yavaş...» diyor. Şarkı ve müzik kültürünün de olduğunu bize kanıtlamak için fırsatı kullanacak herhalde. Bir akşam da Cumhuriyet döneminin şarkılarını dinleyeceğiz ondan.

30 Mart Salı

MURAT IŞIK adında biri...

Beklenmedik bir şey oldu bugün. Postacı gelince elbette Uzel'den sanmıştık. Kimden olursa olsun mektuplar insanı heyecanlandırıyor. Selay'ın dikiş kursundan bir duyuru vardı. Bir de hiç tanımadığımız bir yerden, Mardin'den bir mektup.

Murat Işık adında birinin *Yelpaze* dergisinde çıkan adresine mektup yazmıştık. Yazmıştık, diyorum; çünkü Seren'in adıyla ben yazmıştım. Dergideki adresi önce Seren görmemiş olsaydı bile, kendim olarak bir erkeğe mektup yazabilir miydim? Sanmıyorum.

Asker öğretmendi o. İstanbul'da oturanlarla yazışmak için adresini vermiş dergiye. Görevi biter bitmez İstanbul'a döneceğini yazıyordu ilk mektubunda. Giysileri olmayan çocukları, soğukta yakacak bulamayan yoksul insanları anlatıyordu... Doğu'nun bir köşesindeki odasını...

Ona cevap yazmak için hepimiz saatlerce uğraştık. Mektup kâğıtlarını kaç kez beğenmedik. Kim bilir kaç kez yırttık. Ne komik insanlarız. Belki de çok duyarlıyız. Of, başım şişti. Saatlerdir kalem kâğıt ve sözcüklerle uğraşıyorum. Ama mektup fena olmadı. Seren'in sevdiği artist isimlerini yazdık. Menekşeyi, kırmızı beyazı seviyormuş. Gözlerinin yemyeşil olduğunu, bazen gri-maviye döndüğünü de yazdık. Annem hepimizden çok ilgileniyor. Seren'e para verip *Ses* ve *Resimli Roman* dergilerini aldırdı. Yarınki gazeteyle birlikte göndereceğiz.

Akşam, yatmadan önce mektubu babama da okuduk. Gülüyor. O da bizimle. Şunu bunu gönderin, ötekini göndermeyin, bile diyor. Mektubu hem okuyor, hem de gülüyordum nedense. (Hepimizin ortak kararlar aldığı, dahası çok mutluluk duyduğum pek nadir akşamlardan biri olduğu için belki...) «Denizi severim...» cümlesine babam kızdı. «Olmaz, onu silin,» dedi. Ötekilere göz kırparak, «Peki, sileriz,» dedim.

Sonra, babam hariç, hepimiz salatayla ekmek yedik.

Yattıktan sonra, Murat Işık'ın o güzel satırları ve akıcı mektubu saatlerce kafamı meşgul etti. Sabahleyin mektubu düzeltmeye, biraz daha derli toplu ve temiz yazmaya karar verdim.

Sabahın ilk saatlerinde, tersane işçilerinin sokaktan gelen sesleriyle gözlerimi açtım. İlk işim mektubu yeniden yazmak oldu. Ötekiler uyanıncaya dek bitirdim. Okuduğumda hepsi çok

beğendi. Kahvaltı etmeden dergileri gazeteleri bantladık. Umarız mektup arkadaşımız bu zahmetlere değer. Mektupta yazdıklarından, şair ruhlu olduğu, edebiyatla ilgilendiği, Türkçeye yeni giren sözcükleri kullanmaya özendiği anlaşılıyor. Böyle biriyle ilk kez tanışıyoruz. Mektupla da olsa.

Tıpkı bir roman kahramanı gibi. Murat Işık içime gömüldü.

Ben mektuplaşsaydım gerçekten, ne çok değişik olacaktı mektuplarım. Kendim olarak yazsaydım... Evimizin önünde patlayan lağım borularını, gerçek yaşantımızı doyasıya anlatmak isterdim.

«Yerin altındaki boruları tamir için, kirli suları temizlemeye, toprağı kazmaya çalışan ihtiyarı seyrediyorum. Onun işiydi bu, ama bana da dertti işte. İki büklüm oluyordu. Zayıf, incecik bilekleri vardı. Gözleri maviliğini yitirmiş gibiydi. Kollarında çamurlanmış kan lekeleri, yaralar gördüm. Duyduğum acı, zehir gibi soğuk bugünde, azıcık para için çalışan adamın yaralarından daha büyüktü. Ona bakarken gözlerim doldu.

«Amcaaaa, biraz dinlen,» dedim.

Kirli kasketli başını yavaşça kaldırdı. Bir garip baktı. Ne demek istedi bilemedim. Gözleri öylesine ihtiyardı ki. Günlerdir bitiremediği işine döndü. Daha kaç gün çalışacak kim bilir? Kolları öyle zayıftı ki; kazmayı zor kaldırıyor, çabuk çabuk kazamıyordu. Param olsaydı, verseydim. Evine gitseydi. Ya da görmeseydim. Hiç bilmeseydim yoksul, parasız insanları.

Adamı anneme gösterdim. Bir bardak çay verdik. Soğuktan katılaşmış elleri. Çay tabağını tutamadı. Çayı döküldü. Lağım sularına karıştı. Tek yudum almamıştı.»

Murat Işık'a komşularımızı da anlatırdım herhalde.

«Mahallenin kadınları gelmesinler bize, hoşlanmıyorum onlardan. Onlar da benden hoşlanmıyor. Annemin çayı böreği çok olduğu için geliyorlar. En çok, çay içerken yemin eden kadına

kızıyorum. «Şu çay gibi kanım aksın,» diyerek yeminler ediyor. Yalancı, ikiyüzlü yeminler. Beatles'ın son plağını almıştım bir gün. Annem istememiş, «Türk müziği olsun, değiştirin bunu,» demişti. O kadın bizdeydi, elimden kaptı plağı. Tünel'e gideceğini, plağı değiştireceğini söyledi. Plak ne eski, ne de yeni olarak geri getirildi. Kocası manav olan bu kadın, çok sonra bizim plağı getirmediğini unutup, şoför sevgilisine Beatles'ın bir plağını «hediye» ettiğini söyledi. O plak bizimdi, diyemedik.»

Anemle kardeşlerim evde yoklardı, karşı sıradaki evlerden birinde oturan Hayriye'ye gitmişler. Benimle anlaşamayanlardan biri o da.

Hava yağmurlu ve karanlıktı. Bilmem neden ağlamak geldi içimden. Hem de nasıl ağladım. Neden ağlıyordum? Neden? Anlamsız, nedensiz... Ağlıyor, ağlıyor makinenin üzerine kapanıyordum. Mutfakta yemek pişiyordu. Bir düzine kedi miyavlıyor, bağırıyordu. Sokak kapısından, bahçenin duvarlarından giren kediler; bizim yemek pişirdiğimiz, adına «mutfak» dediğimiz, su küpümüzün bulunduğu zavallı yerde çok keyifleniyorlardı. Kediler bağırdıkça kızdım. Sanki ağzımdan çıkanı anlıyorlardı. Bazıları mırıl mırıl bir şeyler söylediler bana. Keşke kedilerle ve diğer bütün hayvanlarla konuşma yeteneğimiz olsa. Belki daha az yalnızlık hissederiz.

Sokak kapısı açıldı ve annem mutfağa, yemeğe bakmaya geldi. Gözlerimi görmesini istemiyordum. İç odaya kaçtım, yüzümü göstermemek için dergileri karıştırmaya başladım. Sonra annemin sorularını, oraya gelip gelmeyeceğimi kısa kısa yanıtladım. Hiç bakmayarak. Annem gittikten sonra gözlerimi ovdum. Ağlamanın, birtakım insanlar tarafından çok anlamlı sayılacağını biliyordum. «Âşık» gibi...

Nedeni belirsiz gözyaşlarımı yok ettikten sonra... ben de Hayriyeler'e gittim.

1 NİSAN

MUTFAKTAN TENCERELER ÇALINMIŞ!

«1 Nisan» şakası değil. Gerçekten çalmışlar.

Hamama gitmiştik bugün. Eve geldiğimizde annem yemek yapmak için mutfağa gitti. Ama yemeği ne yazık ki Hayriye'de pişirmek zorunda kaldı. Çünkü gazocağını, üç tencereyi, iki tepsiyi ve bir süzgeci kapısı olmayan mutfaktan çalmışlar.

Önemsiz olduğundan, Müzeyyenler'in bu evden taşındıklarını yazmamıştım defterime. Onların yerine taşınan o kalabalık, pis kiracıların çocukları çalmıştır. Kaç çocuklu oldukları belirsiz. Bir gece taşınmışlardı. Şilteleri yırtık pırtıktı. Aynı kattayız onlarla. Kapıyı açtıkça kokuları taşlığa, oradan da bizim eve dek yayılıyor. Hep sarhoş olan bir babaları, hiç sesi çıkmayan, ama laf işitince at gibi şahlanan bir anneleri var çocukların. Bir de burnu titreyen, gözleri çirkin tavşanlara benzeyen, fıldır fıldır bakan ablaları var. Sarhoş adamla konuşmuştuk bir gün. «Kızımı bir eczacı istedi, ama vermem,» demişti. Eczacıya bile layık görülmeyen kızları bir tımarhane kaçkınından beter. Hep seks fıkraları anlatıyor sokaktaki kadınlara. Zaten bu mahalledeki kadınlar, sokakta oldukları kadar evlerinde rahat değiller.

Evimizde ne eksikler varken, şimdi bir başka masraf çıktı. Ne yapmalı? Bu olay karşısında kendimi suçlu buluyorum. Para kazanacak bir yaştayım. Her şeyi hâlâ annemle babamdan bekliyoruz. Piyangodan filan bize para çıkmadığı gibi, tam tersine bizim paramız boşa gidiyor.

Zavallı babacığım.

Üç dört kişinin yemesi için bir kişinin saçlarını gününden önce ağartması mı gerek, Tanrım? Ben suçluyum. Bütün bunlardan ben sorumluyum. Hiçbir şey istemeye yüzüm yok. Giysilerimin eskiliğini söylemeye, yeni ayakkabı aldırmaya... Hepsi öyle eski eski kalsınlar... onları giyeyim. Zaten hiçbir şeyde gözüm

yok. Değerini bilemediğim okul günlerimin özlemiyle yanıp tutuşuyorum. O mutlu günlerimin hayaliyle yaşıyorum. Okuluma kavuşacakmışım gibi... Onu yeniden yakalamak için sabırsızlanıyorum.

Babam gelince günün olayını anlattık. Hırsız komşulara bir şey diyememenin burukluğu var hepimizde. Müzeyyen'in çatlak sesli oğullarını beğenmezdik. Şimdi tam kapımızın karşısında hırsızlar ailesi var. Neyse ki tuvaletleri içerde. Bizimkini kullanmıyorlar.

Hava güneşli ama hafiften yağmur da var. İstanbul'un bu güneşli yağmurlarına bayılıyorum.

Şükrü Ağabey'le Şişhane'de buluşup Dolmabahçe'ye maça gittim. Dolmuşta maça giden gençler ne güzel şakalaşıyorlardı. Şu maç ne iyi, insan evde istediği gibi bağıramıyor. Sanırım erkekler haklılar; orada canları istediğince, sesleri yettiğince bağırıyorlar.

Benden başka kız yoktu kuyrukta. Binlerce erkeğin arasında tektim. Demir parmaklıkların arasında beklerken, Müzeyyen'in kocasını gördüm. Bilet bulmanın sevinciyle merdivenleri bir çıkışı vardı ki kocaman kalçalarıyla. Hâlâ gülüyorum. Demek o da buralarda mutlu oluyor. Keşke babam da maç hastası olsa. Çünkü dikiş dikmekten, kumaş biçmekten ve annemin kavgalarından başka bir şey yok hayatında. Onun için tek değişiklik bayram sabahları gittiği camiler. Bu yüzden hep başka semtlerdeki camilere, hem de en ünlülerine gidiyor.

Acaba benim şanssızlığımdan mı? Tuttuğumuz takım yenildi. Şükrü Ağabey üzüldü. Ama ben üzülmedim. Hayal kırıklığına alışkınım.

Bodur Cemil bizimle gelememişti maça. Ama ondan mahrum kalmadık bu akşam. Uğrayınca, şarkı söylettik gene. Annem çok acıyor ona. Alay ettiğimiz için kızıyor... Geçen gece de saba-

ha dek uyumamış annem üzüntüsünden. Ne yapalım, sesinin ne olduğunu bilmiyor mu o? En iyisi bundan böyle şarkı söylemesi için üstelememek. O söylerken annemle biz de utanıyoruz onun yerine. Üstelik geç saatlere dek oturmak istiyor. Hiçbirimiz ona âşık değiliz, sesinden de hoşlanmıyoruz. O gidince elişleri yaptırmak istedi babam. Gece yarısı olmuştu.

Seren'in surflesini yaptığı pantolonun iliklerini yapacakmışım.

«Yahu uykum var, yatacağım,» dedim.

Sinirleneceğini biliyordum babamın.

«Canın çıkmasın. Git geber yat. Ben sabaha kadar yaparım,» dedi.

Of... İlikleri yaparken ben, intizar etmese bari.

7 Nisan

Her evde bir hazırlık, bir telaş... Bizde öyle bir şey yok. Artık bayramlar bizim için önemini yitirdi. Şimdi yeni giysilere, yeni ayakkabılara özenmiyoruz bayram diye. Çok mu büyüdük?

Ama çocukluğumun bayram yerlerine özeniyorum. Hâlâ içimde bir coşkudur o bayram yerleri. Geçen gün salıncakların kurulduğu o alandan geçtim. Kim bilir kaç kez sevinçle uçtuğum kayık salıncaklar bomboş ve ne çok sakin duruyorlardı. Onlara engel olmak için sanki, kocaman kalaslar koymuşlardı üzerlerine.

11 Nisan

Gece. Babam çalışıyor dikiş makinesinde. Annem divanda elişi yapıyor. Selay'la ben sedirdeyiz. Evimize gelen yepyeni bir eşyanın kutlamasını yapıyoruz sanki. Hepimizin yüzünde gülücükler var. Çünkü artık yer sofrasında ya da dikiş makinesinin üzerinde yemek yemeyeceğiz. Artık bir portatif masamız var.

Hem artık ayrı ayrı tabaklarda yemek yiyeceğiz. Bugüne dek, kocaman bir sahandaki yemeği hep beraber yiyorduk.

Bu masayı babama aldırabilmek için kaç zamandır uğraşıyorduk. İşte en sonunda bugün için karar vermişti babam. Akşama doğru yağmur yağmaya başlamışken, Selay'la ben babamla buluşmak için Kasımpaşa'ya gittik. Nasıl da soğuktu her yer. Babamı beklerken biraz da sevinçten, tebrik kartları satan çocukla konuştuk.

«Çok para kazanıyor musun bu işinden?»

«Benim kazandığımı, senin baban bile kazanamaz,» dedi.

Sonra babam gelince, birtakım eşyaların satıldığı çarşıya doğru yürüdük. Bir açılır kapanır masa satın alabilmek için babam öyle çok pazarlık etti ki. Belki de tebrik kartı satan çocuğun söyledikleri doğruydu.

Biz masamızı kutlarken Şükrü Ağabey geldi. O da kardeşi gibi bize uğramak için can atıyor.

«Yarın bayram, ama bizim için bir özelliği yok,» dediğimde, «Senin için Yenimelek'e gitmek bayram sayılır,» dedi. Biraz da onunla gülüştük. O gittikten sonra Selay'la ben taklitler, şakalar, şarkılar ve kahkahalarla ötekileri de bol bol güldürdük. Ne güzel saatlerdi bunlar. Bir aile içinde kavga etmeksizin, birbirimiz için varolduğumuzu hissetmek... Çok kısa sürüyordu böyle zamanlarımız. Bu anlarda sınıfta kaldığını, başarısızlığını, eski okul arkadaşlarını bile unutabiliyordu insan.

12 Nisan

Öyle soğuk ki. Ne biçim nisan. Üstelik bayrammış. Dün gece eski lacivert eteğimle gri kazağını çıkarmadan yattım. Sabahleyin, geçen gün benim zorumla kaldırılan sobayı kuruyorlarken, gürültüye uyandım. Hemen fırlayıp kalktım. Karışmasam olmaz mı? Olmaz. Divanın yerini değiştirmişler. «Hıh, çok güzel olmuş,» dedim. Gidip yerime yattım. Babam radyoyu sonuna

dek açmış. O nefret ettiğim tuhaf sözlü türküler kafamı zonklatıyor. Bayram diye de erkenden kalkmamızı istiyor babam. Donuyoruz.

Soba tütünce boruyu pencereden çıkardılar. Çoğul yazıyorum. Annem babam bu işleri yapanlar. Annem, dirseğin çevresini çamurla sıvamıştı. Yine de tütüyordu. Soba fırınlı. Adına «kuzine» diyorlar. Bilmem ki doğru mu? Çünkü annemle babam bazı şeyleri doğru söyleyemiyorlar.

Sobanın üst borusunu düzeltmek için, üstüne çıktı annem. Çünkü babam daha ağır, kuzine tartmayabilir. Annem inerken, yardım etmek için kucaklamak istedi babam. Ama annem hoşlanmaz böyle şeylerden. Yine de babam indirdi onu. O sırada radyo çalıyordu. Annem müziğe uyarak dizlerini bükünce, zavallı babam da kollarını kaldırdı, sallanmaya başladı. Annemin bir anlık gülümsemesi mutlu etmişti onu. Ne yazık ki fazla sürmedi. Annemin çenesi durur mu? Küfür etmeye başladı hemen bir şeye kızıp. Hiç yadırgamıyoruz. Babam hele hiç aldırmıyor.

Daha sonra bayram diye birileri geldi. Annemi herkes seviyor. Başkalarına ne çok güleryüzlü... Soba dumanıyla dolu evimizde birçok konuk ağırladı. Onlara, o buz gibi mutfakta ne güzel yemekler çıkardı. Ayrı ayrı tabaklarda ikram etti. Masada yemek yemenin zevki bir başka güzelmiş... Ya, en ucuzundan olsa da, porselen tabaklarda yemenin...

TAVŞAN GÖZLÜ İHTİYAR FALCI

Geçen gün bir çingene falcıyı eve çağırdık. Annem yoktu, falcı kadın istediği gibi konuşsundu benim için de. İlk kez falıma baktırıyordum.

Falcı kadının ihtiyarlamış gözleri tavşanlarınki gibi kırmızıydı. İçeri girer girmez yere oturdu.

«Teyze paramız yok, bu kadar parayla bak,» dedik.

Söylediklerimizi işitmediği için bağırarak konuşmak zorun-

daydık. Bağırdık. Yalvardık. Sonunda sağır kulaklarına duyurduk. Bizi anladıktan sonra bağdaş kurdu. Cebinden mi, sepetinden mi ne, baklalarını çıkardı çabucak. Önce Seren'in falına baktı. Pek yakında niyet ettiği genç (Uzel herhalde) eve gelecek, bir sofra açacakmış. Niyeti, kısmeti, düşüncesi Seren'miş. Kalabalık yerdeymiş o genç. Hükümet adamıymış. Çingene kadın falına bakarken Seren'in aklı kim bilir nerelerdeydi. Dinlemiyordu. Ama kadının dediğine göre o hükümet adamıyla evlenecekmiş.

Kadınla bir hayli dalga geçtik, gülüştük... Odun, pirinç, şeker istedi bizden. Hiçbiri yoktu. Seren birkaç dilim ekmekle zeytin verdi. Benim yaptığım kâğıt külahın içine biraz da üzüm koydu.

Kadının istekleri az çok bitince, sınıfımı geçmeyi, yeniden okula başlamayı dileyerek falıma baktırdım ben de. Falım bile karışık. İleride yükselecekmişim. Ankara'dan aylık alacakmışım. Bir gençten, uzun boylu esmer birinden bahsetmeye başlayınca, lafını kestim.

«Teyze sınıfımı geçecek miyim, boşver o lafları...»

Sonra... ihtiyar bir kadına bakacakmışım. Herhalde anneannem olacak dediği. Ben bu evde sıkıntıyla, ofla pofla oturuyormuşum. Bir seneden beri kederliymişim. Fakat keder beni bırakmayacakmış.

İhtiyar falcının son dedikleri gerçeğe yakındı. Bu sözler hüzünlendirmişti beni. Yoksa bütün umutlarım yine mi yitecek? Baksana defterim, «keder beni hiç bırakmayacakmış». Ben bir daha okullu olamayacağım galiba.

Selay'ın falı için para bulamadık. Yerine verecek bir şey de. Ama benim için biraz daha konuşturmak istiyordum. Erkeklerle filan ilgilenmediğimi söyleyince kadına, kırmızı sevimli gözlerini yüzüme dikti.

«A hep bööle mi kalacaksın. Benim Naciye gibi. Sen de okumak istersin?» dedi.

18 Nisan Pazar

ÖKÜZ BABAM

Defterlerimi eski küçük komodine koyardım. Yoktu orada. Nasıl aradım. Bağırmaktan boğazım yanıyor. Hemen defterimi bulup yazmam gerekti. Divanın altına düşmüş.

Öküz babama kızdım. Öküz gibi, evet! Annem de ikiyüzlü bir kadın. Ah, siz yok musunuz... Ah, siz nesiniz be!.. Hep beni çekiştirerek vakit geçiriyorsunuz.

Anneme daha çok sinirliyim. Ne oluyor bana böyle?

Sinemalarda Anjelik oynuyor. İki haftadan beri gidemedim. Sabahleyin sanki annem beni çok severmiş gibi ona dert yanıyordum.

«Anjelik'e bugün gitmeli, yarın ikinci bölümü başlıyor...»

«Ne demek istiyorsun, bana ne!» diye bağırdı. Babamı da bilgilendirdi hemen. O da kocaman gözlerini açarak söylendi.

«Sinemaya gidersen boynuzların biter, he mi?» Nasıl da bağırıyordu annemden yüz bulduğu için.

«Sinemaya gidersen sonra sokaklarda sürünürsün,» diyordu.

O kalın dudaklarının arasından eğri, kırmızımsı dişlerini gördükçe sinirlerim bozuluyordu.

«Sana ne be, gideceğim işte.»

«İtoğlu it,» dedi. Sonra da anneme dönerek, «On sekiz yaşını doldursun artık eve almayacağım,» diye ekledi.

Radyonun yanında, divanıma oturmuştum. İnadına onu görüyordum.

«Sensin o dediğin. Ben sizin gibi yobaz mıyım?»

Öyle çok bağırmışım ki. Hâlâ boğazımda yanmalar oluyor. Biliyorum defterim, bir gün birileri okursa yazdıklarımı beni çok ayıplayacaklar. Ama Fransız filmlerinden anlayan, sinemayı seven bir babam olmasa bile, kendimle, kitaplarımla, defterlerim-

le baş başa kalacağım bir odam olsaydı. Mutlu olur muydum? Bilemiyorum.

Sonraki Pazar

Benim bir sinemaya gitmem laf oluyor evde. Büyük savaşlar çıkıyor. Ortanca kızlarının mektuplarını bilirler. Sevgilisiyle buluşmasına göz yumarlar. Bu akşam Seren'le Uzel, Hasköy'deki çeşmenin orada konuşacaklar.

Ama olsun. Ben de dün sinemaya gittim yine. Yeni aktörlerden Tunç Okan'ın filmini izledim. Film pek iyi bir şey olmasa da aktör pek hoştu. İlk olarak bir aktöre hayran oldum. Acaba Murat Işık ona mı benziyor?

Seren de aslında Murat Işık gibi mektuplar yazan birinden hoşlanırdı. Uzel'i sevmiyor. Belki bu akşam, artık onunla mektuplaşamayacağını söyleyecek. Söyleyebilirse...

Tabii hepimiz Hasköy'e gideceğiz. Seren'i yalnız bırakamayız. Biz yengemlerde otururken o biraz konuşur.

Salı

Bir önceki sayfada babama.«öküz» demiştim. Kendimi nasıl bağışlayacağım? O sayfadan nasıl da utanıyorum. Bizim için gündüzleri dükkânda, geceleri de evde çalışmaya devam ediyor zavallı babacığım.

Keşke ben de çalışsaydım... İnsanın kendi kazandığını harcaması çok hoş oluyor. Bunu iyice anladım. Hasköy'de birinden bulduğum çorap işlerini yaptım. Çorapların kenarlarına çiçek işleniyor. Çabucak birkaç çift işledim de götürüp parasını bile aldım dün.

Bugün, Murat Işık'a göndermek için bir de kitap aldım kazandığım paramla. Acaba zevkine uygun mudur? Varlık Yayınlarından küçük bir kitap: Sardalye Sokağı. Aynı kitaptan bir tane

de kendime aldım. Daha sonra, günün birinde yani, bizim sokağı da ben yazmak istiyorum. Becerebilir miyim acaba?

Seren'in topukları kırılmış. Tamirciye verdim. Sonra postaneye gidip Murat Işık'ın kitabını ve yazdığımız mektubu postaladım. Evden kâğıt, kalem getirmiştim yanımda. Kitabı bantlayıp yapıştırmak için tutkal bile. Bütün bunları öyle zevkle yapıyordum ki. Çok param olsaydı, kitapçılardaki bütün kitapları satın alır ona postalardım. Ama nerde...

Ayakkabıları tamirciden alıp eve geldikten az sonra postacı geldi. Bizim mektubun postalandığı gün, ondan mektup alışımız güzel değil mi? Murat Işık'tan bir mektup ve bir bayram tebriği vardı. Tam on üç günde gelmiş mektup. Of, ne uzak yol. Neler yazmıyor ki. Ne güzel, ne yalın bir anlatımı var. Bu genç öğretmen bir yazar olmalı. Şiirle başlamış mektubuna. Dizelerin biri şöyle:

Dudaklarında rahmet damlaları vardı...

Hava öylesine güzel ki. Bu hiç beğenmediğim, bu hep kaçmak istediğim sokakta bile... Nisan güneşi her yanda. Murat Işık'lı bir güneş... İçim ılık ılık.

Ona cevap yazacağım.

«Mektuba başladım. Az sonra da güneş çekildi, yağmur başladı...»

Ben yazıyorum ya mektubu, ilk satırlarım yukardaki gibi oldu. Nisan yağmurları, nisan güneşiyle ikide bir yer değiştiriyor. Gelip gidiyorlar... Bunları da eklerim belki. Seren'in adıyla ve onun tipiyle bütün bunları yazmak doğru mu bilemiyorum. Mektubun gerçek sahibi ben değilim ki. Gelen giden mektuplar onun sayılıyor. Sahiden ben mektuplaşsam? Ah, neler yazmam ki.

Onun mektupları Doğu'daki yalnızlığı kadar güzel. Doğu'daki yalnızlık? Öyle bir yalnızlığı özlüyorum ben. İstanbul'u çok seven birinin oradaki hayatını düşünüp, gezip gördüğüm yerleri kendim olarak yazabilseydim...

«Köprünün altında geziniyorum. Param varsa kiloyla satılan sararmış kitaplardan alıyorum. Bunları hiç kimseye söylemiyorum, güldürmüyorum başkalarını. Ama ben çok hoşlanıyorum orada bulduğum kitapları eve getirmekten.

Yenicami'nin, Sirkeci'nin oradaki dilencilerle konuşuyorum. Onlara bir katkım olacakmışçasına saatlerce dolanıyorum oralarda. Yaşantılarını merak ediyorum. Gün bittikten sonra ne yapıyorlar? Nereye gidiyorlar? Kimseleri yok mu? Evleri?

Yaşlı bir dilenciyle sohbetim uzamıştı. Çok lüks bir restoranın önünde dururken o, yanaşmıştım. Ömrümde hiç orada yememiştim. Dilenci adam sesinin en acınası tonunu kullanarak, «Hadi kızım bana burada bir yemek yedir,» dedi.

İlk aldanışlarıydı gençliğimin. Dilencilerin gerçek yoksullar olmadıklarını anlamıştım. Ben onlardan daha parasızdım. Annem babam gece gündüz dikiş dikiyorlar, yine de o pis, iki odalı ilk kattaki mutfaksız evden çıkamıyorduk. Bu düzen, kimden ne koparırsan diyenlerle doluydu... kim bilir onlar bizden çok daha rahat yaşıyorlardı...»

İşte bütün bunları Murat Işık'a yazamadım ben.

Bir de Seren'in zevkine göre dergi, kitap seçmeye özeniyorum artık. Ya bir gün karşılaşıp konuşurlarsa. Gönderdiklerim arasında sadece Sardalye Sokağı adlı roman benim istediğim gibi. Mesela Godo'yu Beklerken'i de aldım, ama kendime. Ona göndermedim. Zaten gönderdiklerimizin çoğu eline geçmiyormuş. Ama kız kardeşimin nelere ilgi duyduğunu merak ettiği için onların postada yitişine üzülüyormuş.

YAŞLARI BELİRSİZ KÖYLÜ KADINLARI

Üç günden beri sabahları erkenden Hasköy'e gidiyorum. Mezarlığın içinden, kestirme yoldan üstteki caddeye çıkıyorum. Akşamları dönerken, mezarlığın içinden geçmiyorum, yolun sonuna dek caddeden yürüyorum. Ama mezarlığın çevresi kapa-

lı olmadığı için, mezar taşlarını görünce ürküyorum. Taşların bazıları sarıklı, cüppeli hocalar gibi. Bazıları ayaklanmış ölülere benziyor.

Hasköy'de ne mi yapıyorum?

Seçimler için yazım işleri varmış. Amcam, biraz para kazanayım diye beni de o semtteki bu işlere aldırdı. Ama birkaç günlük bir iş bu. Seçmeye hakkım olmasa da, seçecek yaştakileri listelere yazmak çok zevkli. Akşama dek sokakları dolaşıp durduk amcamla. Kimlerle karşılaşmadık ki. Laf anlamayan kadınlar, kendini beğenmişler, yaşlarını bilmeyenler... Bütün köylü kadınların doğum tarihlerini amcamla ben uydurup yazıyoruz.

Çok yoruldum. Hasköy'ün yokuşlu sokaklarında adres, insan ve doğum tarihleri peşinde koşmak pek de kolay değilmiş. Gece yatağa girdiğimde ayaklarımdan dizkapaklarıma doğru ağrılar vardı. Para kazanmak zormuş. Bu arada çorap da işliyorum. Herhalde bu yüzden olacak, boynumla gözlerim de ağrıyor.

«Camlarda katlanılmaz bir yalnızlık var...» diye yazıyordu Murat Işık. Ama benim ağrılarım katlanılmaz değiller.

Sanırım, üç günlük de olsa hoşuma giden bir işi yaptım. Ne yazık ki kısa sürdü. Kadınların bazıları beni çok önemli bir devlet memuru sanıp korkuyor, kaçıyorlar. Benden suratlarını saklayanlar bile vardı. Onların ardından koşarken nerelerde oturduklarını gördüm. Ne evler... camsız, havasız... Bizimkinden daha perişan. Karanlık, rutubetli evler. İnsanlar buralarda barınıyor. Adresleri bile belirsiz. Ama hepsini buluyordum ben. Hiç kimseyi kenarda bırakmadım. Hepsini yazdım listelere.

Hasköy'de doğduğum evi de gördüm.

Kim bilir kaç kez ağladığım, kaç kez taşlarında gezindiğim küçük, gölgeli bahçeyi gördüm. Anımsayabildiğim kadar, çocukluğumun ilk yıllarını gözümün önüne getirdim. Bir mangal vardı. Bir siyah maşa. Mangalın içinde yarısı ateşli kömürler. Üzerinde sacayağı. Annemin küçük tenceresinden buharlar çıkıyor. Tence-

rede bazen dolma görüyorum, bazen çorba, bazen kıpkırmızı salçalı kurufasulye. Şimdi kocaman kız oldum, hâlâ kurufasulyeyi çok seviyorum. Neyse ki sık sık pişiriyor annem.

Pazartesi

Seren yine Uzel'le buluştu. Bu kez öpmüş galiba. Bana anlatmıyor tabii ki. Selay'a söylemiş. Annemle hep bu konuyu konuştular benden gizli. Üç kumru baş başa verip fiskos yapıyorlar.

Ben yabancıyım bu evde. Beni ayırıyorlar hep. Öyle çok yalnızım ki.

Çoraplardan aldığım paranın bir bölümünü sinema biletine verdim ben de. Tek başıma sinemaya gitmek mutlu ediyor beni. Oh, özgürlük. Teklik. Ne güzelsin sen. Ya Yenimelek Sineması. Güzellerden güzel sinemam benim. Hiç uzaklaşmıyor, bir yere ayrılmıyorsun. Her zaman beni bekler gibisin. Beyoğlu'nun bir arka sokağında.

27 Nisan

Yağmur.

Karanlık, korkunç, sıkıntılı bir hava. Pijamalarımı öğleden sonra çıkardım. Yataktan kalktığım gibi oturdum bütün gün. Tanrım. Nefret ediyorum artık yağmurlardan.

Güneşli günler hiç gelmeyecek mi?

28 Nisan

POLLYANNA

Ne olur, ne olur yarın güneş olsa, diye geçirdim içimden. Gece yatarken, sabah güneşiyle uyanmayı diledim ertesi gün.

Epeyce gülmüştük gece. Babamın elinde papaz kalmıştı. Onu oynatmıştık. Babam var, annem var... ne güzel, demiştim. Kardeşlerim de. Birtanelerim.

İşte sabah güneşi. Ne de güzel. Başıma, yüzüme ılık ılık, pırıl pırıl değiyor. Gözlerimin içinde bile güneşi duyuyorum. Bugün mutlu olacağım. Mutlu.

Kahvaltıda haşlanmış yumurta, zeytin, yeşil soğan, ıspanak yemeği... Hepsini yedik. Oh, mutluyum. Sahi, neden kötümserdim bugüne dek? Az önce arkası yarın programında dinlediğim Pollyanna mı beni böylesine değiştirdi? Oh, her şeye seviniyor, hep gülmek istiyorum. Yürümek, gezmek, hareket istiyorum. Radyoda güzel bir müzik şimdi. Uydurduğum dansları yapıyorum. Beton bahçeye çıkıyorum. Çamaşır tellerine asılıyorum, zıplıyorum. Bunu da tutarım, tekme de atarım. Mutluyum. Oh!

Ama sonra? Ne oluyor? Yine içimde bir ezilme var.

Defterimi yazarken bir yandan annemi gözlüyordum. Ah, zavallı anneciğim. Bir köylü kadının elbisesini ters tarafından dikmiş. Kumaşın bu yüzü de güzel, ama köylü kadını parlak tarafını istiyormuş. Ahh, anneciğim.

Aynaya bakıyorum. Ağlarken de. Gözyaşlarım boşanıyor. Hani bu sabah Pollyanna olmuştum. Ama Pollyanna da ağlamıştır mutlaka.

Anneciğim. Bu gözyaşlarım yüzündeki hüznü gördüğüm içindir.

Okulda olsaydım görmezdim diye, gözlerimi ovalıyorum. Bütün hüzünlerim birbirine karışıyor şu anda.

29 Nisan

ÖPÜŞMÜŞ

Dün akşam Seren harıl harıl cepdefterini yazıyordu. Neler yazdığını tahmin ediyorum. Sabahleyin okuyacaktım.

Bu sabah o uyurken, elbise dolabına sakladığı defterini aldım. Yatağa girdim ve neler yazdığını okudum yorganın altında. Cumartesi günü de, pazar günü de öpüşmüşler Uzel'le. Dudak dudağa hem de. Pazar günü buluştuklarını gizlemişti benden. Hepsi yalancı. Annem de, Selay da. Oysa yüz ifadelerinden anlamıştım. Bir de ayakkabısının sarı çamurlarından. Çünkü onların dolaştıkları yerler vıcık vıcık çamur. İnanmamıştım Seren'in yeminine.

Vay vay. Demek benim kız kardeşim bir erkekle öpüştü. Ya Uzel. O pısırık denizci. Ne zamandan beri kız öpmeyi beceriyor acaba?

Ay ne oluyor bana? Hiçbir zaman böyle bir şeyin başıma gelemeyeceğini düşünüp seviniyorum. Oh!

Bir daha okudum o çocuksu yazıları. Uyanınca da alay etmeye başladım. Hâlâ yemin ediyor, öpüşmediğine inandırmaya çalışıyordu beni.

«Peki o deftere yazdıkların ne?» dedim.

Yorganı başına çekti.

30 Nisan

Çorap işleyerek on lira kazanmıştım. Parayı alınca sevincimi anlatacak sözcük bulamadım. Bütün bir on liralık. Duvara astım. Hatta çerçeveye koyacağım, hiç harcamayacağım...

Böyle diyordum ama ertesi gün Selay'la harcadık. Şükrü Ağabey'in çocuğu bizdeydi. Onun topuyla oynarken patlatmıştık. Yerine bir tane top aldık. Su bardağı, altı tane çay bardağı, bir süzgeç, bir de bulaşık teli aldık bizim mutfağa. Para harcamak zevkliymiş.

Cumartesi günü Emek Sinemasında Burt Lancester'in çok ama çok hoşuma giden bir filmini gördüm. Alkatraz Kuşçusu.

Sinema sonrası saatlerce dolandım İstiklal Caddesinde. Tıpkı Murat Işık'ın yaptığı gibi... Murat Işık, Murat Işık... Sana benzettiğim gençler yürüyor bu caddede. Yoksa onlardan biri sen misin?

Mayıs, Pazartesi

Belgemi alacağım okuldan. Sınavlara girebilmek için Milli Eğitim Müdürlüğüne vereceğim dilekçenin ilişiğinde olması gerekiyor. Yarın Vicdan'la gideceğiz.

Bugün babamla Kapalıçarşı'ya gittim. Kasımpaşa'dan motora bindik. Haliç her zamanki gibi kokuyordu. Ama koksa da, Haliç'in sabah güzelliğini hiçbir şeye değişemem. Elimi denize soktum. Avuçlayınca, su sanki yemyeşil... Babamın kimseden çekindiği, utandığı yok. Motorda rüzgâr esiyor diye cebinden takkesini çıkarıp başına geçirdi. Paralarını denize uçurmadan kırmızı cüzdanına yerleştirdi. Evde anneme gösterdiği para cüzdanında daha az para bulunduruyor. Selay'la Seren'in de birer fotoğraflarını koymuş cüzdanına. Gösterdi. Ne komik adam. «Seninkini de alacağım,» dedi. Kıskandığımı sandı herhalde. Fotoğrafımın babamın cüzdanında olmasını ölsem istemem. Birilerine gösterebilir. Çünkü bazıları, «Kızlarını zengin Araplarla evlendirelim,» diye babamın aklına tuhaf şeyler sokuyorlar... Belki de böyle bir öneriden sonra fotoğrafları yanına almıştır babam. Belki de gerçekten kardeşlerimi çok sevdiği için. Okuma yazma bilmese de, çok kaba bir şivesi olsa da bir baba o.

Sonra Mısır Çarşısı'ndan geçip Mahmutpaşa'yı yürüdük. Kapalıçarşı'ya ulaştık oradan. Her köşesi bir başka âlem. Yaşamanın zevkini, parasızlığı, paralılığı; herkesin koşuştuğu, iyi kötü bir şeyler alıp verdiği bu yerde anlıyor insan.

Babam dükkânında çay içerken ona bir kez daha acıdım. Nasıl sıkıcı. Nasıl ufak. Üstelik bir de ortağı var o dapdaracık yerde. Dükkânın karanlığı yetmiyormuş gibi, duvarlarda eski püskü

giysiler asılı. Yüksek tavanı gözlüyorum... Çocukken babamın sapsarı bir suratla eve geldiğini, Kapalıçarşı'nın yandığını söylediğini anımsıyorum. Zavallı babam benim. Komşulardan yaşlı bir adamın paltosu da yandı diye üzülüyordu. Galiba o adam paltoyu ödetmişti babama. Zaten babam cimriliğinin, kendine eziyetinin cezasını hep çeker. Burada bir lokantaya gidip karnını doyurmaz öğlenleri. Evden getirdiğini yer. Tezgâhında kocaman paslı bir ütüsü var. Üzerinde yemek tasını ısıtıyor. Tasını bazen kimse yıkamıyor evde. Sabahları soğuk suyla çalkalayıp yemeğini koyuyor. Ama haksızlık etmemeliyim, annem yıllardır yıkardı. Hatta yemeği akşamdan koyardı onun tasına. Ama biz büyüyünce zaman zaman bu iş üzerimize kaldı. Seren ve ben yıkamamak için kavga edince, yemek tasını öteki bulaşıkların içinde unutuyoruz.

Dükkânın kapısından çarşının dar, arkalarda kalan sokağına bakıyorum. Sabah sabah alışverişler başlamış. Birisi gösteriyor, ötekisi evirip çevirip bakıyor. Olmadı baştan. Eski ceketlerin kol ağızlarına, yakasına, eteğine, astarına bakıyorlar. Sonra da, «İşimize yaramaz...» diyerek gidiyorlar. Satıcı umudunu kesmiyor. Hiç de hayal kırıklığına uğramadı gözlediğim adam. Akşama dek kaç kişiye gösterecek kim bilir elindekileri. Ötekinin elinden alır almaz ceketi, malının iyi olduğunu söylemek için başkasına yanaştı bile. Satacak herhalde. Pazarlıktan sonra para çıkardı cekete bakan adam.

Babam çayını içtikten sonra, gidip altı tane tabak aldık. İlk müşterisiymişiz tabakçının. Genç adam babamın verdiği on beş lirayı önce yere koydu, sonra alıp öptü. «İnşallah eliniz uğurludur,» dedi. Babamın yüzünde gene o gurur beliriverdi. Eşya aldı ya. Bir şey alınca çok zenginmiş gibi şişiyor.

«Fincan da alacağım kızım, her şeyin bir zamanı var, hepsi bir günde alınmaz,» diyor. Ama annemin ısmarladığı basmayı unutmamış. Sümerbank'a giderken yeraltı geçidinden geçtik. Merdivenlerden inip karşı taraftan çıktık. İstanbul gittikçe değişiyor gibime geldi.

Alışverişimizden sonra bir otobüse bindim paketlerle. Babam karanlık, küçük dükkânına gitti. Sonraki günler alacağını söylediği fincanların, yarın anneme bırakacağı günlük masrafın parasını kazanmak için.

Sonra ben... babama acıdığım için Şişhane'de otobüsten inince dolmuşa binmedim. Eve dek yürüdüm.

Salı

Selay'la çok erken çıktık evden. Kursta kullanmak için kalıp kâğıdı aldı. Vicdanlar'ın kapısında ayrıldık. Evde, bir kâğıda imza attırmıştım babama. Vicdanlar'ın evinde çabucak imzanın üzerine dilekçeyi yazdım. Sonra Tünel'e yürüyüp, bizi okula götürecek troleybüse bindik. Çıktığından beri ilk kez gidiyormuş okula Vicdan. Ben hiç ayrılamamıştım ki.

Okula gidince idarenin kapısını vurmaya çekindik. Sonunda ben cesaretimi kullandım. Bir şeyleri yeniden elde etmek için çekinmenin bir anlamı yoktu. İçerde Gülseren Hanım vardı. Sumru Hanım'a gönderdi beni. İki kapı sonra, onunkini tıklattım. Aynı kapıyı geçen yıl da tıklatmıştım. Gene onu görmek için. O zamanlar, okul aile birliğinin verdiklerini almak için. Bir kazak, bir de eteklik kumaş vermişlerdi bana. Neyse. Şimdi belgemi alacağım. Sumru Hanım, meleğim benim. İyi, güzel, cici kadın. Ne kadar iyisin. Sakin, hiç azarlamadan yanıtladı, sordu... Yarın gelip alabilirmişim belgemi. Sevindim. Sanki okula yeniden başlayacakmışım gibi uçtum. Koşarak çıktık okuldan. Az önce indiğimiz troleybüs gelince, atladık.

Kasımpaşa'ya gidince, Selay'ın fotoğraflarını almak için fotoğrafçıya uğradım. Çektiği fotoğrafları bulamadı adam. Akşam, Selay eve gelince bir kez daha gittik. Yeniden çekti, nasıl da gülüyordu öteki fotoğrafları yitirdiği için. Biz de güldük. Zaten onu azarlayacak halim yoktu. İçim sevinçle doluydu. Okula kavuşacağımı sanıyordum.

Hiç bıkmıyordum yol yürümekten. Yürüdük Selay'la. Fırınla rı, şekercileri, camiyi, pazardaki canhıraş sesler çıkaran satıcıları geçip, yalnızca iç içe iki odadan oluşan evimize geldik.

Sevincim hep sürecek sanıyordum. Okula yeniden başlamak için birkaç engel vardı ve onları kolayca halledecektim herhalde. Sumru Hanım'ın dost bakışları, umut veren konuşması çıkmıyordu aklımdan.

Ben... Ben artık onuncu sınıf öğrencisi olacaktım. Çünkü dokuz rakamından çok bıkmıştım. Dokuzuncu sınıftan kurtulamadığım gibi numaram da 9'luydu. Dokuzuncu sınıftan kurtulacağım! Kurtulacağım!

Ertesi gün

Kahvaltıda bir şey yiyemedim. Nasıl yerim? Gidip belgemi almak, okula başlamak kadar coşku veriyor. Bu bir adımdır... Kocaman bir fırsattır bütün hayallerime kavuşmamı sağlayacak.

Aynı giysilere büründüm. Bir süre aynı şeyleri giyiyordum. Şimdi de kalın eteğim, babamın elden düşme aldığı Kapalıçarşı eskilerinden gri kazak, siyah bağlı ayakkabıyla lacivert pardösüm değişmez oldular.

Ellerimi ceplerime sokup yürüyorum.

Yeniçeşme yokuşundan Kasımpaşa'ya iniyorum. Her gün geçtiğim yerler. Hoşuma gidiyor. Sevimli bir yer Kasımpaşa. Uzunyol'dan Şişhane tarafına çıkan bir yerlere saptım. Bilmediğim sokaklardı. Yürüdüm, yürüdüm. Uzaktan, Şişhane'den geçen arabaların bir bölümünü görebiliyordum. Eyvah, buradan çıkılmaz. Ön tarafta gecekondular, çıkmaz bir sokak vardı. Dönüp dispanserin önündeki Bayramyeri yokuşundan çıktım. Geçmek istemediğim bir pis sokaktan geçtim yine. Pavyonların, her türlü insanın bulunduğu, gazete bayilerinde hep seks dergilerinin mandallarla asıldığı bir sokaktı. Ama bana ne. Bütün bunlar günün birinde kitabımın sayfalarında yer alacak motifler değil mi? Her yere bu gözle bakıyorum ben. Zamandan kazanmak

için kestirme yol ararken, okul dönüşü belki bir sinemaya da giderim derken, yolu bir hayli uzatmıştım.

Havanın berraklığına uygundu okulun görünüşü. Güzeldi yani. Derste olduklarından Bahtıgül'ü göremeyeceğim. Ön merdivenlerden binaya, birkaç adım sonra da idareye girdim. Vahide ve Gülseren hanımlarla birkaç tane de yabancı kadın vardı. Belki yeni öğretmenlerdir. Hafifçe gülümsedim. Acaba «günaydın» gibi bir şey mi deseydim? Sadece, «Ben dün gelmiştim,» dedim. Gülseren Hanım ayağa kalktı, Vahide'nin masasına gitti. Unutmamış, oh, ne iyi benim belgeyi veriyor. İmza attırdı bana. En yenisini, fosforlusunu attım.

Elimdeki damgalı, imzalı kâğıt parçasıyla çıktım oradan. Sevinçle... Tuvalete girmek için, o çok iyi bildiğim dar koridora yürüdüm. Koştum bile. Gürültü vardı, sanırım hademeler bir iş yapıyorlardı. Ayak seslerimi duyurmamaya çalışarak, bu kez yavaş koştum. Hademenin biri görünce beni, bozuntuya vermedim. Öğrenciymişim gibi, arkama bile bakmadan kapıyı buldum.

Otobüs beklerken, edebiyat öğretmenimiz Halide Hanım'ı gördüm. Derse gidiyordu. Nasıl da gençleşmiş. Saçlarını sarıya boyamış. Neydi geçen yılki saçaklı topuzları? Nedense beni tanımasını istemedim. Arkamı döndüm. Sınıfta kaldığıma sevinebilir. Ya da acır. Ama kapıdan girerken göz göze geldik. Selamlaşmadık.

Belgeyi büktüm elimde. Bir diploma kadar değerli şu anda benim için. Hayret, Bahtıgül'ü bile görmeden okuldan uzaklaşıyorum. Hay Allah, aklıma Murat Işık takıldı gene. Murat Işık... Seninle karşılaşmaya korkuyorum. Karşılaşmayalım, e mi?

Yenimelek'e gitmeyi düşünüyordum. İstiklal Caddesinde Semih Sergen'le Turgay Şeren'i gördüm. Bu caddeye her çıkışımda birkaç ünlüyle mutlaka karşılaşıyorum. Semih Sergen'i Leyla Sayar'la birlikte çevirdiği güzel bir filmden anımsıyorum. Leyla'nın ilk filmiydi. Ne de küçüktüm izlediğimde o filmi. Ne çok sevmiştim yeşil gözlü o kızı. Daha sonra Semih Sergen'i, seslendirdiği radyo tiyatrolarından izlemeye hep devam ettim. Zaten

Ankara Devlet Tiyatrolarında öyle güzel sesli oyuncular var ki. Çoğunun yüzlerini görmüyoruz, ama seslerinden tanıyoruz.

Ah, gençlik, ne güzel şey. Bir sinemaya girmek mutlu etti beni gene. Yaşlanınca da aynı zevki alacak mıyım bilemiyorum. Az önce sinemaya doğru yürürken yanımdan geçen bir genç, tesadüfen yanımdaki koltuğa oturdu. Ne tipik şey. Kalkık burun, siyah saç, gri pantolon, lacivert ceket, siyah ayakkabı... Bir anda baştan aşağı taradım gözlerimle. Ama hemen başımı çevirdim. Yakışıklı bir gence çok dikkatli bakacak kadar güzel değilim. Acaba Murat Işık mıdır o? Yok ama, Murat Işık daha Mardin'de.

Eve her dönüşümde, içeri girerken gülmem tutuyordu. Yemek için masayı hazırlamışlardı. Oturdum hemen. Bu sırada postacı akşam seferinde Murat Işık'tan altı sayfalık bir mektup getirdi. Elyazısı incecik, düzgün. Anlatımı bulunmaz. Hemen yanıtladım. Tanrım, ne kötü. Seren'in ağzından sevdiği artistlerin adlarını yazdım. Oysa ben Türkan Şoray'dan hiç hoşlanmam. Kendimi kendim olarak yazsam, bugünkü filmi anlatırdım. Askerin Türküsü adlı bir Sovyet filmiydi. Savaşa gidip de dönmeyenlerin hikâyesi...

Seren'in ağzından biraz da kendimden söz etsem...

«Ablam tek başına sinemaya gider. Hiç yalan söylemez. Herkesin her şeyini yüzüne söyler hemen.»

Daha sonraki paragrafta da, «Ona bizim mahallede 'Dayı' diyorlar. Voleybolda erkekleri bile yeniyor.»

İşte böyle. Birkaç mektup daha gelsin bakalım. Bu yazışma nasılsa bitecek. Bu ayın sonunda İstanbul'a gelecek sanırım. Seren onunla buluşup konuşamaz. Şimdiden utanıyor onunla ne konuşacağını düşünüp...

10 Mayıs

Biraz dalmışım. Kız öğrencilerin doluştuğu bir okulun önündeyiz Vicdan'la. Atatürk Kız Lisesiymiş. Elimizde belgeler. Birisiy-

le konuşuyoruz. «Yanımda fotoğrafım yok,» diyorum. «Keşke alsaydım...» Bir kız bağıra bağıra anlatıyor... «Ben sınava girdim fotoğraf istemediler, size de gerekli değil...» Bu sırada birkaç arkadaşımı görüyorum. «Ben okula gelemem,» diyorum.

Uyandığımda içimde müthiş bir acı vardı. Nasıl olur da, okula gelemeyeceğimi söyleyebilirim. Rüyamda bile böyle konuşmamalıydım. Ders çalışmak istiyorum bugün. Hem de çok. Bu tuhaf rüyanın etkisinden ancak öyle kurtulabilirim.

Bir de Seren'den haberler vereyim. Geçen gün arkasından yürüyen bir gencin dediği pastaneye gitmedi. Yeşil gözlü, yakışıklı bir gençti. Birkaç kişiyle flört etmesi doğru değil kardeşimin. Neşeli konuşkan bir genç olduğundan, belki Seren de onun yanında biraz açılır, konuşkanlaşabilirdi. Gitmedi ama.

Postacı biri Uzel'den, biri de halamızın oğlundan iki mektup getirdi. Hala oğlunun mektubunu hırsla açtım, içindekileri bilirmişçesine. Pis bozuk bir elyazısıyla, yeşil tükenmezle yazılan mektup hepimizin sinirlerini bozdu. Neler yazmamış ki. O gözsüz, Seren için, bizim için neler söylemiyormuş ki. Annemle babam için de. Neyse, gazete gibi bir mektup döşendim. Hepsinin ağzının payını verdim toptan. İstanbul'da doğup büyüdüğümüz için ikide bir hakaret ediyorlar. Acıyıp evimize aldığımız Tekgöz'ün böylesine adileşeceğini annem babam da bilemezlerdi. Seren'e âşık olmak zor değil ki. Olunabilir. Güzel bir kız. Ama hiç onunla evlendirilir mi benim kardeşim, o âşık oldu diye? Dedikoducunun, ikiyüzlünün biri o Kemal. Ressam bile değil. Karaktersiz, yalancı. Erkek dediğin özü sözü doğru olandır. Seren'in imzalı resmi varmış cebinde. Herkese gösteriyormuş. Ben onunla aynı evde uyudum diyormuş. Konuklara ayrı villa kiralayacak değiliz ya. Gelenlerin bizde yatması gerekiyorsa iki odayı hep birlikte bölüşüyoruz. En iyisi Anadolu'dan gelen uzak akrabaları evde yatırmamak. Otel arasınlar İstanbul'da.

12 Mayıs

Gece. Of, Tanrım, bugün de bitti. Yine boş. Ne oluyoruz, nereye gidiyoruz. Ne demek yaşamak? Hep aynı dünya. Değişik olsa ne olacak? Yine aynı son değil mi?

Param olsa bari. Geziye çıkardım. Dünyayı gezerken, dünyayı unutmak için.

Bugünlerde canım hep film izlemek istiyor. Sinemalarda film boyunca biraz başka yaşantıları düşünebiliyor, hatta özeniyorum. Ama çıkınca, unutuluyor. Ne filmin güzel kahramanları, ne de etkileyiciliği kalıyor. Her şey sislerin ardına gömülüyor.

Bu yaşıma dek herhangi bir başarım olmadığı için böyle karamsarım herhalde. İlerilerde belki... elimden bir şey gelir.

Zavallı babam koşturup duruyor gene bizim için. Bu akşam da Hasköy'e gitti. Amcamın takım elbiselerini dikiyor onun makinesinde.

Şimdilik hepimize iyi geceler.

14 Mayıs

Ders çalışmalıyım. Olmuyor ki. Bana ait sessiz bir köşe bulamıyorum. Öyle çok kadın geliyor ki dikiş diktirmek için. Çene çalmaya bayılıyorlar, çocuklarını da getiriyorlar. Kadınların gürültülerine çocuk ağlamaları da ekleniyor.

Bıkkınlığa benzer bir korku var artık içimde. Bir şeyler engel oluyor hep, başka zaman çalışırım, diyorum. Dersler kalıyor. Hem zaten aynı şeyleri okumaktan, çalışmaktan öyle nefret etmeye başladım ki...

Sabahleyin Selay'la uyanmıştık. Kursa gitmek için aynanın karşısında hazırlanıyordu. Bir gün gitmediği için rapor gerekli. Dün akşam kızdığım için, o yaz demeden yazmayacağım elbette. Başım yorganın altındaydı. «Raporu yazar mısın?» dedi. Tabii yazardım. Sadece bana iyi davransınlardı bu çok sevdiklerim.

Hemen fırlayıp kalktım. Raporunu yazdım canım kardeşimin. Bir de imzaladım. Yatmadım sonra. Dün çorapçıdan aldığım çorapları işledim ötekiler kalkıncaya dek... Günün geri kalanını da Selay'la geçirmek istedim. Bu küçük kız bir acıma uyandırıyor içimde. Onu kırmışım gibi dünden beri üzülüyorum. Oysa bu sabah barışık ayrılmıştık. Onu okulundan almak için çıktım evden sonra. Hızlı hızlı yürüyordum. Kasımpaşa'daki Kızılay binasına ulaştığımda, kapıcı kadın kapının önünde oturuyordu. Örgüsüne dalmış. Laf olsun diye, «Daha çıkmadılar mı?» dedim. Sonra, Ayşe de birlikte, pazarın içinde yürüdük.

(Ayşe'den daha önce söz ettim sanırım. Mahalle arkadaşlarımızdan biri. O da Selay'la aynı dikiş kursuna gidiyor.)

Ayşe erik alacaktı. Selay'la ben evimiz için iki su bardağı. Bardakları görünce dayanamadım işte, almaya kalktım. Ayşe'den borç isteyince verdi. Ne de olsa kendi evleri, kiradan da kazanıyorlar. Çoraplardan aldığım parayla öderim sonra.

Ayşe'nin erik alışına bir hayli güldük. Onun da fazla parası yokmuş yanında. Erik üç yüz kuruştu. Biz iki yüz elli ya da iki yüz kuruşluğunu arıyorduk. Bir yerde iki yüz elli kuruşluk etiket görünce yaklaştık. Ayşe parayı çıkarıncaya dek etiket üç yüz kuruş oldu. Çok güldük. Adamın, etiketin öteki yüzünü çevirdiğini görmemiştik. Bir başka yerde daha ucuza bulunca aldı. Eve gelinceye dek erik yedik yolda.

BENİM HALİÇ'İM

Bitirdiğim çorapları Hasköy'e götürdüm. Havada bahar kokusu var... Bu bir şiirin aklımda kalan tek dizesi mi? Ben mi uydurdum bu güneşli havada bilemiyorum. Yolda hep bu dizeyi yineledim.

Yol ıssız... Saçlarım uçuşuyor. Rüzgâr yüzümü okşuyor. Mezarlığın içinden geçiyorum, ama ürkmüyorum. Üstteki caddeye çıkınca Haliç olanca güzelliğiyle ayaklar altında sanki. Benim

olan birkaç şeyden birisin sen, Haliç. Canım Haliç. Yolda benden başka yürüyen yok. Taşıtlar vızır vızır. Dönüp dönüp arkamda kalan Haliç'e bakıyorum. Öyle güzel ki... Benzin istasyonu da güzel göründü gözüme bugün. Boyanmış, çiçekler dikilmiş çevresine.

Dönüşte, gene otobüse binmedim. Haliç'e bakarak yürüdüm. Her adımda içine girecekmişim gibi oluyorum. Her zamanki gibi Haliç. İrili ufaklı tekneler, tersaneye tamire gelmiş kocaman gemiler, minik sandallar üzerinde. Haliç vapurları ya... Halıcıoğlu, Eyüp iskelelerini anımsatan, çocukluğumun saf, tertemiz sahnelerini bütün renklilikleriyle tamamlayan bu vapurlar. Onlarla bu iskelelere, köprüye yanaşırken ne çok mutluydum ben, Tanrım, ne çok... Köprüye tutkum o yıllarımda mı başlamış? Bir gün evden kaçıp Hasköy İskelesinden vapura binmişim de, köprüde yürümüşüm. Sonra kim bilir nasıl, kim bulup getirdi eve beni... Biraz anımsıyorum köprüde tek başıma yürüdüğümü... Üç dört yaşındaydım herhalde.

Şimdi, Haliç'i dünyanın en güzel yeri diye düşünüyorum. Onun havasını soluyarak doğdum. Onun havasında büyüdüm ben. Ne yazık ki bütün görkemiyle Haliç'i gözleyeceğim bir evimiz yok. Oturduğumuz yer kuytu. Çukurda gibiyiz. Bir gün Haliç'i gören bir ev...

Akşam sinemaya gittik. Çoraptan aldığım parayı da ekledim anneminkine. Babam gelmedi, çalıştı evde. Bedriye'yle bulaşıkçı annesi geldi bizimle. Öztürk Serengil, Hülya Koçyiğit ve Ajda Pekkan'ın bir filmiydi ilki. Öztürk Serengil bol bol «tememmmmm, yeşşeeeee,» dedi. Bu iki sözcük, elbette Mücap Ofluoğlu'nun sesiyle, filmi götürüyor. İkinci film, Gurbet Kuşları adlı bir filmdi. Antalya Film Festivalinde birinciliği aldı. İyiydi. Bu yoksul halimizle kötü filmlere para verince çok üzülüyorum.

Aklıma koydum. Bahtıgül'e gideceğim.

Evden kaçışlarımın sonunda bir de Murat Işık olsaydı. Nasıl olurdu acaba? Bana yazsaydı o? Ben yazsaydım ona? Bütün özlemlerimi? Öyküye benzer mektuplarını istediğim gibi yanıtlasaydım. Kaç sayfa, kaç defter dolduracak şeyler yazardım...

Bahtıgül'ü bir aydır görmedim. Geçti bile. Murat Işık'ın mektuplarını beklemek, ona yanıt yazmak ve onun için dergi kitap almak derken, Bahtıgül eskisi gibi çok gelmedi aklıma.

Yağmurlu havada bile güzeldi Maçka. Okulun bahçesinde onu bulduktan sonra yürüdük... Sinemaya gitmiyoruz. Güzide' yle ders çalışacakmış. Konak'ta Gregory Peck'in bir filmi vardı, neyse ben sonra giderim. Şimdi olabildiğince onunla geçireceğim dakikaların keyfini çıkarmalıyım. Bu yüzden onlarla yollarının sonuna dek gidiyorum, otobüslere binip iniyorum. Bahtıgül benim için de paso bileti almıştı. Neyse ki biletçi sormuyor pasoları. Biletin parasını verdim zorla. «Paranın üstünü vereyim mi?» diye sorunca, «Ne gereği var, sen öğrencisin,» dedim. «Ben nasıl olsa para bulurum...»

Bulur muydum gerçekten? Şimdi daha zor değil miydi evdeki durumum. Neyse... Güzide'den almadı bilet parasını. İçim azıcık acıdı tabii. Artık eskisi gibi değiliz, aramızda Güzideler var, benim tanımadığım dersleri var... Gittikçe yabancılaşıyoruz Bahtıgül'le. Bunu hissettirmemek için sözde, benim kucağıma da birkaç kitap verdiler otobüste... Öğrenci miyim? Of... Tanrım.

Taksim'de indik... Yağmur incecik. Güzel bir yağmur. Yaşantı gibi yağmur da. Bazen üşütüyor, bazen neşelendiriyor, bazen hüzün veriyor. Geçen yıl benimle aynı sınıfta olan Nevin de yanımızda. Şimdi Bahtıgül'ün sınıf arkadaşı. Elimdeki kitapları göstermemeye çalışıyorum ona. Alay etmesin arkamdan.

Bahtıgül'le birçok kez Foto Görçek'te resim çektirmiştik. Kendimiz aynaya bakarak istediğimiz gibi gülüşüp poz veriyorduk. Bu kez Güzide'yi de aramıza aldık. Üçümüz resim çektirdik.

Oradan çıktıktan sonra Galatasaray'daki bir çiçekçi kadından, bir demet mor çiçek aldılar. Çok samimiydiler. Aynalıçeşme'de ayrıldım onlardan. Arkalarından bir süre baktım. Kaç dakika, bilmiyorum. Benim yerim onların yanı olmalıydı. Hasköy'deki çorapçı kadına çorap yetiştirmek değil...

19 Mayıs Çarşamba

Annem tuvalete kalkmıştı, saati sordum. Beşi yirmi geçiyormuş. Sonra yedide kalktım. Bodur Cemil'le 19 Mayıs gösterilerini izlemek için Dolmabahçe Stadına gideceğiz. Keşke Bahtıgül'le sözleşseydim. Belki orada karşılaşırız. Stadyumun kapıları çok kalabalık. İçeri girmeyi başaramam diye Bodur'la gitmeye razı oldum. Ama o aptal, sanki flört ediyormuşuz gibi kapının önüne inince şöyle dedi: «İkimiz de korkuyoruz.»

Salak mı? Niye ondan korkacağım? Neden korkacağım? Aklı sıra birbirimize âşık olmaktan korkuyoruz mu demek istiyor? Neyse dolmuşta kendi paramı vererek bir erkek pozuna girmesini engelledim yanımda.

Gösteriler güzeldi. Kuleliler Atatürk'ü resimlediler. ATA yazdılar. ATA İZİNDEYİZ - KULELİ diye dizildiler... Deniz Lisesinin de gösterileri nefisti. Lastik gibilerdi. Havada taklalar attılar, ateş çemberinden geçtiler... DNZ Lisesi 1773 yazdılar.

Çeşitli gösterileri izlerken gözüm bir yandan Bahtıgül'ü arıyordu. Göremedim. Yanımdaki sevimsiz insan beni ilgilendirmiyordu. Kendi kendime güzel saatler geçirdiğimi kabul ettim. Bir daha Bodur Cemil'le bir yere adım atmamaya karar verdim. Stadyuma tek başıma da girebilirdim. O yanımda geldi de ne oldu yani?

20 Mayıs

Ders çalışıyorum doludizgin. Bakalım, bakalım, bakalım ne olacak?

Ben ders çalışırken, Çaçaron Hayriye geldi. Dün, Bodur'la gösterilere gidişimi laf ediyor. «Erkeklere dayılık sökmez, gitmemeliydin,» diyor.

Tanrım. Ne biçim kafaları var. Bodur Cemil benim neyim ki?

«Herkesle arkadaş olabilirim, benim için kız erkek farketmez,» dedim.

Hemşire Deli Ayşe de bizdeydi. «Canım o genç gitsin, şimdi tam zamanı,» dedi. İyi kadındı Ayşe. Ama onun anladığı gibi de değildi benim stadyuma gidişim. Bu sokaktaki insanlara bunu nasıl anlatmalı?

Gece

Anneannemlerden gelir gelmez astarını tutturmam için bir ceket verdi babam. Gitmeden önce de pantolonların elişlerini yapmıştım. Evde kalarak çalıştı o. Şimdi haklı olarak gecenin on ikisinde annemden çay istiyor. Limon olsaydı ben de içerdim. Annem bugün piyaz yapınca bütün limonlar harcandı. İşte böyle, gece gündüz sadece boğazımız için çalışır gibiyiz...

Çayları içerken, annem, elektrik parasını istedi babamdan. Bugün elektrikçi gelince ödemişti kendi parasından. Ama yukardaki komşudan aldığını söyledi. «Kadının parasını ver,» dedi. Yarın verecek babam. O parayla annem bize ayakkabı almayı düşünüyor.

22 Mayıs

Çok erken uyanıyorum sabahları. Yeni bir huy. 6.30 olmamış. Kalkmadım. Oysa ders çalışsam. Bunun yerine çeşitli düşlerle sekize kadar oyalandım.

Bahtıgül'e gideceğim için ayakkabılarımı boyadım. Selay'ınkini de. Bu kez tertemiz giysilerle gideceğim arkadaşıma. Kendimce temiz tabii. Eteğimi geçen gün yıkamıştım, siyah lekeleri

hâlâ duruyor. Önceki gün çeşmeden iki kova su getirerek tuvalet te yıkanmıştım. Temiz sayılırım. Soğuk suyu her döküşümde yay gibi fırladım, ama yine de saçımı bir kez sabunladım ya.

Para durumum nasıl?

Dün cebimde seksen kuruş vardı. Babam gelince yetmiş beş kuruş arakladım. Pantolonunu çıkarmıştı, fırsatı kaçırmadım. Çorapların parasını da aldım çorapçıdan. Eh fena değil. 580 kuruş.

Şişhane yokuşundan değil de, Yeniçeşme yolundan yürüyüp Bayramyeri'nin oradan Galatasaray'a çıkmak istedim. Sokakların arasından yürürken bir grup çocuk taşlamaya başladılar. Tanrım, küçüğü büyüğü birbirini yemek istiyor bu ülkede. Mesafeyi açmak için olabildiğince koşar adımlarla yürüdüm. Çünkü çocuklar taş atarak peşimden koşuyorlardı. Elimde olmadan gözlerim doldu. Çocukları görenler arasında bir tek adam, «Yapmayın ayıptır,» dedi yalnızca. Neyse, Galatasaray'a gelince unuttum olanı. Tozlu, gri görünüşlü binaların gizemine daldım. Öteki semtlerdeki yapılara benzemiyorlardı. İnsanı, daha doğrusu beni, yüz yıl öncesinin havasına götürüyorlardı. Yüz yıl önce yaşamışım gibi...

Bahtıgül... Bahtıgül... Sen de beni böyle sever misin? Seni ne çok sevdiğimi anlatamam. Çünkü sevdiğimi tam seviyorum ben. Sen de hep ama hep sevsen beni. Ne yazık ki bugün de sinemaya gidemedik seninle.

Bahtıgül'ün ablasının üniversiteden arkadaşları gelecekmiş. Evde «kurbağa» keserek ders çalışacaklarmış. Hepsi doktor olacak ya. Bahtıgül, temizlik yapmak için erkenden eve gitti. Özendim mi? İlerde ikimizin olacak evi ise unutmadık. Onu hâlâ düşünüyoruz. Ama yeniden okula girmeyi başaramazsam, ikimizin yaşantısı çok farklı olacak. O zaman da Bahtıgül benimle arkadaşlık yapacak mı? Yoksa doktor ablasının doktor arkadaşları gibi, onun da iyi meslekli arkadaşları mı olacak?

Seren, Uzel'le buluşacak. Kasımpaşa'daki Yavuz Sineması-nın önüne gittik. Bedriye de geldi bizimle. İkiye doğru Seren'i bırakıp, bir kitabevinin vitrinini seyretmeye başladık. Arada bir Bedriye de benden aldığı kitapları okuyor. Ne çabuk geri getiriyor. Sorduğumda şöyle demişti: «Başından, ortasından, sonundan okuyorum...»

Vitrinde çok güzel kitaplar vardı. Kafkalar, Balzaclar, Yaşar Kemaller... Of, çok seviyorum onları. Kitapları alamadım, ama bir şişe çini mürekkebi aldım. Çünkü resim tutkum tükenmedi. Bütün hızıyla sürüyor.

Seren, öğleden sonra beşte geldi. Annem köfte patates kızartmıştı. Yerken, bu arada onu da dinledik. Önemli şeyler konuşmamışlar ki. Uzel beni cumartesi günü bir yerde görmüş. Onu söylemiş. Sanırım, Bahtıgül'ü bıraktıktan sonra eve yürürken görmüştür beni. Allah Allah... Bir kızın yalnız dolaşması herkesin ilgisini çekiyor. Oysa, tek başıma dünyayı gezebilirim, diye düşünüyorum. Böyle konuşunca ben, herkes garipsiyor. Bu yüzden adımı Ağabey'e, Dayı'ya çıkardı komşular. Neredeyse ben de erkek olduğuma inanacağım. Pencereden bakarken bir erkekle göz göze gelmeye çekiniyorum bu yüzden. Oysa benim de hoşuma gidenler oluyor. Ama kimseye söylemiyorum. Akşamüzeri sokağı gözlüyorum. Tersane işçilerinin arasında yakışıklı, ilginç birini gördüm. Blucinli, kalkık burunlu. Ciddi bir yüzü vardı. Birçok yılışık erkek gibi pencerelere bakmıyordu. Acaba Murat Işık ona mı benziyordur?

Neyse... Ben yine erkek kız olmaya devam edeyim.

Bodur Cemil kapıdan çıkınca ayakkabılarını sokakta bağladı.

«Ağabey, erkeksen gel pavyona gidelim,» dedi. Güldüm. Ah, ne iyi olur gidebilsem. Ama bir erkek olarak değil. Bir insan olarak her yere girmeye hakkım olmalı. Bunu anlatamıyorum kimseye. Pavyonlar, kahveler veya birtakım yerler neden sadece erkeklerin özel yerleri oluyor ki?

Oysa ben meyhaneleri çok merak ediyorum. Oradaki insanlarla konuşmak, hayat öykülerini dinlemek istiyorum. Gerekirse içmek de...

Cumartesi

Sabah. Babam kalkmıştı. Gözlerimi açamadım, ama ağzımı açtım.

«Baba bana para ver. Okula gidip imtihan günlerini öğreneceğim.»

İki buçuk lira bıraktı. Elli kuruş da bende var. Taşıta binmezsem yeter.

Fermuarlı bir çanta dikmiştim. İçine geometri kitabımı koydum. Bahtıgül'den sonra belki Vicdan'a uğrarsam ders çalışırız. Avukatın yanından çıktığı için evde bulabiliyorum onu. Dediğine göre avukat bey onunla arkadaşlık etmek istemiş. Zaten Vicdan da orta yaşlı bir kadın gibi konuşuyordu onunla.

Okula gidince sınav günlerini öğrendim. Duvarda asılıydı. Sonra, yine aynı yerimde, arkadaşımı bekledim. Güzide'yle gülüşüp konuşarak çıktılar.

«Oohhoo, bu ne samimiyet?» dedim.

Sinemadan hoşlanmayan Güzide, neyse ki bizi yalnız bırakıyor. Bahtıgül de benim gibi İstiklal Caddesinde dolanmayı seviyor. Ama benim kadar da çok sevmiyor. Çünkü ben sinemaya gitmesem bile, bu caddede yürürken mutluluk duyuyorum. Gezerken, Murat Işık'ı anlattım ona. Onu çok ama çok düşündüğümü söylemedim.

Sonra Yenimelek Sinemamıza bilet alırken, benim parama biraz ekledi Bahtıgül.

Pazar

Ah, anneciğim, babacığım. Tanrım, ben onları üzmek istemiyorum, ama onlar buna ortam hazırlıyorlar. Mesela sabah kahval-

tısında annem, babama bağırmasa, babam dergilerin parasını verse... Ne iyi olur. Bir de, Fecri Ebcioğlu'nun sunduğu parçaları dinlerken şu babam söylenerek radyoyu kapatmasa...

Öğleden sonra kitaplarımı, dergilerimi, defterlerimi ve plakları yeniden düzenledim. Bedriye'nin verdiği tahta bavul işime yarıyor. Bütün kitaplarımı içine doldurup divanın altına ittim bavulu.

Ya dergiler? Hepsi çoğaldı. Sanki paralarını verebiliyormuşum gibi ısmarlıyorum gazeteciye. Bazen de, haftaya alırsın, diyorum. Her defasında onların parasını annemden ya da babamdan koparmak öyle kocaman bir sorun oluyor ki. Annem daha kolay veriyor, hakkını yemeyeyim. Murat Işık'a gönderdiklerimizin de parasını severek veriyordu hep. Sahi. Acaba Murat Işık'la karşılaşacak mıyız bir gün?

Cumartesi

Defterim. Biliyorsun. Belki de görüyorsun. Hiçbir cumartesiyi Bahtıgül'süz geçirmemeye çabalıyorum. Onsuz geçirdiklerim de vardı elbette. Ama bugünlerde gene onsuz olamıyorum. Belki de belge sınavlarımı kazanıp okula başlayacağımın umutlarıyla ona koşuyorum.

«Ne güzelsin,» dedi bana bugün. «Hep böyle ol. Yalnız, mendilin buruşuk.»

Benim elimdeki mendil düzgün kalır mı hiç. Onunla oynuyorum hep elimde.

Aynalıçeşme'de onu bırakıp yokuşları inerek evimize yürüdüm. Bizimkiler yoklardı. Mutlaka Hasköy'e gitmişlerdir. Ben de oraya gittim. Anneannemin evine ulaştığımda annemi pencerenin önünde gördüm. Elişi yapıyordu. 'Sus' diye işaret etti. «Seren, Uzel'le buluşmaya gitti. Anneannen duymasın.»

«Aman ne akılsız kız, ben olsam bırakmazdım,» dedim.

Annem «sus» dedikçe bağırdım. Uzel'in yavan mektupları, kız kardeşimle doğru düzgün bir şey konuşmayışı kızdırıyordu

beni. Of, zavallı anneciğim. Hepimizin arasında kalıyor. Bütün isteği şu kızının evlenmesi. O kadar ki... çok zaman uydurma görücüleri anlatıyor komşulara. Onların yaptığı gibi.

4 Haziran Cuma

Birkaç gün önce Kapalıçarşı'ya gitmiştik. Annem üçümüze de birer yazlık ayakkabı aldı. Hâlâ eskicilik yapan Saniye Abla' nın dükkânına da uğradık tabii. Sanırım para kazanabiliyor. Hepimize birer Coca Cola ısmarladı. Çocuğu olmadığı için bizi seviyor.

Aldığımız yeni ayakkabılar Seren'in ayağını sıkıyormuş. Bugün öğleden sonra değiştirmeye Kapalıçarşı'ya gittik üç kardeş. Ama unutmadan ekleyeyim, sıkı bir şekilde ders çalışıyorum, bugün de cebirle uğraştım... Bunun rahatlığıyla evden çıktım zaten.

Ayakkabıyı değiştirdik. Eh, artık bu işleri de beceriyoruz, değil mi? Kapalıçarşı'da dükkânların önüne dizilen tezgâhtarlar nasıl da bağırıp çağırıyorlardı. Kardeşlerimin güzelliği herkesin ilgisini çekti. Tabii sadece güzellik yetmiyor. Onların kültürlü de olmalarını istiyorum. Hadi Selay neyse, ama Seren gazete bile okumuyor. Buna rağmen bazen çok güzel laflar ediyor.

«Bir ağabeyimiz olsaydı, yakışıklı olsaydı...» diye konuşuyorduk dün.

«Bir ağabeyden bile yoksunuz...» deyince Seren pek hoşuma gitti. «Aferin be,» dedim. Demek ki birtakım şeylerin eksikliğini o da hissediyor. Örneğin para kazanmanın dışında bir «baba». Bilgili, konuşması düzgün bir babamız olmalıydı. Derli toplu, sımsıcak; mutfağı, tuvaleti, suyu içinde bir evimiz...

5 Haziran Cumartesi

Güzide'ye gideceğiz Bahtıgül'le. Önce Vicdan'a gittim, cebir çalışmak için. Benden daha kötüymüş o. Eve gelip bir şeyler yedim çabucak. Öğlende çıktığımda, sıcak başımdan ayaklarıma dek rahatsız ediyordu. Ayakkabılarım ayaklarımı vuruyor bir de. Düz yolda bile yürüyemiyorum.

Aynalıpasajın karşısındaki durakta birkaç dakika bekledim Bahtıgül'ü. Gelince hemen otobüse bindik. Güzideler'in evini biliyor, daha önce gitmiş. Tek katlı, orta halli ve temizdi evleri. Hiç değilse kendilerinin. Bizim gibi kiracı değiller. Annesi ayran ikram etti. «Kusura bakmayın buzdolabımız yok,» dedi. «Bizim de yok,» dedim. Bahtıgüller'in vardı.

Sonra bizi otobüs durağına dek götürdü Güzide. Yol boyunca bacak tüylerinin nasıl döküleceğini konuştular. Konuya karışmadım. Böyle büyük kadın konuları beni ilgilendirmez. Bahtıgül'den iyice uzaklarda olduğumu hissettim yine.

Otobüse binerken, «Yarın beklerim,» dedi Güzide. Bahtıgül de ona, «Pazartesi günü de sen gel,» dedi. Ben mi yanlış duydum? Bahtıgül, bana da «gel» diyebilirdin. Gelmezdim zaten. Ne kadar da samimi olmuşlar. Kıskanmıyorum ama... Nedir bu içimdeki yumruk? Bu sıkıntı? Bu hüzün?

Bahtıgül'den ayrılırken adamlar laf attılar. «Öksüz kaldı...» dediler. Kim bilir belki de doğruyu söylüyorlardı o öküze benzeyen adamlar. Zor yürüdüm eve dek. Hem hüznümden, hem de ayakkabımın darlığından.

Şükrü Ağabeyler bizdeydi. İçeri girince kendimle baş başa kalamadım ki.

«Bütünlemelerini veremezsen Şükrü'nün işine girersin,» diyordu babam. Öyle çok utanıyorum ki. Şükrü Ağabey'in yanında ikide bir bu konu açılıyor. Leş gibi belgeyi nasıl göstereyim Şükrü Ağabey'e, onun müdürüne... Gireceğim her işyerinde bir okul belgesi isteyecekler. Okulu bitirsem, diplomamı onurla göstereceğim. Ama şimdi?

Ben utandıkça, Şükrü Ağabey'e unutturmaya çalıştıkça, işyeri konusunu açıyordu o da. Arada o olmasa, ben tek başıma başvurabilirim Elektrik İdaresine. Ama işte o aracı olursa belgemden utanıyorum. Bakalım. Belki her şey düzelir. Liseye devam etme hakkını kazanırım belki...

Düzelmesi gerek bu durumumun. Çünkü babama çok acıyorum. Dükkânın bayrağını indirirken sandalyeden düşmüş. Bacağı morarmış. Her şey benim yüzümden oluyor. Kendimi suçluyorum. Bu yıl liseyi bitiriyor olacaktım. Bu yıl diplomamı göstererek iyi bir iş bulup, annemi babamı rahat ettirecektim. Güzel bir evde oturacaktık hep birlikte.

Pazar

X'ler... Y'ler... Cebir çalışıyorum. Kafam kazan gibi. Radyodaki İspanyol müziği içimi coşturup, beni nerelere götürüyor... Kabarık eteklerle, kastanyetlerle dans ediyor, dönüp duruyorum İspanya'da...

Bu sırada dikiş için gelen kadınlardan biri, «Zeki Müren'in plağı varsa çalın da dinleyelim,» dedi. Annem kimseyi kıramaz. Az sonra Zeki Müren, Yıldızların Altında'yı söylemeye başlayınca, başımın ağrısı arttı. Hırsımı Selay'dan çıkarmak için, ona bağırmaya başladım. «Hepsi sensin o dediklerinin,» deyince o, daha çok bağırdım. Ama sonra... Her şeye, bütün söylediklerime öyle çok pişman oldum ki. Selay, canım benim. Canım Selay. İyi bir sözcük söylesen şu anda senin için ölebilirim.

Neyse, Selay'la darıldık sayılmaz. Akşam Hasköy'e gidilecek. Seren, Uzel'le buluşacak, bu arada biz de barışırız. Anneler amcamlarda otururken biz de anneannemlere gidiyormuşuz gibi çıkacağız. Seren'i çeşmenin başında bırakıp, biraz vakit geçiririz. Onlar konuştuktan sonra Seren'i de alır geri döneriz. Ne konuşacaklar sanki? Bu Uzel konuşkan olsa, subaylığıyla ilgili neler bulur anlatacak. Ama tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş. Benim kardeşim de konuşkan değil.

Uzel dün de geçmişti bizim sokaktan. Elinde beyaz bir gül vardı. Seren sokağa çıkınca, onca insanın içinde gülü veremedi Uzel. Daha sonra Seren'e vereyim diye benim elime tutuşturdu kapının önünde. Çok güldük. Uzel sempatik bile göründü bana.

Sonra, çeşmebaşı âşıklarını buluşturduk. Hasköy'deki ıssız çeşmeye gittiğimizde Uzel yoktu ortalarda. «Bekleme kız, hemen dönelim,» dedim Seren'e. Onu göremeyince biraz üzüldü. Fazla sürmedi üzüntüsü, geldi Uzel de. Gene resmi giysiliydi.

Yaz akşamları biraz geç kararıyor ortalık. Biraz sonra amcamlara döndüğümüzde, onların bir akrabası isim vermediyse de şöyle konuştu:

«Yolda bir kızla bir bahriyeli gördüm, beni görünce koştular.»

Yol dediği yer, karanlıktı. Işık olmasa da, Uzel'in giysileri beyazdı. Bahriyeli enişte adayı, bir aile ferdi tarafından daha öğrenilmiş oldu.

Salı

Cebir çalıştım hep.

Durağa koştum. Bir dolmuş vardı, hemen bindim. Sonra okul. Herkeste sınav coşkusu. Bende yok. Nursel de geldi. Hani dişleri kazma gibi olan iyi yürekli kız.

Sınavdan erken çıktım. Kapıda Nursel'i bekledim biraz. Soruları doğru yaptığımı sanıyorum. Hepsini değilse de önemli birkaçını. Nursel ne yaptı bakalım? Çıkınca o, Nişantaşı'nda dolaştık. Bana çikolatalı pasta ısmarladı. Pastanede, sınavlarımızı soran kadın paranın üstünü fazla vermişti. Dışarda farkettik. Hiç değilse gülecek bir şey çıkmıştı. Bir de dondurma parası tabii.

Ha, defterim... Nişantaşı'nda üstü açık, çok güzel bir araba gördüm bugün. Kırmızı, oyuncak gibi bir şeydi. İki kişilik. Direksiyonda güzel bir kız vardı. O kız olmak... Uçmak, uçmak... Ona bir an özendim ama, kendimi hiç kimseye değişmem, diye düşündüm.

Cuma

Selaycığım okulda güzel giysiler dikiyor artık kendine. Öğrendi. Kırmızı siyah desenli bluzunu defilede giydi bugün. Maksim Gazinosunda yapıldı defileleri. Selay podyuma çıktığında, yeşil organze yakalı bluzu için bir İspanyol şiiri okumaya başladı takdimci.

Canım kardeşim benim. Büyüdü o da. Defileye çıkacak kadar oldu. Giydikleri bir yakışıyor ki.

Peki sonra? O da mı annem gibi terzi kadın olacak?

KAVGA

Dün geceyi yazıyorum...

Annem yorgundu. Çamaşır yıkamıştı. Bir de Müzeyyenler'in taşındıkları evi görmeye gitmiştik. Dönünce yattık hemen.

Babam rahat bırakır mı annemi. Annem bağırmaya başladı, küfür etmeye.

Babam çatlata çatlata, «Namuzsuz karı, serseri karı,» diyordu. Bu kez annem ona vuruyordu. Biz duyuyoruz öteki odadan.

«Hele bak, gocasını dögiy... ireli gidisen.»

Annemin bayramlık küfürleri...

Seren kalktı ayırmak için. Yatışmadılar. Babam da az değil. Biraz sus işte.

Ben yerimden kalkmadım. Selay da Seren'e yardıma kalktı. Ayıramıyorlar. Eline nereden geçtiyse o sırada süpürgeyle vurunca annem, babamın hassas yerlerine gelmiş, bağırıyordu.

«Taşaklarım, oy, ölüyorum!»

«Hoşt köpek,» diyor annem.

Birbirlerine beddua ettikçe onlar, «Allah korusun,» diyerek duvara vuruyordum ben de.

Annem, Seren'in yanına gelince yatmak için, «Ya ölürse, niye vurdun anne?» dedim.

Annem daha küfür etmeye devam ediyordu, ama bir şey olur da üstüne kalır diye korktuğunu hissettim. Annemi bu duygudan kurtarmak için babamı çekiştirmeliydim.

«Ne biçim adam. Sanki doğru dursa ne olacak. Kadın yorgun.»

Bir sigara almak için, belki de babamın durumunu görmek için, öteki odaya gitti annem. Hepimiz ayağa kalktık. Kavga yeniden başladı. Daha hafif sürüyordu şimdi. Annem süpürgeyle azıcık vuruyordu babama. Aslında, korktuğu için az öncekinin denemesini şakayla yapmaya çalışıyordu. Az önce de şaka yaptığını anlatmak ister gibi... Babamın elleri içeride, üstünde battaniye, başında takke... Oy, oy... deyip beddua etmeye devam ediyordu.

«Karı seni boşayacağım,» diyor.

«Ver nafakamı, ben seni hiç istemiyorum.»

Babam içini çekerek başını duvara dönüyor.

«Allah'tan başka hiç kimsem yok,» diyor.

Ne denli doğru. Tanrım. Ne acı. Babam gerçekten kimsesiz. Ne annem, ne bizler onun yalnızlığını anlayabiliyoruz. En sonunda hepimiz biraz annemizi koruyoruz. O haklı da olsa yazgısıyla, dükkândaki eski püskü kumaşlarla, bize para yetiştirme zorunluluğuyla baş başa kalıyor. Bütün dünyası bu işte babamın.

Ayrılsalar bari, diye düşündüm. İkisinin de gidecek neresi var ki. İkisi de tek tek ev açacak durumda değil ki. Biz onları tamamlıyoruz.

Sabahleyin bir uyudum, bir uyandım. Gidişini duymadım yine de. Acaba öldü mü babam? Hiç ses yok. Korkarak kalktım. İç odaya baktım. Yatağı boştu.

Fenerbahçe dün gece Beşiktaş'ı 1-0 yenmiş. Acaba Murat Işık yetişti mi bu maça? Geçen salı günü gelen mektubunda, «Bir yetişebilsem...» diyordu.

Pazartesi

Kahvaltı ederken gene canım sıkıldı. Annem dedemin ağzı gibi yaparak ağzını, benim için söylediklerini anlattı.

«O kızda erkeklik var, muayene ettirin, diyor deden.»

Annem de kızmış onun bu laflarına.

«Dedesi diyor ki, doktora götürsünler,» demiş anneannem de.

Bak hele. Gel de küfretme. Allah kahretsin. Küfrettim. Küfür, küfür. Kasımpaşalı olmanın bendeki tek belirtisi bu zaten. Anlamıyorlar beni. Süslü, hanım kız pozlarına girmeyişimi yadırgıyorlar. Benim, kitaplarım, sinemalarım garipseniyor. Resim yapmayı, yazı yazmayı çok sevişimi de garipsiyorlar. Bu işler hep erkeklerindir çünkü onlar için. Nefret ediyorum bu geri kafalılardan.

Zavallı ben. Delilerin arasında kaldım. Neredeyse «kız» olmadığıma inanacağım.

Çarşamba

GEOMETRİ SINAVI - KAVGA DOLU BİR GECE

Dün bir hayli geometri çalıştım. Gece yatınca, annemle babam kavgaya başladılar. Babam çok manyak. Annem sussa da o söyleniyordu.

«Sen böyle yaparsan, kızların da gocalarının yanından gaçarlar. Kimde var böyle garı. Sen benim yüzümü güldürmedin, ahrette de sen gülme.»

Buna benzer birçok şey söyledi babam. Bu azgınlığıyla çatlayacağını düşündüm. Annemin onunla geçen on sekiz yılının çok keder dolu olduğunu...

Bir kavga dolu gecenin sabahında geometri sınavına girdim. Başardım mı? Hayır.

Kitabın dışından sordular. Sanırım kitap da değişmişti. Ben hâlâ üç yıl önceki kitabıma çalışıyordum. Mucizeye kaldı artık kaderim. Eylüle ya da.

Benimle başlayanlar lise sondan sınava giriyorlar... En çok Ayşe'ye heves ediyorum. Onu kıskanıyorum. Kıskanmıyorum ama onun gibi olsaydım. Durakta gizli gizli ona bakıyordum bugün, göz göze geldik. Sanki tanımıyoruz birbirimizi. Aynı sınıftaydık. Ne de samimiydik. O da Haliç'in Halıcıoğlu semtinden geldiği için, sabahları otobüse binersem karşılaşıyorduk.

Sonra hep beraber otobüse bindik lisenin önünden. Ayşe'yle Türkan benim sağ tarafımdaki koltuğa oturdular. Gülüştük. İkisi de diploma için çalışıyor. İçim yandı... Onların yanında, aynı kitaplara çalışmak isterdim. Nasıl özendim. Nasıl...

Vicdan'la yol boyu hiç konuşmadık. Şişli Erkek Kolejinin öğrencileri de bu yıl bizim lisede sınava giriyorlar. Otobüste hep beraber sınav sorularının tartışmasını yapıyorlardı. Ne güzel. Şimdi ben neden Ayşe olmayaydım? Vicdan'sa asık suratıyla daha çok canımı sıkıyordu yanımda. Ben onunla neyi tartışsaydım. Sıfır alacağımı çok iyi bildiğim geometriyi mi?

Ah, okul. Öylesine benimsin ki. Ama ben senin değilim. Başkalarıylasın sen. Beni de al ne olur. Senden ayrılamam ben.

Otobüsün camından dönüp dönüp okula baktım. Kötü bir sınavdan sonra bile güzel görünüyordu bu sabah. Cıvıl cıvıldı otobüsün içi. Erkekler, kızlar... ellerinde kitaplar... yeşil göz, sarı saç, siyah saç, siyah göz... güzel bakış, kalkık burun...

Ve... her şeyden yoksun oluşum.

17 Haziran Perşembe

Yarın fizikten gireceğim.

Saat tutarak kitabı elime alıyorum. Saat 12.00'de çalışırım, saat 13.00'te çalışırım. Elbette iyi bir çalışma yöntemi değil. Üstelik üç yıldır aynı şeyler... Artık sayfaları dağıldı kitabın. Beynim gibi...

Akşam, hep olduğu gibi, gürültülüydü, kalabalıktı bizim ev. Dış odaya hiç çıkmadım. «Senin yüzünü hiç görmeyecek miyiz?» diye bağırıyordu Şükrü Ağabey. Ah, ne olur ders çalıştığımı söy-

lemeseydiler. Utanıyorum. Koca kızım. Benden büyükler var lise-de, ama üç yıldan beri bir şey yapamayışıma yüzüm kızarıyor.

Okuduğum sayfalardan bir şey anlamıyorum gürültüde. Bıraktım. Kâğıt oynayanlara baktım biraz. Müzeyyen'in çocukları da bizde. Delikanlı pozlarında Şükrü Ağabey'le kâğıt yarışında-lar.

«Bırak, yeter, bu gürültüde nasıl çalışıyorsun?» dedi Şükrü Ağabey.

«Ben alışkınım,» dedim.

FİZİK SINAVI

6.00'da kalktım. Yorganın üzerinde örtüsüz yattığım için her-halde, midem bulanıyor. Bazen divanın örtüsünü alıyorum üzeri-me. Artık yaz... ama üşümüşüm gece.

Fizik kitabına bir daha baktım. Ara ara çalıştım sayfaları. Biraz da kopya hazırladım. Yapamam ya.

Sonra Vicdanlar'a giden dapdaracık, taşlı sokakları aştım. Onunla Tünel'e dek yürüdük. Sabah güzeldi ama insanlar çirkin-di. Şişhane yokuşunda bir sürü ayı herif peşimize takıldı. Ters ters baktım. Bir tanesi, «Kızma öyle,» demez mi. Sevinecektim sanki. O pis adamlar tıpkı ayıların yürüyüşüne benzer adımlarla ardımızdan yürüdüler. Hayır, ayıları kirletmeyeyim. Sahici ayılar sevimli. Bunlar sözde insan. Çok ama çok pis insan bunlar. Pis pis sırıtan molozlar bunlar.

Tünel durağında bu kez Ayşe'yi filan görmedim. Daha iyi, moralim bozulmadı. Otobüs sınava gidenlerle, ders çalışanlarla doluydu. Okul durağında inince biz, iki çocuk arkamızdan, «Ba-şarılar dileriz...» diye bağırdılar. İnşallah dilekleri yerine gelir.

Bahçe yine güzel... çiçekler, çam ağaçları ve sabah güne-şi... Mermer basamakların yanındaki duvara oturdum. Kızlar, erkekler... Güzel Gömeç, liseyi bitiriyor. Berrin de. İşte böyle def-terim. Bazıları hem güzel, hem lise son sınavına giriyor. Ben?

Sınıf güneşliydi. Önümde Sakine adındaki kız. Ne komik bir

kız. Geçen sınavda bir öğretmen, «Sakine gene mi sen? Ben seni her derste görüyorum,» diyerek gülmüştü. «Bu son, hocam,» demişti Sakine. Şimdi aynı öğretmen, Sakine'ye, «Gene mi geldin?» dedi.

Sakine'yle aynı sınıfta okumamıştık. Tanıyordum. Ama belge sınavlarında samimi oluverdik. Bana tarih, coğrafya sınavlarında nasıl kopya çektiğini anlattı.

Sorular kolaydı. Üç tane soru. Kuvvetlere ait, Arşimed Prensibi, bir de ısınma ısısının tarifi ve teorik yoldan tayini. Şöyle böyle yaptım işte. Herkesten önce çıktım. Bahçedeki mermer yerime oturdum. Aynı sınavdan çıkan bir kızla kitaba baktık. İkimiz de doğru yazmışız. Kız çok sevindi. Sonra Vicdan geldi. Ona «Allahaısmarladık,» dedim. Fizikten geçerli not alacağımı biliyordum. Üzerimdeki yüklerin birazı alınmışçasına hafiflemiştim. Havanın sıcaklığına aldırmayarak İstiklal Caddesine doğru gidip, bir sinemaya girmeyi kafama koydum.

Ne komik kızlarız. Gülmek için bazen öyle fırsatlar çıkarıyoruz ki. Bugün de öyle oldu işte.

Selay, Bedriye'ye bir elbise dikmişti. On iki buçuk lira aldı. Bu parayla bir güneş gözlüğü almak için Kapalıçarşı'ya gittik hemen. Babamın yanına da uğradık. Limonata içirdi bize. Acıdım babama yeniden. Didiniyordu. Akşamları da annemle... kavga, dövüş.

Dükkânın önünde iğrenç bakışlı adamlar vardı. Bizi görmek için bir aşağı bir yukarı dolanmaya başladılar. Sonra birkaç tanesi peşimize bile takıldı. Pis herifler. Neyse küfür etmedim. Sonradan babama çatabilirlerdi. Mahmutpaşa'ya gelmeden izimizi kaybettirdik. Onlara iyi bir dayak atabilirdim, ama o belalı adamlarla uğraşamaz babacığım. Korkar.

Bedriye'nin annesi Defterdarlıkta çalışıyor. Güzel havanın tadını çıkararak oraya yürüdük. Emine bulaşık yıkamayı bırakıp bize yemek ikram etti. Buna karşılık aşçıbaşı çilek ayıklattı bize.

Lokanta bomboştu o sırada. Nasıl güldük. Çünkü Bulaşıkçı Emine'yle tam da onun tipine uygun aşçıbaşının arasında bir şeyler var gibimize geldi.

Bulaşıkçı Emine'yi seviyorum ben. Nasıl bulmuşsa bulmuş işte, bu işyerine girmiş. Kazancı iyi sayılır. Güleryüzlü. Kimseden para dilenmiyor. Orada pişen yemeklerden akşamları evine getiriyor. Daha sonra yazacağım bir romanda mutlaka Bulaşıkçı Emine'ye yer vereceğim.

Önceki sayfada «Gülmek için öyle çok şey buluyoruz ki...» demişim. Ama ağlamak için de çok şey buluyorum ben. Sanma ki hep gülüyoruz defterim. Şu duvarlarında örümcekler sarkan mutfak, lağımı patlayan tuvalet ve sokağa bakan pencereleriyle şu iki küçük oda, öyle çok canımı sıkıyor ki. Sokaktan geçen serserilerin bizim pencerelere bakışı, laf atışı ürkütüyor... «Çıkalım buradan!» diye bağırıyorum. O zaman çok kızıyor babam.

«Çalış, para getir, tut başka ev,» diyor.

Bilmiyorum. Ne yapmalı? Sınavları başarmış olsaydım... Nerde ama... Ağlamak en güzeli. Ağlayacağım bir köşe, kimsesiz bir yer bulsam. O da yok. En iyisi mutfak dediğimiz yer. Oraya sığınıyorum. Küpün yanında ağlıyorum. Ama oraya annem geliyor yemek pişirmeye. Öteki kiracılar geçiyorlar bahçeye... Zaten herkes oradan geçtiği için öyle pis ki. Ayakkabılarının çamuru bizim mutfakta. Neyse ki mikrop kapmadık şimdiye dek. Bir de geceleri çok karanlık oluyor. Beton bahçenin olanca karanlığı mutfağa giriyor. Odaların oraya bakan pencerelerini sıkı sıkı kapatıyorum. Çitlembik ağacının altında olduğu söylenen evliya gelecek sanki... Yok. Olsaydı görür müydük? Ya varsa...

Perdeleri, pencereleri sıkı sıkı kapatmaya devam ediyorum.

Cuma

Bakkal Şişko Şerif on lira verdim sandı. Paranın üstünü fazla vermiş. Beş lira bana kaldı. Acaba versem mi? Yazık adama.

Ama elime para geçerse ilk fırsatta veririm. Gizlice tezgâhın üzerine bırakırım.

Aynı gün

Bedriye'yle sinemaya gittik. Teyzem de bizdeydi. «Kız saçlarını tara,» diye bağırdı arkamdan. «Taramıyorum, böyleyim ben,» dedim. Filmler de bir kötüydü ki. Filiz Akın filan, birbirine benzeyen saçmalıklardan biriydi işte. Baş ağrıtıcı. Niye izliyoruz bu hiçbir şey olmayan filmleri? Kolay mı kazanıyor o parayı annemle babam? Bir daha gitmeyeceğim rastgele...

Bu sabah bakkalın parasını geri vermediğim için film kötü çıktı, diye düşünüyorum.

Cumartesi

NE GÜZELSİN BERRİN...

Ötekiler yatıyorlar. Erkenden kalktım. Gazeteci bile gelmedi daha. Çizgili entarimi giyip kollarını kıvırdım. Seren'in bej renkli eski ayakkabılarıyla iyi uydu.

Ne var okulda? Yol boyunca geri dönmek istedim. Eve gideyim. Üstelik herkes formalıysa, ben süslenmişim gibi... Oysa sınava girmeyenler makyajlı suratlarıyla, en güzel giysileriyle gelip arkadaşlarını bekliyorlar bahçede.

Bayramyeri'nin oradan Tünel'e çıkıncaya dek hep kararsızdım. Geri dönmeye ayaklarım izin vermiyordu, durmadan yürüyordum... Sınav sonuçlarını öğrenmeye ve bir de Nursel'i görmeye gidiyorum, diye düşünüyordum. Onun müzikten sınavı vardı bugün. Nelerden kalmamışlar ki...

Sonuçları öğrenmeye korkuyordum. Söylemediler zaten. Memnun oldum elbette. Fizik okunmamış henüz. Bir süre bahçede oturdum. Kimi bekliyorum? Nursel ortada yok. Buradan, bu güzel, bu şirin yerden ayrılmak istemiyorum. Bıraksalar gecelerim. Kırmızı balıklar var havuzda. Nilüferler... Durup seyrettim.

Bir ara iki oğlan kavga etti. Ötekiler ayırdılar. Erkek liseleri hep böyle demek ki. Yumruk tekme... Az sonra sınava girecek çocuğun gömleği yırtıldı kavgada. Güzel bir şey. Çok da küfür etti. Ayıranlar arasında mavi gözlü, kalkık burunlu, sakalları da çıkmış bir çocuk vardı. Ne güzeldi. Sevgilim olsa, diye geçirdim içimden. İyi ki kimse duymuyor...

Defterim...

Bunları, bütün yazdıklarımı, soylu suskunluğunla yıllarca saklayacağına inanıyorum. İçimden, aklımdan geçen her şeyi sana, yalnızca sana söyleyebiliyorum.

Havuzun yeşil sularındaki kırmızı balıkları gözlerken Ayşe çıktı. Görmek istemiyordum ya, neyse. Berrin'le Neriman fotoğraf çektiriyorlar. Gülüştük. Ne güzelsin, Berrin. Ne mutlusun. Ah, Berrin, yerinde olamayacak kadar uzak bir dünyada gibiyim. Bir yaş küçüksün hem benden. Liseyi bitirdin bu yıl. Suadiye'de yazlıktaymışsın. Üniversite sınavlarına girecekmişsin. Üstelik bir de ne sevimli bir güzelliğin var. Derdin var mıdır senin, Berrin? Belki tek derdin hizmetçinizden hoşlanmayışındır. Belki üniversitede hangi branşı seçeceğini bilemeyişindir.

Sonra, Ayşe'nin yanına gittim. Berrin'le sözleştiler. Burnu büyük olmayan zengin kızlarından Berrin. Onunla arkadaşlık ediyor... Ben de hep böyle samimi olsam, sokulsam ya. Ayşe'yle durağa yürürken, «Serpil'i görüyor musun? Evlenmiş,» dedi.

Ağzım hayretten açık kaldı. Bir çığlık attım. Hay Allah. Ben gider onu boşatırım. Aman ne deli kız. Okuldan da çıkmış.

Benim ilkokuldan beri arkadaşımdı Serpil. Şimdi bütün güzelliği ve ölmezliğiyle okul anılarımız kafamda Serpil'li olarak canlandı. Kızıla çalan sarı, düz saçları ve iri mavi gözleriyle Serpil. Sevimli, kıvrık burnuyla. Olağanüstü güzel yüzüne hiç de çirkinlik vermezdi burnu. Demek evlenmiş Serpil. İlkokul sıralarında yazılılarda kıpkırmızı kesilen, yavaş yavaş ders anlatan, beni Kulaksız'daki evlerine çağıran, yanaklarımdan öpen Serpil... Kısacık önlüğüyle bacakları hep açıkta olan Serpil. Serpil'in evlilik haberiyle sanki çocukluğumdan bir şeyler eksildi. Hiç hesabımda yoktu böylesi.

Şişhane'de ötekiler dondurmacıya girdiler. Param yok benim. «Gel sana da alırız,» dedi Ayşe. Yanağını okşadım ve ayrıldım. İçimde tarifsiz bir acı. Nasıl evlenir Serpil? Yaşı benim kadar... Ayşe hiç etkilenmedi. Sadece lise ikinci sınıfta beraberdiler. Oysa benim ilkokul ve ortaokul arkadaşımdı... Birlikte büyümüştük.

Biraz da şaşkınlıktan olacak, yeniden döndüm yukarıya... Tünel'in merdivenlerini çıkıp Galatasaray'a doğru yürüdüm. Vicdan'ın yeni çalıştığı yere gittim. Dapdaracık bir bürodaydı. Bugün biraz güzel göründü bana Vicdan, havanın güzelliği ona da yansıdı herhalde. Niye yanına gitmiştim ama...

«Okuldan geliyorum, sınavların sonuçlarını öğrenemedim. Salı ya da pazartesi gidebiliriz...»

Sonra, «Bana da bir iş bul be,» dedim.

«Yok şimdi, aklımda,» dedi o da.

Biri evlenmiş, biri çalışan iki arkadaşımın suratları aklımda, upuzun yolları yürüdüm eve dek... Aslında ikisinin de yerinde olmak istemiyordum. Liseler, üniversiteler dururken. Kürsüler beni beklemeseler de onlardan ayrılmaya gönlüm hiçbir zaman izin vermeyecekti. Ömrümün sonuna dek, okullu bir kız olarak kalacaktım. Öyle çok hissediyordum ki bunu.

Pazar

Heybeliada'ya gidiyoruz. Şu annem bilinen kavgasına başladı sabah sabah. Önce bize, «Kalkın, iş görün...» diye bağırdı. Patlıcan biber kızartırken de babama, «Bunlar ne biçim şey, ne kötü şey,» diyerek ağzına geleni saydı. Şimdiye dek babamın getirdiği bir şeyi beğendiğini görmedim. Anımsamıyorum.

Bedriye'yle annesi de geliyorlar. Hep beraber patırtı gürültü çıktık evden. Şükrü Ağabey pencereden bakıyordu, hiç konuşmadım. «Adaya giderseniz bize haber verin,» demişti. Karısı annesinin evinde vakışık almayacağını düşündük. «Pencereye bakmadan yürü,» dedim anneme. O gelirse Bodur Cemil de gelir, istemiyoruz.

Kasımpaşa İskelesine dek yürüyüp oradan motora bindik. Haliç tertemiz bir sabahta ne de güzeldi yine. Rengi kahverengimsi, kırmızımsı olmuş. Sabah güneşinin ışınlarıyla buluştukça dalgacıklar parıldıyor. Hafifçe esen rüzgâra bırakıyorum yüzümü, saçlarımı... Bu mutluluk kısa sürüyor. Az sonra Adalar İskelesine ulaşıyoruz. Bir kalabalık ki.

Ada vapuruna binmeden önce liseden tanıdığım kimi kızları görüyorum. Vicdan'ı bile. Onlar da Fenerbahçe'ye gidiyorlarmış. Yine kadın pozlarındaydı arkadaşım. Annesine beni şikâyet etti hemen annem. İçinde tencere, gazocağı ve patlıcan biber kızartmaları olan fileyi taşımıyormuşum. «Arkadaşıma laf söylemeyin,» dediğini duydum Vicdan'ın.

Vapur Burgazadası'na yanaştığında yakışıklı bir delikanlı akrobatik hareketler yaptı iskelede. Bir motorun kaptan köşküne tırmanıp arkada kalktı. Oradan suya atlayıp bizim vapura tırmandı. Kedileri kıskandıracak bir çeviklikle vapurun en üstüne çıkıp balıklama denize atladı. Yeniden motora, yine iskeleye... Çeşitli yüzme gösterileri yaparak herkesi baktırdı kendine. Onunla bir kez göz göze geldim. Ne güzel yüzü var. Sonra bizim vapur iskeleden uzaklaştı. Bir nokta olarak kaldı o da öteki insanların arasında. Defterimdeki sayfaların birine birkaç satırla girdi işte. Hepsi bu kadar.

Güzel bir gündü. Deniz, güneş, gençlik... Çok güldüğümüz için mi hayat bu kadar güzel göründü bana?.. Akşam iskeleye dönerken, hastanedeki hastalar camlara, terasa, bahçeye çıktılar... «Haftaya gene gelin,» dediler. Grubumuzun neşesi onları da coşturmuştu. Kasımpaşa İskelesinde bize katılan Müzeyyen'in oğulları çok komiktiler. Biri ayı, biri de ayıcı olmuştu...

Dönüş vapurunda bodruma oturmuştuk. Fıkralar, kahkahalar sürdü. Hayret, benim de canım sıkılmadı. Öyle çok yakışıklı genç vardı ki. Yanımda oturan biriyle sohbet ettik. İskeleden çıkarken biletimi nereye koyduğumu bilemiyordum. Yanımda yürümeye çalışan o genç eski bir bilet bulup verdi. «Bunu verirsiniz,» dedi. Ama, kapıdaki biletçiyi aldatmaya fırsat bulamadım, kendi biletimi bulmuştum o sırada.

Bütün gün eğlenirken, tuhaf bir şey daha oldu. İlk kez kalabalık bir arkadaş grubunda Seren'e değil de, Bedriye'ye âşık oldu biri. Müzeyyen'in oğlunun bir arkadaşı, saz çalıp türkü söylerken Bedriye'ye tutuldu adada. Bu yüzden Bulaşıkçı Emine'nin ardından ayrılmadı hiç. O da damadı gözüyle baktı ona bütün gün. Ama Bedriye bizim arka sokakta arkadaşlık ettiği genci düşünüyordu.

Bense, belirli bir şey düşünmedim bugün. Ne Murat Işık'ı, ne Bahtıgül'ü, ne sınavlarımı. Sadece güldüm. Zaten gülmek için bir karikatür dergisi almıştım iskelede. Onu almasaydım da olurmuş...

Pazar günkü ada gezimizi düşünüyorum bazen. Sohbet ettiğim o esmer, ince yüzlü, kalkık burunlu, güzel gözlü genç takılıyor aklıma. Murat Işık da böyle midir? Ben biletimi ararken pasosundaki eski bileti bana veren genç, bir daha çıkar mı karşıma? Pembe gömlekli bir genç de Selay'a bir kâğıt yazıp vermiş. «Yarın 11.00'de Migros'un önünde bekliyorum.»

Selay da büyüdü...

Yazmadığım önemsiz bir şey var. Belki de önemli, Müzeyyen'in oğullarının ne çok yobaz olduklarını belirlemek için. Selay'ın elinde o ufacık kâğıt parçasını görünce, Müzeyyen'in oğulları birden kahraman kesildiler. O zarif, kültürlü gençlerin peşinden gittiler dövmek için. Oh, bulamamışlar. Zaten o genç «vermedim» demezdi. Aynen benim dediğimi derdi. «Sana ne, ne olacak... Çok normal...» dedim ben.

Adadaki keyifli günün ardından, ertesi gün annemle Kapalıçarşı'ya gittik. Annem Selay'la Seren'e elbise, hasır şapka aldı. Bana da beğendiğim bir çantayı. Bu çantayı omzuma takınca kendimi bir turist gibi hissediyorum. Alışverişten sonra annem bizi Mısır Çarşısı'ndaki bir lokantaya götürdü. Annemle Selay çorba içti, biz de kıymalı börek yedik. Sonra da tavukgöğsü... Anne-

ciğim ne çok para harcadı. «Her zaman lokantaya gelelim,» dedik. Dışarda yemek dertlerini biraz unutturuyor insana...

1 Temmuz

SINAV SONUÇLARI - ÖLSEM ARTIK

Bir lira istediğim halde iki lira verdi annem. Yürüyerek Tünel'e, oradan da Galatasaray'a Vicdan'ın çalıştığı yere gittim. Yazıhaneyi boş bırakmamak için gelmedi okula. «Benimkini de öğren,» dedi. Notların onun için pek önemli olmadığını hissettim.

Büyük heyecanın sonunda yollar bitti. Taksim, Nişantaşı ve işte okul. Korkuyor muyum? İdareye girdim.

«Efendim, ben lise birden belgeliyim. Sınav sonuçlarını öğrenmek istiyorum.»

Vahide Hanım bir çekmeceden defteri çıkardı.

«Cebir 3, geometri 0, fizik 3, olmamış,» dedi.

«Bir de arkadaşımın ki...» diyebildim.

«Herkese sırayla mı söyleyeceğiz! Gelsinler, öğrensinler!»

«Peki, efendim,» dedim. Bitkin... umutsuz... yıkılmış... Peki, efendim... Çıktım idareden. Bu kadın gibiler hayatımın seyrini değiştirdiler. Bu kadın gibi insanı köpekmişçesine azarlayanlar, istediklerime kavuşmamı engelliyorlar... Kırık dökük evimizde ders çalışacak sessiz bir köşe bulamadığımı, annemle babamın kavgalarını aklıma getiremedim o an. Yüzüme dik dik söylenen 3,0,3 sayıları kulaklarımı, yüreğimi acıtıyordu. Kafam nasıl da boştu şimdi. Aklıma bir şey gelmiyor artık. Hiçbir şey düşünmüyorum. Beynim yerinde değil ki artık.

Eve ne demeli? Hiç olmazsa, birini verdim, desem...

Okulun kapısına çıkmışım. Durakta, kollarımı demirlere dayadım. Serin serin... Dursam böyle. Kimse beni rahatsız etmese. Otobüs gelince atladım ama. Her şey öyle boş, anlamsız ki. Yaşamak kötü. Ölmek en büyük kurtuluş. Ölsem artık. Bitse.

Galatasaray'da indim. Yeniden Vicdan'ın yanına gittim. Patronu oradaydı. Oturmadım, ayakta konuştuk.

«Yarın sana uğrarım. Gelmezsem dediğim saatte, bekleme.»

Patronunun arkadaşlarından yaşlı bir adam, «Arkadaşın varsa getir,» demiş Vicdan'a. Kürkevinde çalışmak için.

«İstemeyeceğini söyledim,» dedi Vicdan.

«Olsun, Vicdan...»

Bu sırada o ihtiyar adam da çıkıverdi bir yerlerden. Birlikte karşıdaki kürkevine gittik. Bir merdivenden çıktık. Kapıyı açar açmaz, «Bu kız çalışmak istiyor,» dedi. Güldüm hafifçe. Acaba sevimli görünmek için mi çabaladım?

«Daha evvel çalışmadın mı?» diye sordu oradaki bir adam.

«Hayır.»

«Yarın gel,» dedi.

Beni almaya karar verecek olan birisiyle konuşacakmışım. Acaba yapabilir miyim? Güvenilir bir yer mi? Kapıdan içeri girerken alt kattaki bir adam niye güldü bu ihtiyara?

Yürüyorum, düşünüyorum. Çalışmalıyım. Tahsilsiz, okulsuz, yalnızca çalışmak? O hiç sevmediğim yerlerde çalışan kızlar gibi olacağım. Elişi yapanlardan. Kendimi iyiden iyiye yok sayıyorum. Aç kalsam ne olur ki? Ölsem ne olur? Ölsem be! Ölsem artık...

Acaba ne yapsam? Hiç kimseyle konuşmasam, asık yüzlü dursam, bütün dünyayla ilgimi kessem? Küssem dünyaya, insanlara? Her şeye... Ya da hiçbir şeyi umursamasam... Alabildiğine kahkaha atsam?..

ONE MORE CHANCE... Bir şans daha...

Eylülde bir şansım daha var ya.

Yürüyerek Kasımpaşa'ya girmişim. Pazarın içine. Sebzeler, meyveler kokuyor... Pazar kokusu. Konak Muhallebicisine girsem mi? Çantamda bir lira var. Çikolatalı muhallebi yerim. Kapısından baktım. Girmek, girmemek arasında şaşkınım. Bütün hayatımın olsa, olmasalarla dolu olduğu gibi... Hep orta bir çizgide sallanıyorum ben.

Ayaklarım yoluma devam etti.

2 Temmuz Cuma

Neyse ki uyuyup kalmıyorum. Zaten babamın tıkırtıları bir çalar saat gibi değil mi? Onunla birlikte kalktım ben de. Vicdanlar'a gittim. Kürkçü dükkânına başvuracağım ya çalışmak için...

Giyinmiş süslenmiş Vicdan. Kapıya çıkar çıkmaz taksitle aldığı çamaşır makinesini anlatmaya başladı. Hasır çantasını koluna taktı. Deniz Hastanesinin yokuşundan indik. Ayağımdaki pabucun bir kenarı açılmış. Çaktırdım. Bir ortaokul arkadaşımın dedesi, tanıyor ya beni. «Ne verirsen ver,» dedi. «Yirmi beş kuruş vereyim mi, amca?» dedim. Sesini çıkarmayınca anlaşmış olduk.

Tünel'e doğru yürürken Vicdan'ın bir arkadaşı da katıldı bize. Dertleri yok mu bunların? Gülüyorlar, delikanlıları konuşuyorlar. O kız, işine gitmek için bizden ayrıldı az sonra. Karaköy'de bir laboratuvarda çalışıyormuş. Vicdan'ın yazıhanesinde biraz oturduktan sonra kürkçüye gittik. Dünkü adam, «Oturun,» dedi.

Dakikalarca oturduk kürkçüde. Karşılıklı iki kocaman ayna, üç tahta koltuk, bir yuvarlak masa... üzerinde telefon rehberi, modeller. Bu oda hole açılıyor. Öteki oda daha büyük, makine, tezgâh, kürkler, deriler, makas, mermer taş, ütü, şu bu... Babamın dükkânına benzettim oraya bakınca.

İçimde bir korku. Yapamamak. Bu işe de alınmamak! Almasınlar. İnşallah istemezler beni. Niye buradayım, Tanrım? Ev ne âlemde şimdi? Ben bu kürk yerinde...

«Vicdan, ben burada sıkılırım, hadi gidelim,» dedim.

«Otur kız, a delisin vallahi.»

Patronundan fazla izin almadığı için Vicdan gidince yalnız kaldım. Demir parmaklıklı pencerelerden güneş giriyordu. Camdan baktım. Zemini beton bir bahçe ve sarı renkli kocaman bir bina gördüm. Galatasaray'ın arka sokaklarında hep bu tür işyerleri vardı. Orada da belki benim gibi bir kız işe alınmak için birini bekliyordur şu anlarda... Beni unuttular mı ne. Yeniden oturdum. Karşımda, yanımda kocaman aynalar... Kürkevinin bir köşesindeki kendimi seyrediyorum. Benimle, bu manzara güzel.

Büyük odada çalışan üç adama garson çocuk çay getiriyor. Bir bardak da bana verseler. Midem bulanıyor. Kulaklarımda makine sesleri alışkın olduğum. Yıllardan beri makine sesi dinliyorum evde, babamın dükkânında, bir de burada... Beklemeye devam ediyorum. Her koltuğa oturup kalkıyorum. Kürkleri elliyorum, astarlarına bakıyorum. Hayvan kokuyorlar. Yazık hayvanlara.

Bir kez daha yerime oturuyorum. Gözlüklü bir adam aşağıya iniyor. Ben de çalışılan yere geçip gazeteye bakıyorum. Makinedeki şişman adam ve tezgâhtaki sarışın çocuk öyle iyi, saf, temiz görünüyorlar ki. Konuşmalıyım onlarla.

«Burada sen mi çalışacaksın?» diye soruyor makine başındaki.

«Evet. Ne iş yapacağım? Ben daha önce bir yerde çalışmadım. Ama babam terzi, elişi yapabilirim.»

«Yaparsınız. Zaten siz aşağıda durup müşteri geldiği zaman zile basacaksınız.»

Öyle candandı ki bu şişman adam. Adımı sordu. Kendi adının Necdet olduğunu söyledi. Buraya alınacağıma benden çok inanıyordu. Eğer burada çalışırsam, bu adamla ne iyi dost olacağız. İyilik dolu yüzünün çenemi açtığını söyleyebilirim.

Mantolara bakarak, «Bunları mağazalara mı yapıyorsunuz?» diye soruyorum.

«Mağazalara yapıyoruz. Şimdi pek iş yok, birkaç ay sonra çok fazla iş olur...»

«Babam erkek terzisi, Kapalıçarşı'da.»

«Ben de terziydim iki sene evvel, bunda daha iyi para var, şimdi burada çalışıyorum.»

«Burası ne güzel,» dedim. «Babamın dükkânı çok kapalı.»

«Burası güzeldir. Radyo da var, dinlersin. Bir defa zile basarsan bunlardan birisi iner, iki defa basarsan ben gelirim. Hususi işlerin olur, canın sıkıldı mı beni çağırırsın.»

İkimiz de güldük bu lafa. Özel işlerim ne olabilir ki. Tuvalete gidebileceğimi söylemek istiyor herhalde. Canım sıkılınca da

çağırırım, biraz konuşuruz. Ellerimi çeneme dayamış, dirseklerl mi de tezgâha koymuş gülüyorken iki patron geldi. O gözlüklü ile uzun boylu, şişman, kır saçlı, bıyıklı, yakışıklı bir adam. Hemen Kasımpaşa'nın neresinde oturduğumu sordu. Belli ki beni konuşmuşlar. Bizim sokak mezarlığa çok yakın olduğundan, çok zaman Kulaksız semtinde oturduğumuzu söylüyoruz. Daha kibar, daha sevimli buluyoruz orayı. Annem, kardeşlerim de benim gibi düşünüyorlar.

«Kulaksız, bilir misiniz?» dedim.

«Hayır. Daha evvel nerede çalışmıştın?»

«Hiçbir yerde. Ben çalışmadım.»

«Bana, çalışmış dediler.» O arada ötekine dönüp, «Bana iki poğaça al,» dedi.

Ayakta duruyoruz. Hem gazeteye bakıyor, hem soru soruyor.

«Mektebe gittin mi?»

«Lise birden çıktım.»

«Lise bir,» diye yineledi.

Gittiler. Biz yine Necdet Bey arkadaşla sohbete daldık. Vicdan'ın karşıdaki marangozhanenin yazıhanesinde çalıştığını, arkadaşıma yakın olduğu için burada çalışmak istediğimi anlattım.

«Hayat,» dedi.

Ah, ne iyi bir yüzü var. Ama ötekiler de korkutucu değildi. Az sonra gözlüklü olan geldi. Yüzüme baktı. Hakkımda bir karara varıldığını hissettim.

«Şimdi sen git, biz arkadaşına haber veririz,» dedi.

Tamam. Toto yattı.

«Peki, efendim,» dedim ve koşarak indim merdivenleri. Patron beyle kapıcı oturuyorlardı aşağıda. Kapı açıktı. Gülerek sokağa çıktım. Kapıcı da fena adam değildi, diye düşünüyordum yolda. Odaları sulayıp süpürürken, ne iş yapacağımı ona da sormuştum.

«Çalışana her zaman iş var,» demiş, kürk parçalarının teyelle-

rini göstermişti. «Yaparsın, tembellik olmasın,» diye eklemişti.

Evet. Tembellik olmasın yeter ki. Çalışana her zaman iş var, değil mi?.. Vicdan'a gittim yeniden. Haber vermeliydim.

«Gallba almıyorlar. Sana söyleyeceklermiş. Hiç önemli değil. Ne olacak sanki.»

Yürüdüm. Yürüdüm. Yürüdüm sonra.

Kasımpaşa'nın her hafta kurulan cuma pazarı öyle çok kalabalıktı ki gene. Alışkanlıkla bile bakmadım sağa sola. Eve geldim.

«Yine geliyor,» diyerek güldüler evde.

Bu halime alıştılar. İş buldum, diye gidiyorum. Süklüm püklüm dönüyorum.

Bu sıcakta Rüya Sinemasına gideceğiz. Kardeşlerim süslenmek için sabahın dokuzunda kalktılar. Çünkü Uzel de gelecek. İstanbul'daymış bugünlerde. Sinemanın önünde buluşmak için mektupta anlaştılar Seren'le. Bakkala giderken gördüğüm bir boyacıyı çağırmıştım, onu bekliyorum ben de. Az sonra geldi. Ayakkabılarımızı boyattım, sonra da sinemaya dek yürüdük. Beyoğlu'na gitmek için inişli çıkışlı birçok yokuş biliyorum artık.

Rüya Sinemasının her seansında nedense yalnızca erkekler oluyor. Uzel gelmeden biletleri aldım. Anneciğim para vermişti bol bol. Ya gelmezse Uzel, diye düşünürken neyse geldi. Resmi giysileriyleydi yine. Yerimize geçtiğimizde benim yanıma Selay oturdu. Seren'inkine tabii ki Uzel. Ama Seren hiç konuşmuyor onunla. Tuhaf ki Uzel de dilsiz gibi. Ne biçim arkadaşlık ediyorlar anlamadım.

Ha... bir şey var yazmayı unuttuğum. Evden çıkmadan önce bugün, amcam uğramıştı bize. Ufak bir iş bulmuş bana gene Hasköy'de. O da birkaç günlük. Hemen başlamalıymışım. Oysa sinemaya gidecektik. Ne yalan uydurayım derken... «Emine'nin nişanı var, kızcağız çağırmış, gidiyorlar,» dedi annem. Öyle bir kız gerçekten vardı bizim sokakta, ama aylar önce nişanlanmıştı. Gitmemiştik üstelik.

Sinemayı anlatmaya devam edeyim... Hepimiz çok sessiz dik. Arada, birer tane buzlu çikolata almıştı Uzel. Çok cimri değilmiş. İyi. Filmse pek sıkıcıydı. Zaten bu sinemanın adı güzel: Rüya. İyi filmleri Yenimelek'te ve Emek'te görüyorum.

Çıkınca, Galatasaray Postanesinden Murat Işık'ın mektubunu postaladım. Belki de artık İstanbul'dadır. Olsun. Ona yazmak mutlu ediyor beni. Kardeşlerimi de. Ama en çok ben mutlu oluyorum.

Uzel'le birlikte, yürüyerek Aynalıçeşme'den Kasımpaşa'ya indik. Hayret Uzel'in dili varmış. Şaka bile yapıyordu. Adını değiştireceğini söyledi. Mazhar koymasını önerdim. «Hıdır olsun,» dedi. Aklıma gelen bütün komik isimleri sayarken ben, Seren hep susuyordu. Onun yerine mektuplar yazdığım gibi, onun yerine konuşuyordum da. Neyse ki o kendi yerine güzel. Gerçekten güzel.

Pazartesi

Bir daha Müzeyyen ve oğullarıyla deniz gezisine, buna benzer bir yerlere gitmemeye yemin ettik kardeşlerimle. O çatlak sesli, sivilceli oğlanlar kardeşlerimin nişanlısıymışlar gibi her şeye karışıyorlar. Ben de kavga ediyorum onlarla. Geçen hafta ada vapurunda tek söz etmedik dönerken... Bu kez bir daha barışmamacasına darıldık herhalde. Kız kardeşimin çevresinde yakışıklı gençler dönüp dururken, düşman düşman bakıyorlardı.

Vapurda, çok sevimli, oldukça yakışıklı bir Kuleli genç Seren'le konuşabilmek için saatlerce yanıbaşında durdu. Yalnız o mu, bütün vapur çevremizdeydi. Kuleli gençle ötekiler arasında kavga çıkıyordu neredeyse. «Resmi kıyafetine mi güveniyorsun?» demişti bir genç. Sonradan adının Taylan olduğunu öğrendiğimiz Kuleli ise, «Onu çıkarırım istersen,» demişti. Seren'e verilen kâğıt parçalarında isimler, adresler, telefon numaraları vardı. Ama aralarında en çok Taylan'ı beğenmişti. Bugün onunla buluşmaya gitti. Selay da birlikteydi. Aksaray'da bir pastanede oturmuşlar. Çok konuşkan bir gençmiş.

Ben de Eminönü'ndeki bir işyerine bakmaya gittim. Haliç'in o taraflarını hiç görmemiştim. Hal, denilen yer ne büyükmüş. Ufacık dükkânlarda neler satılmıyor ki. Burada sebze meyve satılır sanırdım. Oysa demir, sucuk, zeytinyağı, soba boruları... Neler neler...

Başvurduğum işyeri de öyle ufacıktı ki. Hesap işlerine bakacak birini arıyorlarmış. Adam bir sandalye de benim için sığdırmaya uğraştı. Hemen önüme bir hesap makinesi sürerek öğretmeye başladı. Toplama, çıkarma, çarpma makinede çok kolaymış. Çok da hoşuma gitti, hemen öğrendim. Bir de kalemle yaptırdı toplamaları. Ufacık bir dikkatsizliğim öyle utandırdı ki beni. Gözlerimde hiçbir arıza yok, ama 3 rakamını 8 olarak toplayınca adamın beni beğenmediğini anladım. Bu işyerine alınmayışıma da hiç üzülmedim. Bir metre karelik dükkânda o adamla zaten çalışamazdım. Beni görenler de dükkânın önünden geçmeye başlamışlardı. İyi oldu beni beğenmediği...

Seren'le Taylan cuma günü Eminönü'nde buluşacaklardı. Annem bu kez göndermedi. Zaten Uzel'den başkasına izin vermiyor. Ama Uzel de bir türlü ciddi bir laf söyleyemedi.

Daha sonra Taylan bizim evin önünden geçti. Seren hiç çekinmeden pencereden baktı ona. Taylan sivil giysileriyle de hoştu. Bana kalırsa bu çocuk Uzel gibi resmi elbise budalası değil. Daha dobra, daha gerçekçi. Sus pus oturmuyormuş pastanede. Seren onun yanında hiç sıkılmamış. Üstelik ondan hoşlanıyor. Sanırım, Seren'le arkadaşlıklarının devam edemeyeceğini yazacağız Uzel'e. Böylece annem de bir deniz subayı damada kavuşamayacak.

Kim bilir ayın kaçı? Hangi gün?

Gece uyumakla uyumamak arasında gözlerim bir açıldı, bir kapandı. «Ne edepsiz kız,» dediğini duydum babamın. Beni konuşuyorlardı. Sonra divan gıcırdaması... Nefret ediyorum babamdan.

Sonra dalmışım...

Rüyalarım hep güzeldir. Serpil'i gördüm. Çocuğu olacakmış. Yün örüyordu. Ama insan gözlerini bir rüyaya açamıyor ki. Gerçekler, kavgalar dolu bu evde. Annemle kavga ettik sabah sabah. Her şeyé bağırıp sinirleniyor. Babama yaptığını, gündüzleri bize yapıyor çok zaman. İnsan korkuyor bu kadından. Ama anne olduğu için hep haklı sanıyor kendini.

Nefret olmasa ne yapardı insanlar bu tuhaf evrende? Şu anda nefret ediyorum şu pis annemden.

Neyse ki insan yaşamında dakikaların birbirine uyumsuzluğu görülüyor. Bir dakika, bir sonrakine uymuyor bazen. Tıpkı sabahların, öğleden sonralarına benzemeyişi gibi...

Öğleden sonra... bir arka sokakta bile canlı geçer bazen işte. Annem çamaşır yıkarken ayakkabıcı geldi. Taksitle ayakkabı almıştık ondan. Annem para verirken adama, defterimi bırakıp bakmaya gittim. Aslında ayakkabılara bakmak değil benimki. Belki bir fırsattı bu annemle barışmak için. Sabahtan beri konuşmuyorduk. Dargınlığı hiç sevmiyorum.

«İstersen al onu,» dedi.

«Yok ya napıcam,» dedim. Yüzüm asıktı. Pencereden eğilip ayakkabı sepetine uzandım. Arkası açık beyaz bir ayakkabı görmüştüm. Ayaklarıma uydu da.

«Alıyorsan al,» dedi annem yine. O da benimle konuşmak için fırsat çıktı diye seviniyordur mutlaka. İyi kalpli anacığım... «Boşver,» dedim, ama ayakkabıları ayağımdan çıkarmaya pek niyetli değildim. Biraz tozlanmış olduklarından ucuza verdi adam. Annem peşin ödedi parasını. Barıştık işte. Oh, iyi oldu. Çünkü dargın olunca yüzüm asık oturmak zorunda kalıyorum. Yemek de yemiyorum üstelik. Kahvaltıya da oturmamıştım sabahleyin. Sinirden dudağımı kanatmıştım. Pamuk almak için iç odaya giderken annemin arkasından ellerimle 'seni boğacağım, keseceğim,' dediğim için şimdi nasıl acıyorum. İçimden demiştim, yine de annem duymuş gibi üzülüyorum. Zavallı annem benim. Onun için canımı vermeye hazırım. Yoksa terliğe benzer

ayakkabılar mı beni sevindirdi? Tabii ya. Ne güzel. Adaya gidersek giyerim.

ANNEM, AFFET BENİ.

Tarihsiz birçok sayfa... Çünkü gelişigüzel yazıyorum çok zaman. Ama tarihleri unutulmuş da olsa, yaşananlardır yazdıklarım.

Zavallı annem. Son günlerde ne denli üzgün ve hasta. O da haklı. Geceleri babamın saldırıları, elişleri... Gündüzleri kendi dikişleri. Bir de kızlarının kiminin gönül serüvenleri, kiminin iş bulamama yakınmaları... kırık notları...

Gençliğini bilememiş genç annem benim. Hiç rahat etmediğini de biliyorum. Hep kalbini kırıyoruz. Ya o dikişler? Artık bıktı. «İstemiyorum,» diyor. Gelenlerin çoğunu geri gönderiyor. Haklı annem. Dikiş dikmek, üstelik gece gündüz bu işle uğraşmak kolay değil. Bu akşam üç pantolon iliği yaptım ben de. Beynim ağrımaya başladı.

İçimde sıkıntılar var. Ağlayamıyorum da... Annemin üzüntüleri beni de üzdü.

Ben neyim böyle, diye kendimi sorguladım. Ne kendime, ne anneme, ne babama faydam var. İşe de almıyorlar. Sınıf da geçemiyorum. Ne oldum ben? Bu ne başarısızlık? Hani herkes benim okuyacağımı, büyük adam olacağımı sanıyordu?

Karşıma çıkan kötü insanlara küfür ederek biraz açılıyorum. Acaba çok küfür ettiğim için mi işlerim tersine dönüyor?

ANNEM, SENİ ÇOK SEVİYORUM...

13 Ağustos, sabah

Haftalardan beri defterimi yazmadım. Yazacaklarım birikti. Yarın yazarım, dedim her gün. Demek ki yorulmuştum çalışırken... Defterimle bile ilgilenemedim.

Şimdi şöyle bir düşünmeli, geçmiş haftaları sırayla aklıma

getirmeliyim. Bahçe sinemalarından ve sonları hep gelinle damadın el ele tutuşup öpüşmeleriyle biten yerli filmlerden başka bir şey var mı?.. Takvimli defterime bakarak tarihleri buldum. Neler olmuş? En önemlisini yazacağım elbette. Mesela 12 Temmuz'da, sakız çıkarılan bir yerde çalışmaya başlamışım...

SAKIZ İŞÇİLİĞİM...

İşe gitmek aklımda bile yoktu. Yeni komşuların kızı Sema, sabah sabah, «Sevgül Abla,» diyerek seslendi pencerenin önünde. Bedriye'yi de kaldırmaya gitti. Yeni açıldığını duyduğumuz ufak bir işyeri işçi arıyormuş. Fabrika, diyoruz biz. İçinde aletler var, havasız, kokulu...

Mutfak eşyalarımızı çalan kapı komşularımız bir başka yere taşınınca, onlardan boşalan yere gelenlerin de yoksul olduğunu anlatmaya gerek yok. Hırsız komşu aile, bir gece kimselere görünmeden taşınmışlardı buraya. Yine aynı yöntemle, bitli, sidikli şiltelerini gece yarısı götürmüşler. Onlardan kurtulduğumuza seviniyoruz. Yeni aile pek sessiz, kendi hallerinde insanlar.

On iki yaşındaki Sema hemen haberdar olmuş bu işyerinden. Bir haftadır gidip geliyormuş. Annem bir kez, «Bunlar da gelsin,» demişti bizim için. Kızcağız ciddiye alıp söylemiş patronuna. Gitmek de istemiyorum. Gitsem mi?

Evden çabucak çıkarken, anneciğim de yattığı yerden uğurluyordu. Ne düşleri vardı benim için... Hepimiz için. Ben okuyacak, iyi bir meslek sahibi olacaktım. Selay hemşire olacağını söylerdi küçükken... Seren'i bilmiyorum... ne derdi?

Asfalta çıkıp biraz yürüdükten sonra, soldaki beyaz apartmanın bodrum katı yeni açılan sakız fabrikasıymış. Ama bugün bizi yoldan aldılar, oraya arabayla götürdüler. İçeri girdik. Sarışın, yeşil gözlü, tombul, kısa boylu hanım (sonradan adını ve patronun karısı olduğunu öğrendim) yani Fahriye Hanım, altımıza iskemle getirip, sakız yığılı bir masaya oturttu bizi. Bıyıklı, köylü aksanlı patron bey, daha önce bir yerde çalışıp çalışmadığımızı

öğrenmek istedi. «Ben çalışmadım,» dedim. Bedriye çalışmıştı, biliyor bu işi...

Kâğıda sarılmış sakızlar etiketleniyordu. Etiketin bir ucunun iki tarafı tutkala sürülüyor. İçine koyulan sakızın parlak kâğıdıyla etiketin bir tarafı yapıştırılıyor. Öteki ucu sakızı bir kurdele gibi sararak tutkallı tarafla birleştiriliyor.

Ne aptalım. Bu kolay işi bile o an kavrayamadım. Kadın gösterdikçe yanlış yapıyorum. Bir de o suratından komedi sahneleri yaratılacak adam karışınca hiç beceremedim. Bedriye de çok bilen pozlarında, «Şöyle yap, böyle olacak,» deyince sinirlendim. Herkes karışıyor. O oradan, bu buradan öğretiyorlar. Hep yanlış yapıyormuşum. Umursamıyorum. Sanki mal benimmiş, istediğimi yaparmışım gibi. Kadın karşımda durmuş elime bakıyor sürekli. Öğlende gelmem, çalışmam... dediğimi anımsıyorum içimden.

Neyse becerebildim bir süre sonra. Hem de çabuk çabuk yapabiliyordum.

Burayı anlatsam mı? Yerler beton. Sakız çıkarılan makine ve iki büyük masa var. Birinin üstünde mermer. Ötekinin üstü çinko. Mahzen gibi bir yer. Pencereler demirli. Dışarıdan geçenleri görmek için kafanı eğeceksin. Çünkü sadece ayaklar, bacaklar görünüyor.

İlk işgününün uzayan saatlerinde hava da sıkıcı ve loş. Bedriye'yle hiç konuşmuyoruz. Az sonra bir kadınla bir kız daha geldi. Kadın, kızın ablasıymış. Kız burada çalışacak. Hemen masaya oturdu, çalışmaya başladı. Dişleğin biri. Bu patronların daha önceki yerlerinde çalıştığı için işi biliyor.

Hep içimden konuşuyorum... Şuraya bakın hele, ben de işçi kız olmuşum. Onlarla çalışıyorum.

Öğlen paydosuna dek saati sordum Bedriye'ye. Yemeğe geldiğimizde Kevser Hanım bizdeydi. Annemle komşu kadın, beni artık milyonlar kazanmanın yolunu bulmuş bir işçi yerine koydular. Sanırım annem seviniyor. Komşu kadın da, «Apartman dairesi kiralarsınız,» diyor.

Yumurta, üzüm yedik Bedriye'yle. Bu yorgunluğun üstüne,

anacığımın çabucak önümüze getirdiği omlet ne de lezzetliydi Acelemize, Seren de heveslendi. Çok para kazanacağımızı sanıyordu o da. Bizimle gelip akşama dek çalıştı. Biraz para kazanmak istemişti. Ama ertesi sabah, bizim işçi kızımız bir günlük işçilikten sonra eve gönderildi. Patron bey herkesin içinde şöyle dedi: «Sen git de evkızı ol.»

Kız kardeşimin eve gitmeye hiç niyeti yoktu. Adamın dediğini duymuyormuşçasına oturmak istiyordu. «Git, eve git diyorum sana,» diyordum, anlamıyordu. Ne biçim kız be... Sakız sarmayı beceremeyene para verir mi o adam? Kardeşimi zorla gönderdim. Sema'nın küçük kardeşi de gelmiş çalışmaya, onu da göndermişti patron. Ama Sema hırsızlık yapıncaya dek çalıştı birkaç gün.

Kardeşimin gitmesi iyi oldu. Onu buralarda görmeye, yorulmasına dayanamam. Ona baktıkça üzülüyordum. Kardeşlerim çalışmasalar da olur, diyordum. Ben çalışayım. Yorulmak bana göre.

Burada çalışan, bir gün önce gelmemiş işçi kızlar da ikinci gün geldiler. Onları her gün Süleymaniye'den alıyorlarmış arabayla. Dün geç mi kalmışlar ne. Bugün hanımlar pek patron pozlarında çalışmaya başladılar. Biz yeni olduğumuzdan bize karşı patrondan fazla patronluk yapıyorlar. Nuran ve Neval. Bir de Ayten, o dişlek kız. Ne bilmiş, kötü. Bir gün önce kavga bile etmiştik onunla. Bugün de öyle oldu. Nuran'la bir şeyler söylediler. Gülüşürlerken yakaladım. «Çok mu ilginç, küçükhanımlar?» dedim. Çıkıştılar. Ben de onlara söylendim. «Gülmek yasak mı?» dediler. Birinin yüzüne bakarak gülmek tuhaftı. Hep elime bakıyor, ne kadar yaptığımı sayıyorlardı. O Ayten yok mu? Sigara bile içiyor. On üç yaşında yok daha. Ufacık boyu var, ama boyundan büyük laflar ediyor.

Akşama dek hem sakız çiğneyen, hem de sakızları sarmalayan bu kızlara tahammül etmek öyle zordu ki. Çatık kaşları, siyah saçları ve geniş ağzıyla kendini Türkan Şoray'a benzeten Nuran, hep askerdeki sevgilisini anlatıyor. Sakızların içine koyu-

lan artist resimlerinin arkalarına aşk şiirleri yazıp ona gönderecekmiş. Tam karşımda çalışan mızmız Neval'in de ikide bir fısfıs konuşması, yanık aşk şarkıları söylemesi sinirime dokunuyor. Hep nişanlısını anlatıyor o da. Bu işçi kızların kafa yapıları beni sıkıyor. Ama ben de aralarındayım işte.

Bedriye ise kimsenin lafını duymuyor. Durmadan çalışıyor. Ama ben, her lafı üzerime alınıyorum. Onlar da bana taş atıyorlar hep. Ne demişti Nuran. «Daha tanışmadan kavga ettik.»

Her dakika saati sormaya devam ediyordum. Patron denilen adam, masaya oturup yılan gibi gözleriyle bizi gözlüyordu. Elim alışmıştı neyse ki. Tam bir işçi kız gibiydim. Eski pazen etek, kirli süveter, annemin pembe eski hırkası, taranmamış saçlarım ve arkası açık eski ayakkabılarımla...

Öğle yemeğine ve akşam eve geldiğimde bir gülmedir tutuyordu beni. Kardeşlerim pencereden bakıyor, bizi görünce, «İşçi kızlar,» diyerek gülüyorlardı. Bu yorgun akşamlarda, evimizin sıcaklığını, küçük ailemizi ne çok seviyordum. Demek ki iyi bir işim olsaydı, para kazandığım için mutlu olacaktım. Belki rahat edeceğimiz bir ev kiralayınca kavgalarımız, dargınlıklarımız da bitecekti...

İşgünlerinden birinde kızmıştım oradaki kızlara yine. Sabahleyin pek masum olmadığımı belli etmeye çalışmıştım oysa. «Her yerde kar var...» şarkısını bile söylemiştim güneşli havada. Ne var ki hep şarkı söyleyerek vakit geçirilmiyordu. Günler geçsin, hafta sonu olsun diye bekliyordum, ama akşamın yedisi bile olmamıştı daha. Ayten'in, o bacaksızın laflarına, patronun eski karısının yenisiyle dedikodu etmesine dayanamıyordum. Neyse ki masanın dışında bir iş vermişti patron. Etiketli sakızları onar onar sayıp kutulara yerleştiriyordum. Yorgunluktan bir ara başımı dayayışım Sivas'lı patronu zarara soktu sanki. «Duvarı göçüreceksin,» dedi. Herkesin bana baktığını hissettim, pozumu değiştirmeden, «Göçmez,» dedim. İşçi kızların yaşça en küçüğü Ayten, patronun lafını yineliyordu. «Duvarı göçürecek,» diyordu. Sesimi çıkarmamaya çalıştım. Gözlerim yaşaracaktı, kendimi zor tuttum. Ah, bir yedi olsaydı saat. Yarın gelmeyecektim. Yeni

gelen bir kadında bana yardım ediyordu. Ne zaman işe başladığı mı filan soruyordu.

«Dün geldim. Okula gideceğim ben, çok çalışmayacağım...» derken gözlerimi kaldıramıyordum. Sesimin tonu ağladığımı belli ediyordu.

Bu sırada Selay'la Ayşe kurstan çıkmışlardı. Geçerken pencereye eğildiler. Onları görmek daha çok hüzünlendirdi beni. Gözlerimde yaşlar, boğazımda taş gibi bir şey vardı. «Gidin anam, gidin siz, biraz sonra geleceğim,» dedim. Hıçkırığımı zor tutuyordum. Hayır, ben burada çalışamazdım. Bu itici sözleri duyarak, sesimi çıkarmadan çalışamam. Belki büyütüyordum olayları. Alışkın değildim böyle şeylere işte. Babam nasıl da çalışıyor? Bir yığın herife laf anlatıyordu. Ne çok zormuş para kazanmak.

Saat yedi olur olmaz pardösümü geçirdim sırtıma. Tutkallı ellerimi bile orada yıkamadım. Öyle nefret ediyordum ki. Eve koştum. Yol boyu ertesi gün gitmeyeceğimi yineledim Bedriye'ye. Evde de aynı şeyleri söyledim. «Dün bir... bugün iki,» dediler. «Anlaşılan sen bir yerde çalışamazsın... Bu haftayı bitir hiç olmazsa.»

Sonraki gün, Sema, zavallı kız, toparlak çocuk suratından umulmayan bir şeyi nasıl yaptı? Koltuğunun altına bir sakız topağı saklamış. Çıkarken gördü patron.

«Sana bunları bir öğreten var, çünkü sen daha küçüksün, beceremezdin,» dedi.

Ben mi öğrettim? Benden kuşkulandı ki yüzüme baktı. Ezilmiş, kirli bir taş görünüşündeki sakız topağını değil, kutular dolusu sarılmışını verse gene istemem. Bir tek sakızlarını çiğnememiştim daha. Ama nasıl anlatacaktım ki bu yanlış değerlendirmelerini. Hayır, burası bana göre değil.

Akşam divanın üzerinde büzülmüştüm. Yatsam iyi olur, ama sabah olacağını düşündükçe... Yine sekizi çeyrek geçe Bedriye gelecek, o pis yere gideceğiz. Hayatımda hiç bu denli yorulmamıştım. Böyle çok istememiştim haftanın bitmesini. Saatleri, dakikaları sayıyordum. Üstümdeki pis giysilerle divanın üzerine uzanı-

yor, sabahleyin aynı şekilde kalkıyordum. İşte gitmek güzeldi belki. Ama böylesine bir yere gitmek güzel değildi. Evime uzak bir işyeri olmalı. Biraz temiz giyinmeliyim. Doğru dürüst, anlayışlı insanlar olmalı. Herkes arkadaşça, dostça çalışmalı...

Bir hafta, yaşantımın önemli bir deneyimi oldu. Para kazanmanın güçlüğünü, harcamanınsa kolaylığını, çok kolay olduğunu öğrendim. Bir de ihtiyar babamın geceyi gündüze katarak çalışıp, her dakika «para» deyişimize karşın, nasıl çıldırmadığını merak ediyorum.

Her şey geçiyordu işte. Bir hafta da zorlukla geçti. Tuhaf bir duygu vardı içimde. Özgürlüğüm elimden alınmış gibi... O tuhaf kızlarla aynı yerin çalışanı olmak gibi... içimi yakan bir duygu... Ayten adındaki dişleri dudaklarının üzerine fırlamış kız çok içten pazarlıklıydı. Ötekilere iyi görünmek için o da bana taş atıyordu. Onlarla birlikte hakkımda konuşuyordu. Oysa bu kızı bir sabah kapıda bekletmemek için eve bile getirmiştim. Herkesten önce gittiğimiz o sabah, patronun arabasıyla gelecekler gecikince, bu dişlek kız da soğukta beklemesin demiştik. Pis yaratığın biriymiş.

Bu işyerinde sinirlerimi bozan bir şey daha vardı. Benden başka herkes, sakıza «mal» diyordu. Bedriye de. «Mal çıkar, mal ver, mal bitti,» diyorlardı. Kırık sakızlara da «ıskarta» diyorlardı. Kızıyordum. Küfür ediyordum içimden. Haftanın son gününe dek böyleydim... Süpürme sırası Bedriye'yle bana gelince, elimde süpürge, yerdeki dağıntıları toplarken... geleceğin doktoru, mimarı, mühendisi, geveze avukatı olacak beni düşünüyordum.

Nasıl geçti? Nasıl bitti bu bir hafta? Ya ben? Aldığım, zor kazandığım bu otuz liraya neler sığdırıyordum. Neler alıyordum...

14 Ağustos Cumartesi

Sevgili ben,

Ne çok yalnızlık hissediyorum. Kimse beni anlayamıyor. Ben de sana, yani kendime yazıyorum bu defterleri.

Annem komşuda. Ya ötekiler? Onlar mı? Kız kardeşlerim yani. Hani geçen pazar lunaparkta Seren'e bayılan esmer, uzun boylu, güzel ama hiç de kibar olmayan Osman İnce adlı oğlanla buluşmaya gittiler. «Gitmeyin,» dediysem de dinlemediler. «Boşver, biraz güleriz,» dedi Seren.

Seren, Selay'ın mavi beyaz kareli elbisesini, Selay da kırmızı beyaz puanlı olanını giydi. Parfüm filan süründüler. Saçlarını kabarttılar. Anneme de Emine'ye, diyerek çıktılar. Annem bilmiyor değil. Komşulara çaktırmıyor elbette. Postanenin önünde buluştuklarını biri görmese bari. Akıllarına hemen kötü şeyler gelir çünkü.

Ya, işte böyle sevgili kızım. Ben de divanın üstünde pek mahzun, «gittiler» diyorum. Manyaklar. Öyle bir manyakla buluşmaya gittiklerine göre benim kardeşlerim de manyak. Off, aman be!.. Gözüme bir şey kaçmış. Elimle kapatınca iyi oluyor... Amcam görmese buluştuklarını. Bari yürümeseler, bir yere oturup konuşsalar...

Defteri yazdım biraz. Biraz da camdan baktım. Seren'in deniz subayı geçebilir evin önünden. «Geçerse, sorarsa beni, annemle alışverişe gittiğimi söylersin,» demişti.

Dün akşam yengemlere gitmiştik. Bedriye'yle Leyla adında kocasından boşanmış genç bir kadın da bizimle gelmişlerdi. Gece eve dönerken sokağın serserileri peşine takıldılar. Zavallı kadın. Annesinin evine geri döndüğünü öğrenen, ardından yürümeye başlıyor. O da hemen bir sevgili bulmuş zaten. Bakkalın önüne geldiğimizde onu bekliyordu sevgilisi. «İyi geceler,» dedik, ayrıldık biz.

Ben bunları yazarken Uzel geçmeye başladı. Bir arkadaşı da yanında. Manyaklar. Konuşmadım elbette.

Ayy, gözüm. Ne fena batıyor. Ne kaçtı acaba? Aynaya baktım, bir şey görünmüyor. Bedriye gelmişti az önce, o da baktı, bir şey göremedi. Aman gözlerime bir şey olmasın. Dostoyewski'nin BUDALA'sını okumaya başlayacağım. Bu kitabı teyzemden almış, bir daha da geri vermemiştim.

Kız kardeşlerim şu anda ne konuşuyorlar acaba? Hiç de meraklı değilim. Birbirlerine bakarak, o köylü gençle alay edip gülüyorlardır.

Camdan bakarken, «Çeşme kesilecek,» demişti biri. Kovaları kaptığım gibi koştum. Aşağıdan Uzel'le arkadaşının geldiğini gördüm yeniden. Çeşmeye yaklaştıklarında selamlaştım. Aman ne çirkin şey şu Uzel. Demek ki biraz yakışıklı görünebilmek için hep resmi giysili geçiyordu. Bugün sivil. Seren'i sordu, «nasıl» diyerek. Ellerimi açıp başımı yana eğdim. Her zamanki gibi, anlamında. «Yok mu?» deyince, «Çarşıya gittiler,» dedim.

Bunları yazarken kardeşlerim geldiler. İskelenin civarında biraz dolaşmışlar. Osman İnce'nin konuşmalarını taklit ediyorlardı.

15 Ağustos Pazar

ADA'YA GİDİYORUZ

Babamın, hepsi de elden düşme alınmış giysilerini beğenmeyip kavgalar ederek evden çıktık. Yol boyu devam etti kavga. Ayakkabıları külüstür, çorapları yırtık gene. Sözde terzi. Pantolonu şalvar gibi, yamalı. Onu düzeltmeye annemin gücü yetmiyor, bizi mi dinleyecek? Seren'le Selay'ın, eh biraz da benim giysilerimin yanında çok komik duruyor babamınki. Annem belki bu yüzden hep kavga ediyor onunla. Yollarda söylendik hepimiz. Acıyorum da. Ama kendini bu denli yoksul gösterecek ölçüde parasız mı benim babam?

Değil. Değil işte. Kazanıyor. Kendine çekidüzen vermeyi beceremiyor. Annem de yeteneksiz kadın. Boşuna bağırıp çağıracağına bir düzine çorap, gömlek, ceket, pantolon almayı hiç aklına getirmiyor. «O alsın,» diyor. O da almıyor. Bol bol utanıyoruz her yerde.

Sandalla Eminönü'ne geçtik. İskele her zamanki gibi kalabalıktı. İnsanlar, insanlar... Bir yerlere gidip geliyorlar.

Sonra ada vapuru. Güvertede oturduk. Deniz koyu mavi. Gökyüzü de gri. Her yer renkli. Rüzgâr üşütücü. Güvertenin dip tarafından her yer görünüyor. Vapurun yanaştığı iskeleleri, varsıl evleri gözlüyoruz tepelere dizilmiş. İnsanı çileden çıkaran ada evleri ya? Öyle güzeller ki. Bizim Kasımpaşa'daki kiralık evimizin camından gökyüzünün bir parçası bile görünmüyor. Başını eğip sonra da yukarıya çevirirsen biraz görebilirsin. Eğri büğrü, çirkin yapılar önümüzü kapatmış. Bir bakıma iyi kapattıkları. Arkalarında mezarlık var. Orayı görmüyoruz hiç değilse.

Güvertede otururken üç kara askeri geldi karşımıza. Birinin kolunda kırmızı çizgiler. Onbaşımız nasıl da hindi gibi kabarıyordu. Kendini general mi sanıyordu ne? Bir hayli güldük. Vapurda dolaşırken güzel delikanlılar gördük. Ciddi suratlılar ilgimi çekiyor. Bazıları da tuhaf laflar atıyordu. Biri, «Ne cici şeyler bunlarrrr!..» demez mi. «Ne oluyor sana hayvan herif, deve,» diyerek çıkıştım ona.

Bugün Çamlimanı ıssızdı. Her zamanki kalabalık yoktu. Deniz sabah dokuz, on iki arası güzel oluyor. Girdim. Babam ters ters baktı. «Sen ne anlarsın be!..» dedim. Ama deniz güzel değildi bu sabah. Tıpkı yaklaşan sonbaharın kendini hissettirmesi gibi. Gökyüzünün griliğine uygun bir renkteydi deniz. Bütün acıları anımsatan... Sonbaharla birlikte, bir kez daha girmeye hakkım olan sınavlarla buluşacaktım. Yüreğimi yakan bir şeyler var gene bu havada.

Akşam dönüşümüzde Galata Köprüsü hoşuma gitti bir daha. Sandallarda kızartılan balıkların kokusu ya... Yeme fırsatı olmadı hiç köprünün üstünde. Bir yaz akşamı, ışıklı arabaları gözleyerek, Haliç kokusuyla karışık balık kokusu... Karşımda kim olsa? Murat Işık? Artık gelecek İstanbul'a...

«Lokantada balık yiyelim,» demeye cesaretim yok babama. Çünkü ekmek içinde balık almaya bile karşı.

«Evde anneniz kızartır yersiniz, şimdi hepinize pahalı olur,» diyor.

Kıyıdaki lokantalardan birinde iki delikanlı benim düşlediğimi

yiyorlardı o sırada. İkisi de yakışıklıydı. Ceplerinde paraları var ki oturmuşlar oraya. Bir de dostlukları. Balık yiyişlerine mi özendim, yoksa birlikte içmelerine mi bilmiyorum. Onlara baktım. Biriyle göz göze gelince, gülümsedi, selam verdi. Ben gülmem. Ama çevirmedim gözlerimi. Üstelik gençliğimi hissettim.

Sandala binip Kasımpaşa'ya doğru yol almışken, hâlâ onlara bakıyordum. Sanki kaybolmuş yıllarımın, gençliğimin bir parçası kalmıştı geride.

Belki o lokantadaki genç istediğim gibiydi. Kim bilir, Murat Işık'tı belki.

DEFTERİMDEN SAYFALAR...

Tarihi unutulmuş bir gün... Neler yazmışım?

Boğazıma bir şey takılıyor. Ağlamak, o şeyi çıkarmak istiyorum. Ama fırsat vermiyor anacığım. Hâlâ oyalanıyor yanımda. Hadi git, git, diyorum içimden. Gitse de ağlasam. Gitse de defteri yazsam. Sehpanın üzerinden aldığım kumaş parçasına tükenmezle, «Sevgili ben,» yazıyorum. İmzalıyorum. Annem hâlâ burada. Bir şey söylememi, dargın olmadığımı anlamayı istediği belli. Anneciğim gitsene. Senin ne ilgin var sandalye düzeltmekle. Düzgün divan örtüsünü yeniden düzeltiyor, büfenin altındaki taşı yerleştiriyorsun.

Oh, gitti. Sabahleyin yüzüncü sayfasında bıraktığım romanı elime aldım. Adı, Ölüm Koridoru. «Roman okuyor,» demesi, defterime sarıldığımı görmesinden daha iyiydi bence. Çünkü evdeki tek dostumun defterim olduğunu keşfetmiştir herhalde. Fazla ağladığımı da bilmemeliydi. Ağlayınca burnum da aktığından elimdeki kumaş parçasını mendil yapmak zorunda kaldım.

Bir boşluk var şimdi bende.

Sabahleyin roman okurken sabah güneşi ne temiz, ne güzeldi. Duygularım da. Ama kahvaltıdan sonra yine bittim, kahroldum. En çok üzüldüğüm, şimdi annemin benim için yüreğinin sız-

laması. Oysa, ortanca kızıyla kavga ederken benden yana olma
ması, onu tutması, kızmamı gerektirir. Sonradan, gönlümü almak için yaptıkları içimi sızlatıyor. En az onun kadar.

Sabahleyin biraz gevezelik etmek istemiştim. Annem kalkınca, «Şu evi badana yapalım,» dediğim için kızdı. «Ne yapayım, baban para vermiyor. Gelecek hafta ben para verip yaptırırım.»

«Ooohhhhoooo...» diye uzun tuhaf bir ses çıkmıştı ağzımdan. Annem, kendisiyle alay ettiğimi sanıp yüzüme vurdu.

Seren bardakları yıkarken Selay da sözde camları silmek için bez arıyordu. Ben de düşlerimdeki bir evi güzelleştiriyordum. Annemin yüzüme vurduğunu unutmuştum çoktan.

«Acaba diyorum, şu salonun balkona açılan kapısını pembeye mi, yoksa yeşile mi boyasam?»

«Acaba diyorum, şu duvardaki tabloyu değiştirip Manet'in bir tablosunu mu koysam?»

«Sus!» dediler kızarak. Devam ettim ben.

«Acaba öyle mi, böyle mi koysam tabloları? Çünkü konuklarım Picasso'yu beğenmiyor, Manet, diyorlar...»

Selay beni taklit etti.

«Acaba diyorum diyeceğine camları sil.»

«Silmiyorum,» dedim. Üsteleyince sinirlendim.

«Sen bana emredemezsin, kimsin be sen?» diye yüksek sesle bağırdım. «Sen silsene.»

«Silmiyorum,» dedi o da.

Bu anlar ne fenaydı. Kardeşim korktu. Sesini çıkaramazdı öyle fazla. Kalbini kırmıştım. Yavrucum, diyordum içimden. O da benimkini kırmıştı, ama benimkinin onarımı kolaydı.

Seren bardak yıkıyordu hâlâ. Annem ona dikmek istediği elbise için astarlık kumaş aldıracaktı. Beceremeyeceklerini sandığından, benimle birlikte gitmelerini söyledi. Seren'in içinden bana küfür eden, benden nefret eden yüzünü tanırdım. Az önce Selay'a bağırdığım için de onu tuttuğundan yüzü gene asıktı bana. «Olur, gideriz birlikte,» demedi. Bunun acısını bağırarak çıkarabiliyordum. Belki de bütün kötülük bendeydi. Ama yüzüme

bakmaması, gene bana darılmış olması kızdırmıştı beni. Şu evde kardeşliğin tadını çıkaramıyorduk. Dargınlığı kaldıramıyordum. Haykırdım...

«Ben sizinle gelmeye bayılmıyorum. Gidin de kendiniz alın.»

Anneme döndüm.

«Sankl onlar benim gitmemi istiyorlar mı yanlarında? Kendileri alsınlar, ben gitmem.»

Seren coştu.

«Şuna bak, ne bulaşıyorsun, hemen bulaşır.»

Bu lafları beklemiyordum.

«Edepsiz sabah sabah bize bulaşıyor,» deyince ben de daha fazla bağırdım. Olanca gücümle onu taklit ettim.

«Hı, hemen bulaşır! Zaten şu 'bulaşır' lafından başka ne bilirsin?»

Nasıl da benden nefret eder gibiydi yüzü. Biraz aşağıdan alarak konuşsa her şey düzelecekti. Ben bağırsam da devam etmezdi sinirim. Hemen biter, bir anda canımı verirdim onun için. Ama bir de «orospu» demez mi bana. Yanına seğirttim. Kamburumsu sırtına, açık yakalı elbisesinden görünen sutyeninin askılarına baktım. Çünkü öyle bir şey ben kullanmıyorum da.

«Sen kime orospu diyorsun bakayım?»

Tamam. Üçüncü Dünya Savaşı başlamıştı. Hep de böyle olur. Önce ben ayağa fırlarım. Dövüş olacağını bilirim. Olmasını istediğimden değil, usuldendir ayağa kalkışım. Dövüşü o başlatır ilk... Yine öyle oldu. Omzuma bir tane vurdu. Saçlarına asıldım. O bana, ben ona vurmaya başladık.

Araya annemin, Selay'ın ve o sırada bizde olan Bedriye'nin girmesi, beni biraz fazla çimdiklemesine yarıyordu. Fırsat buldukça saçlarına asıldım. O saçlarımı çektikçe, yazık zaten az saçlarım, bari kopmasalar, ya deriyle koparlarsa... diye de düşünüyordum. Sedirin üstüne düştü bir ara. Bacakları meydanda olduğu halde tekmeyi savurmadım. Ama o bana her fırsatta saldırdıkça ben de karşılığını verdim sonra. Dişledim, çektim, tekmeledim... Hepsi benim ellerimi tutuyordu. Bir bitse. Küfür, küfür... Son

vuruşu ben yapmalıydım. Ama ona daha çok fırsat veriyorlardı Sanki bizi ayırmıyorlardı da bana vurması için çember gibi sar mışlardı elimi kolumu. Vurdu, vurdu, vurdu bir ara. Ben de dur dum, durdum, durdum. Birden kalkıp olanca hızımla yüklendim. Acıyor muydu yüzüm, başım, bacaklarım? Duymuyordum acıyı. O bir kez daha vurmak, ben de aynı şeyi yapmak için saldırıyor ken, hep beraber divana yıkıldık. Ben alttaydım. Sanki hepsi tutup beni düşürdüler. Eteğim açılmıştı. Zorlukla kalktım. Yerim rahattı ama hava hücumları feciydi. Bir çingene kadını da dur muş bizim pencereden bakıyordu. Her gün kocasından yediği dayakların bizim savaşın yanında «hiç» olduğunu düşünüyordu sanırım. O ara, dövüştüğüm kızın, yani Seren'in hırsla camı çin genenin yüzüne kapadığını da gördüm. Hıncımı almalıydım bu kızdan. Fırsat vermiyorlardı ki, hep beni tutuyorlardı. İçeriye kaçtı eşek. Söylediği lafları aynen ona iade etmiyordum. «Orospu, koca istiyor,» diyordu. Daha buraya yazamayacağım derecede olanları da söylüyordu ağlayarak. Hı, hı hı... Ben bağırdıkça, annem susturmak için ortada koşup yalvarıyor, ayıp, diyordu. Nedense bu durumlarda ağlamıyordum. Her tarafım kırılsa da, o an öldürseler de. Ağlamamak, bu gibi anlarda kullandığım silahtı herhalde. Ağlamak, yenilmenin ta kendisiydi. Ama ya sonuç?

İşte o savaşa benzer birkaç dakikanın sonundaki yalnızlık kendini gösteriyor. Elimde olmadan ağlıyorum.

Kolumu dikiş makinesine dayadım. Bardak sepetini ittim koluma yer açmak için. Acı şimdi başlıyor değil de onu şimdi his sediyorum... Yüzüm, bacaklarım, başım. Tutam tutam saç çeki yorum. Yere atıyorum. İçerde mutlaka aleyhime konuşuyorlar. Biliyorum. Şimdi sokağa çıksam annem de, Bedriye de «kötü» olduğumu söyleyecekler arkamdan. Ağladığımı göstermemek en iyisi.

İhtiyacım yokken tuvalete gittim. Hıçkırık takıldı boğazıma. Gözlerim yanıyor, işin kötüsü yaşlar kendiliğinden akıyor. Yüzü mü yıkadım. Şakır şakır suyun olmaması da kötü. Küpten alıp, bulaşık yıkadığımız lavaboda yüzümüzü yıkıyoruz. Ya da mutfa-

ğın bahçeye açık, kapı takılmamış yerinde durup dışarıya doğru yüzümüzü yıkıyoruz bir kapla.

Burnumu, yüzümü, elbisemin yakasına sildim. Gidip sedire, az önceki yerime oturdum. Şu kıza ne yapmalı? Mektuplarını yırtayım. Uzel'in resimlerini, mektuplarını paramparça edersem en büyük darbe olur ona.

«Bak kız ben sana gösteririm, eğer o mektupları amcama göstermezsem...»

Homurdanıyordu içerden. Ama yavaştan. Son sözlerim etkilemişti. Şimdi haykırıyordum. Yerimi de değiştirmiştim, sesimi daha iyi duyacakları için kapıya yakın bir yere oturdum. Babam hiçbir şeyimize karışmazken, amcam burnunu sokardı her şeye. Onunla, annemi de, kardeşimi de korkutmak için çabalıyordum şimdi. Amcamlara gittiğimizde, çeşmenin orada buluşan kimdi?

Annem de beklemiyordu bu sözleri. Amcamı işe karıştırışım, olası bir damat adayı gördüğü Uzel'i pek tutan annemi de korkutmuştu. Kavga çıksın, laf söylensin istemiyordu anneciğim. Zavallı annem. Senin korkmanı, acı çekmeni istemezdim. Sessizlik oldu... İşte. En sonunda zafer benim.

Ama kendimi tutmam güç. Ağlıyorum. Sessiz ve derinden ağlıyorum. Onun basit laflarına değil, şu dünyadaki yalnızlığıma, candan bir sevenimin olmadığına ağlıyorum. Görmesinler, yüzümü perdeye saklıyorum.

Annem bir şeyler soruyor. Yanıt yok bende. Çaçoron Hayriye de çocuğuyla bize gelecek zamanı seçmiş. Annem masayı toplayıp odayı süpürürken, az önce kapadığım pencereyi toz geldiği için açtım. Hava geldi yüzüme. Hâlâ pencerenin önünde ağlıyorum.

Annem bana acıyor herhalde şimdi. Onu savunmak için beni tuttuklarını, aslında dayağı benim yediğimi biliyor. Sevecen bir sesle, «Hadi kızım su getir,» diyor. «Getirmeyeceğim,» derken ağladığımı göstermemek için çabalıyordum. Ah, hıçkırmasaydım. Dayanamayacağım. Çabucak başımı camdan dışarı çıkardım. Sokağa bakarak ağlıyordum artık. Sokaktaki taşlar, çeşme, belki

beni anlayabilirdi. Annemin sevecen davranması daha çok duy gulandırıyordu, daha çok ağlamak istiyordum. Anneciğim, ne olur sert davransaydın şu anda. Bu kadar çok ağlamazdım belki.

Yumuşaklığının nedeni, o mektuplarla kızına verdiğim gözdağı mıydı? Tanrım, benim yüreğimi yumuşatma. Ölünceye dek şu kızdan nefret edeyim. Şu andaki gibi. Ama biliyorum, yine unutacaktım.

Camdan dışarı bakarken tanış bir erkek sesi duymuştum. Geçen pazar günü Ada'daki gençlerden ikisi. Güzelce giyinmişler evin önünden geçiyorlar. İşte, kocayı kim arıyormuş görsün. Bu gençler onun için geçiyorlar. Aldırış etmedim. Kardeşlerim mutlaka görmüşlerdir onları. Annemin de bahçede, odanın penceresine yürüdüğünü gördüm. Ada'daki gençlerin geçtiğini söylüyorlardı anneme. O da içeriye gelince, «Sen gördün mü?» dedi. «Gördüm, ne olacak?» dedim.

Ah, ne fena. Ağlamasam işte. Bu yalnızlık belası neden geldi başıma. Gözlerime ya da. Açıkça anlatıyor gözlerim. Yaşlar akıyor. Çıktım kapıyı çarparak. Ama anneme kızgın değildim. Anam benim.

Merdivenin altından küçük iskemleyi çekip mutfağın önüne koydum. Daha kimsesiz burası. Ağlayabilirim. Arkamı, başımı duvara yasladım. Gözümden, burnumdan akanlar birbirine karıştı. Neden ağladığımı bilmiyorum artık.

Hep ağlasam. Doya doya...

İçinde at koşturacak kadar büyük salonlu bir evim, evimin bir de saatlerce ağlayabileceğim bir yeri olsa. Bir gün hepsinden uzaklara, taa Tokyo'ya, Teksas'a gideceğim. O zaman görürsünüz. Ama annem babam hep sağ olsunlar. Onlar da gelsinler ya da.

Yalnızlık, gözyaşları ve yaprak sesleri bir insanın aklına çok uzaklara kaçmayı getirir. Ölümü ya da...

Sonra, «Bahtıgül,» diye hıçkırdım. Canım arkadaşım neredeydi?.. Ondan da yoksunum. Avutulmaya ihtiyacım var. Ama nazımı kim çeker? Ağlarken kim saçlarımı okşar? Gözyaşlarımı

silmeye, yok etmeye kim çalışır? Ne çok yoksunum bu sıcaklıklardan.

Annem yanıma geldi ben mutfağın önündeyken... «Hadi içeri gir, ayıp Hayriye'den,» dedi. Hemen gözlerim daha çok doldu. Ne denli lçliymişim. Üsteliyordu annem. «Hadi sana para vereyim, git plak al, bluz al...»

Annemin elini ittim. İstemiyorum, anlamında kolumu salladım. Gözlerim, boğazım benim değillerdi. Onların işlevini engelleyemiyordum. Birinden yaşlar akıyor, ötekisi tıkanıyordu. Nasıl da çocuktum. Nasıl da teyzemin iki yaşındaki çocuğuna benziyordum.

Anneciğim! İstemem ama... Bu para işi başkaydı. Almam, istemem derken bir çocuğun nazı ve huysuzluğu vardı bende. «Sonra vereyim ha, git al bugün,» diyordu hâlâ. Beni kandırmak için, gönlümü almak için para veriyordu.

Şimdi daha çok hıçkırıyordum.

Gülmek mi gerek? Biraz güleyim derken yaşlar ağzıma doldu. Ah, anne, neden gelip böyle ağlatıyorsun beni? Al, dediğin o plağı hani istemezdin sen? La Chanson Oriantel... Sacha Distel sevgilisine ne güzel söylüyordu. Fransızca ama anlaşılıyor... Belki ilk nişanlısı BB'yi unutmamıştır Distel. Ben kimseye âşık değilsem de, bu tür şarkıları seviyorum. Bu plağı alacaksam... Ah, anacığım, ben bluzu ne yapacaktım ki. Kumaş parçaları beni ilgilendirmiyordu. Bir eksik, bir fazla ne önemi var... Ama bu plak...

Her şeye karşın, bugünkü çatışmada ben kârlı çıktım. Anacığım, bu defteri yazarken bir onluk verdi, sonra bir beşlik ve sonra da bozuk paralar verdi bana.

«O lalla la'yı alırsın,» dedi.

«İstemem,» dediysem de aldım paraları.

«Al bak, içimden geldi, bir daha yalvarsan da vermem,» diyordu annem.

Ah, para. Beni de aldattın ya. İçimdeki bütün nefretler silindi gitti.

AĞUSTOSLU GÜNLER...

Pazartesi

Sayım gününde Hasköy'de çalışmıştım amcamla. Parayı Galatasaray Lisesindeki bürodan alacakmışız. Amcamla gittik. Fotoğrafım damgasızmış, alamadım parayı.

İnsanlar ne iğrenç. Hep kötü davranıyorlar. Bugün karşılaştıklarımdan biri iyiydi yalnızca. Lisenin bahçesinde gördüğüm bir yabancı. Öğrenci birliğinin Türkiye'ye davet ettiği tiyatro grubundan biriydi, hangi milletten olduğunu bilmediğim. Sevimli sesiyle «lalllaa» diye bir şarkı söylüyordu. Omuzlarında renkli çemberler vardı. Çıkış kapısına dek yanıbaşında yürümüştüm. Ne güzeldi. Mavi gözlü, yanık tenli, kumral saçlı. Bazılarının yüzü gibi karakteri de güzel oluyor sanki. Bazıları da o bürodaki adam gibi sinirli, çirkin.

Aynı gün

Selay konuşmuyor benimle gene. Sabahleyin onun da gelmesini istemiştim para almaya giderken. (Alamadım ya.) Bağırmıştım, darılmış hemen. Onun kafasını dikip önümden geçmesine sinirleniyorum. Kardeşlerim bile kötü. Ağlamak geliyor içimden. İyi ki defterlerim var.

Seren patates patlıcan kızarttı. Bu sırada annem de gelmişti Hasköy'den. O da birkaç patlıcan kızartırken ötekiler yemeye başladılar. Beni çağırmıyorlar. Birbirlerini çağırıyorlar masaya, «Ye...» diyerek.

Küfür ettim içimden. Onlar benim kardeşlerim. Niye hemen darılıyorlar? Biri benimle konuşmayınca kalbim duracak gibi oluyor.

Ne de samimiler. Beni dışlamalarına mı üzülüyorum, yoksa hep yalnız bırakmalarına mı? Hayır. Onların konuşmalarına zaten uyamıyorum ben. Günün delikanlılarını konuşuyorlar çünkü.

Örneğin; bugün Kuleli Taylan'la arkadaşı geçti sokaktan. Pencereden sözleştiler. Yarın Eminönü'nde buluşacaklar. Çarşamba günü de Osman'la. Bir de Uzel var. Ona da kızıyorum. Bir genç kızın gönlüne yaklaşmayı bilmiyor. İki yıla yakın, buluşup mektuplaşıyorlar. Bir kitap, bir plak armağan etmeyi bile beceremedi. Bunlar önemli değil ama kınıyorum. Ya mektupları? Hiçbir şey yok o mektuplarda. Böyle tipler beni hiç ilgilendirmiyor. Ne güzel...

Annemin babamın çektiği sıkıntıdan haberleri yok kardeşlerimin. Sanki benim var mı? Eh, hiç olmazsa delikanlı peşinde değilim. Kimse de bana bayılmaz ya. Eh, ben de hiç kimseye. Ama bazen suratlarını, tiplerini yıllarca unutmayacağım öyle çok genç görüyorum ki. Bazen düşlerimde bir sevgili bile oluyor. Düşler... Gerçek hiç yok.

Ama Murat Işık diye biri var Türkiye'nin öte ucunda. Belki de İstanbul'da şimdi.

Akşam

Babacığımın parmağına iğne batmıştı iki gün önce. Acısını çekiyor hâlâ. Parmak acısını bilirim. Biraz da naz yapıyor tabii annemden ilgi görmek için. Ne çocuk şu babam. Annem parmağını sararken konuşmalarını, saf bir çocuk gibi sızlanmalarını gözledim. Güldüm. «Ne komik adamsın be baba.» Annem de gülümsedi.

İğnesi batsa da makinesinden vazgeçemez babam. Evdekinden de... Nasıl vazgeçsin ki? Geçimimiz, evimizin kirası ona bağlı. Arada bir gittiğimiz Ada gezileri de.

Kızlar yatmak için odaya girdiler. Ötekinde otursam? Babam kendini şu anda pek iyi hissediyor ya, mutlaka spor totodan, pahalılıktan ve anımsayınca parmağından söz edecek. En iyisi yatmak...

İyi geceler arkadaş.

Salı

Seren Hanım bugün Taylan'la buluşmaya gidecek. Kızgınım. Kahvaltıdan sonra hazırlanmaya başladılar. Kapıyı suratıma kapamaları en gücüme giden. Hışımla girdim içeri. Saçlarını tarıyordu Seren. Selay iç çamaşırlarıyla, bluzunu giymek üzereydi. İçim kin doluydu. «Adi orospu» dedim. «Benle gelmezsin bir yere. Onunla erkeklerle buluşmaya gidersin ha.»

Oysa belki bir pastanede oturup, bir saat sonra döneceklerdi. Hiçbir terbiyesizlikleri yoktu. Ama ne çok kızgın ve ne çok yalnızdım evde yine...

Çabucak eteğimi hırkamı giyip çıktım. Hasköy'e yürüyordum koşarak. Mezarlık, ölüler umurumda değildi. Hırsla, söyleneerek mezarların arasından geçtim. Ben iş peşinde, para peşinde... Onlar da gezme hevesinde...

Amcamın muhtardan aldığı ikametgâhı göstermem gerek parayı alacağım büroya. Sayım günü, herhalde para alacağım için yaptım onca işi. Ama o günü ve o çalışmaları nedense yazmamışım defterime.

Eve geri dönerken de henüz sinirlerim yatışmamıştı. Saçlarım uçuyordu Haliç'ten gelen rüzgârda. Arabaların içindekiler başlarını çevirip bakıyorlardı. Belki de mezarlıktan korkmadığıma şaşıyorlardı. Mezarlığın içinden, kestirmeden geçmesem bile, bu cadde onu çevreleyerek aşağıya iniyordu. Oradan Kasımpaşa'ya, sonra da Şişhane yokuşuyla birleşiyordu. Caddenin beni eve götürecek bölümü istesem de istemesem de mezarlıkla baş başaydı. Kafamda başka şeyler varken ölülerle uğraşacak halim yoktu. Korkmadan daldım kestirme yola, acelem varmışçasına eve geldim.

Gitmişlerdi.

Bütün kinimle kafamı salladım. «Ben size gösteririm.» Ne yapacaktım ki? En çok Selay'a kızıyorum. Ortanca ablasıyla mutluydu. Onunla eğleniyor, gülüyordu. Benimleyse canı sıkılıyordu.

Şunları bir yerden mi yazdım defterime? Kendim mi buldum, bilemiyorum.

«Yalnızlıkların en ansızı geliverdi.»

«Suç ruhsal dengemizi bozabilecek niteliktedir. Bilinçaltında kendi değersizliğini kendi anlamamaktadır.

Suçu ceza, cezayı bağışlama ve ana baba sevgisinin geri dönmesi izler.»

Bir sayfanın başına şunları yazmışım. Kim bilir neye hüzünlenmiştim?

«Daha fazla dayanamadım. Yaşlar boşanıverdi...»

Bir haftalık fabrika işçiliğim geride kaldı. Aklıma geldi şimdi. Oraya gitmiyorum artık. Ama uygun işler aramıyor değilim. Benden sonra biraz daha çalıştı Bedriye, şimdi o da çıktı. Onların komşusu bir garson, Aynalıpasajdaki dükkânlardan birine onu tezgâhtar olarak yerleştireceğini söylemiş. Tanıdığı varmış adamın. Bu yüzden Bedriye'yle Tepebaşı'ndaki Narin Lokantasına gittik. Mustafa orada çalışıyor. Oturup onu bekledik. Karşı masada bir kız, bir yığın yemek yedi. Bira da içti. Patronun kızıymış. Topuzlu, kâkülsüz saçlı, beyaz kazaklı ilginç bir kızdı. Tuhaf, hoş bir yüzü vardı. Yaşını tahmin edemedim. Neden bazı insanlar ilgimi çekiyor benim?

Neden tezgâhtarlık işimiz olmamış? Ben de heveslenmiştim. Bilmiyorum işte olmamış işimiz. Olsaydı defterlerimin bir yerlerine not ederdim.

Çarşamba

Kardeşlerimin samimiyetleri sürüyor. Fıs fıs konuşuyorlar. Dokunsalar ağlayacağım. Benimle dargın olup aralarında konuşmaları gücüme gidiyor. Gözlerimden yine o her zaman zor tuttuğum yaşlar aktı. Bu kez yaşlar galipti. Bütün sertliğime karşın ağlıyorum işte. Benimle candan olsalar, dargın olmasalar. Ben de bağırmasam.

Seviyorum onları.

Bunları yazarken evin önünden Uzel geçmiş. Seren hemen sokağa çıktı. Oysa Osman için mavi beyaz çizgili elbisesini giy-

mişti. İşte yukarı doğru yürüyor. Hay Allahım. Öteki odada Dedi koducu Hayriye var. Her şeyimizi dedikodu ediyor. «Gitme,» demiştim kardeşime. Dinlemedi.

Ah, Selay, minicik kızım. Beni bağışla, olur mu? İçimden konuşuyorum hep. Ne güzel oldu yanık teniyle. Bacakları ne güzel. O ufacık göğüslerini gördüm elbisesini değişirken. Minicik suratı. Ben bu minicik insana ne küfürler ettim utanmadan. O benim meleğim oysa. Benim onu korumam gerek.

İçimden bunları geçirirken Seren geldi içeriye.

«Kimse gördü mü?» dedim.

«Yok kız, ayy unuttum. Pazartesi mi, salı mı buluşacaktık.»

İşte böyle.

Dargınlık filan bitti...

Belki de, bizim sokağa dek gelen bu gençler sayesinde barışmış olduk...

Öğleden sonra

Seren'le Bedriye gittiler. Osman'la buluşacak. Biz Selay'la utandığımız için çıkamadık evden. Komşular bizdeydi. Seren'in bir erkekle buluştuğunu anlayacaklar. Bir pastanede oturup gazoz içmeyi bile büyütürler.

Sonra biz de çıktık Selay'la. Yolda elimi omzuna attım. Barıştık. Canım kardeşim benim.

Yürüyerek, çok iyi bildiğimiz yokuşları çıkıp, İstiklal Caddesine ulaştık. Onları arıyorduk. Bedriye'yi bizi bekleyeceği yerde bulduk. Ötekiler sinemaya gitmişler.

Saatlerce dolaştık. Eve gidemiyorduk. Hayriye bizdeyse hâlâ, Seren'i sorar. Hem bugün, sayım günü çalışmamın karşılığı olan parayı alacaktım. Beş buçuğa dek vakit geçirmek zorundaydık.

Bir kafeteryaya girip tost yedik. Böylece paralar bitti. Aklımıza Narin Lokantasında çalışan Mustafa gelince, gidip biraz borç para aldım. Çünkü pul parası isterler ödeme yaparken bana.

Galatasaray Lisesi yine yabancılarla doluydu. Tiyatro festivali hazırlıkları vardı. Biz de paramı almak için bekledik orada. Beyler toplantıdaymış.

Otuz lirayı aldım sonunda. Yepyeni tıkır tıkır üç onluk.

Nedense yaptığım işlerin karşılığında hep otuz lira alıyorum. Para elime geçer geçmez öyle çok sevindim ki. Doğru Galeri Kristal'e. Selay'ın da beğendiği bir kuruyemiş takımı aldık. Paketi ne güzel yaptılar. Bir işportacıdan da altı tane küçük çatal aldım. Kaşık bıçak da alacaktım, vazgeçtim. Babama bir çift çorap almaktan da... Temiz bir onluk dursun çantamda.

Eve nasıl geldik. İçimde komik bir korku var. Ya kaçırdılarsa bizim kızı? Pencereler kapalıydı. Camlara baka baka kapıya yürüdük. Gelmişti Seren. Salata yiyordu. Sinemada Osman İnce elini tutmak isteyince, çekmiş kardeşim.

«Kız, o ayıyla bir daha buluşma,» dedim.

Daha sonra Seren'in anlattığı bir şeye çok güldük. Papatya biçiminde bir toka takıyordu hep saçına Seren. Bugün takmadığını gören Osman İnce, «Seren papatyan nerede?» diye sormuş. Onun sesini, konuşma şeklini taklit ederek bir hayli güldük akşam. (Osman İnce üniversiteye gidiyor ama «papatya» demeyi öğrenememiş hâlâ.)

Yarın Taylan'la buluşacak Seren. Onunla arkadaşlık etmesini ben de istiyorum. Yalanı sevmeyen, dürüst, oldukça kişilikli bir genç Taylan.

TAYLAN ENİŞTEM OLABİLİR...

Perşembe

Güneş pencerelerden giriyor. İlk kat penceresi olsa da, çukurda gibi bir ev olsa da güneş bizi de buluyor.

Bu sabah her zamankinden erken kalktı bizimkiler. Seren 11.00'de buluşacakmış Taylan'la. Ben de okula gidip pek kesin bilmediğim sınav tarihlerine bakacağım. İkinci şansımı da deneyeceğim. Daha doğrusu sonuncusunu...

Bir dolmuşla Şişhane'ye çıktık. Tünel'de birkaç dakika bekledikten sonra Taylan geldi. Gülerek çıktı Tünel'den. Resmi giysi

bu çocuğa çok yakışıyor. Yüzünde onurlu bir şeyler var. Ötekilerin aptal görünüşü yok.

Onlardan ayrılıp durağa girdim. Umarım kimse görmez. Ne de yakışıyorlar. Gözden yitirinceye dek arkalarından baktım. Galatasaray'a doğru yürüdüler. Troleybüsüm hareket edince caddede gördüm onları. Taylan eliyle koruyordu kardeşimi. Konuşuyorlardı da. En içten duygularımla iyi dileklerde bulundum. Bu çocuk hem konuşkan olduğuna, hem de Seren'i konuşturduğuna göre.. Benimle de anlaşabilir. Boş birine benzemiyor yani. Enişteliğe layık.

Okul bomboştu. Bildiğim sınav günleri doğruymuş. İlki cebir.

Bir sinemaya gitsem mi?.. 14.30 matinesine çok var. Vakit geçirmek için durakta durdum. Gelen otobüslere binmedim. Bahtıgül ne yapıyor ki şimdi? Yazlıktalar. Beni unuttun mu ne. Ben de onu pek aramıyorum ya. Ama yazlıktaki adreslerini bilmiyorum. Onun yazması gerekirdi. Murat Işık'tan da çoktandır mektup yok. Bahtıgül'ün değil de Murat Işık'ın mektubunu mu bekliyorum?

Sonra, Nişantaşı'na yürüdüm. Rüzgâr eteklerimi uçuşturuyor. Keşke yürümeseydim. Karşıma çıkan bir durakta otobüse binerim, dedim ama kitap vitrinlerine, plaklara bakmaya başladım. Sonra da Konak Sinemasının karşısındaki parka gittim. Çocukların eğlendiği yerde, yaşlı bir kadının yanına oturdum. Süslü bir ihtiyardı. Sultanahmet'te gördüklerime benzemiyordu. Okuduğu dergiden arada bir gözlerini ayırıp torununa bakıyordu. «Yeter, annen bizi eve almaz,» diyordu, çocuk kaydıkça... Konuşmalarından bilmiş biri olduğu belli. Belki de bir lise öğretmenidir.

Çocukların arasında şişman olanı çok şirindi. Kısa pantolonundan bacakları görünüyor tombul tombul. Türk değil galiba. Arkadaşları «Rolli» diyorlar. Annesi salıncağa bindirdi. Küçük şişman keyifle sallandı. Salıncaktan inip öte yana seğirtti, korkarak merdivenleri çıkıp kaydı. Hem korkuyor, hem vazgeçmiyor eğlenceden.

Niye geldim buraya, diye düşündüm bir an. Neyse Rolli'yi görmek varmış. Annesinin aksanı Türk, ama onun ve arkadaşları-

nınki değişik. Yanımdaki kadınla biraz konuşmak için laf attım.

«Ne şişman çocuk, maşallah. Acaba kardeşler mi?»

«Yoo, değil herhalde.»

Bu kadarcık yanıttan sonra torununa seslendi. «Sana beş dakika izin, başına güneş geçti ayol. Terledin, bittin.»

Dediği gibi beş dakika sonra kalkıp gitti. Bir allahaısmarladık der diye bekledim, ama pek kendini beğenmiş bir şeymiş. Bense iyimserim bugün. Gülümsüyorum. Rolli'yi seviyorum.

Rolli'yi seviyorum ama, ne işim var bu parkta. İtin biri, terbiyesiz bir adam tuhaf hareketler yapıyor ağaçların arasından. Merdivenleri çıkıp Harbiye'ye doğru yürüyorum. O pis herif arkamdan geliyor. Ulan sen kimsin? Haddini bildireyim. Döverim. Aklımdan geçenlerden habersiz bir de, «Yanınızda yürümemde bir mahzur var mı?» demez mi? Ayı, koca moloz. Kendi gibi manyak sandı beni. Karşıya geçtim, o da geçti. Orada, iki oğlan çıkıverdi ortaya o sırada. Onlar da benimle dalga geçmeye başladılar. Rüzgâr eteklerimi uçuşturdukça, «Ahh, rüzgâr...» diyorlar.

Parktan beri peşimden gelen, «Nereye gidiyorsun?» deyince açtım ağzımı.

«Sana ne hayvan herif.»

«Hayvan sensin,» dedi.

Yol da bitmiyor. Ah, ben ne diye yürüdüm. Taksim'e bir ulaşsam. Ayı adam, galiba artık gelmiyor. Ötekiler hâlâ peşimde. Yüzlerinde meymenet yok. İnsan bunlara nasıl cesaret etsin de ötekini şikâyet ederek kurtulsun.

«Size ne oluyor, ne diye laf atıyorsunuz?» dedim.

«Bizim yürüdüğümüz kaldırımdan geliyorsun,» dediler.

«Sahi mi?..» diyerek hızlandım.

Taksim'e geldiğimde, oh, diyeceğim. Karşıdan gelen iki delikanlı da asık yüzüme laf attılar. «Gül anam, gül biraz.»

Ohh, Taksim. Hemen bir otobüse binip Tepebaşı'na geldim. Oradan Kasımpaşa'ya yürüdüm. Eve dek koştum diyebilirim. Selaycığım yalnızdı evde. Canım kardeşim, bağışla beni. Nasıl küfür etmiştim sana ben? Gebermeliyim.

Kardeşim birkaç elbise yıkamış. Saçlarını genç kız gibi tara mış. Mavi elbisesiyle, yanık teniyle öyle güzel ki. Benim de işgü zarlığım tuttu. Fasulye ayıkladım. Kapısı olmayan, bahçeye gider ken herkesin yol diye kullandığı mutfağımızda gazocağını yaktık. Karacahil babamızı biraz çekiştirdim bu arada. Kendisi şuraya bir duvarla kapı yapmayı beceremediği gibi, bir bilene de yaptırmı yordu. Pısırık herif. Onun için burası bir mutfak, bu ev de bir saray. Bunları söylerken bir soğan soymuştum. Birkaç tane de Selay. Acaba fasulye nasıl pişer? Selay, Seren'den bir şeyler öğrenmiş, ama pek emin değil. Kakao almıştım gelirken, onu da pişirelim, dedik. Gidip Ayşe'ye her ikisini de soracaktık.

Kol kola kapıdan çıktık. Gülüyorduk. Karşı balkondan bizi gören Dedikoducu Hayriye, «Nereye?» diye seslendi.

«Şeyy, fasulye, kakao nasıl pişirilir, Ayşe'ye soracağız.»

«Ben size söyleyeyim,» dedi. Tarif etti. Zaten Selay o kadar biliyormuş.

Sonra Selay'la Kasımpaşa'ya gidip plak aldık. Annem, anne annemlere giderken para bırakmış. Dilek Pastanesinde de çikolatalı pasta yedik. Biraz param vardı çantamda daha, ama bugünlerde çok harcadığımdan giden paralara acıdım. Eve geldiğimizde Seren camda bizi bekliyordu. Müjdeyi verdi. Taylan evlenme teklif etmiş. Keşke onunla evlense. Cömert hem, cimri biri değil Taylan.

Annem, anneannemden gelir gelmez, «Kızın evleniyor,» dedim.

Sevindi annem. Ama Seren ciddi değil bu konularda. Oysa çocuk çok ciddi olduğunu söylemiş. Minik bir enişte. Kafaya uygun. Hiç de salak değil. Açıksözlü. Doğru.

Cumartesi

ASKERİN TÜRKÜSÜ

Selay'la aramız öyle iyi ki. Yenimelek Sinemasına gittik.

Askerin Türküsü adlı filmi ona da gösterdim. Benim gördüğüm bütün iyi filmleri o da görsün. Anlıyor da.

Pazar

LUNAPARK

Akşam babamı kandırıp lunaparka gittik. Zincirli salıncaklar, dönen dolaplar, dev aynalar ve çarpışan arabalar bizim içindi. Işıklar, renkler... Ohh, çocuklar gibi neşelenmek ne güzeldi.

Ama çocuk olmadığımızı duyurmak için bir yığın adam takılmıştı peşimize. Ayılar. Tabii yine mektup verenler çoğunluktaydı. Kız kardeşlerimi suçlamak mı gerek güzeller diye.

Şu peşimizden gelenler, kâğıt verenler olmasa ne güzel eğlenecektik. Çünkü çok zor kandırmıştık babamı. Yolda da her zamanki kavgalarını yaptılar annemle. Kaçırılan bir otobüs, yanlış binilen bir otobüs ve babamın yırtık çorapları... Bizim «ev savaşının» başlaması için yeterli.

Babamın cimriliği üzerindeydi yine. Her şeye binmek için para alamıyorduk. Ama annemi de babamı da aynalara sokmayı başardık.

«Baba vallahi ne spor, ne perhiz gerekmez. Birdenbire zayıflayacaksın, boyun uzayacak...» diyor hep gülüyordum.

Biz kendi kendimize hayatımızdan memnunduk. Ama mutlaka canımız sıkılacaktı. Şükrü Ağabey'in kardeşi Bodur Cemil çıktı karşımıza. Yanında en az kendisi kadar bodur bir arkadaşı vardı. Hemen Selay'a göz koymuş. Hep kardeşimle binmek istiyordu taksilere, dolaplara. Kocaman bir adam üstelik. Kardeşim üzülüyordu. «Biz büyüğüz, sen küçüksün diyerek,» hep onu iteledik öne. Aklımıza bir terslik gelmiyor, en azından peşimizden gelen öteki serserilerden kurtulduk, diye düşünüyorduk. Bedriye'yle Cemil birlikte biniyorlardı. Biz de Seren'le. Açıkta kalan Selay zorunlu olarak iki kişilik dolaplara ötekiyle biniyordu. Lunaparkın sevmediğim usulleri bu iki kişilik şeyler.

Daha sonra Cemil'le arkadaşı ansızın, «Biz gidiyoruz,» diye-

rek kızıp gittiler. Ohh be... Arkalarından güldük. İki bodurun, askerliklerini yapmış bu iki tipik «erkek modelinin» öyle komik görünüşleri vardı ki. Sanki kız kardeşlerimle nikâhlıymışlar gibi kabadayılık yapmaya kalkmışlardı. Efendim, biz niye üçümüz zincirli salıncaklarda arka arkaya oturmamışız. Oysa üçümüz arka arkaya dizilmiştik. Ben ortada, Selay önde, Seren de arkamdaydı. Onları tutup tutup fırlatmıştım bile havada.

Bin tane gönlüm olsa, bir de yalvarsalar, o gönüllerden bir tanesini bile o salaklara vermem. Salakların en salağı şu Bodur'la tam da boyuna uygun bodur arkadaşı. Sözde bizi korumak için, başı döndüğü halde, hızlı salıncaklara binen Bodur Bey şöyle diyor:

«Kapı yanından inmediniz, dolaşıp indiniz. Herkes bacaklarınıza baktı...»

Hoppala. Sanki onları biz davet etmiştik lunaparka. Tesadüfen çıktılar karşımıza. Babamızdan çok karışıyorlar bize. Ne sevimsiz tipler üstelik. İnsanlar komşularını keşke kendileri seçebilseler. Bizimle bir şeylere binerlerken kovamamıştık yanımızdan, ne de olsa komşu.

«Biz buraya eğlenmeye geldik,» dedim.

Bodur, kıskanç yaratıklar. Aptallıklarını birlikte götürerek uzaklaştılar. Biz, çay bahçesinde biraz daha oturduk annemle babamla. Onlar tamamen defolduktan sonra lunaparkı annemlerle dolaştık. Ama fazla tadı tuzu yoktu bu akşam. Şu bodurlar çıkmasaydı karşımıza... Hem Cemil, Bedriye'yle dolaplara bindikçe kızın bacaklarını, kollarını çimdiklemiş. Bunlar erkek mi?

Az önce oturduğumuz çay bahçesindeki bir adam da peşimizden kalkmış geliyordu. Seren'e mektup yazmış çabucak, vermiş bile. «Biricik sevgilim,» diye başlamış. Buluşmak istiyormuş. Aynalara girmeden önce gülmeye başladık... Yamuk yumuk yazılı kâğıt parçasını da yırtıp attık.

Sonra eve dönmek için dışarı çıktığımızda birbirinden habersiz bir yığın gençle, bir yığın yaşlı adam vardı peşimizden gelen. Değmezler... Hepsini toplamaya kalksam eşittir bir Murat Işık etmezlerdi.

Pazartesi

Seren giyindi. Uzel'le buluşmaya gidecek. Bağırdım kardeşime.

«Gitsin, belki onunla evlenir,» dedi annem.

Şişko Hamide bizdeydi. Annemin ikram ettiği çayı içiyor, kalkıp gideceğe benzemiyordu. Kardeşimin arkasından laf edeceği kesindi. Annem de sesimi kısayım diye beni kandırmaya çalışıyordu.

«Hadi git kitaplarını al. Yürüme, dolmuşa bin. Ayakların nasır tutmuş.»

Gerçekten parmaklarım ayakkabı sıkmasından yaralı. Ama şu anda kitap filan almaya gidemem. Ders çalışmalıyım.

Ben ders çalışıyorken... Şişko Hamide daha bizdeyken... geri geldi Seren. Galiba Uzel gelmemiş.

Salı

Seren, dün şaşırmış. Aslında bugünmüş buluşma günleri. Postanenin önünde buluşup Konak Pastanesinde oturmuşlar. O kadar işte.

Şu Uzel'i hiç sevmiyorum. Deniz subayıymış sözde. Boş biri. Onun boşluğundan bana ne. Ama kız kardeşimin böyle boş erkeklerle vakit geçirmesini istemiyorum.

Ah, Murat Işık. Kız kardeşimin buluşacağı erkek sen olsaydın. Neredesin sen?

Taylan da okulunun bulunduğu yere gitmiş... Şimdi ondan da mektup bekliyor Seren.

Ben... x'lerin y'lerin arasındayım. Hep ders çalışıyorum. Cebir güzel şey. Yarın başarsam.

Çarşamba

SON CEBİR SINAVI

Ayy! Saat altı. Yatamam. Biraz baktım defterin orasına burasına. Birkaç saat sonra sınava gireceğim.

Ne güzel oluyor güneşli sabahlarda bir yere gitmek. Gidilecek yer, bir son umut yeri de olsa... bir sınav yeri de olsa güzel...

Durakta otobüs beklerken, bir dolmuşa binmek zorunda kaldım:

«Sen de gel, dışarda kalma,» diyerek beni de bindirdi ihtiyar bir kadın. «Hepimiz ekmek parası için uğraşıyoruz,» diye ekledi.

Elbette... Sınavların bir ucu, sonunda ekmek parasına da dayanıyordu. Başarırsam, iyi işler bulacak, para kazanacaktım.

Okulun bahçesine girince sabahın, çiçeklerin ve gençliğin yarattığı doyumsuz havayı içime çekiyorum. Özlemişim... Bunlar son nefeslerim mi okul bahçesinde aldığım? Yoksa son sınavları başarıp daha çok gidip gelecek miyim bu liseye?

Benimle beraber liseye başlayanların bu yıl son sınıf bitirmelerine giriyor oluşlarına karşın bende de coşku var. Ben de öğrenciyim bu sabah yeniden...

Ayşe yaklaşıyor kısacık boyuyla. Altı dersten takmış. «Kurtarabildiğim kadar kurtarırım,» diyor. Bugünlerde şu kız hoşuma gittiği için akıl veriyorum. «Aman kızım bırakma eylüle, hazirana. Benim gibi sallanırsın. Bak gelip gidiyorum durmadan.»

«Ne kadar şanssızım,» diyor.

Şanssızmış. Son sınıf öğrencisi olmanın kocaman bir şans olduğunu keşfedememiş henüz. Çünkü son sınıfta. Ne bilecek benim acılarımı? Aynı yıl başlamıştık, aynı sınıftaydık, aynı yaştayız. Ben kırık notlarımı düzeltemeyip kaldım. İki yıl hem de. Okuldan vazgeçemiyor, onu elimden kaçırmamak için savaşıyorum. İki yıl önce sınıfı geçtiği için Ayşe'yi kıskanırdım. Suç işlemişti sanki. Hep asık yüzlü ve azarlayıcıydım ona karşı. Bugün bakıyorum da, aynı yıl liseye başladığım Ayşe'yle bugünkü Ayşe arasında bir ayrım yok. Yenilgi insanları yaklaştırıyor mu ne? Doğrudan diplomasını alsaydı, sevinçten beni görmez, ötekilerle birlikte olurdu. Kimi zaman yaptığı gibi.

Sınavın yapıldığı sınıfa girdim sonra. Pencerenin yanında bir sıraya oturdum. Güneş beni biraz fazla okşuyordu bu sabah.

Açık pencereden denizi, karşıları, Dolmabahçe'yi gözledim bir süre.

Sonra kâğıtlar, sorular...

İyi yapmaya çalışıyorum. Bu son şansım! Güneşten, rakamları, harfleri yeşil görüyorum. Netleşince kâğıttakiler, yeniden güneşe bakıp yine gözlerimi kâğıda indiriyorum. Sınav sırasında bir oyun buldum. Kötü bir sonucu şimdiden unutmak istercesine.

İki kâğıt harcadım. Umutluyum.

Eve geldiğimde annem çamaşır yıkıyordu. Aklının erdiği kadar sordu. Onca çamaşırın arasında yumurta pişirdi bana.

Sonra da saçlarımızı kestirmek için berbere gittik. Tam bir Beatles'ım şimdi. Bir sevimli oldum ki. Seren'in ise kesik saçlı suratını beğenmedim. Yakışmadı. «Çirkin oldum,» diyerek elleriyle yüzünü kapıyordu yolda. Arabalar geçiyordu vızır vızır... Birinden Uzel indi. Tatilde herhalde. Gölcük'teydi ya. Seren çirkin olduğunu sandığından hiç bakmadı ona. Uzel mektup yazacağını söyledi Seren'e... Ne yazacaksa?

3 Eylül Cuma

GEOMETRİ!

Erkenden yataktan fırlayıp geometri kitabımı karıştırdım. Sonra Vicdan'a uğradım. Okula yol aldık. Geometriyle savaşan tek öğrenci ben değilim.

Bu savaştan yenik çıkacağımı hissediyorum.

Sınav sonrası Nursel ve Muazzez'le Nişantaşı'nda dolaştık durmadan. Çok yoruldum. Yol parası dışında hiç param yoktu. Yediğimiz tostun, çikolatalı pastanın parasını Muazzez verdi. Ama benim teşekkürlerim onun parasından çok daha fazlaydı.

Sonra Muazzez'le otobüse binmekten vazgeçip İstiklal Caddesinde vitrinlere baktık. İki tane cam kamış aldım, param bitti. Şişhane'de o otobüse bindi, bense paso biletine hakkı olmayan

belgeli bir öğrenci olduğumdan eve dek yürüdüm. Tam bilet parasını harcamanın zamanı değildi. Ama kendimi bir şeylerle kandırma çabasındaydım. Cam kamışları bizim evde ne yapacağımı hiç düşünmedim. Sudan başka bir şey de içmiyorduk zaten.

Başım ne çok ağrıyordu gene. Kahvaltısız koşmuştum sınava. Zaten okula gittiğim günlerde de hiçbir zaman kahvaltı etmemiştim. Kardeşlerim de benim gibi, boş mideleriyle giderlerdi okula. Annemin bu yönü duyarsızdı herhalde. Hiçbir zaman kahvaltı ettirmedi bizi okul yıllarımızda. Şimdi, o günlerdeki gibi her yer kayıyordu ayaklarımın altında. Şişhane'de bir ara üzerinde yürüdüğüm yol sallanır gibi oldu sağa sola. Eve nasıl yürüdüğümü bilmiyorum. Bacak kemiklerim sızlıyordu.

Bütün bunların üzerine bir de akşam Bedriyeler'le sinemaya gittim. Gereksiz, tatsız bir filmdi. Eve çok yorgun ve çok mutsuz geldim. Geometrinin acısı, hüznüyle doluydum. Kim bilir bundan sonra Bahtıgül'le değil, Bedriye'yle bir ev tutmanın hayallerini kuracaktık belki. Tıpkı bundan sonra Bedriye'yle iş aramaya devam edeceğimi tahmin ettiğim gibi...

4 Eylül Cumartesi

Dün geometri sınavım hiç de umduğum gibi geçmedi. Tanrım. Ne yapacağım? Bugün hâlâ o hüzün içindeyim.

Sabahleyin annem, «Manavdan patlıcan al, kızartayım,» dedi.

«Yahu anne be! Patates kızart,» dedim. «Hem patlıcanları iyi kızartamıyorsun, yuvarlak doğramıyorsun.»

Öfkem yerindeydi. Anneminki zaten hep hazırdı. Ters ters gözlerini dikti hemen. «Gitmiyorum, sen git,» demiştim şakadan.

«Gel kız içeri, ver parayı,» dedi.

İçeri girip parayı verdim. «Oturuyor, bakkala gitmiyor, bana git diyor,» diye yakınıyordu. Ha, kapıda attığı ve bacağımı çok acıtan tekmesini unuttum. Kocaman kızım, hâlâ aynı küfürleri işitiyor, dayak bile yiyorum. Sevgili defterim, annemin bana attığı

dayaklardan sana hiç söz etmedim. Belki daha önceki defterlerimde anlatmışımdır...

«Ben bir patates kızart dedim diye vurmalara kalktı. Kızını sevgilisiyle buluşturur. Kendimi öldüresim geliyor.»

Annem bana söylendikçe böyle bağırıyordum. Kinim artıyordu. Ev hiç boş kalmıyor ki. Sinir küpü olduğumuzu herkes görüyor. Ayşe ve Bedriye gene bizdeler. Anneleriyle ilişkileri daha sevecen onların. Bizimki evlere şenlik.

Kahvaltı masasına tüm gücümle vurdum. Sandalyeyi gürültüyle attım. Şeker kavanozunu karıştırıp, çaydanlığın kapağını fırlattım. Annem fotoğraf çektirmemiz için para verinceye dek kinim sürdü. Sonra annemle barıştık gene.

Ama nereye gidersem gideyim geometri sınavını unutamıyordum. Her şeyi altüst etti geometri. Olmak istediğim bütün meslekleri elimden aldı, biliyorum. Yazarlığımı elimden alamayacak. Ne geometri, ne insanlar...

İçimde bir karamsarlık. Ağlıyorum. Anneme babama çok acıyorum. Bir parmak ilerleyemiyoruz. Hep benim yüzümden. Benden küçükler ne işler yapıyorlar. Sınıf geçiyorlar. Çalışıyorlar. Benim yaşımdakiler öğretmen, gazeteci, tiyatro oyuncusu oluyorlar.

Ben hiçim. Sıfıra eşitim. HİÇ... HİÇİM BEN.

Kasımpaşa'ya inmiştik. Yolda ilkokul arkadaşım Süheyla'ya rastladım. Eli kolu paket doluydu. Maaş almış herhalde. Biraz konuştuk. İşyerinden çok memnunmuş. Servis arabaları da varmış.

Sonra Bedriye bize kremalı şeyler ısmarladı. Paralar ondan. Benim, gazetecinin yarın getireceği dergilere de param yok. Off...

FİZİK, son sınavımdı.

Bu sınavı başardığımı sanıyorum. Cebirle fizik iyiydi. Ya geometri?

Murat Işık'a mektup yazarken Seren'le öyle iyi anlaşıyorduk ki.

Çok mu temiz yürekliyim? Defterime bu satırları yazarken postacı geldi. Murat Işık'ın özlediğimiz yazısını nasıl tanımayız? Zarfı uzatınca postacı, ondan geldiğini anladık. İstanbul damgalı hem de.

Doğu'daki görevi bitmiş. Artık İstanbul'daymış.

«O güzel yaşınızı geçmiş olsam da fazla sayılmam. Yirmi bir yaşımdayım,» demişti bir mektubunda.

Bu son mektubunda, kız kardeşimi bir külah dondurma yemeye davet ediyor.

«Gelseniz de gelmeseniz de sizi bekleyeceğim Seren arkadaş.»

Kız kardeşim utandı o kültürlü gençle buluşmaya. Gitmedi.

Ben?..

O mektupları ben olarak yazmamıştım ki.

Onu istersem bulurum. Bir film şirketine senaryolar yazmış. Film çekilmeye bile başlanmış.

Ama ne diyeceğim?

Hem yeşil gözleri, güzel yüzü olan ben değilim ki. Ben sadece mektupları yazanım. O da gerçekten yeşil gözlü birini düşlediyse?

Caddelerdeki bütün kalabalıklarda onu arıyorum. Yüzü... boyu... giyinişi... benim düşündüğüm gibi bir Murat Işık'a benzeyen birini görünce, o mudur, diye bakıyorum.

Sonra... onu düşünerek İstiklal Cad 'esinde geziniyorum.

O, sandıklarımdan biri belki de odur. Çünkü film yazıhaneleri Beyoğlu semtinde.

Sınavların sonucunu öğrenmeye korkuyorum. Yıkılmaktan, erimekten bıktım. Bıktım. Üstelik evde bir tek dostum yok...

Dün gece öyle çok ağladım ki. Öyle doluyum ki. Daha da

ağlayabilirim. Annem de, babam da, kardeşlerim de bana düşmanmış gibime geliyor. Ufacık iyi bir söz duyunca onları sevdiğimi anlıyorum. Ama kavga edince nefret ediyorum.

Onlar çok değişik bir yapıdalar. Bense bambaşkayım. Yüksekokullara gitmek, Güzel Sanatlar Akademisinde öğrenim görmek özlemiyle doluyum. Bunlara ulaşamamış olmam onların suçu değil, bunu da biliyorum. Biliyorum ama, başıma gelenlere katlanmak zor. Evde kalmaya, ilkokuldan sonra okula gitmek istemeyen kardeşlerimin dostluklarını görmeye (birbirleriyle, benimle dost değiller) ve annemin onları evlendirme çabalarını gözlemeye zorunluyum. Babamın sürekli benimle kavga edişini çekmeye de zorunluyum.

«Çalış! Para getir eve,» diyor.

Hani iş? Hangisi bana göre? İstediğim işyerlerine beni alırlar mı?

Öyle sinirliyim ki. Üzüntü insanı unutkan da yaparmış. Bunun için mi çalıştığım dersleri unutuyorum. Başaramamışsam yine? Okulsuz ben ne yaparım? İş de bulamazsam?

İhtiyarladım mı ne. Saçlarımda beyazlar var. Başımda ağırlık. Ağrılar...

Sihirli bir olay olsa. Birdenbire paralı olsam. Acaba yaşamı yine böyle karanlık görür müydüm? Okulsuz olduğum sürece, evet.

Bir şeyler yapmak istiyorum. Çok şeyler... Uyuşukluktan kurtulamıyorum. Baş ağrılarımdan da. Bugün Bedriye'yle sözde iş aramak için çıktık. Yolun yarısında, «Gitmeyelim,» dedim. Kasımpaşa'dan geri döndük. Sanki nereye gidiyorduk?.. İyi kız Bedriye. İlkokuldan sonra okula gitmemek dokunmuyor ona. Artist resimleriyle, bulaşıkçı annesinin ve yaşlı evsahibi adamın verdiği harçlıkla mutlu oluyor. Belki de mutlu olmuyordur. Ama benim gibi, okulun dışında kalan bir hayatı boş sanmadığı kesin.

Ben, her şeyi anlamsız buluyorum. Hiç de zevk almadığım, adına dünya denilen bir yuvarlağın bir noktasında gün dolduruyormuşum gibime geliyor. Hiçbir işe yaramayan, başarısız biri-

yim. Bütün yetenekleri defterlerde, resim kâğıtlarında saklı, patlı maya hazır bir yanardağa benzeyen biriyim.

Bana sınıf geçirme niyetinde olmadığını gözlerinden anladığım cebir ve geometri öğretmenini bir türlü unutamıyorum. Kadının suratı, sesi hep aklımda. Ben tahtada denklemi yürüttükçe şaşırdığını anlamıştım. Çünkü beni pek aptal sanıyordu. Tembel ya da. İkisi aynı anlama gelmiyor, değil mi? Yazılılarda hep kırık not verdiği bir öğrencinin, gözünün önünde upuzun bir denklemi çözmesinden hoşlanmamıştı. Aynı alışkanlıkla bana kırık not vermiş, yerime oturtmuştu. Hayatımda estireceği fırtınalardan habersiz...

Kendimi fazlalık hissediyorum bu evde. Bir iş yaptığım da yok. Yalnızca su taşıyorum çeşmeden. Eteklerinin altına pijama giymiş kadınlarla su sırasını bekliyorum. Herkes okulumu soruyor.

Yanıtım ne ola ki?

Pencerenin önünde saatlerce sokağı gözlüyorum. Büyüklere özentili çocuklar, kamburlaşmış satıcılar, hastalıklı insanlar geçiyor. Hepsine bir tuhaf bakıyorum. Sanki ben Merih'ten ya da başka bir dünyadan tesadüfen düşmüşüm buraya... Bu yaratıklara acıyorum.

Annemle babamla çekişmelerim sürüp gidiyor. Annem, beni biraz başından atmak için, «Teyzene git, benim elbisemi getir,» dedi. Kararsızım. Ama teyzemin nefis yemeklerini yerken biraz olsun «Hayat güzel,» derim belki. Çocuklar gördükleri filmleri anlatırlar. «Karakorsan şöyle dövüştü, böyle kılıç vurdu...» derken biri, öteki de onun yanlışını çıkarmaya çalışır. Bu film konularını dinlemekten hiç hoşlanmıyorum oysa. Ama onlar, ille de kafama sokmak için bu filmleri yeniden yeniden anlatırlar. Ben, «Güzelmiş,» deyinceye dek.

Otobüsle teyzeme giderken bir yazlık sinemada Orfeo Negro filminin afişlerini gördüm. Çoktandır görmek istediğim bu film için orada kalmaya karar verdim. Teyzemle eniştem de mutlaka bu filmi görmek isteyeceklerdir. İyi filmleri seçiyor onlar da.

Teyzemlerde kaldım. O yazlık sinemaya gittik. Orfe'yi gördüm. Orfe ile Oredis. Orfe'nin Oredis için gitar çalışı...

Unutulmayacak filmlerden biriydi Orfe. Hele müziği... Bir karnaval günü başlayan, kısacık süren büyük aşk...

Aşk var mıdır gerçekten?

Murat Işık'la ben yazışsaydım, büyük bir aşk mı doğardı?

Hayır, sanmıyorum. Beni beğenmezdi. Tanrım, neler düşünüyorum... En hoşuma giden, aklımdan geçen onca şeyi kimselerin bilmeyişi. Bu da en azından geceleri mutlu olmama yetiyor.

OKUMA HAKKIMI YİTİRDİM!

Yine yıkıldım. Geometri sınavımda başarısızmışım. Fizikten, cebirden geçerli not almışım. Ama geometriden kırık alınca okuma hakkımı yitirmiş olarak geri döndüm eve.

Eylülün yirmisinde, pazartesi günü okullar açıldı. Bahtıgül' süz, okulsuz, defter-kitapsız bir koca yıla başlayacağım gene. Ne de çabuk ve zor geçiyor yıllar oysa.

Ne çok hüzün taşırmış bu eylül. Ya ben? Eylülle gelen bu hüzne katlanabilecek miyim?

Düşünmekten, düşüncelerden bir şey yapamıyorum ki. Düşünerek bir çözüm bulamıyorum ki. Aşağılık duygusu, bir «hiç» olma kompleksiyle bir yere başvuramıyorum ki çalışmak için.

Gazete ilanlarına da güvenilmiyor. İki üç yıldır her gün gazetelerin eleman arayanlar sayfasına bakıyorum. Gidiyorum bile bazılarına. Ya beni beğenmiyorlar ya da ben girip sormaya cesaret edemiyorum.

Yokum ben. Hiçbir işe yaramıyorsam var da sayılmam. Kon dimden nefret ediyorum.

Babamın yakınmaları günden güne artıyor. Artık gözleri görmüyormuş. İhtiyarlamışmış. Çalışamıyormuş. Yüreğim eriyor. Oysa içinde olduğum şu yaşım, insanların en mutlu oldukları, hayatı en çok pembe gördükleri zamandır.

Bu sabah gazete ilanlarına baktım gene. Bedriye'yi çağırdım hemen. Merdivene oturup bir formül aramaya başladık.

«Gidelim, her yere bakalım. İlan vermemiş mağazalara da soralım. Muhakkak bir iş buluruz,» dedim.

Para kazanmalıyım. Lise ikinin, üçün kitaplarını alacağım. Liseyi daha sonra dışardan girip bitirebilirmişim duyduğuma göre.

Evet. Yukardaki satırları yanlışlıkla yazmadım. İçimde hâlâ liseyi bitirme düşleri var. Dışardan bitirme sınavlarına girerek diploma alınabilirmiş. Okul idaresindeki bir görevli söyledi. Başaracağımı sanmıyorum, ama ya olursa?

Temiz bir kâğıdı babama imzalatmıştım akşam. Üzerine dilekçemi yazdım. Evden çıkarken yanıma alayım. Okula uğrayabilirim. Belgemi almalıyım oradan. İyi kötü okur yazar olduğumun kanıtı o kâğıt parçası.

Gazete ilanlarından bulduğumuz iş adreslerini de bir kâğıda yazarak çıktık Bedriye'yle. En büyük mağazalar, en çok para verenler Beyoğlu'ndaydı. Oraya yol aldık yine. İstiklal Caddesi yine öyle çok güzeldi ki. Aradığımız işyerleri de çok kolay yerlerdeydiler. Bir konfeksiyon mağazasına girdik önce.

«Siz gazeteye ilan verdiniz mi?» diye sordum tezgâhtar kadına.

«Hayır, vermedik,» dedi o da.

Hepsi bu kadar işte. İş aradık sözde. En çok vitrinlere baktık. Giysiler, biblolar... Satıcılar, «Buyrun,» diyorlar. «Sadece bakıyoruz,» diyorum. Birkaç biblonun fiyatını da sordum. Onlar da söylediler.

Fakirim, bilir misiniz siz? İçimden söylüyordum bunu...

Birkaç pasaj dolandık. Plakçılara, kitapçılara iş sorduk. Orada çalışanlardan biri olmak istedik. Olamadık. Elimizde kalan son kuruşlarla birer külah dondurma yedik. Bedriye ve ben.

22 Eylül Cumartesi

VİCDAN'LA BOZUŞMA

Konfeksiyon elişçisi, kitabevine eleman ve buna benzer uygun bulduğum ilanları kesip çıkardım gazeteden. Aslında kendimi aldattığımın ayrımındaydım. Ama bu da bir iş değil mi?

Günlerce Bedriye'yle dolanmıştık bir yerlerde. Seviyorum şu kızı. Bugün de Vicdan'la iş aramaya gideceğiz. Nedense, son işinden de çıkmış.

Vicdan'a uğradığımda pencereden konuşmaya başladık. Annesi de onun gibi hızlı konuşuyor. Onlar içerden, ben dışardan konuşurken, rüzgâr saçlarımı birbirine doladı. Üstelik ana kız dargın. İkisine laf yetiştirmek zordu. İçeri girdim. Gevezeliklerini dinleyerek Vicdan'ın hazırlanmasını bekledim. İş bulacağız sözde.

«Vicdan nereye gidiyoruz? Boşuna gittiğimizin farkında mısın?»

Yola çıktığımızda bir şeylerin ters gideceğini hissetmiştim. Önce Eminönü'ne gittik. Oradan Cağaloğlu'na çıktık, ama aradığımız sokağı iki salak bir türlü bulamadık. Bir de şu var; bir şey sormak için hep beni öne sürüyor Vicdan. Onunla iş aramak hoşuma gitmiyor. Artık bir yere gidemem onunla.

Sonra, vazgeçtik iş aramaktan. Eminönü'nden sandala binerek Kasımpaşa'ya geçtik. Yolda, bu kızla konuşmamayı, bir kavgayla tamamen bozuşmayı aklıma koydum. İkide bir, «Ben senle yürüyemiyorum, sen yürümeyi bilmiyorsun, manyak, önüne bak,» gibi laflar ediyor.

«Ben de seninle yürümeyi sevmiyorum. Bir tek Bahtıgül'le anlaşıyorum,» dedim.

Ben Cağaloğlu'nda hayran olduğum kitap vitrinlerine bakmak isterken, o hep karşı çıkıyordu. Hiçbir şekilde anlaşamıyorum onunla. Bağırarak konuşuyor, tükürükleri yüzüme sıçrıyor. Aptalın biri de bu be! Oysa ne güzel kitap vitrinleri vardı. Yanımdaki ise buranın zevkini anlamaktan milyonlarca yıl uzaktı.

«Bana bak! Sen beni manyak sanıyorsun, ama esas manyak sensin,» dedim.

Onunla kavga etmeye başlamıştık işte. Oh, devam ettim...

«Kimsenin suratına bayılarak bakmıyorum diye manyak mı oldum?»

Çünkü o, erkeklere ayılıp bayılıp göz süzenlerden. Koca arayanlardan.

«Ne diye hep benimle bağırarak ve hızlı konuşuyorsun?» dedim.

Öyle konuşurmuş o. Aklınca beni korkutacak. Hiç beklemiyordu tepkimi. Salak salak konuşuyordu. Annesine babasına bile taviz vermezmiş.

«O beni ilgilendirmez. Bana bağıramazsın. Karşında eşek yok. Seni arkadaş bildim evine geldim. Bir daha gelirsem iki olsun.»

«Gelme, yalvarmıyorum. Arkadaş istedikten sonra köpek sürüsü kadar,» dedi.

«Hah işte. Sen de o köpek sürüsüne dahilsin.»

O kendi yokuşuna yürüdü. Ben öteki yokuştan, hastanenin önünden eve yol aldım.

Bir cumartesi daha

Kimin düğünüydü bilmiyorum. Gittik. Piyanist kördü. Siyah gözlükleri vardı. Karanlık bir dünya içinde ne güzel şarkılar söyledi. Onun dünyasını aydınlatan parmaklarıydı sanırım.

Hiç unutmayacağım insanlardan biri işte.

Pazar

Dün gittiğimiz düğünde kız kardeşlerimi dansa kaldırmak için öyle çok istekli vardı ki salonda... Biri, dans etmek için bizim masanın önünde beklerken, kafalarını kaldırıp bakmadı kardeşlerim. Komik bir sahneydi.

Bu akşam da lunaparka gittik. Dertlerimi birazcık unutuverdim. Uçaklara, dolaplara, çarpışan arabalara bindik üçümüz. Bir köylü genç, Selay'la arabalara binmek istediğini söyleyince çok güldük. Annemle babam da bizimle birlikte eğlendiler. Minik otomobillere bizimle binmek için ne çok seğirten vardı. Ama her defasında tek başımıza binmeyi başardık. Herkes bize çarpmak istiyordu. Böylece insanlar eğlendiklerini sanıyorlardı herhalde. Ya da herkes, birkaç dakika da olsa, hızlı bir akışa kapılıp dertlerini unutmak istiyordu.

Çıkışta, Vatan Caddesinde yürümek hoş oluyor. Duraklarda son işlerini yapan satıcılar, sürücüler, hülyalı bakışlarını uzak bir noktaya dikmiş gençler vardı. Her şeye boşverircesine küçük oyunlardan zevk alan, çılgıncasına bağırıp şarkı söyleyerek yürüyenler...

Ama kız olarak dünyaya gelmekle, bu küçük özgürlüklerin bile tadını çıkaramıyorduk. Kendimle baş başa, geceler boyu caddelerde dolaşmak isterdim.

EKİM ve bir gün...

Yine cıvıl cıvıldı Kapalıçarşı. Bir şey satın almayacaktık, nedense çarşıya gelmiştik. Babamın yanına da uğradık. Ustanın böyle modern kızları olduğunu görenler her zamanki gibi dükkânın önünden geçtiler.

Bir başka dünyayı çağrıştırıyordu Kapalıçarşı. Daha sonra babamın yanından ayrılıp dolaştık. Ağzımızı açıp ayakkabılara baktık. Satıcılar da bize bakıyorlardı. «Alın, gelin,» diyerek... Boncuklar, kilimler, turistler... Ama Kapalıçarşı'nın arka tarafındaki

kitap dolu çarşı en çok hoşuma gidendi. Hem eski, hem de yeni kitaplar satılıyordu orada. Tozlu kitapların arasında, bir tane ince kitap bulup aldım. Boris Pasternak'tı yazarı.

Akşam olmuştu çarşıdan uzaklaşırken... Son alışverişlerini yapan insanlar, boşalan dükkânlar... İşlerinden evlerine gidenleri gözledim. Özendim. Bir işgününün sonunda eve dönüş... Zevkliydi mutlaka evinde mutlu olanlar için. Gürültü dolu bir eve dönecek olsam da akşamları, çalışmak isterdim. «İş bulacağım, çalışacağım,» diye mırıldandım.

Pazar

EVDE KAVGA

Öfke... öfke... sinir... Hepsi bende. Evdeki gürültüyü çıkaranlardan biriyim. Başlıcasıyım.

Sabahleyin alışveriş için bakkala gidecektim. Babamın kirli fanilasını, boynundaki kabarmış kirlerini görünce sinirlendim. Çoktandır sular akmıyordu, çamaşır yıkayamamıştı annem. Ama bu, babamın şu görünüşü için hafifletici bir neden değildi.

Yüzüne eğilip, «Yahu şu pis üstünü değiştir,» dedim.

Bir şeyler söyledi.

«Ha, ne alacaktım bakkaldan? Ekmek, kibrit, soğan, Tursil. Ay, giyecek bir şey yok. Hepsi yırtık, sökük, eski...»

Babam hınzır hınzır kafasını sallıyordu. Yine korkunç göründü gözüme. Dergileri işaret etti.

«Ben size onlara para vermeyin deyyem.»

Bağırdım. Dergi parasıyla giysi mi alınır ki onlarla suçluyordu bizi.

«Sen sabah sabah tımar istisen,» dedi.

«Gitmiyorum bakkala, sen git bakkala.»

Nasıl bağırıyordum. Damarlarım sökülecek gibi oldu. Elimdeki paraları öyle bir fırlattım ki; metal paranın biri camdan çıkıp bahçedeki duvara çarptı, aynı hızla geri dönüp divanın altına düş-

tü. Biri de divanın üstüne. Ayy, inşallah kaybolmaz, dedim içimden.

Annem paraları toplarken söyleniyordu.

«Bak kaybolmuş, görüyor musun, attı paraları,» diyerek konuyu uzatıyordu. Paraları elime verirken vazgeçti. Mutfağa gidip kocasına, «Gitmiyorlar,» dedi. O da, «Kan çıkaracağım,» diyerek gözdağı verdiğini sandı.

«Çıkar ulan, kan çıkar hadi. Sen öldürürsen boş mu duracağım, ben de seni öldürürüm,» dedim galiba. Biraz da gülümsedim. Sahiden söylediğimi sanmasınlar diye...

Sonra gaz tenekesini alarak Selay'la bakkala gittik. Yolda babamın, annemin konuşmalarını taklit ederek epeyi güldük.

Defterim, bunları yazmaya utanmam gerek. Ama başka nasıl hafiflerim ki? İçimde müthiş acılar var...

DAKTİLO KURSU...

Dün, daktilo-sekreterlik kursuna yazdırdım Selay'ı. Kendimden önce onun gitmesini istedim. Olur da yeniden liseye girmek için bir fırsat çıkar belki bana. Bitirmek için pardon. Artık yaşım ilerledi. Ara sınıflara girebilmenin düşlerini bıraktım artık.

Ama gazetede, «Parasız Daktilo Kursu» diye bir ilan görünce başvurmayı düşündüm bir an. Benimki parasız olursa gidebilirdim de. Çünkü Selay'ın kursu için iki bileziğini bozdurmuştu annem.

Kahvaltılık bir şeyler almak için bakkala giderken bir adam gördüm. Sokağın bir kenarına oturmuş, başını ellerinin arasına saklamıştı. Ayaklarının çok yakınından geçerken, gözlerine baktım. Bomboştu bakışları. Karşıdaki evleri gözlüyordu. Bir noktaya takılmış bu yeşilimsi gözler hayatın sonunda bir «hiçlik» olduğunu gösterdi bana. Bir hiç... Boş, hiç... Yaşamaya çalış, çalış... Sonra hiçliğe karış...

Bakkaldan dönerken ben, kadınlar o adamın hakkında konuşuyorlardı. «Deli adam,» diyorlardı. Deli değil de benim gibi umarsız biriydi mutlaka.

Kahvaltıdan sonra şu bedava daktilo kursuna gitmek için hazırlandık Selay'la. Her şeye sinirleniyordum. Eteğimi ütüledikten sonra, «Allah kahretsin,» dedim ve fırlattım. Divanın üstüne attığımı sanıyordum. Bahçeye çıkınca duvarın dibinde gördüm. Bu kez bir suçlu arar oldum. Her şeyin suçlusunu araştırmak da boştu. Bazı şeyler tesadüfen oluyor. Mesela eteği bilerek bahçeye atsam oraya gitmezdi.

Çıktık sonra. Hava güneşli ve ben bir karış suratla yürüyordum. «Sabahtır» durumuma ne yapmam gerektiğine bir umar bulmaya çalışmıştım. Sonuç şöyleydi gene: Evet evet. Lise bitirme sınavlarına girmem zorunlu. Benim dünyam, her şeyim, amacım bu olmalı.

«Başaramazsın,» dedi Selay.

Bu lafıyla içimde yeni bir burkulma başladı. Ah, yanık yanıktı yüreğim. O da benim gibi okullara özenseydi bu derdi anlardı. Benim gibi bir sorunu yoktu. Daktilo kursunu bitirdikten sonra ufacık bir iş bulup çalışmak istiyordu yalnızca.

Benim içimdeyse o kocaman hüzün, kolay yok olacağa benzemiyordu. İş bile bulsam, çalışıp para bile kazansam... Okuldan kopuşum, et tırnaktan sökülürken duyulan acı gibi bir şeydi içimde. Daktilo kursu aradığıma göre, bunun adı gerçekten okuldan uzaklaşmış olmamdı. Artık okulun beni istemediği, benim oraya gitme hakkımın yok olduğu bir gerçek... Bunu artık kabul etmem gerekti. Edemiyordum.

O üstü başı eski püskü adam, hâlâ duvarın dibinde oturuyordu. Neyi, kimi, neden beklediğini bilmediği kesindi. Önünden geçip caddeye, otobüs durağına yürüdük. Ne de çok benziyordum ona ben. Şaşkının biriydim. Günün birinde öyle bir yere çökmesem bari.

Durakta, kötü insanlarla çatışmam da hemen başlamıştı. Ayının biri yanındakiyle bize bakarak, çürük dişlerini göstere göstere, «Beraber gidelim,» diyordu.

«Ulan kıçına bir tekme atarsam şimdi görürsün. Ne oluyor ulan, ne sandın bizi?»

«Bize dayılık sökmez,» dedi.

«Bana hiç sökmez,» dedim. «Bas arabanı.»

Sesim kart, gerçekten dayılar gibiydi. O sırada annemin komşu kadınlarından Kevser'i gördük. O da müthiştir kavga konusunda. Adamları ona anlatırken defolmuşlardı...

Sultanahmet'te otobüsten inerken de, birkaç adam camı tıklatıp işaretler ettiler. Hepsinin boğazını sıkacak denli kızgındım. Güne iyi başlamamıştım, ne yazık. Ama bir canlılık vardı Sultanahmet'te. İşte altı minareli cami, Ayasofya... turistler filan. Ama içimdeki bu hüzün? O kurs nerede? Biz bedava bir daktilo kursu bulmaya gelmiştik buraya. Turistler gibi gezmeye değil.

Arasak belki kursun yerini bulurduk. Duvar kenarına oturmuş, kâğıdın içinde bir şey yiyen bir adam görünce gözlemeye başladık Selay'la. Elleri titriyordu adamın. Ağzına götürürken lokmaların yarısı yere düşüyordu.

İçimde bir acı, bir yanma... Başka hüzünler... Hüzün... İnsanlar...

Kursu unuttuk.

Ne çok yoksul var bu ülkede...

DAKTİLO KURSU

Selay'ın daktilo kursu başladı. Çok korkuyordu. Yetenekli kızdır, yapacağına inanıyorum. Bugün götürdüm onu. Öğlende gidip alacağım. «Mutlaka gel,» diyerek sıkı sıkı tembihledi. O minicik yüreğine korku girmesin canım kardeşim, seni alacağım...

Onu yerine bıraktıktan sonra içim hep onunlaydı. Sanki bizi bulamayacağı bir yere bırakmışım gibi aklım onda kalmıştı. Onun yaşındayken ben, korkmadan yürür, sinemalara giderdim Beyoğlu'nda. O, tek başına oradan gelmeye cesaret edemiyordu eve dek...

Selay'ın kurstan çıkacağı saate dek yetişebilirdim. Taksim'den bindiğim bir otobüsle Beyazıt civarındaki o bedava daktilo kursuna bakmaya gittim. Gazetedeki adresi kolayca buldum.

Büyük bir binaydı. Kapıdan girip merdivenleri çıktım. Parasızsın gerçekten, buraya da ben başlayabilirdim... Denilen katta bir gençlik kulübü vardı. Bir kat daha çıktım: kahve. Aşağıya indim hemen. Kahvenin önündeki gençlere de sorulmaz ki... Alay ederlerdi. Kursun kapısı arka tarafta mıydı? Yoksa?.. Yanlış bir ilan mıydı gazetede duyurulan? Vazgeçtim. Korkuyordum. Yeni bir şeylere adım atmaktan, orada da başarısız olmaktan korktuğum için bütün kapılardan geri dönüyordum. Üstelik parasız oluşu düşündürüyordu beni. Neden parasız olsundu ki bir daktilo kursu?

Sonra, otobüs durağında vakit geçirirken... para ödeyeceğimiz bir daktilo kursuna başlamaya karar verdim. Annem kolundaki bileziklerden birini de benim kurs param için bozdurur herhalde. Tıpkı Selay'ın kursu için bozdurduğu gibi...

Fakülte durağında birçok otobüs kaçırdım. Ya kalabalık olduğu için binmedim ya da, Taksim'e dek yürüsem mi, diye düşündüğümden. Daha vakit vardı Selay'ın çıkmasına. Hem yürürsem yol parasından kurtulmuş olurum.

Uzun yolları yürümeye başladım. Belki Murat Işık adında birini onca kalabalıkta tanırdım... Çarşıkapı'dan Mahmutpaşa'ya geçtim... Köprünün üstü... Karaköy... Galatasaray derken... Beyoğlu'ndaki kursa gidip kardeşimi aldım.

Babam korkak bir adam olmasaydı keşke. Karşı evlerden bir adam körkütük sarhoş. Hep laf atıyor bizlere. En çok da anneme.

Zavallı babacığım. Bu evden çıkmak için hepimiz ona yükleniyoruz. Hatta suçluyoruz onu. «Zaten ben bu evde hiçim,» diyor. Onun bunu anlaması iyi bir puan. Ama bu evden taşınmak için hâlâ kandıramadık. Sonunda kira parasını verecek olan o değil mi...

Kahvaltı ederken, evden çıkalım, tartışması annemle babamın kavgasına dönüştü. Hepimiz «Çıkalım,» derken, kirayı ödeyecek olan, «Çıkmayalım,» diyordu. «Kiralar pahalı, veremem...»

Babam haklıydı. Ama Selay'ın, Seren'in suskunluğuna karşın ben de bağırıyordum annem gibi.

«Sen çalışıp para getirinceye kadar bu evden çıkmam,» diyordu babam. Ağzından çıkan tükürük peynire sıçramıştı. Belki zeytine de. Bir şey yiyemedim. Çayımı içmeden radyoyu açmak için kalktım. Neyse ki radyoda beni ilgilendirecek bir şey buluyordum hemen. Radyo tiyatroları, arkası yarınlar, şarkı istekleri...

«Kız gel çayını bitir,» diyordu annem.

Daha çok kızıyordum. Naz değildi yaptığım. Onlar kavga ederlerken ağızlarındakinin sağa sola sıçramasına bakamıyorum sofrada. Üstelik pencereden sokağa da bakamıyordum bugün. Pazar günü olduğundan karşı penceredeki adam içmeye başlamış. Durmadan çaldığı bir plağı kim bilir daha kaç kez dinletecek...

Bıktım. Beş parasız olmaktan, şu evdekilere zorunluluktan bıktım. İçimdekileri anlatamıyorum. Bir yer olsa tek başıma gideceğim. Ya da Selay'la gideceğimiz...

Anneannem, dedem de annem ve babamla birlik olup hep bizi çekiştiriyorlar. Özellikle beni. Bunları yazarken ben, yavaş yavaş hakkımda konuşuyorlar.

«Her şeyi biliyyy...» diyor annem.

«Yirmi yaşını geçti,» diyor dedem.

Hay Allah kahretsin sizi. Daha on dokuz bile yokum.

«Evlensin gitsin,» Dedem...

«Evlenmiy,» Annemin sesi...

«Gitsin bir fabrika köşesinde çalışsın,» Dedemin sesi...

«Çalışmıy,» diyor annem.

«Elese adam olsun,» diyor babam.

«Olmuy,» diyor annem.

«Ekmek vermem,» diyor babam. Pis şişko.

Bütün bunları kendilerine özgü şiveleriyle konuşmaları daha çok sinirlendiriyor beni. İstanbul'da yaşıyorlar, hâlâ konuşmalarını düzeltmemişler.

Allah kahretsin! Sizin sözleriniz için ağlanmaz bile. Ne olur hiç değilse bunları konuşmasaydınız. Hele şu, «Evlendirelim,» lafı...

Geberin. Geberin inşallah. Manyaksınız. Hepinizden bıktım.

Ne yaptık ki kardeşlerimle ben? Analı kızlı, yani annemle anneannem, hep hakkımızda konuşuyorlar. Onları seviyorken sevmez oluyorum. İçimden ben de onlara söyleniyorum. Pisler... Manyaklar... Neyse ki defterlerimi okuyamıyorlar. Onlar için dediklerimi duymadıkları gibi anlayamıyorlar da.

Anneannem gelir gelmez sataşmaya başlamıştı bize. Zaten biraz suratlı olsak hemen alınıyor. O söylendikçe aldırış etmemeye çalıştım, ama patlamanın zamanı gelmişti.

«Kalk gidek,» diyor kocasına. «Kovmaktan beter ediyorlar. Zaten onlar bizim geldiğimizi istemiyorlar.»

Gitmiyorlar, eşelemeye devam ediyor anneannem.

«Sen daktilo kursuna gitmiyor musun?» diye soruyor bana.

«Yok,» diyorum başımla.

«Asıl sen yazılaydın.»

«Sen gidisen, he mi Selay?» diyor.

«Kız kaç gün?» diyor annem de.

«Ne bileyim be!» diye tersliyorum. Oh... Hep böyleyim işte.

Asıl ben gideymişim.

Ben nasılsa bir yer bulur çalışırım. Belki de okulu bitiririm. Şu anda, Selay'ın kursa gitmesi daha iyi. Çünkü evde oturup, yalnızca erkeklerle flört etmeyi düşünecek bir kız olmasını istemiyorum. Toplum içinde yer alabilen, bir şeyler bilen cici bir kız olmasını istiyorum.

Ne yazık ki... bunları annemden, babamdan çok ben düşünmek zorundayım.

Uzel'e de bir mektup yazarak artık onunla arkadaşlık edemeyeceğini duyurdum kardeşimin. Zaten bir kızla konuşurken görmüşler Uzel'i Hasköy'de.

Taylan da subay olmaktan vazgeçmiş. Şoförlük yapacağı için istemiyor artık Seren. Bir kez daha buluştuklarında, okuldan

atıldığını söylemiş Taylan. Bu durumda geri dönemez artık.

Annemin Seren'i bir subayla evlendirme hayalleri tamamen suya düştü.

KASIM...

Güneş pencereden girmeye çalışıyor. Güzel mi güzel bir sabah. Hiç derdim yokmuşçasına... neden çok sevdim bu sabahı? Erken, hem çok erken daha. Yedi olmamış.

Babamın çok güvendiği ve her saat başı vuran büyük duvar saati yine ileri. Bunu babama kanıtlamak için doğru işleyen bir saat bulmalı. İlle de doğru işlermiş o saat. Kapalıçarşı'daki eskicilerden aldığı bu saat onun evdeki her şeyi. Kendisi de inanmıyor ya doğru gittiğine. Evde «benim» diyebileceği tek şeye kanmaya çalışıyor.

Oda soğuk. Yorganın altında büzüldüm. Kasım güneşi ısıtamayacak denli cılız cılız aydınlatıyor duvarları. Duvar halısındaki geyiklerden biri hâlâ yerdeki suyu içemedi, bitiremedi kaynağı yıllardır. Annemin çeyizinde getirdiğini söylediği bu halıyı çocukluğumdan beri gözlüyorum. Hiç değişmedi ki geyikler... Oysa annemle babamda ne çok değişiklikler oldu onca yıldır. Biz geldik dünyaya. Onlar ihtiyarlamaya başladılar. Biz bile ne çok büyüdük...

Biraz daha büzüldüm. Geyikleri gözlerken içimin sıkıntılarını unutmuş muydum ne biraz. Okul günlerimdeki sıkıntı girdi içime ansızın. Bu kez derse kalkmak, kırık not almak korkusu değil tabii. İdareye gidip okulla tek ilişiğimi de kesecek belgeyi almak beni düşündüren. İçim bir tuhaf. Onu almaya bir türlü gidemiyorum.

O kâğıdı nasıl alacağım elime?

«Sen artık çoook çok büyüdün. İş ara sen. Bak seni okula bile istemiyoruz artık. Okul sana göre değil!» diyen birileri doldurmuş idareyi sanki. Yorganın altında rahatsız ediyorlar... Ne yapsam onları kovamıyorum aklımdan.

Az sonra Selay'ın tıkırtılarıyla ayağa kalktım. O kursuna gidecek. Ondan bir saat sonra evden çıkarım. İdareye gidişimi geciktirdikçe ne kazanacağımı bilemiyorum.

Sonra çıktım. O kâğıdı elime alışım biraz daha geciksin istiyorum. O kâğıtla birlikte tamamen okulu terketmiş olacağım.

Önce İstiklal Caddesinde yürüyorum. Kalabalık. Unutmaya çalışıyorum okulu. Renk renk, çizgi çizgi insanlar. Süslü insanlar arasında yürümek aşağılık duygusu vermiyor bana. İçimi kemiren tek şey, okuldan, çok sevdiğim yaşam biçiminden, yani öğrencilikten gerçekten uzaklaştığımı kanıtlayan bir belgeye gidiyor oluşum... Az sonra elime verecekler. Cahil kalmaya layıksın, diyerek içlerinden.

Saat on bir. Büyük saatler var caddede. İyi ki var. Her zaman onlara bakarak zamanımı ayarlıyorum. Sol yanda bir resim sergisi görünce giriyorum. Ah, ne güzel. Ne sanat. Bir resmin önünde on dakika durduysam ötekinin önünde on beş dakika durmuşumdur.

Sergiyi gezenler çıktılar. Başkaları geldi. Çıktılar, sonra başkaları geldi, gitti... Ben hayran hayran seyrediyorum... Ressam hanım masada oturuyormuş. Ne bileyim o olduğunu?..

«Resimler sizin mi?» dedim.

Gözlüklerinin arkasında gözleri de gülümsedi dudaklarıyla beraber. «Evet,» dedi.

«Çok güzel.»

Bir an öyle mutluydum ki. Bir an... Bütün dertlerimden arınmıştım resimlerin karşısında. Fiyatları yüz elli, iki yüz filan. Pahalı ama kaç yılda bu güzel yapıtları ortaya çıkardı kim bilir. Onu da sorsaydım. Yoo... sadece kadının hafif kırlaşmış saçlarla çevrili yüzünü unutmamak için ikide bir baktım. Duvarda, adına yazılmış yabancı dilde mektuplar vardı. Walt Disney'den bir başarı belgesi imzalanmıştı. Onun kahramanlarını model yapmış ya. İran Kraliçesi Farah Diba'nın da Fransızca yazılmış bir mektubu vardı. Hepsine baktım. Çıkarken «Nadya Mıhitaryan'ın Resim Sergisi» yazısını bir daha okudum.

Şimdi?

Okuldan alacağım «Terk» ya da «Okuma hakkını yitirmiştir» belgesine biraz daha gecikmek için nerelere girsem? Bir yerlere daha girip çıktım. Sonra... gittim okula.

Elime tutuşturulan ve bir gram ağırlığı bile olmayan kâğıt parçası kaç tondu ki gerçekten? Ezilmiştim onu taşırken.

Zor yürüyordum. Ayaklarım kesikti dönüşte... Akan kanımı, ben görüyordum yalnızca.

Sonra... bütün evden çıkışlarımda ve bütün hüzünlerimde, her şeyin sonunda yaptığım gibi Yenimelek Sinemasına girdim. Film ne hoştu. Natalie Wood ve Steve Mc Quen'in hoş mimikleri, temiz yüzleri filmi güzelleştirmişti. İkisini de çok sevdim. Ama içimdeki sızı dinmedi hiç. Karanlıkta yakıp durdu beni. Yenimelek Sineması benim evim olsa da. Bir sevgiliye, bir dosta ve sanki Bahtıgül'lü, okullu yıllarıma koşarcasına geliyorum bu sinemaya. Ama içimdeki acıyı Yenimelek de hafifletememişti bugün.

Sinema çıkışı o kalabalık, kocaman vitrinlerle dolu caddeyi aç midemle geçtim. Lokantalar, hele camlarının ardında duran tatlılar, yemekler... nasıl da davet ediciydi.

Bir saat filan sürüyor eve yürümek. Başım zonkluyordu. Açlıktan, üzüntüden. Boş mideme hiç değilse hava çekmek için dudaklarımı araladım. Yokuşları çıkmak daha beterleşti bugün. Beynimin zonklaması iyice azmıştı.

Eve geldim. Nasıl ama?.. Ne zaman geçtim o yolları? Acınacak bir suratla düştüm odaya. Ah, nefret ediyorum bu evden. Anneannem bizdeydi. Kevser de. Annemden on yaş büyük bu kadınla gün kavga etmiştim. Her şeyi bilirmiş pozlarında yarış ediyor benimle. «Şişli'nin şu caddesinde Derya apartmanı vardır,» diyerek bile saçma laflarla canımı sıkıyor bize geldikçe. Kurtuluş'ta bir çadırın içinde gösteri yapan sirkin yerini de biliyor diye şişiyor. Okula ve işe gidemezsem bu tür manyak kadınlarla mı geçecek günlerim, Tanrım?

Kendime ait bir köşem hiç olmayacak mı? Bütün saçmalıklardan uzak. Ben ve defterlerim...

Saklanacak, dertlerimle baş başa kalacak bir yer bulamadım yine. Seren dergi okuyordu. Suratıma bakmadı. Annemse bir tuhaf bakıyordu. Bütün gün beni çekiştirdikleri belli.

İşte böyle. Evdeki manzarayı çek çekebilirsen şimdi. Ya nerede kaldığımın sorulması yok mu? Ah, bu soru! Sinemaya gittiğimi sakladım. Ötekileri uzatmalı söyledim. «Okulda bekledim,» dedim.

Kimse okuldan aldığım o kâğıt parçasını sormadı neyse ki.

Selay daktilo kursunu en iyi dereceyle bitirdi. Yaşı küçük, iş bulamıyoruz ona. Birkaç yerden geri çevrildik. Gittiğimiz yerlerde deneme yaptırılıyor. Çok ama çok hızlı ve hatasız yazdığı halde işe alınmıyor. «Tecrübeli» arıyorlarmış. Kardeşimin bakmadan daktilo yazması hoşuma gitti. Ben de yapabilir miyim acaba?

Daktilo-sekreterlik kurslarına yazılacağım. Annem bileziğini bozdurdu çünkü. Fotoğraf çektirdim ben de.

Yanlış da olsa, babamın duvar saati 7.30'u gösteriyorken kalktım. Herkes uyurken çıktım evden. Son günlerdeki giysilerim üzerimde. Artık çok bıktığım lacivert pardösüm de. Ama olsun. Cepleri var ya. Bana gerekli olan onlar. Ellerimi ceplerime sokup yürüyorum. İki cep, bir mendil, biraz bozuk para. İşte benim bütün mutluluğum şimdilik.

Ceplerimin birinde iki vesikalık fotoğrafım, bir zarfın içine akşamdan koyduğum kurs parası var. Düşürmemek için sımsıkı tutuyorum. Okula gider gibi yolları geçiyorum... Yeniçeşme'yi çıktım. Yokuş ama kestirme bu yol. Sonra pardösümün etekleri savrula savrula Kasımpaşa'ya indim. Pazarın içinden geçerek Uzunyol'a yürüdüm. Tonos'tan karşıya, oradan da Bayramyeri denilen alana geçtim. Tepebaşı'na tırmanmaya başlamıştım ki... korktuğum başıma geldi. Tanıdık birileriyle karşılaşmak istemiyordum. İstemezken...

Önde iki kız kol kola, boy boya, yaş yaşa. Biri lise ikinci, öte-

ki üçüncü sınıf öğrencisi. Yaşları yüreğimi ezecek kadar küçük. İki yaş küçükler benden. Saçlarını berbere taratmış Füsun, temiz kız. Yanındakinin adı neydi? Neydi acaba? Onunla da bir yıl okumuştum ya. Kafa yok ki. Bulamıyorum adını. Tünel'e çıkınca yan yana olduk, istemesem de. Gülümsedik. «Ne yapıyorsun?» dedi Füsun.

Ne yapıyormuşum. Ne yapacağım? İş aramaktayım. Sizler gibi kafam yoktu. Sizler gibi rahat bir evim, kavga dövüş etmeyen annem babam yoktu. Sizler okula. Ben para kazanmak için bir yer aramaya. Daktilo öğrenmeye. Çok gerekliymiş gibi.

Az sonra gidip kursa kaydımı yaptırdım.

Eve dönerken... asık yüzlüydüm. Hüzünlü, çirkin, bir tuhaf.

«Ağır bir yük mü dünya omuzlarımda? Yaşamak ölümcül bir galeri.»

Nerden bulmuşum bu sözleri? «Yaşamak ölümcül bir galeri.» Ne demek ki? Sanırım resim sergilerinden etkilendim. Ne bileyim?.. «Hayat,» adında bir sergideyiz belki hepimiz. İyi kötü bütün insanlar bir bir sergilenip sonra da yok oluyorlar. İnsanlar «Hayat Sergisi»nde yer alan birer yapıt mıdırlar?

Herkes, bir sergiye çıkar gibi yeryüzünde bir süre bulunup sonra herhangi bir zamanda «Benden bu kadar,» diyerek gidiyor...

Canım defterlerim, benden bu kadar değil daha. Daha bir yazar olacağım ya. Bir ressam, bir şair olacağım daha. Olacağım!

Okuldan aldığım «Okuma hakkını yitirmiştir» belgesi ve tuvaletinden pislik damlayan evimiz, babamın sabahlara dek çalıştığı makinenin teker gürültüsü bunları olmamı engelleyemeyecek.

Hiç kimse, hiçbir şey gelecekte «bir yazar» olmamın önüne geçemeyecek. Geometri bile...

Daktilo kurslarına giderken, gazete satan bir adam görüyorum İstiklal Caddesinde. Her sabah laf atıyor. Babamdan bile

yaşlı. «Mahzun gönüller...» diyor beni görünce. Kızıyorum adamın bu lafına. Hüznümün onun ilgisini çekmesi beni şaşırtsa da. Ben kursun bulunduğu binanın kapısından girinceye dek bağırıyor arkamdan.

«Mahzun gönüllerrr! Yazıyor, yazıyor, mahzun gönülleri yazıyor!»

Okula değil, bir daktilo kursuna gidişimin hüznünü ne yapsam atamıyorum yüzümden.

Sevgili defterlerim,

Okulun dışında olduğum günler Bahtıgül bir düğümdü kafamda. Annemden kardeşlerimden usandıkça onu ne çok özlüyordum. Eksikliğiyle doluydu içim. Onunla geçirdiğim her dakika yaşadığımı hissediyordum. Onunla birlikte olabileceğim bir evde insan gibi biri olacağımı düşünüyordum. Şimdi Murat Işık'ı da düşünüyorum. Ne çok hem. Tanımasam da yüzünü.

Murat Işık, mektuplarında anlattıklarıyla, bazen mektup başlarına yazdığı iki satır şiirle öyle bir büyüdü ki içimde. Bahtıgül'ün yeri biraz küçüldü. Gördüğüm her düzgün delikanlıda onu aramaya devam ediyorum. «Acaba bu mudur?» dediğim gençlerle karşılaşıyorum İstiklal Caddesinde. O da bu caddenin tutkunuydu...

Artık Bahtıgül'le her gün birlikte olma şansım tamamen yitti. Bazen görsem yeter...

Ya Murat Işık'ı ne zaman göreceğim?

ARALIK...
OCAK.....
ŞUBAT....
MART.....
NİSAN....
MAYIS....
HAZİRAN..
TEMMUZ...
AĞUSTOS da geçti işte.

Daktilo-sekreterlik kurslarını bitirdim. Diploma aldım. İş arıyo-

rum durmadan. Bulacağımı sandığımızdan, Şükrü Ağabeyler çıkınca onların yerine, ikinci kata taşındık. Biraz fazla kirası, ama tuvaleti içerde hiç değilse.

Bir EYLÜL daha geldi.

Okullar başlıyor. Sınıf arkadaşlarım üniversiteye gidiyorlardır. Onları çoktandır görmüyorum. Bahtıgül'ü de...

Murat Işık'tan da «bir külah dondurma» daveti bir daha gelmedi kız kardeşime.

Bir daha mektup yazmayacak sanırım.

Tıpkı bir daha okula gidemeyeceğim gibi...

Editörün notu:

Bu kitapta önsöz yoktur.
Son söz okura bırakılmıştır.

GÖNÜL ÖZGÜL

LİSE DEFTERLERİ

Gönül Özgül İstanbul'da doğdu. Liseyi bitiremeden ayrıldı. Beş yıl bir bankada memurluk yaptıktan sonra, Almanya'ya gitti. 1973'ten beri Frankfurt kentinde yaşıyor. On beş yıl bir telefon firmasında gezici işçi olarak çalıştı. Şimdi minik evinde, yeni kitapları üzerinde çalışıyor. İlk kitabı GEMİNİN EN ALTINDAKİ 1991 yılında yayınlandı.

Sevgilerin, umutların dolu dolu yaşandığı, kaçamak bakışların buluştuğu, ara sokaklarda el ele dolaşılan sıcak günler. Akşamları odanın kuytularında her şeyin paylaşıldığı günlükler... Ve o Lise Defterleri hemen her gencin olduğu gibi onun da umutlarını, sevgilerini sakladılar. Ancak geçen günler, umutları değil acı gerçekleri, sevgileri değil hayal kırıklıklarını getirdiler. Yine de umut onlara kardelen çiçekleri gibi beklenmedik zamanlarda küçük mutluluklar fısıldıyordu.

ISBN- 975 - 405 - 531 - 9

9 789754 055313

ALTIN KİTAPLAR